

Secher, Christine

Doctoral Thesis

E-deltagelse i praksis: Politikernes og forvaltningens medkonstruktion og konsekvenserne heraf

PhD Series, No. 5.2010

Provided in Cooperation with:

Copenhagen Business School (CBS)

Suggested Citation: Secher, Christine (2010) : E-deltagelse i praksis: Politikernes og forvaltningens medkonstruktion og konsekvenserne heraf, PhD Series, No. 5.2010, ISBN 9788759384152, Copenhagen Business School (CBS), Frederiksberg, <https://hdl.handle.net/10398/8000>

This Version is available at:

<https://hdl.handle.net/10419/208740>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Die Dokumente auf EconStor dürfen zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden.

Sie dürfen die Dokumente nicht für öffentliche oder kommerzielle Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, öffentlich zugänglich machen, vertreiben oder anderweitig nutzen.

Sofern die Verfasser die Dokumente unter Open-Content-Lizenzen (insbesondere CC-Lizenzen) zur Verfügung gestellt haben sollten, gelten abweichend von diesen Nutzungsbedingungen die in der dort genannten Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

Terms of use:

Documents in EconStor may be saved and copied for your personal and scholarly purposes.

You are not to copy documents for public or commercial purposes, to exhibit the documents publicly, to make them publicly available on the internet, or to distribute or otherwise use the documents in public.

If the documents have been made available under an Open Content Licence (especially Creative Commons Licences), you may exercise further usage rights as specified in the indicated licence.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>

COPENHAGEN BUSINESS SCHOOL

HANDELSHØJSKOLEN

SOLBJERG PLADS 3

DK-2000 FREDERIKSBERG

DANMARK

www.cbs.dk

ISSN 0906-6934

ISBN 978-87-593-8415-2

ISBN 978-87-593-8415-2

E-deltagelse i praksis

**Copenhagen
Business School**
HANDELSHØJSKOLEN

E-deltagelse i praksis

– politikernes og forvaltningens medkonstruktion
og konsekvenserne heraf

Christine Secher

Ph.d.-serie 5.2010

Forskerskolen LIMAC
Program for Informatik

Ph.d.-serie 5.2010

E-deltagelse i praksis

Christine Secher

E-deltagelse i praksis

– politikernes og forvaltningens medkonstruktion og konsekvenserne heraf

1. udgave 2010

Ph.d. serie 5.2010

© Forfatteren

ISBN: 978-87-593-8415-2

ISSN: 0906-6934

Ph.d.-skolen LIMAC er knyttet til forskningsmiljøer inden for sprog, kulturelle studier, kommunikation, jura, informatik, regnskab og revision samt ledelsesteknologi.

Alle rettigheder forbeholdes.

Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner, der har indgået aftale med COPY-DAN, og kun inden for de i aftalen nævnte rammer. Undtaget herfra er korte uddrag til anmeldelse.

E-DELTAGELSE I PRAKSIS

**- POLITIKERNES OG FORVALTNINGENS MED-
KONSTRUKTION OG KONSEKVENSERNE HERAF**

Christine Secher

Phd.-skolen LIMAC; Program for Informatik
Copenhagen Business School
Institut for Informatik
September 2009

FORORD

Denne afhandling har givet anledning til en fantastisk erkendelsesmæssig rejse. En rejse som jeg selv har været på men som mange mennesker har bidraget til undervejs og dem vil jeg gerne takke.

Først og fremmest tak til Odder Kommune for deltagelsen i mit forskningsprojekt, og for åbenhed og hjælpsomhed under arbejdet med afhandlingen.

Jeg vil naturligvis gerne takke mine to vejledere. Morten Vendelø for sin evne til at lade sig begejstre af selv den mindste, vage og fjollede idé. For sin egenskab til at tage ét skridt ad gangen, at få det umulige til at fremstå muligt samt til at se potentiale og nuancer i mit arbejde. Peter Kjær for sit skarpe blik for pointer og sans for struktur i min afhandling. For gode ideer og diskussioner af afhandlingen.

Jeg vil gerne takke Thomas Baesbol for et fantastisk indblik i skrivekunstens arbejdsstruktur og for støtte i den afsluttende fase af afhandlingen. Tak til Jens Hoff og Annemette Kjærgaard for super gode og kritiske input til min afhandling. Tak til de mange kolleger i DEMO-net, som har diskuteret e-deltagelse og mine ideer med mig. Jeg vil gerne takke Susanne Waldorff for alle de samtaler vi har haft om vores projekter, processer og meget andet. Og en tak til Liselotte Skovsgaard Jessen for at nærlæse hver en sætning i afhandlingen.

Tak til mine kolleger på IOA for at huse mig og dermed give mig muligheden for at være en del af et godt Ph.d. miljø samt det faglige miljø. Det har jeg været meget glad for.

Tak til mine gode kolleger på INF for de mange samtaler, vi har haft om bl.a. forskningsprocesser og for støtte undervejs i processen. Især tak til sekretariatet for dets hjælpsomhed med alle mulige praktiske forhold.

Til sidst en stor tak til min dejlige familie og venner som har lavet mad til mig, lyttet til min begejstring og bare været der når jeg havde brug for det. Og en særlig tak til mine forældre, Else og Geert, fordi I har givet mig et frisk pust når jeg havde allermest brug for det, og for at være alle tiders mormor og morfar.

INDHOLD

FORORD	II
INDHOLD.....	III
ENGLISH SUMMARY	VI
RESUME.....	IX
1 INTRODUKTION.....	1
1.1 Forskning om e-deltagelse.....	2
1.2 E-deltagelse i Odder Kommune	5
1.3 Forskningsspørgsmål	7
1.4 Afhandlingens opbygning.....	9
2 TEORETISERING AF IKT, E-DELTAGELSE OG MENINGSSKABELSE	12
2.1 Teknologiforståelse	12
2.2 Temaer og positioner i forskning om e-deltagelse	14
2.3 Meningsskabelse som teoretisk perspektiv	22
2.4 Weick og meningsskabelse.....	27
2.4.1 Syv karakteristika omkring meningsskabelse.....	27

2.5 Afhandlingens analytiske ramme	32
2.5.1 <i>Cue-frame-relationer</i>	33
2.5.2 <i>Enacting, bracketing og kausale kort</i>	35
2.5.3 <i>Relationen mellem mening og handling</i>	37
2.5.4 <i>Situationers rolle i meningsskabelse</i>	38
2.5.5 <i>Meningsskabelse på individuel, gruppe og organisatorisk niveau</i>	39
2.6 Opsummering af afhandlingens teoretiske og analytiske univers	43
3 AT FORSTÅ OG PRÆSENTERE FORSKELLIGE BRUGERES MENINGSSKABELSE: EN METODE DISKUSSION.....	46
3.1 Relationen mellem forsker og det udforskede.....	47
3.2 Metode triangulering	48
3.3 Et case studie	48
3.4 Empiriske afgrænsninger	50
3.5 Dataindsamling	52
3.6 Analyse af data	57
4 E-DELTAGELSE I ODDER KOMMUNE.....	63
4.1 Organisering og struktur af online debatten på Oddernetet	67
5 POLITIKERNES OG FORVALTNINGENS ADFÆRD PÅ ONLINE DEBATTEN	72
5.1 Debatadfærd under valgkampen.....	79
5.2 Debatadfærd under byrådsperioden.....	86
5.3 Når forvaltningen skriver indlæg på debatten.	106
5.4 Sammenfatning af debatadfærd for politikere og forvaltning	109
6 POLITIKER ROLLER PÅ DEBATTEN.....	112
6.1 Politiske kandidaters meningsdannelse om online debat	113
6.2 Hvordan den politiske kandidat handler ud fra forskellige frames under valgkampen.....	123
6.3 Konklusioner omkring den politiske kandidats online debattering.....	125
6.4 Byrådsmedlemmers adfærd på debatten.....	126

6.5	Byrådsmedlemmets meningsdannelse om online debat	130
6.6	Hvordan byrådsmedlemmet handler ud fra forskellige frames i løbet af byrådsperioden	156
6.7	Konklusioner om politiske roller i relation til online debatten	159
7	FORVALTNINGENS ROLLER PÅ ONLINE DEBATTEN	162
7.1	Mediatorens meningsdannelse om online debat.....	163
7.2	Hvordan mediatoren handler ud fra forskellige frames om online debattering	187
7.3	Konklusioner omkring mediatorens online debattering	190
7.4	Den faglige forvalters meningsdannelse om online debatten.....	191
7.5	Hvordan den faglige forvaltning handler ud fra forskellige frames om online debattering	202
7.6	Konklusioner omkring den faglige forvalters online debattering	203
8	BRUGERGRUPPERS BETYDNING FOR E-DELTAGELSE	205
8.1	Aktørernes meningsskabelse har betydning for, hvilken form e-deltagelse får i praksis	206
8.2	En mediator rolle etableres i e-deltagelse.....	208
8.3	Medieringsprocessens indflydelse på deltagelsesform: deliberativ eller konsulerende e-deltagelse	217
9	KONKLUSION	221
9.1	Politikernes og forvaltningens roller og anvendelse af debatten.....	222
9.2	Tre pointer om politikernes og forvaltningens betydning for e-deltagelse	226
9.3	Afhandlingens bidrag til forskning om e-deltagelse	229
	BIBLIOGRAFI	233

ENGLISH SUMMARY

This thesis is about how different e-participation user groups co-construct technology through the use in practice. It is studied how technology is used on a municipality level for citizen-communication and -participation with an online debate forum as a case in point. Users of online debates are citizens, politicians and the administration. In this thesis, I have chosen to focus on how politicians and the administration use online debates. I show how politicians and the administration participate in very distinct ways on the debate forum and thereby create specific forms of citizen communication and participation. Everybody can participate in the online debate as long as they give up their name and e-mail. Periodically, citizens write quite a lot of contributions on the debate forum. But politicians' and the administration's perception of what is happening on the debate influence which role the citizens's contributions will have for the politicians and administration, as well as forms of interaction between users. In this thesis, I argue that the users' (politicians's and administration's) sensemaking about online debates as well as the mediation of the use of online debates have a crucial influence on which types of practice of online debate can develop.

Online debate is perceived as an equivocal technology in the sense that the use of the technology is not clear cut but a result of the user's sensemaking about the technology and thereby the sensemaking about possible acts and

interactions with the technology and other users. Sensemaking is the primary theoretical frame with a special focus on situation-specific cue-frame-relations. The Municipality of Odder is the case and a unique one with its 11 years of experience within municipally facilitated online debate. The empirical data are contributions written from September 3rd, 2005 to April 15, 2008 (a total of 1983 contributions), 17 semi-structured interviews of ½-1½ hours length with administration and politicians in the municipality as well as different written documents from the municipality.

In this thesis I show that politicians and administration act as users of the online debate in four different ways: Political candidate, councilor, administrator and mediator. The political candidate run for the municipal election and is only present in the debate the last three months before the election. The political candidate see online debates as a good opportunity to make him/herself visible to voters and competing candidates, and therefore (s)he writes a lot of contributions during this period. The political candidate rarely answers ordinary citizen's contributions but instead decides to write new contributions or answer contributions started by competitors. The political candidate rarely gets involved in real discussions on the debate but instead choose to give his/her visions for the future of the Municipality of Odder.

The councilor see the debate as the citizen's opportunity to voice their meaning and therefore rarely participate in the debate, as this could have a negative effect on citizens motivation to write on the debate. The councilor reads the citizens' contributions and once in a while the contributions act as input for internal council discussions. When the contribution reflect misunderstanding and when it is not only a few citizens who share the misunderstanding, the councilor chooses to write a report for the debate. It is usually the relevant committee chairman or equivalent who writes the contribution.

The administrator believes that the majority of the contributions on the debate are political and therefore (s)he should not participate in the debate. The administrator sees citizens and business as partners. It is groups of professionals, which cover associations, organizations etc. and does not necessarily, see the individual citizen as a key stakeholder. The groups of professionals use other media, such as mails and letters, in their communication with the administration, as their input is often long reports and technical judgments. The administrator

chooses only to answer factual misunderstandings in ongoing processes or more general issues in the municipality.

The mediator, which is a role only a small part of the administration acts in, generally works with the implementing and forming the use of technology in the municipality. (S)he sees ICT as a way of increasing openness and effectiveness in the municipality. Online debates is a solution which the mediator believes especially increases openness and (s)he works with the aim of ensuring a continued debate. The mediator focuses on maximizing the number of contributions, on making it easy to participate and to make it possible to discuss anything, which is why the debate is in no editor or guided use of the debate. The result is that the individual user – political candidate, councilor and administrator – mediate the use of the debate and develop filters for their own and others' ability to act on the online debate.

That politicians and administration appear in these four roles in relation to online debate problematic several aspects of the use of e-participation practices in a municipal context. One aspect is that the four roles develop different practices for the use of the debate which function parallel on the debate without the development of a common practice. A second aspect is that a mediator role is established. An actor who mediates the interaction between citizen and politician, and thereby an actor who has a high degree of importance for what online debating becomes in practice. A third aspect is that the administration takes the mediating role and becomes a political advisor or an administrator of political decisions. A shift which neither the politicians nor the administrator are aware of. At the same time, the way the technology is mediated creates both synergy and conflict between the councilor, the political candidate and the administrator. Synergy and conflict which primarily can be related to the focus of the mediator on the increased use of the technology and the missing focus on contextualization of the online debate.

RESUME

Denne afhandling handler om hvordan forskellige brugergrupper medkonstruerer e-deltagelse gennem anvendelse i praksis. Med et online debatmodul som case studeres, hvordan teknologien anvendes i kommunalt regi til borgerkommunikation og -inddragelse. Brugere af online debat er både borgere, politikere og forvaltning. Jeg har valgt at fokusere på politikernes og forvaltningens anvendelse af debatten. Borgerne skriver i perioder mange indlæg. Men politikernes og administrationens opfattelse af, hvad det er som foregår på online debatten, får betydning for hvilken rolle borgernes indlæg kommer til at spille for dem som politikere og forvaltning, og hvilke former for interaktion mellem brugerne som kan udspille sig på debatten.

Meningsskabelse er afhandlingens primære teoretiske ramme med særlig fokus på begreber som situationsbestemte cue-frame-relationer. Online debat opfattes som en flerstemmig teknologi i den forstand, at der ikke er en klar anvendelsesform, men at anvendelsen afhænger af hvilken mening den enkelte bruger skaber om teknologien. Derved skaber brugeren et meningsunivers for mulige handlinger og interaktion med teknologi samt andre brugere af debatten. Afhandlingens case er Odder Kommune, som har 11 års erfaring indenfor kommunal faciliteret online debat og er således en unik case. Det empiriske grundlag for analysen er indlæg, som er skrevet i perioden 3/9-2005 til 15/4-2008 (i alt 1983 indlæg), 17 semistrukturede interview mellem ½-1½ times

varighed med forvaltning og politikere i kommunen samt diverse skriftlige dokumenter fra kommunen.

I afhandlingen viser jeg, at politikere og forvaltning indtræder, som brugere af online debatten, i fire forskellige roller: politisk kandidat, byrådsmedlem, faglig forvalter og mediator. Den politiske kandidat stiller op til kommunalvalget og optræder kun på debatten i de tre sidste måneder op til valget. Den politiske kandidat opfatter online debattering som en god mulighed til at gøre sig synlig overfor vælgere og konkurrenter, hvilket resulterer i at han/hun skriver mange indlæg på debatten. Den politiske kandidat svarer sjældent på borgernes indlæg, men vælger at skrive nye indlæg eller svar til andre politikeres indlæg. Den politiske kandidat involverer sig sjældent i egentlige diskussioner på debatten, men vælger at give sit bud på fremtiden i Odder Kommune i sine indlæg.

Byrådsmedlemmet opfatter debatten som borgernes mulighed for at give sin mening til kende og optræder derfor sjældent på debatten, da dette kan have negativ effekt på borgernes skrivelyst. Byrådsmedlemmet læser borgernes indlæg og nogen gange giver det input til interne byrådsdiskussioner. Når borgernes indlæg afspejler misforståelser og det ikke længere blot er en eller få borgere som deler misforståelsen vælger byrådsmedlemmet at skrive en redegørelse på debatten. Og det er typisk udvalgsformanden eller tilsvarende som skriver indlægget.

Den faglige forvalter mener at det meste som skrives på debatten er af politisk karakter, hvorfor han/hun ikke selv bør besvare eller skrive indlæg herom. Den faglige forvalter opfatter at deres samarbejdsparter blandt borgere og erhverv benytter andre medier i deres kommunikation med forvaltningen, som f.eks. mail og breve, da deres input ofte er længere redegørelser og faglige vurderinger. Den faglige forvalter vælger kun at skrive svar på debatten til borgernes faktuelle misforståelser af igangværende forvaltningssager eller mere generelle forhold i kommunen.

Mediatoren, som er en rolle kun en lille del af forvaltningen indtræder i, arbejder generelt med implementering af teknologi i kommunen. Mediatoren opfatter at IT løsninger er forskellige værktøjer til at opnå større åbenhed og mere effektivitet i kommunen. Online debatten er en løsning som mediatoren mener især fremmer åbenhed og arbejder ud fra tanken om at debatten skal være kontinuerlig i den forstand at der hele tiden skal være nye indlæg at læse. Mediatoren fokuserer på at der kommer så mange indlæg som mulig, at det skal

være så nemt som muligt og det skal være muligt at udtale sig om alle mulige forhold i kommunen, hvorfor der ikke er nogen restriktioner eller guide til adfærd på debatten. Resultatet bliver at den enkelte bruger - politisk kandidat, byrådsmedlem og faglig forvalter – selv medierer og udvikler et filter for egen samt andres mulige handlinger på debatten.

At politikere og forvaltning indtræder i disse fire roller leder frem til tre centrale pointer omkring anvendelsen af e-deltagelse i kommunalt regi. 1) De fire roller udvikler forskellige praksisser for anvendelse af debatten, som fungerer sideløbende på debatten uden at en fælles praksis udvikles. Hvad e-deltagelse bliver i praksis hænger således sammen med brugernes meningsskabelse herom. 2) En mediator rolle etableres i relation til e-deltagelse, hvilket har stor indflydelse på, hvordan anvendelsen af online debatten udspiller sig i praksis. Mediatoren bliver en ny aktør i e-deltagelse på samme niveau som borgeren, politikerne og forvaltningen. 3) Selve medieringsprocessen har betydning for deltagelsesformen, hvilket kan variere mellem en deliberativ eller mere konsulerende form for e-deltagelse.

Mit studie viser, at det udelukkende er forvaltningen som indtræder i rollen som mediator. Forvaltningen bliver således en usynlig aktør mellem borger og politiker i e-deltagelse. En aktør som medierer interaktionen mellem borger og politiker, og derved har betydning for interaktionen mellem disse to aktører på debatten. Forvaltningen i rollen som mediator bevæger sig over i en rolle som i højere grad kan betegnes som politisk rådgiver end forvalter af politiske beslutninger. Et skift som hverken politikere eller forvaltning er bevidste om. Men studiet viser også, at en mediering af anvendelsen af teknologien er en væsentligt proces for fastholdelsen og udbredelsen af e-deltagelse i kommunen.

1 INTRODUKTION

Den offentlige sektor oplever et stigende pres for at digitalisere sit arbejde og processer. Et pres som etableres af OECD, EU og de enkelte regeringer. De opmuntrer den offentlige sektor til at udvikle og implementere strategier og teknologier indenfor e-government. Formuleringen af e-politikker i den offentlige sektor stiger på både lokalt og nationalt niveau og der er en udbredt forventning om at implementering af teknologi kan effektivisere den offentlige sektor. E-deltagelse er en del af denne digitalisering af den offentlige sektor, men en teknologi som relateres bl.a. til problemer som faldende interesse blandt borgere i politik, færre borgere som melder sig ind i et parti, faldende stemmedeltagelse, øget afstand mellem borger og offentlig organisation i takt med at den offentlige sektor etablerer større organisatoriske enheder eller ansvarsområder flytter til EU niveau. Udviklingen eller implementeringen af forskellige teknologier som kan indskrives under betegnelsen e-deltagelse eller e-demokrati tager således udgangspunkt i at løse nogle af disse problemer omkring relationen mellem borgeren og den offentlige sektor.

E-deltagelse dækker over en række forskellige teknologier og applikationer hvis formål er at øge borgerkommunikation og -inddragelse i kommunalpolitiske eller national politiske processer. Applikationer der implementeres er f.eks. moduler med information på hjemmesiden, elektroniske borgerpaneler, online surveys, debat forum, chat, elektronisk stemmeafgivning og elektronisk underskriftindsamling. Disse applikationer er typisk udviklet og

implementeret til andre formål end borgerinddragelse i offentlige processer og til helt andre modtager grupper (f.eks. brugere som er mere vant til at anvende computere). Applikationerne anvendes til at involvere borgere i meget forskellige beslutningsprocesser, f.eks. budgetlægning, byplanlægning, kommunalvalg, lukning af hospitaler og generel afvejning af borger stemning. Formålet med at implementere e-deltagelse er for det meste formuleret som, at skabe større transparens i forvaltningen, mere åbenhed, og involvere en større og mere varieret gruppe af borgere.

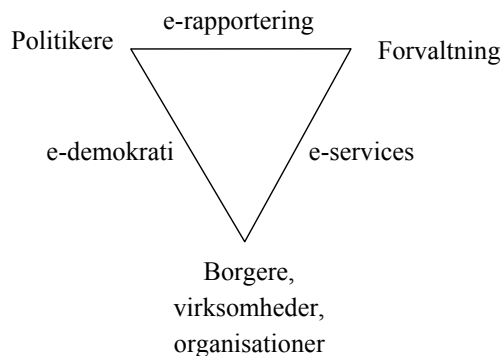
Generelt er der en forventning om at e-deltagelse, i modsætning til mange andre e-initiativer i den offentlige sektor som f.eks. forskellige borgerservice løsninger, har potentialet til at skabe interaktion mellem forskellige aktører involveret i beslutningsprocessen ligesom den har potentialet til at give flere borgere adgang til politiske processer. E-deltagelse kan inddeles i tre typer af deltagelse: 1) e-information (envejs relation, hvor den offentlige sektor producerer og leverer information til borgeren), 2) e-konsultation (to-vejs relation hvor borgere giver feedback til den offentlige organisation. Den offentlige organisation sætter dagsordenen og administrerer processen), 3) e-beslutningstagen (et partnerskab med den offentlige organisation, hvor borgeren aktivt deltager i at definere proces og indhold i beslutningsforløbet) (Macintosh & Smith, 2002, UN Global E-Government report, 2004). Altså tre former for e-deltagelse som alle har til formål at øge kommunikation og interaktion mellem borger og den offentlige sektor. Det er især e-beslutningstagen, hvor der er forventninger om udvikling af en form for partnerskab mellem borgeren og den offentlige organisation. Det er den form for borgerinddragelse som lægger op til mest interaktion og kommunikation mellem borger, politiker og forvaltning. Eksempler på teknologi som understøtter denne form for interaktion er beslutningsspil og debatforum.

1.1 Forskning om e-deltagelse

E-deltagelse opfattes som et nyt forskningsfelt under udvikling og som endnu ikke har en klar litterær eller forskningsmæssig tilgang (Sanford & Rose, 2007; Sæby et al, 2008; Macintosh, 2007). Indtil videre har forskningsfeltet udfoldet sig fragmenteret i den forstand, at det indeholder et bredt spekter af

applikationer, forskningsemner og teoretiske tilgange. E-deltagelse som forskningsområde dækker dels over teknologiers mulighed for at understøtte demokratiske formål, hvilket ofte benævnes e-demokrati (Grönlund, 2003a; Chadwick & May, 2003; Hoff, et al., 2003; Sæbø & Päiväranta, 2005; Olsen et al, 2002; yles, 2004). Men ses også i et bredere perspektiv hvor borgeren involveres i udvikling og levering af e-services (Macintosh, 2006; Ekelin, 2007; Löfstedt, 2008; Roeder et al., 2005; Bingham et al., 2005).

Forskning om e-deltagelse kan anskues fra forskellige vinkler. En måde at anskue det på er, at tage udgangspunkt i hvilke aktører og forskellige muligheder der findes for at arbejde med informationsteknologi mellem disse aktører i den offentlige sektor. Grönlund (2002) argumenterer for at der er tre grupper som konstituerer mulighederne for at anvende informationsteknologi i den offentlige sektor. Det er politikere, forvaltning og borgere (herunder virksomheder samt organisationer, som forvaltning og politikere arbejder for). Indenfor og imellem disse grupper findes forskellige muligheder for elektronisk interaktion, hvilket kendetegner arbejdet med digital forvaltning.

Figur 1-1: Relationer mellem brugergrupper i digital forvaltning, frit efter Grönlund (2002).

Grönlund placerer e-demokrati i relationen mellem borger og politikere, og arbejder ud fra disse to grupper som uniforme enheder og skelner derved ikke mellem forskellige borgergrupper eller politikere. Meget forskning indenfor e-

deltagelse deler denne tilgang og tilskriver hverken forskelle blandt politikere eller forvaltningen en rolle i forhold til e-deltagelse (Grönlund, 2003a; Sæby et al, 2008).

En anden måde at anskue forskning af e-deltagelse på er at tage udgangspunkt i den forskningsmæssige tilgang. Sanford & Rose tager udgangspunkt i Deetz (1996) taksonomi for forskningsdiskurser: Normativ, Fortolkning, Kritisk og Dialog. Ifølge Sanford & Rose (2007) er langt det meste forskning indenfor e-deltagelse af normativ karakter i den forstand, at det afspejler en praktisk vinkel på, hvordan borgerdeltagelse kan forbedres gennem anvendelse af teknologi. Forskningen omhandler de former for information, konsultation og deltagelse som demokratiske samfund stræber imod. Forskeren søger kausale sammenhænge, og konklusioner er typisk omkring en teori for praksis som indeholder anbefalinger, regler, standarder, vejledninger eller andre metoder til at forbedre det som studeres. Der er kun få eksempler på forskning af e-deltagelse indenfor fortolkningsperspektivet, som har fokus på sociale interaktioner i det sociale liv og som studerer det fragmenterede og konflikterende i deltageres forskellige opfattelser. Et eksempel er Rose & Sæbø (2005) analyse af et norsk web-baseret debatforum. Med udgangspunkt i Hoff et al (2000) teoretiske model for forskellige demokratiformer fremhæver de, at der er en underliggende konflikt mellem borgerne og politikerne som brugere af debatsiden, idet de to brugere afspejler forskellige forståelser af hvilken demokratiform der udspiller sig på debatten. Det empiriske grundlag for undersøgelsen er et debatforum som følges over et år hvorefter debatsiden lukkes ned. Langt de fleste indlæg, som danner grundlag for analysen er skrevet indenfor 26 dage op til det lokale valg. Resten af det år som følges er der kun skrevet få indlæg på debatsiden.

Af forskning indenfor det fortolkende perspektiv er der kun få eksempler på forskning af, hvordan praksisser for anvendelsen af e-deltagelse har udviklet sig, men ingen studier hvor det empiriske grundlag har været inddraget eller tilgængeligt over en længere periode. De fleste forskningsprojekter har fokus på en afgrænset periode på få måneder, f.eks. op til et kommunalvalg. Dette skyldes også, at der empirisk ikke er mange eksempler på, at den offentlige sektor har implementeret og anvendt e-deltagelsesteknologi over en længere årrække. Flere har studeret selve implementeringen af teknologien i praksis. Men ingen studier har haft fokus på hvordan implementering og anvendelse over en længere periode udfolder sig i praksis.

Forskning i Danmark og andre lande fremhæver, at e-deltagelse potentielt kan skabe mere transparens, mindske barrierer for borgerdeltagelse og give borgerne nye kanaler til indflydelse. Samtidig påpeger flere forskere, at det er meget diffust, hvordan de forskellige applikationer anvendes i praksis, og hvilken indflydelse det har på det samarbejde mellem borger og den offentlige organisation som teknologien skal støtte (Hoff & Storgaard, 2005; Macintosh, 2004; Grönlund, 2003 a+b).

Sammenfattende har forskningsfeltet fokuseret dels på den tekniske del af e-deltagelse og dels normativt på de muligheder som teknologien kan skabe. E-deltagelse opfattes som en relation mellem borger og politiker og det meste forskning forholder sig til, hvordan teknologien kan forbedre, påvirke eller forhindre udviklingen af denne relation, ofte med fokus på forandringer for borgeren. En mere fortolkningsmæssig tilgang til e-deltagelse, med fokus på, hvordan aktørerne relaterer sig til teknologiens anvendelse, hvordan aktører kan have fragmenteret eller konflikterende opfattelser omkring teknologien og hvad dette betyder set over en længere periode er derfor en oplagt ramme for et forskningsprojekt. En tilgang som flere forskere i feltet fremhæver som et interessant og relevant bidrag, hvorfor denne tilgang bliver rammen for dette forskningsprojekt (En uddybning af forskning og litteratur om e-deltagelse er i afsnit 2.2).

1.2 E-deltagelse i Odder Kommune

Odder Kommune, som er valgt som case i dette studie, har de sidste 11 år arbejdet med e-deltagelse. Det er en af de første danske kommuner, som har implementeret elektronisk borgerinddragelse i Danmark og den eneste danske kommune som har arbejdet med det i så mange år. Odder kommune begyndte at arbejde med elektronisk borgerinddragelse i 1998 og har siden da implementeret en række forskellige initiativer. Kommunen udviklede i sin tid en hjemmeside, som skulle være byens online mødested. Det meste af hjemmesiden var information om forskellige kommunale forhold og en del heraf var et debatmodul som således udgjorde kommunens første initiativ til e-deltagelse. Siden har kommunen bl.a. implementeret chat i forbindelse med kommunalvalg, elektroniske borgerpaneler og senest webcast af byrådsmøder. Derudover har

kommunen information fra byråds- og udvalgsmøder på hjemmesiden, f.eks. dagsordener, referater og bilag. Kommunen betragter selv online debatten som sit mest succesfulde tiltag. Men selvom debatten har fungeret i lidt over 10 år, oplever kommunen at det stadig er svært at holde 'gang i debatten' og få debatten til at 'leve op til sit formål med borger-politiker dialog'.

I Odder Kommune blev det tidligt besluttet at anvende e-deltagelse og tænke internettet som et sted med langt flere muligheder end blot at informere. Online debatten var det første som blev implementeret og trods stigende og faldende anvendelse af debatten stilles der ikke spørgsmål ved om kommunen forsat skal have debatten på deres hjemmeside men kun spørgsmål om hvordan anvendelsen hele tiden kan fornyes og forbedres.

I kommunens strategidokumenter er formålet med online debatten at skabe mere åbenhed, få flere deltagere og en bredere gruppe af deltagere. Men praksis viser, at der er langt flere formål i spil og en del handler om andet end inddragelse af borgere. I Odder Kommune er det tydeligt, at der blandt aktører er forskellige rationaler og opfattelser af, hvad e-deltagelse er og hvilken rolle dette koncept skal have. E-deltagelse opfattes i kommunen som et koncept, der har problemer med at slå igennem både blandt politikere, borgere og forvaltning. Men samtidig opfattes flere af tiltagene som meget succesfulde. Trods det at kommunen har arbejdet med debatten i over 10 år er der stadig meget stor forskel på, hvor mange af de forskellige aktører, der deltager, hvor engagerede de er og hvordan de anvender online debatten. Og det virker uklart hvordan debatten og deltagelsen heri organiseres i kommunen.

Der tegner sig et billede af online debat som det er svært at fastholde i den lokale praksis. Der sker små forandringer i beslutningsforløb og konceptet fastholdes i kommunen men samtidig viser der sig meget forskellige opfattelser og rationaler omkring debatten. Anvendelse af online debat involverer mange forskellige brugere som har forskellige opfattelser af teknologien, hvilket kan have betydning for, hvordan teknologien udfolder sig i praksis. På den ene side er brugeren medskabende af konceptet og på den anden side er brugeren medskabt. Brugeren er ikke givet af teknologien eller konceptet en gang for alle. Det er noget som bliver til gennem anvendelsen af online debatten.

1.3 Forskningsspørgsmål

Hovedfokus i dette projekt er forskellige brugergruppers med-produktion af e-deltagelse gennem anvendelsen i praksis. Projektet har fokus på samspillet mellem brugergruppers forskellige forestillinger om e-deltagelse og deres anvendelse af e-deltagelse i praksis. Forskningsspørgsmålet er:

Hvordan med-konstruerer forskellige brugergrupper e-deltagelse gennem anvendelsen heraf i praksis?

Forskningsspørgsmålet har fire kerneområder: med-konstruere, brugergrupper, e-deltagelse og anvendelse i praksis. De fire kerneområder er naturligvis kun interessante i samspil med de andre områder. I følgende afsnit vil jeg uddybe disse fire områder som jeg vælger at arbejde indenfor i afhandlingen.

Med-konstruktion af teknologi

Mit valg af fokus på brugernes med-konstruktion af teknologien skyldes dels forskningsfeltets manglende fokus på en mere fortolkningsmæssig tilgang til forståelsen af e-deltagelse, herunder undersøgelser med udgangspunkt i den sociale verdens betydning for hvad teknologien bliver. Erfaringer fra praksis i Odder Kommune viser at der er flere anvendelsesformer i spil på samme tid og brugerne har forskellige anvendelsesformer. Dette peger i retning af en teknologiforståelse, hvor brugere er med til at forme teknologien i praksis. Det er derfor oplagt at undersøge, hvordan brugerne med-konstruerer teknologien i praksis.

Brugerne af e-deltagelse

Brugere af e-deltagelse i praksis kan være både borgere, politikere og forvaltning, i princippet alle dem som anvender teknologien. Det er ikke på forhånd givet, at brugergrupper kan defineres alene ud fra disse tre 'homogene' grupper som borgere, politikere og forvaltning, som forskningsfeltet generelt anvender i relation til e-deltagelse. Afhandlingen argumenterer for, at der etableres flere brugergrupper i praksis og at politikere og forvaltning er centrale aktører for anvendelsen af e-deltagelse i praksis. Fokus i dette projekt bliver

derved at undersøge hvilke brugergrupper, der etableres og hvordan de adskiller sig gennem anvendelsen af teknologien i praksis.

Et godt eksempel på e-deltagelse i praksis – online debat

Der er mange forskellige applikationer, som har til formål at understøtte elektronisk borgerinddragelse, og Odder Kommune har implementeret en lang række forskellige løsninger. Når jeg har valgt at anvende en online debat som eksempel i denne afhandling er det fordi, en online debat åbner op for mange brugere af teknologien. Samtidig er det den teknologi som kommunen har anvendt i lidt over 10 år, hvor debatten har været anvendt af både mange borgere, politikere og forvaltning – der er altså umiddelbart mange brugere af debatten. Jeg har valgt at afgrænse mig til en bestemt periode, den 3. september 2005 til 15. april 2008. Denne periode er valgt fordi den afspejler flere forskellige debatter med meget forskellig deltagelse med forskellige aktører på debatten. Jeg har endvidere valgt at afgrænse projektet til udelukkende at se på, hvordan forvaltningen og politikerne med-producerer online debatten. Dels valgt ud fra et behov for at afgrænse det empiriske område. Men også fordi det er kommunen, som stiller online debatten til rådighed, kommunen som faciliterer debatten og dem som i sidste instans skal håndtere det input, der skrives på debatten. Et studie af hvor politikere og forvaltning med-konstruerer debatten, viser hvilke brugergrupper de konstruerer og hvordan disse brugergrupper fra kommunen udvikler nogle praksisser for anvendelsen af debatten herunder hvilke muligheder og begrænsninger dette lægger i konceptet e-deltagelse i form af online debat. Herved også muligheder og begrænsninger for forskellige borgergruppers deltagelse i politiske processer gennem online debat.

Fokus på anvendelse af teknologien i praksis

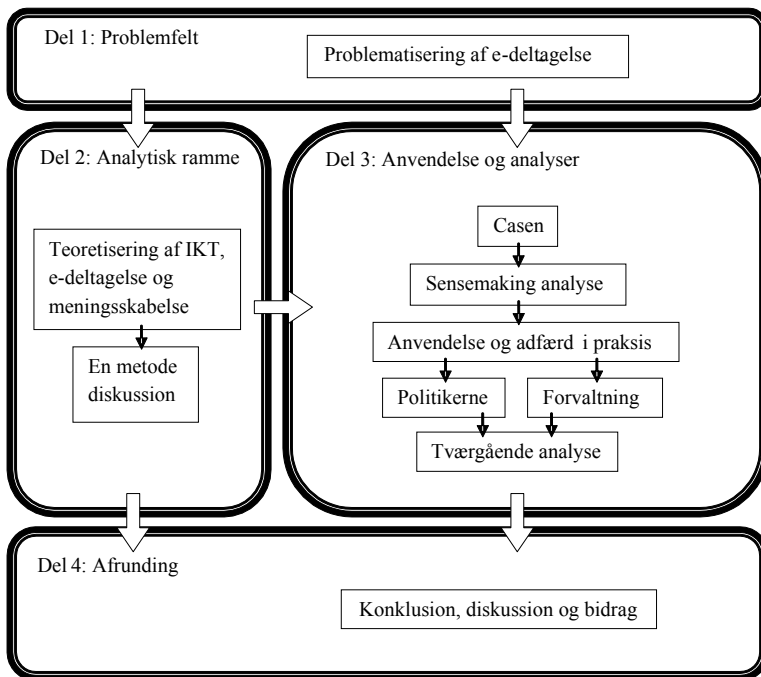
Denne afhandling har fokus på det som kunne betegnes post-implementering (Wellendorf, 2007) af teknologi. Fokus er ikke på arbejdet med udviklingen af teknologien eller selve implementeringen af e-deltagelse men mere på det arbejder der følger efter implementeringen af et system. En del forskere opfatter at levering og implementering af teknologien hos kunden, markerer at selve 'formningen' af teknologien er afsluttet. Herefter kan der være modstand blandt brugerne eller der kan forekomme mindre modifikationer af teknologien. I et post-implementeringsperspektiv slutter implementeringen ikke ved, at

teknologien er overleveret til organisationen men er en fortløbende proces, hvor det er nødvendigt at vedblive med at forme teknologi, organisationen og dens brugere, også efter at teknologien er taget i anvendelse af organisationen. Dette harmonerer med Weick's (1995) tilgang til forståelse af teknologi som genstand for fortløbende meningsskabelsesprocesser i organisationen.

Forskningsspørgsmålet lægger op til en øget forståelse af, hvordan brugere medkonstruerer teknologien når den anvendes i praksis. Herunder hvilke brugergrupper som etableres i praksis samt hvordan disse grupper skaber muligheder og begrænsninger for e-deltagelse. Forskellig teknologi til e-deltagelse giver i sit udgangspunkt en række mulige anvendelsesformer, men den konkrete udfoldelse tager de enkelte brugere stilling til.

1.4 Afhandlingens opbygning

I dette afsnit ridses afhandlingens enkelte bestanddele op, der tilsammen argumenterer for sammenhængen mellem forskellige aktørers meningsskabelse om e-deltagelse samt mediering af anvendelse. Denne afhandling er traditionelt opbygget med problemstilling, analytisk ramme, metodeovervejelser, analyser og slutteligt konklusioner samt forskningsmæssige bidrag. Afhandlingens enkelte dele er produceret i et cyklisk forløb, hvor jeg over flere processer er vendt tilbage til enkelte afsnit mens andre afsnit stadig var under udarbejdelse. Afhandlingen kan inddeles i fire dele: problemfelt, analytisk ramme, anvendelser og analyse, afrunding.

Figur 1-2: Afhandlingens struktur

Afhandlingens første del beskriver problemfeltet som afhandlingen bevæger sig i. Her har jeg argumenteret for afhandlingens placering indenfor forskningsfeltet samt præsenteret og uddybet forskningsspørgsmålet.

Anden del af afhandlingen er den analytiske ramme som består af kapitel 2 og 3. Kapitlet introducerer læseren i, hvordan jeg selv har bevæget mig gennem forskningsfeltet, ved at teoretisere hvordan jeg forstår teknologien, hvor jeg positionerer afhandlingen i forhold til forskning om e-deltagelse samt den analytiske tilgang indenfor meningsskabelsesteori. Kapitel 2 afrundes med en opsummering af det teoretiske og analytiske univers for afhandlingen. Kapitel 3 flytter den analytiske ramme over i en mere praktisk metodediskussion, hvor jeg beskriver og reflekterer over anvendt metode i dataindsamling samt analysen heraf.

Tredje del består af afhandlingens analyserende del, hvilket er kapitel 4, 5, 6, 7 og 8. Kapitel 4 er en introduktion til min case 'anvendelsen af online debat i Odder Kommune' og introducerer læseren til historien bag kommunens arbejde

med e-deltagelse. De efterfølgende kapitler er den egentlige analyse af politikernes og forvaltningens meningsskabelse omkring online debat, hvordan denne meningsskabelse etablerer en række brugergrupper på debatten samt betydningen heraf i forhold til interaktion mellem brugergrupperne. Kapitel 5 er en analyse af former for adfærd som forvaltning og politikere har på debatten. Kapitel 6 og 7 flytter analysen af meningsskabelse fra adfærdsformer til meningskonstruktioner blandt de forskellige brugergrupper. I kapitel 6 analyseres, hvordan politikerne indtræder i to forskellige roller i online debattering og hvordan disse to roller har forskellige meningskonstruktioner omkring debatten. I kapitel 7 analyseres hvordan forvaltningen indtræder i to forskellige roller i online debattering samt forskellige meningskonstruktioner knyttet hertil. Afhandlingens analyserende del afsluttes i kapitel 8 med en tværgående analyse mellem de fire roller som politikere og forvaltning indtræder i omkring online debattering. Analysens fokus er hvordan de fire roller interagerer, herunder hvordan synergi og konflikt punkter udspiller sig. Afhandlingens rundes af i kapitel 9 med konklusioner og en vurdering af bidrag indenfor forskning om e-deltagelse.

2 TEORETISERING AF IKT, E-DELTAGELSE OG MENINGSSKABELSE

Formålet med dette kapitel er at præsentere og reflektere over hvordan jeg vælger at forstå teknologi, e-deltagelse og meningsskabelse, samt hvordan disse forståelser samles i en analytisk ramme afslutningsvis. Målet er at give læseren indsigt i afhandlingens grundlæggende antagelser og hermed hvordan jeg har bevæget mig gennem forskningsfeltet. Først giver jeg en introduktion til min teknologi forståelse. Efterfølgende en kort præsentation af e-deltagelse som forskningsfelt og tidligere studier af online debatter. Herefter giver jeg en introduktion til teori om meningsskabelse, hvorefter jeg diskuterer afhandlingens analytiske ramme.

2.1 Teknologiforståelse

Indenfor IT-forskningen, er der generelt set tre strømme af teknologiforståelser som afspejler forskellige filosofiske ståsteder, når teknologiens rolle i organisationen diskuteres (Orlikowski, 1992). En forskningsstrøm er

teknologideterminismen som opfatter teknologien som en objektiv ekstern kilde, der har relativ deterministisk indflydelse på forskellige organisatoriske forhold som f.eks. struktur. En anden strøm af forskning fokuserer på det menneskelige aspekt af teknologien og ser teknologien som et produkt af fortolkninger og interventioner. Den tredje strøm som afspejler sig i nyere forskning er en kombination af disse to yderpunkter. Forskere arbejder her ud fra, at teknologien er en ekstern kilde som har indflydelse på handlinger men samtidig er disse påvirkninger modereret af mennesker og organisatoriske kontekster. De to senere strømme er udsprunget af en kritik af den teknologideterministiske tilgang som forskningen har fokuseret på. Et centralt kritikpunkt er tilstedeværelsen af ikke intenderet effekter af teknologien.

“It has long been recognized that technologies are often not used as designed or intended (Bijker 1995, von Hippel 1988), but generating an adequate understanding of how, where, and why the slippage between design and use occurs in practice has been difficult. By distinguishing between technologies as artifacts and technologies-in-practice, we have a way to explore and explain this process.” (Orlikowski, 2000:424).

Antagelsen om at teknologier er specifikke stabile strukturer er problematisk fordi den baserer sig på, at teknologier er statiske og fastsatte artefakter som indeholdende entydige anvisninger for anvendelse som er tilgængelige for brugerne. Det er altså klart for brugeren hvad det er for en teknologi vedkommende står overfor og det er helt klart, hvordan den skal anvendes i praksis. Antagelser som baserer sig på, at teknologien er stabil, komplet og forudsigelig bliver problematiske i empiriske studier som viser hvordan individer modificerer teknologien og deres opfattelse heraf længe efter at den er designet og udviklet (Rice and Rogers 1980, von Hippel 1988, Ciborra and Lanzara 1991). En måde at komme omkring dette er at opfatte teknologien som artefakt og de-koble teknologien fra mennesket men samtidig ikke gøre teknologien til en objektiv kilde til påvirkning.

Denne anskuelse af teknologien som artefakt og derved at teknologi og menneskelige handlinger gensidig former hinanden deles også af SCOT – the Social Construction of Technology – en forskningstrøm som ligeledes er en reaktion på teknologisk determinisme. SCOT påpeger den sociologiske relevans ved at fremhæve at forskellige sociale grupper tillægger teknologien bestemte betydninger (Bijker & Pinch, 1987). Efter introduktionen af SCOT perspektivet i 1970 og 1980'erne er dette blevet en væsentlig kilde i forskningen af system

udvikling, eftersom anvendelse og brugere blev en del af designprocessen i en interdependent socio-teknisk konstellation. Pinch & Bijker (1984) viser at det er vigtigt at inddrage relevante sociale grupper i analysen af teknologi udviklingen, eftersom forskellige brugergrupper konstruerer forskellige meninger omkring teknologien. I princippet kunne dette være sub-grupper af brugerne men også være helt andre grupper som hverken er brugere eller producenter af teknologien, f.eks. journalister eller politikere. Pointen er at åbne op og identificere relevante sociale grupper ud fra deres fælles eller divergerende fortolkninger af teknologien. Dette har de senere kaldt for 'fortolkningsmæssig fleksibilitet' i forbindelse med teknologi (Oudsbourne & Pinch, 2003).

Mit grundlæggende perspektiv i afhandlingen er, at IKT og det sociale samt organisatoriske setup fastholdes i en relation, hvor de gensidigt former hinanden (Bijker, 1995, Orlikowski & Baroudi, 1991, Orlikowski, 1992). Det vil sige at teknologien og individerne, som anvender teknologien former og influerer hinanden. I den forstand skabes en distinktion mellem teknologien som artefakt (f.eks. hardware, software, teknikker), og anvendelsen af teknologien eller hvad individer rent faktisk gør med den teknologiske artefakt. Herved bliver intentionen bag teknologiens udvikling og den reelle anvendelse to forskellige forhold i studiet af online debatten.

2.2 Temaer og positioner i forskning om e-deltagelse

Elektronisk deltagelse (e-deltagelse) er et fænomen, der overordnet referer til anvendelsen af informations- og kommunikationsteknologi (IKT) med den hensigt at fremme og understøtte information, kommunikation og deltagelse mellem og indenfor forskellige samfundsgrupper. E-deltagelse er et forholdsvist nyt forskningsområde indenfor e-government. En udbredt definition af begrebet beskriver e-deltagelse som *"ICT supported participation in processes involved in government and governance. Processes may concern administration, service delivery, decision-making, and policy-making."* (Macintosh, 2006). Macintosh beskriver e-deltagelse som bestående af tre typer af processer: e-enabling, e-engagement og e-empowerment (Macintosh, 2004) og hun opfatter e-deltagelse som anvendelsen af informations og

kommunikations teknologier til at understøtte *informationsindsamling*, *top-down engagement* og *bottom-up empowerment*. E-deltagelse kan foregå i den formelle politiske proces (f.eks. ved afstemninger) eller udenfor processen i form af politisk aktivisme.

Forventninger til e-deltagelse er indenfor forskningsfeltet ofte beskrevet som den offentlige sektors motivation af borgere til at deltage for at opnå større effeciens, accept og legitimitet i politiske processer. E-deltagelse kan indeholde borgeres, interesseorganisationers og lobbyisters krav om involvering og mulighed for at videreføre deres egne interesser i det etablerede system (Sandford & Rose, 2007; Macintosh, 2004). Eksempler på teknologi som understøtter dette er chat teknologier, diskussions forum, elektroniske valg systemer og blogs.

En måde at forstå hvad forskning om e-deltagelse handler om er at skelne mellem forskningstemaer indenfor e-deltagelse (Sanford & Rose, 2007). Forskning indenfor e-deltagelse berører mange forskellige temaer. En del forskere beskæftiger sig med *e-demokrati* forstået som det at ændre eller forbedre deltagelsen i det samfundsmæssige demokratiske system (Hoff, Løfgren & Torpe, 2003, Dahlberg, 2001; Tambouris & Gorilas, 2003; Macintosh, 2004; Sæbø & Paivarinta, 2005; Ilshammer & Åström, 2001; Snellen, 2001; King, 2001). Andre beskæftiger sig med *e-activism*, dvs. spontant opstået politisk aktivitet som ikke er organiseret af den offentlige sektor (Chang, 2005; George, 2005). Andre studier fokuserer på *e-voting*, det at stemme over internettet (Gibson, 2001; Svensson & Leenes, 2003; Schaupp & Lemuria, 2005). Et andet område er *e-inclusion* som undersøger tilgængeligheden af e-deltagelse på tværs af sociale grænser og især i forhold til adgang til teknologi (Dutta-Bergman, 2005; Rose, 2004; Norris, 2001; Hurwitz, 1999). Nogle studier fokuserer på *e-rulemaking*, hvordan borgere kan inddrages i den regulative proces (Fountain, 2003). *E-consultation* er et mere udbredt emne og handler om den offentlige enheds konsultering af forskellige interessenter delvist eller helt over internettet (Ainsworth et al, 2005; Macintosh & Smith, 2002; Whyte & Macintosh, 2003; Grönlund, 2003a; Macintosh & Whyte, 2001). Fælles for mange af studierne er at de er normative (Deetz, 1996) og kun en lille del arbejder med en fortolkningsmæssig tilgang (Sanford & Rose, 2007). Et andet fælles træk er, uanset hvilket forskningstema som er i fokus er det borgeren som er fokal personen og det er borgerens relation til det offentlige system som studeres. I følgende afsnit vil jeg give et indblik hvad den normative del af

forskningen fokuserer på, hvad den fortolkende tilgang bidrager med samt hvordan forskningen ser aktørerne i e-deltagelse.

Normativ forskning af e-deltagelse

Uanset forskningstema er en stor del af forskningen interesseret i spørgsmålet om e-deltagelse's potentiale til at skabe forandringer (Grönlund, 2003a+b; Ranerup, 2001; Hoff & Andersen, 2006; Torpe, 2004, Chang, 2005; Jensen, 2003). Hvilken type af forandringer, hvis nogen, implementeringen af e-deltagelse kan medføre, kan inddeles i tre områder:

- Forandringer relateret til borgeren
- Forandringer relateret til interaktionen mellem borger og politiker
- Forandringer relateret til interaktionen mellem borger og forvaltning

Uanset hvilke af disse tre typer af forandringer som er i fokus handler studierne typisk om borgerens muligheder for at få information og påvirke den politiske proces, altså om de demokratiske muligheder for borgeren er forbedret. Dette kan være undersøgelser af de muligheder en kommune stiller til rådighed via deres hjemmeside (Scott, 2006; Torpe, 2004, Norris, 2006) eller hvorvidt tilgængelighed til information fra den offentlige enhed er forbedret (Torpe et al, 2005). Andre studier fokuserer på ændringer i borgernes vaner og adfærd, samt adgang til PC og internet, relateret til de e-deltagelses initiativer som kommuner har implementeret (Hoff & Andersen, 2006). Selvom mulighederne for borgere til at påvirke lokal politik er mange, er nogle studier mere kritiske overfor, hvordan e-deltagelse kan skabe ændringer i borgerdeltagelse (Norris, 2001; Hurwitz, 1999; King, 2001). Et centralt bidrag i denne diskussion er Pippa Norris' (2001) bog omkring 'digital divide'. Ud fra en inddeling af normative syn på IT's demokratiske potentiale i tre kategorier – enten er man optimistisk, pessimistisk eller skeptisk – diskuterer hun forskellige aspekter ved den digitale skillelinje. Norris (2001) identificerer tre centrale aspekter ved den digitale skillelinje – global, social og demokratisk. Den globale skillelinje refererer til forskel i internet adgang mellem industrialiseret og udviklingslande. Den sociale skillelinje er at øget udbredelse og anvendelse af IT ikke reducerer ulighed i relation til uddannelse, beskæftigelse og indtægt. Demokratisk skillelinje handler om, at IT vil understøtte borgere som i forvejen er politisk aktive hvorfor udbredelse af IT i den offentlige sektor snarere vil forstærke end

reducere politisk ulighed mellem borgergrupper. Flere andre forskere bakker op omkring denne mere skeptiske konklusion omkring e-demokratiets potentiale (Grönlund, 2003b; Johansson, 2004). Både Grönlund og Johansson konkluderer, at der i forskningen om e-deltagelse ikke er evidens for at de demokratiske strukturer er forandret på baggrund af implementeringen af IKT. Forskningen viser kun at borgerne har adgang til informationen. Men selvom informationen er tilgængelig er der intet som viser at adgang til og indflydelse på beslutninger er forbedret. Klijn & Koppenjan (2000) argumenterer f.eks. for at politikerens tvetydige forhold til borgerinvolvering er en barriere for e-deltagelse. Selvom politikerne ofte iværksætter disse interaktive beslutningsforløb, viser deres studie at eksisterende praksisser for repræsentativt demokrati bevirker at processen ikke støttes når den er i gang.

Den fortolkende tilgang til forskning af e-deltagelse

Forskning med en fortolkningsmæssig tilgang til e-deltagelse fokuserer på at undersøge roller og perspektiver blandt e-deltagelses interessenter, og udvikle disse til netværk af forklaringer (Sanford & Rose, 2007). I den fortolkningsmæssige diskurs undersøges det, hvordan e-deltagelse i offentlige aktiviteter er forbundet med den sociale verden og teknologiens rolle i at understøtte denne deltagelse. Undersøgelsen af deltagerens rolle medfører ofte at forskeren finder frem til ikke intenderet effekter af teknologien.

Et eksempel på en fortolkningsmæssig forskningsdiskurs er Grönlund's (2003b) studie af udviklingen af e-demokrati infrastruktur. Grönlund opfatter teknologien som en artefakt og anvender ANT (Actor Network Theory) til at analysere, hvordan forskellige aktører forsøger at tillægge teknologien bestemte former for adfærd gennem at indskrive former for adfærd i teknologien. IT artefakten bliver en delegeret som handler på vegne af de aktører som er i stand til at indskrive en bestemt form for adfærd i teknologien. Formålet med analysen er at sige noget om, hvorvidt e-demokrati projekter fører til varige ændringer, f.eks. om det etablerer ændringer i kommunikationsmønstre.

Grönlund (2003b) konkluderer at kun få IT artefakter er indskrevet med den adfærd som initiativtagerne arbejdede for. De forskellige cases i studiet repræsenterer forskellige demokratimodeller og samtidig med at de kun delvist er eksplicitte. Hvis projekterne skal have større gennemslagskraft skal der være en mere veldefineret relation mellem e-demokrati aktiviteterne og politik, eftersom forandring fordrer at institutioner ændres. Mere specifikt konkluderer

Grönlund (2003b) at alle aktør-netværk omkring e-demokrati projekterne stadig er meget små. Han evaluerer forskellige e-demokrati cases ud fra den ideale demokratiske model 'stærkt demokrati' eftersom denne model afspejler det primære mål i alle cases. Konklusionen er at de forskellige cases har en række aktiviteter men som ikke entydigt implementerer det stærke demokrati. Denne model kræver deliberativ og frekvent deltagelse, en åben dagsorden, direkte link til beslutningstagen samt en eksPLICIT implementeringsmodel. Samtidig viser undersøgelsen, at der er flere eksempler på at adfærd indskrives overfor det politiske niveau men også det administrative, f.eks. i form af en applikation for 'borger initiativer' som administrationen varetager. Studiet viser også at flere indskrivninger af adfærd omkring teknologien knytter sig til IT generelt og ikke specifikt til demokratiske procedurer. Der er stærke indskrivninger relateret til at promovere anvendelsen af teknologien, men ikke til selve meningen hermed, hvorfor denne vil være op til forestående forhandlinger. En anden pointe som Grönlund (2003b) finder frem til er, at disse aktiviteter for e-demokrati ikke udelukkende kan studeres lokalt. Projekterne afspejler at de i en vis udstrækning implementerer demokratiske modeller som er i konflikt med de officielle demokratiske modeller, hvilket gør indskrivninger omkring adfærd endnu svagere.

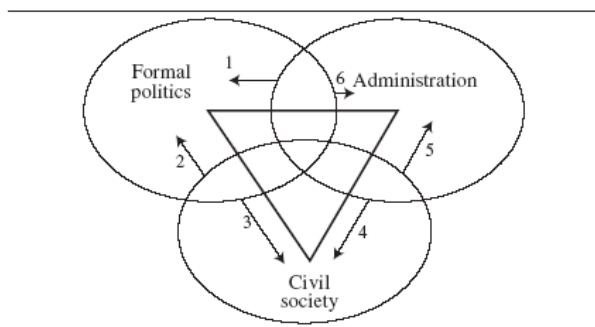
Et andet eksempel på en fortolkende forskningsdiskurs indenfor e-demokrati er Jægers (2003) studie af forandringer i politikerrollen i relation til digital forvaltning og e-demokrati. Jæger tager udgangspunkt i politikerens opfattelse af sin egen rolle og diskuterer, hvordan denne opfattelse er en barriere for politisk involvering i både e-demokrati og digital forvaltning. Fokus er udvikling og implementering af teknologi og hvordan etablerede forestillinger blandt politikere og administration fastholder, men også bliver udfordret af digital forvaltning og e-demokrati.

Ekelin (2007) har ligeledes arbejdet med en fortolkningsdiskurs i studiet af borgerinvolvering i selve udviklingsprocessen af e-deltagelse. Ekelin undersøger, hvordan deltagerne – politikere, borgere og forvaltning – definerer e-deltagelse og beskriver konceptet ud fra forskellige og nogen gange overlappende måder, og hvilken betydning dette har for selve udviklingsprocessen. Konklusionen er at udviklingen af e-deltagelse ikke bør foregå ud fra en på forhånd fast plan eller simpel ideologi. Det er nødvendigt med en mere formelig proces, der kan tage højde for den pluralitet som både praksis og deltagelse består af.

Aktørerne i e-deltagelse

Ifølge Grönlund (2005) involverer transformeringen af forvaltningen til digital forvaltning en mediering af relationerne mellem politikere, forvaltning og administration med informationsteknologi. E-deltagelse opfattes her som en teknologi medieret interaktion mellem den civile sfære og den politiske sfære, samt den civile sfære og den administrative. Det centrale i e-deltagelse bliver borgeren og formålet er at øge borgerens muligheder for at deltage i digital forvaltning, herunder deltagelse i den politiske proces. Ud fra Grönlund's (2005) opdeling i de tre sfærer indenfor digital forvaltning er interaktion mellem den politiske sfære og den administrative sfære ikke i fokus i e-deltagelse, da den civile sfære ikke er en del heraf. Denne opdeling af aktører i e-deltagelse er meget udbredt indenfor forskning herom (Coleman & Götze, 2003; Ranerup, 2001; Seegaard, 2009; Klijn & Koppenjan, 2000; Macintosh & Whyte, 2006; Jæger, 2004; Rose & Sæby, 2005; Fulla & Welch, 2002; Sæby et al, 2008). Administrationens rolle er udelukkende set i sammenhæng mellem den civile og administrative sfære ofte i form af involvering af borgere i planlægningen og udviklingen af teknologier (Macintosh, 2006; Ekelin, 2007; Löfstedt, 2008; Roeder et al., 2005).

Et studie som i en vis udstrækning inddrager forvaltningen som aktør i e-deltagelse er tidligere nævnte studie af Grönlund (2003b) omkring udviklingen af e-demokratisk infrastruktur. Forvaltningen har her en rolle sammen med politikerne i at implementere e-demokrati projekter, nogle gange som dem der iværksætter og driver projektet andre gange som brugere af applikationer, f.eks. bearbejdning af surveys fra online borger paneler. Men Grönlund bryder ikke med sin tidligere opfattelse af, at e-demokrati projekter kan bestå af to relationer, enten mellem politiker og borger eller mellem borger og forvaltning (Grönlund, 2003b). Relationen mellem forvaltning og politikere er ikke i fokus i studiet, selvom han påpeger, at initiativtager, f.eks. forvaltere, har svært ved at involvere politikerne i de lokale e-demokrati projekter. I en artikel udgivet samme år udvikler Grönlund (2003a) modellen for de relationer i et demokratisk offentligt system. Modellen har stadig samme tredeling af aktørerne og deres relation, men konklusionen er at der sker en opblødning i forhold til aktører og relation.

Figur 2-1: Den offentlige model under forandring – forskellige aktører påvirker udviklingen i områder for transaktioner (Grönlund, 2003a: 69)

De forskellige pile i modellen indikerer, hvordan indflydelse mellem aktørerne er i bevægelse. Pil nummer 1 indikerer, at den øgede anvendelse af IT i administrative processer reducerer det politiske råderum, eftersom elektroniske infrastrukturer er svære at ændre. Samtidig er det administrationen som står for udviklingen af systemer og politikerne bliver først involveret meget sent i processen og nogen gange først når teknologien er implementeret. Pil nummer 6 viser at det politiske systems kontrol over administrationen styrkes eftersom politiske initiativer bliver mere direkte når de udtrykkes i computer koder og derved er det lettere at evaluere indholdet. De andre pile viser ligeledes hvordan forskellige e-demokrati aktiviteter trækker indflydelsen mellem aktørerne i begge retninger, og konklusionen i denne artikel er også, at det er indikationer på mulige forandringer, men at ingen af dem er 'stærke' nok til at tale om egentlige institutionelle forandringer. Grönlund tager forbehold overfor resultaterne i den forstand, at han har observeret en række eksempler på disse bevægelser, som kan være oplæg til diskussioner og videre forskning men skal ikke ses som egentlige trend, da de forskellige cases ikke viser specifikke og entydige udviklinger.

Et andet studie som har en bredere tilgang til aktører i e-deltagelse er Macintosh & Whyte (2006), som fokuserer på hvordan evaluering af e-deltagelse kan ændre det lokale demokrati. Med udgangspunkt i at formålet med

forskellige systemer kan være meget forskellige eftersom interessenter relateret til systemerne har meget forskellige opfattelser og forventninger til teknologien. I artiklen viser de hvordan forskellige interessenter opfatter lokalt e-demokrati. Interessenter i studiet er,

- borgere som har anvendt teknologien
- borgere som ikke har anvendt applikationen
- lokale politikere involveret i deltagelsesprocessen
- 'ejere' af involveringsprocessen, f.eks. ledere med ansvar for involvering
- projektledere og tekniske konsulenter
- Interne brugere som system moderatorer eller administratorer.

Selvom en bredere række af aktører involveres, f.eks. ejere af involveringsprocessen, har Macintosh & Whyte (2006) stadig det udgangspunkt at interaktionen foregår mellem borger og politiker eller borger og administration. I deres studie er fokus på forvaltningens og konsulenteres rolle i forhold til at levere teknologi, der er nem at anvende og få adgang til.

Jæger (2003) har derimod studeret relationen mellem politikere og forvaltning ved implementeringen af teknologi i den offentlige sektor. I studiet har hun fokus på digital forvaltning herunder e-demokrati og diskuterer politikerrollen og politikerens indflydelse på digital forvaltning. Jæger konkluderer at det primært er forvaltningen som arbejder med teknologi og politikerne ikke er involveret i andet end beslutningen om at købe et givet system. At det er den politiske rolleforestilling som er en barriere for den politiske deltagelse i teknologiske processer. Jæger fremhæver tre forestillinger som barrierer for den politiske deltagelse:

1. Teknologi er upolitisk
2. Arbejdsdelingen mellem forvaltning og administration bygger på en adskillelse mellem teknologi og politik
3. Politikere skal ikke forholde sig til udvikling og anvendelse af teknologi.

I forhold til e-demokrati påpeger Jæger (2003) ligeledes at det er uklart, hvem der har ansvar for udviklingen af e-demokrati, samtidig er der langt fra benyttet

de samme ressourcer på udvikling af e-demokrati som på udvikling af digital forvaltning.

Flere forskere påpeger altså, at et fokus på aktørerne i e-deltagelse er relevant. Samtidig har forskningen er meget entydig billede af, at der er tre aktører – borger, politiker og forvaltning – og når e-deltagelse er i fokus er det en relation mellem borger og politiker eller borger og forvaltning. Relationen mellem forvaltning og politikere er reduceret til intern rapportering eller helt udelukket i studiet.

Opsamling på forskning af e-deltagelse

Forskningen betragter aktørerne i e-deltagelse som tre generelle grupper – borgere politikere og forvaltning. En nuancering af disse tre grupper er kun sket i forhold til borgeren, f.eks. fokus på unge, ældre, græsrodsbevægelser eller i form af digitale skillelinjer blandt forskellige borgergrupper. En anden nuancering har været i forhold til den politiske aktør, hvor flere studier har fokus på kampagner og stemmeafgivelse, men hvor fokus har været på teknologien og dens egnethed til disse to formål. Samtidig har fokus været at e-demokrati er en relation mellem enten borger og politiker eller borger og forvaltning. Enkelte studier har haft fokus på organisatoriske forhold i relation til e-deltagelse, f.eks. infrastruktur, arbejdsdeling, organisatorisk læring og forandringsprojekt. Og flere studier indikerer mere eller mindre direkte, at der kan være væsentlige forhold i nuancering af aktørerne til at forstå e-deltagelse og udfordringer heri.

Flere studier konkluderer at e-deltagelse kan antage mange former, men kun få studier dyrker den teknologiforståelse at e-deltagelse og aktørernes handlinger gensidigt former hinanden.

2.3 Meningsskabelse som teoretisk perspektiv

Et studie af hvordan forskellige brugergrupper med-konstruerer e-deltagelse gennem anvendelsen heraf i praksis, trækker på en teknologi forståelse som både tager udgangspunkt i at teknologien konstrueres af brugerne og samtidigt at teknologien indeholder nogle rammer for hvordan den kan anvendes i praksis.

Jeg har valgt at arbejde med meningsskabelse som teoretiske ramme for projektet. Teorien om meningsskabelse giver mig mulighed for at studere hvordan brugerne, gennem deres meningsskabelse omkring debatten, konstruerer forskellige former for anvendelse af e-deltagelse i praksis. Teori om meningsskabelse har netop fokus på forskelle i individer og gruppers meningskonstruktioner og hvordan dette har betydning for adfærd og interaktion., hvilket er afhandlingens centrale problemstilling. Samtidig har teorien fokus på hvordan kontekst og hvordan teknologien selv samt den kontekst teknologien er tænkt ind i har betydning for hvordan brugerne skaber mening om teknologien. I dette projekt er det teknologien online debat som anvendes til borgerinddragelse i lokalpolitik, og brugerne er politikere og forvaltning i en kommune.

Jeg anvender teori om meningsskabelse for at få indsigt hvordan forskellige brugere skaber mening omkring debatten og derved har forskellige former for adfærd relateret til debatten. Hvordan de opfatter den kontekst de handler i og sammenhængen med anvendelse af debatten. Mit fokus er ikke de enkelte individer men hvordan forskellige brugergruppe etableres omkring debatten. Teori om meningsskabelse giver mulighed for at studerer hvordan brugere handler ud mod en forståelse af omverdenen og egen relation til denne omverden.

Meningsdannelse som teoretisk begreb

Begrebet 'meningsskabelse' dækker over det at skabe mening, dvs. hvordan mennesker individuelt og kollektivt, skaber mening og hvordan deres overbevisninger og forståelser påvirker deres adfærd (Barley, 1986; Weick, 1995). Organisatoriske forskere har siden den første del af 1900-tallet været interesseret i at forstå processer for meningsskabelse. Herbert Mead (1934, refereret i Blumer, 1969 og Weick, 1995) har studeret, hvordan sociale processer går forud for individets sind når mening skabes. Barnard (1938, refereret i Weick 1995) har studeret, hvordan organisationer kan studeres som systemer af handlinger, koordineret gennem kommunikation, og påpeger at handlinger, spredning af information, og kommunikation har indflydelse på meningsskabelse i organisationen. Blumer (1969), arbejder med begrebet Symbol Interaktionism, som handler om, hvordan aktører skaber mening i sociale interaktionsprocesser. Barley (1986) har studeret, hvordan medarbejderes anvendelse af ny teknologi formes i interaktion med teknologien

og deres meningsskabelse. Et andet studie er Gioia & Chittipeddi's (1991) studie af hvordan strategisk forandring kan udspille sig i processer af 'sensemaking' og 'sensegiving' til at påvirke meningsskabelsen. Denne afhandling er inspireret af forskellige studier indenfor dette forskningsfelt men trækker primært på Karl Weick's teoretiske ramme for meningsskabelse i organisationer, som også er en af de mest indflydelsesrige og refererede forskere indenfor perspektivet. Karl Weick er socialpsykolog og hans teori om meningsskabelse bevæger sig i interaktionen mellem kognitive og sociale processer.

Weick placerer sig i sin forståelse af teknologi indenfor den strøm som opfatter at teknologi og menneskelig handlinger gensidig former hinanden. Weick opfatter teknologi som 'equivocal' (Weick et al, 1990; Weick, 2005) i den forstand at den er åben for mange mulige fortolkninger og derved anvendelsesformer – teknologien er flerstemmig. Weick (2001) er interesseret i hvordan vi overfører vores mentale modeller til den materielle verden. Han konkluderer at mentale modeller bl.a. repræsenterer forestillinger om teknologi og systemer. På den ene side placerer Weick's teori om meningsskabelse sig klart indenfor en teknologi forståelse hvor individet former teknologien. Men samtidig er individers opfattelser af teknologi formet ud fra tidligere forestillinger, udvikles gennem social interaktion og sat i relation til den materielle verden. Den materielle verden i den forstand at teknologien ikke kan blive hvad som helst men har begrænsninger i forhold hvad et menneske kan anvende teknologien til.

Weick har således samme tilgang til teknologi som SCOT men forholder sig ikke til forskellige faser som udvikling, implementering eller anvendelse af teknologien. Weick knytter denne betragtning om flerstemmighed til meningsskabelse og individers forskellige måder at skabe mening, og derved håndtere f.eks. en online debat på forskellig vis. Meningsskabelse er derfor i bund og grund et centralt forhold når forskellige brugere tilpasser og tilegner sig denne teknologi. Det bliver de enkelte brugere af teknologien som gennem deres fortolkninger og forestillinger af hvad teknologien er, den mening de skaber i relationer til online debatten, der former hvad debatten i praksis bliver. Gruppen af brugere af debatten har derfor stor indflydelse på hvordan denne teknologi bliver etableret og anvendt i organisationen.

Teorien om meningsskabelse og Weicks tilgang hertil er anvendt i flere forskellige studier af IKT. Især begrebet enactment er anvendt af en række

forskere indenfor IKT. Når en person enacter så handler vedkommende ud mod en bestemt forståelse af omverdenen. En forståelse som de selv har været med til at konstruere. Det gælder eksempelvis Fountains (2001) studie af hvordan den offentlige sektor enacter den virtuelle stat, og især hvordan de institutionelle strukturer har betydning herfor. Et andet studie af Orlikowski (2000) undersøger "...how people, as they interact with a technology in their ongoing practices, enact structures which shape their emergent and situated use of that technology." (Orlikowski 2000:404). Ligesom Fountain (2001) er Orlikowski interesseret i de strukturer som er med til at forme anvendelsen af teknologien men ser på etablering af praksisser og ikke det institutionelle niveau. Kirsch & Beath (1996) undersøger hvordan brugerinvolvering enacts på forskellige måder og hvilken betydning dette har for udviklingsprocessen. Bansler & Havn (2006) arbejder ligeledes med begrebet enacting og undersøger hvordan mediering af anvendelsen af teknologi er påvirket af mediatorens meningsskabelse. De viser hvordan forskellige mediatorer kan udvikle meget forskellige opfattelser af den samme teknologi, og enacte helt forskellige teknologier i praksis.

Et andet begreb som er anvendt indenfor studier af meningsskabelse i relation til teknologi er framing. Begrebet framing handler om hvordan individet eller grupper har en bestemt fortolkningsmæssig ramme som de anvender til at skabe mening i en bestemt teknologi, og derved også anvender teknologien på en meget bestemt måde, hvilket Orlikowski & Gash (1994) studie er et eksempel på. Et andet studie er Davidson (2002) som undersøger sammenhængen mellem meningsskabelse og hvordan kravspecifikationen udvikles. Hvordan forskellige teknologi frames og skift heri har indflydelse på udviklingen af kravspecifikationen.

Andre studier af IKT anvender helt andre begreber fra teorien om meningsskabelse. Et eksempel er Kydd (1989) studie af hvordan 'usikkerhed og flerstemmighed' er til stede med forskellig intensitet i udviklings- og implementeringsprocessen. Og hvordan manglende håndtering heraf kan lede til projekter som fejler. Ramiller (2001) undersøger hvordan IS praktikerer gennem sproget konstituerer strategisk meningsskabelse. Hvordan rationalitet skabes når de identificerer muligheder for organisatorisk innovation gennem IKT.

Teori om meningsskabelse en kompleks teori i den forstand, at der er mange begreber at tage udgangspunkt i og mange relationer som kan studeres. Hvordan dette gribes an på et mere operationelt niveau er ikke særligt gennemskueligt. I

en undersøgelse af forskningslitteraturen indenfor IT feltet, som anvender Weick's teori om meningsskabelse, konkluderer Kjærgaard & Vendelø (2008) at teori om meningsskabelse anvendes til at studere "...how users perceive and use technology in organizations. Sensemaking has been used to study the interaction between cognition and action..." (Kjærgaard & Vendelø, 2008:11). Men samtidig viser undersøgelsen at selve anvendelsen af teorien, dens begreber og pointer ofte er i form af referencer og ikke nødvendigvis appliceret som analytisk model.

"In our examination of the application of the theory of sensemaking in IS, we found the theory to be widely referenced, but rarely applied in IS research. Only 4.8% or 19 of the 395 articles from sample A (see table 1) discuss the theory more in-depth. Consequently, it seems that many IS scholars experience that the theory of sensemaking can contribute to their investigation of IS issues, yet most of them do not explicitly explain or clarify its theoretical or methodological implications or explanatory power "(Kjærgaard & Vendelø, 2008:18).

Flere af de førnævnte studier, af meningsskabelse i relation til teknologi udvikling eller anvendelse, har bidraget til min forståelse og anvendelse af meningsskabelse som teoretiske ramme i dette projekt. Ideer som at enacte og frame en teknologi og sammenhængen med efterfølgende handlinger, har inspireret mig i min fortolkning af både teorien om meningsskabelse og i udviklingen en analyse model samt fortolkning af empirien. Men ovenstående studier er også meget forskellige fra mit fokus og min case.

Med udgangspunktet i Weick's teori om meningsskabelse som teoretisk ramme for denne afhandling vil jeg derfor vende fokus tilbage hertil. I de næste afsnit præsenterer jeg Weick's teori om meningsskabelse, og undersøger hvilke nøglebegreber velegnet til mit projekt og hvordan jeg operationaliserer disse begreber i min analyse ramme.

2.4 Weick og meningsskabelse

Begrebet meningsskabelse betyder at skabe mening, og refererer til processen, hvorved individer skaber mening omkring forskellige forhold. Weick har i de fleste af hans teorier og diskussioner en anskuelse af verden som processer i stedet for indhold. F.eks. ændrer han begrebet organisation til organisering, som kritik af forskningens forståelse af organisationer som mere stabile enheder (Weick, 1993a). Pointen er at der ikke er en organisation eller organisationsstruktur men løse eller mere faste koblinger mellem bl.a. enheder, grupper eller ideer (Orton & Weick, 1990). På samme måde er der for Weick en forskel på mening og meningsskabelse, og hans interesse er i processer for meningsskabelse. Ifølge Weick (1993b) er "...the basic idea of sensemaking is that reality is an ongoing accomplishment that emerges from efforts to create order and make retrospective sense of what occurs" (s. 635). Individer forsøger at skabe en form for rationalitet og forudsigelighed for dem selv og skabe orden og stabilitet i de indtryk og forandringer de oplever.

"To engage in sensemaking is to construct, filter, frame, create facticity (Turner, 1987), and render the subjective into something more tangible." (Weick, 1995:14)

Meningsskabelse er en proces som både er kognitiv og social, og teorien tilbyder en række begreber og pointer til at studere processer for meningsskabelse, ligesom det er muligt at fokusere på forskellige dele af meningsskabelsesprocessen. I følgende afsnit vil jeg kort beskrive de syv karakteristika som Weick knytter til meningsskabelse og som indeholder nogle af de mest centrale begreber og pointer i teorien.

2.4.1 Syv karakteristika omkring meningsskabelse

Weick (1995: 17) knytter syv karakteristika til meningsskabelse som adskiller dette begreb fra begreber som fortolkning og forståelse. Meningsskabelse forstås som en proces der er:

1. Forankret i skabelsen af identitet
2. Meningsskabelse er retrospektiv
3. Enactment af omverden
4. En social aktivitet
5. Vedvarende
6. Fokuseret på udvalgte cues
7. Drevet af plausibilitet i højere grad end akkuratesse

I følgende afsnit vil jeg kort introducere og beskrive disse syv karakteristika for at nuancere indholdet og forståelse af meningsskabelse set i Weick's perspektiv.

1. Forankret i skabelsen af identitet

I meningsskabelse er det personen der skaber mening. Men en meningsskaber handler ikke som en enkelt meningsskaber men som "a parliament of selves" (Mead, 1934, refereret i Weick, 1995:18). Individets identitet opfattes som konstitueret gennem interaktionsprocesser, og skift mellem interaktioner er som at skifte mellem definitioner af sig selv. Meningsskaberer gennemgår hele tiden en redefinering af sig selv, og er optaget af sin selvfrestilling overfor andre hvor vedkommende søger at fremstille sig selv på en passende måde i den givne situation. Afhængig af hvem jeg er, vil min definition af hvad der er 'derude' ændres, og omvendt når jeg definerer hvad der er derude så definerer jeg også mig selv. Meningsskabelse drives af individets behov for at have en fornemmelse af egen identitet. Intenderet meningsskabelse kan drives af en begivenhed som ikke bekræfter ens selvopfattelse. Men generelt har individet fokus på situationer, der vedligeholder en konsistent og positiv selvopfattelse. Som individ skaber jeg mening af det som sker omkring mig ved at spørge hvilke implikationer disse begivenheder har for hvem jeg er. Hvad situationen betyder defineres ud fra den jeg bliver mens jeg håndterer begivenheden, som igen er formet af hvad jeg tror der sker. Jeg udleder cues ud fra hvad situationen betyder for det 'jeg' som føles som mest passende at håndtere situationen med, og i langt mindre grad af hvad der sker 'derude'. Hvor cues er forskellige ledetråde som individet bliver opmærksom på.

2. Meningsskabelse er retrospektiv.

Weick (1969, 1995, Weick et al, 2005) argumenterer for at mening skabes retrospektivt. Skabelsen af mening opfattes som en proces af opmærksomhed,

en opmærksomhed på ting som allerede er sket. En handling bliver genstand for opmærksomhed efter den er udført, fordi vi altid er bevidste om hvad vi har gjort og ikke på hvad vi gør. Vi kan kende handlinger når de er udført, hvilket betyder at vi altid er lidt bagefter eller mere præcist at vores handlinger altid er smule foran os. Samtidig kan vores erfaringer ikke fortolkes ud fra en enkelt fortolkningsramme. I den organisatoriske kontekst er personen typisk involveret i flere løbende projekter og har forskellig opmærksomhed på disse projekter. Når individet skaber mening retrospektivt bliver det en aktivitet med mange mulige meninger, fordi mange forskellige projekter er i gang på det tidspunkt hvor refleksionen sker. Erfaringen bliver tvetydig ikke fordi der ikke er mening i det men fordi der er flere forskellige former for mening. Problemet er, at der er for mange meninger og ikke for få. Meningsskaberens problem bliver flerstemmighed i meninger og ikke usikkerhed – det er forvirring og ikke uvidenhed. Weick (1995) mener således, at det er væsentligt ikke at opfatte det som et problem hvor der er behov for mere information. I stedet har folk behov for værdier, prioriteter, og klarhed omkring præferencer.

3. Enactment af omverden

Weick anvender begrebet enactment for at påpege at aktører i organisationer ofte selv producerer dele af den omverden som de opfatter. ”I use the word *enactment* to preserve the fact that, in organizational life, people often produce part of the environment they face” (Weick, 1995:30). At enacte er at handle ud imod den omverden som individet selv er med til at konstruere. Individet skaber selv sin omverden og denne omverden er med til at begrænse individets handlinger. Der eksisterer altså ikke en enkelt prædefineret omverden som eksisterer udenfor personen. I stedet er individer i høj grad en del af deres omverden. De handler og gennem disse handlinger skaber de materialer som bliver de begrænsninger og muligheder som de oplever. Begrebet proces får også en anden betydning gennem den med-producering af omverdenen der sker i meningsskabelse. En proces kan ikke forstås i forhold til resultat – der er ikke noget resultat af en proces men kun momenter i processen. Det vil sige at årsag-effekt, stimuli-respons og subjekt-objekt er beskrivelser af momenter i en proces men ikke resultater heraf. Så i stedet for at fokusere på resultater bliver fokus på relationer, relationer som individer konstruerer. Individer skaber altså deres omverden men omverdenen skaber også dem.

4. Meningsskabelse en social aktivitet

Meningsskabelse er både en individuel og social aktivitet. Organisationen forstås som et netværk af intersubjektive fælles meninger, der er fastholdt gennem udvikling og anvendelse af et fælles sprog og i den sociale interaktion i hverdagen (Walsh & Ungson, 1991, referet i Weick, 1995). En anskuelse der sammenkæder den kognitive og sociale del af meningsskabelse.

Meningsskabelse er i udgangspunktet en kognitiv proces, hvor individer skaber afbrydelser i strømmen af indtryk og anvender kategorier på det som de udvælger (bracketing). Denne kognitive proces foregår i en social interaktion som er med til at forme fortolkninger og det som fortolkes. Individet har hele tiden de 'andre' som en del af sin kognitive proces hvad enten de er fysiske tilstede, forestillet eller implicit tilstede. "Sensemaking is similar to social psychology as "an attempt to understand and explain how the thought, feeling, and behavior of individuals are influenced by the actual, imagined, or implied presence of others." (Allport, 1985:3). Der er altid en form for publikum i sensemaking. Meningsdannelse er altså også en social aktivitet men samtidig er det væsentligt at fastholde den forskellighed som social påvirkning kan indeholde. Ofte tales der om 'fælles mening' eller 'sociale konstruktioner' som dækkende for indholdet i social meningsskabelse. Individer kan koordinere deres handlinger ud fra andre årsager end fælles meninger, som f.eks. overlappende opfattelser af begivenheder. "...sensemaking is also social when people coordinate their actions on grounds other than shared meanings as when joint actions are coordinated by equivalent meanings.." (Weick, 1995:42). Med reference til Czarniawska-Joerges (1992) er fælles mening ikke nødvendig for kollektive handlinger men det fælles er den kollektive handling i sig selv – at gøre det samme selvom der skabes forskellig mening omkring handlingen.

5. Meningsskabelse er fortløbende.

Meningsskabelse hverken begynder eller slutter. Det er en fortløbende proces. Individer er altid i en kontinuerlig strøm af begivenheder, handlinger og fortolkninger, som vi for det meste kun bemærker når de af en eller anden grund afbrydes eller ændres. Individet udvælger øjeblikke i denne strøm og gør disse til genstand for meningsskabelse ved at finde ledetråde for mening i dem. Men selvom vi på grund af en ændring stopper op for at danne os et billede af den sammenhæng, er vi hele tiden en del af en række andre strømme.

6. Meningsskabelse gennem udvalgte cues.

Individer fokuserer på enkelte stikord eller hændelser i en strøm af begivenheder, og danner ud fra dette en fornemmelse af, hvad det er som er i spil. De enkelte elementer fungerer som cues (ledetråde), hvorfra meningen skabes. Hvad der bliver cues til meningsskabelse afhænger dels af konteksten, hvori meningsskabelsen indgår, og dels hvor meningsskabelsen foregår. Konteksten har betydning for hvad der kan blive et udvalgt cue - hvordan individet scanner, opdager eller framer det som foregår. Samtidig påvirker konteksten også, hvordan det udvalgte cue fortolkes. Det afgørende for om et cue indgår i meningsskabelsen er i højere grad den lid, som individet tillægger cuet. "...faith in these cues and their sustained use as a reference point are important for sensemaking. The importance lies in the fact that these cues tie elements together cognitively." (Weick, 1995:54). Derfor kan et cue godt have afgørende betydning for meningsskabelsen selvom den er 'forkert', hvis individet blot tillægger den tilstrækkelig stor betydning.

På gruppe eller organisatorisk niveau ligger en ledelsesmæssig proces i at udpege forskellige referencepunkter, som andre kan skabe mening ud fra. At etablere et referencepunkt, ved at dreje folks opmærksomhed imod dette referencepunkt er en væsentlig kilde til magt i organisationen (Weick, 1995).

Pfeffer og Salancik (1978) argumenterer for at den specifikke sociale kontekst er afgørende for sensemaking, fordi den relaterer personer til handlinger, som de bliver nødt til at redegøre for (justify). Den sociale kontekst påvirker troværdigheden af information, ved at indeholde normer og forventninger, der skaber begrænsninger for forklaringer. At arbejde med fortolkninger uden at diskutere politikker og normer for fortolkning er at ignorere den sociale kontekst. Starbuck og Milliken (1988, refereret i Weick, 1995) argumenterer for at individer kun har indsigt i eget arbejdsområde, hvorfor de har forskellige fortolkninger af de samme begivenheder. Når konflikterende fortolkninger bliver tydelige skaber det politiske kampe i organisationen. Men uanset hvilke cues som bliver synlige som en konsekvens af konteksten og uanset måden hvorpå de udvalgte cues er fortolket, så er troværdigheden omkring disse cues og deres fastholdte anvendelse som referencepunkt vigtigt for meningsskabelse. Det væsentlige ligger i at disse cues binder forskellige elementer sammen kognitivt. Disse forudsatte relationer får mere substans når folk handler ud fra at de er rigtige (Weick, 1983).

7. Drevet af plausibilitet i højere grad end akkurate.

Meningsskabelse handler om plausible, sammenhængende og sandsynlige forhold. Weick (1995, Weick et al, 2005) argumenterer for en række forhold som gør at plausibilitet i højere grad end akkurate er i fokus. Et er at individet er i en strøm af begivenheder og har behov for at sortere og filtrere relevante signaler i forhold til et givet projekt, hvis de ikke skal blive overbebyrdede med information. Et andet forhold er at meningsskabelse handler om at fortolke eller uddybe et referencepunkt eller udvalgt cue. At søge efter akkurate i en verden af multiple cues, med multiple meninger virker ikke hensigtsmæssigt. Samtidig er de fleste organisatoriske handlinger tidsfølsomme i den forstand, at der sker et trade off mellem hurtighed og akkurate, og hvor valget ofte bliver at handle hurtigt. I en flerstemmig verden, præget af politikker for fortolkningsrammer og konflikterende interesser, med mennesker som har multiple skiftende identiteter, vil et primært fokus på akkurate ikke være frugtbart. Vigtigere bliver det at meningsskabelsen er begrundet socialt, er konsistent i forhold til individers egeninteresse, sammenhængende med tidligere interesser og relevant som grundlag for handlinger.

Med disse præmisser for meningsskabelse vil jeg i følgende afsnit uddybe de centrale begreber indenfor meningsskabelse som, i denne afhandling, har inspireret mig til at tænke meningsskabelse og hvordan de anvendes til at folde mine analyser ud.

2.5 Afhandlingens analytiske ramme

Teorien om meningsskabelse tilbyder en række forskellige begreber og pointer som kan være i fokus i analyse af meningsskabelsesprocesser. Meningsskabelse er både en kognitiv og social proces og det er muligt at fokusere på bestemte forhold eller dele af processen i en analyse. Hvilke begreber og forhold som skal være i fokus afhænger naturligvis af forskningsspørgsmålet men også af empirien – hvad er det som er på spil i empirien og hvordan og hvilke begreber fra teorien om meningsskabelse kan hjælpe med at folde dette ud?

Mit fokus er at studere, hvordan forskellige brugergrupper med-konstruerer e-deltagelse gennem anvendelsen i praksis og hvordan dette påvirker interaktionen mellem aktørerne i e-deltagelse. Min case er anvendelsen af online

debat i Odder Kommune. Ud fra min teknologiforståelse har brugernes meningsskabelse omkring online debatten betydning for hvordan teknologien udfolder sig i praksis, og derved betydning for interaktionen mellem aktører omkring debatten. Det er naturligvis alle brugerne som med-konstruerer debatten, også borgerne. Men eftersom tidligere forskning ikke har belyst hvordan forvaltningens og politikernes med-konstruktion og interaktion omkring debatten påvirker, hvordan teknologien udfolder sig, har jeg valgt at fokusere på disse to grupper. Politikerne og forvaltningen er 'ejerne' og faciliterer online debatten, hvorfor deres meningskonstruktioner omkring debatten har stor betydning for hvilke interaktionsmuligheder som skabes, også overfor borgeren. Borgeren er med i analysen i form af deres indlæg og de to andre aktørers fokus på denne gruppe men det er ikke dem som er i fokus i forhold til konstruktion af anvendelse af debatten.

Med disse præmisser for meningsskabelse vil jeg i følgende afsnit præsentere og diskutere de centrale begreber indenfor meningsskabelsesteorien, som anvendes til at analysere, hvordan politikere og forvaltning skaber mening omkring debatten.

2.5.1 Cue-frame-relationer

Afhandlingens centrale teoretiske begreber til at analysere og forstå hvordan politikere og forvaltning skaber mening omkring debatten er Cue-Frame-Relationer, som er kernen i Weick's (1995) definition af meningsskabelse.

Weick (1995) fremhæver at meningsskabelse er udvælgelsen og forstørrelsen af små cues i relation til en frame. En frame er en fælles forståelse eller et paradigme, og et cue er en nye erfaring, teknologi eller et projekt som har slået fejl.

“...frames tend to be past moments of socialization and cues tend to be present moments of experience. If a person can construct a relation between these two moments, meaning is created.” (Weick 1995:111)

At skabe en forbindelse mellem et cue og en frame er at skabe mening. Weick (1995: 110) opstiller følgende meget simple ligning for meningsskabelse:

“Meaning = cue + relation + frame”.

Alle tre elementer skal være til stede for at mening skabes. At finde frem til cue-frame-relationer er en proces, som både tager udgangspunkt i de cues som individer fremhæver og er opmærksomme på, men også i individers måde at frame forskellige forhold. I litteraturen betegnes frames som fælles forståelser, et paradigme, rationaler, ideologier, historier om tidligere erfaring, mv. En frame kan derved både være et rationale som kan afspejle sig i et enkelt eller få udsagn eller et paradigme som deles i et community eller samfund. Frames kan altså være til stede på mange forskellige niveauer og der kan være indbyrdes prioriteringer mellem frames afhængig af niveau, kontekst eller situation. At finde frem til frames, som er i spil i relation til online debat er at stille spørgsmål til, hvordan personerne indrammer forskellige hændelser, hvilke antagelser som personerne har, hvad det er for nogle rationaler de udtrykker omkring forskellige hændelser, se på fælles mønstre i personernes forståelser eller forklaringer og fortællinger om tidligere erfaringer som de har haft omkring debatten. Men at finde ud af, hvordan de forskellige politikere og forvaltere framer de hændelser og aktiviteter som de fremhæver i relation til debatten skal sammenholdes med de cues som udvælges og sættes i relation hertil. Cues kan være problemer, valg, teknologi, brugere, målgrupper, fiaskoer, aktiviteter, påvirkning af deres arbejde, succes'er, mv. Alle mulige hændelser eller stikord som politikere og forvaltning udvælger og er opmærksomme på i relation til online debatten. En frame kan ikke stå uden de cues som sættes i relation til framen. Uden cues vil en frame blot være et udtryk for indramning og ikke et udtryk for den nuancerede mening som produceres. En udbredt forståelse blandt både politikere og forvaltning omkring online debatten er tilstedeværelsen af debattrolde, dvs. en frame. Men uden en undersøgelse af hvilke cues som relateres til debattrolde, er det ikke muligt at forstå, hvad f.eks. debattrolde er, og hvordan de bliver referencepunkter for politikeres og forvaltningens handlinger omkring debatten.

Flere forhold kan initiere menigsskabelse og Weick (1995) fremhæver tre forhold som væsentlige; informations load, kompleksitet og turbulens. Oplevelsen af at der er et problem bliver en anledning til menigsskabelse. Et problem kan karakteriseres som et gap mellem forventninger og så realiteter eller det kan være et informations gap. Der er især to forhold, som har betydning for om et gap bliver et cue til menigsskabelse: gappet skal være svært at lukke

og så skal det have betydning for deltagerne (Weick, 1995:89). Deltageres framing giver dem mulighed for rutinemæssig meningsskabelse i den forstand, at de har set dette cue flere gange før og helt automatisk relaterer det til tidligere anvendte frame (Weick et al, 2005). Cues udvælges helt automatisk og relateres til framen. Sensemaking sker både bevidst og ubevidst, og i denne afhandling er det ikke relevant, hvorvidt politikere og forvaltning er bevidste herom. Men cue-frame-relationer er ofte mere tydelige ved mere bevidst sensemaking. I situationer, hvor en ny begivenhed er udvalgt, bliver sensemaking processen mere bevidst.

” The activity of placing stimuli into frameworks is most visible when predictions break down, which suggests that sensemaking is partially under the control of expectations. Whenever an expectation is disconfirmed, some kind of ongoing activity is interrupted. Thus to understand sensemaking is also to understand how people cope with interruptions.” (Weick, 1995:5).

Weick (1993b) opfatter sensemaking som en form for ’committed fortolkning’. De fleste handlinger er sociale, hvilket betyder at når folk bliver bundet til bestemte handlinger så har disse handlinger en tendens til at bliver interaktioner i stedet for blot individets handlinger. Et andet forhold som gør sig gældende er at når interaktioner sker i en ’committed’ kontekst, bliver handlingerne forpligtende for begge parter. Derfor argumenterer deltagere som sociale entiteter, f.eks. ”Vi gør det fordi..., borgerne kan presse os, ...ligesom alle andre, osv.”

2.5.2 Enacting, bracketing og kausale kort

Begrebet enactment er interessant i studiet af politikeres og forvaltningens meningskonstruktioner omkring debatten. Det er ikke sikkert, at brugeren på forhånd har en opfattelse eller klart formål med at anvende debatten, hvorfor min adgang som forsker til forvaltningens og politikernes meningskonstruktioner må være et samspil mellem deres handlinger og deres opfattelser. Netop begrebet enacting indeholder denne kombination af at handle ud mod sin opfattelse af omverdenen.

”In these cases, there is *not* some kind of monolithic, singular, fixed environment that exist detached from and external to these people. Instead, in each case the people are very much a part of their own environments. They act, and in doing so create the materials that becomes the constraints and opportunities they face. There is not some impersonal “they” who puts these environments in front of passive people. Instead, the “they” is people who are more active.” (Weick, 1995:31).

Når Weick (2001) konceptualiserer enactment, introducerer han begrebet bracketing, som processen, hvorved folk skaber pauser i strømmen af begivenheder og knytter kategorier til det, som udvælges. Folk kan ikke håndtere alle de begivenheder omkring dem, hvorfor nogle forhold udvælges. Weick’s pointe er, at måden hvorpå enactment gøres er det som en organisation ved. Det eneste, som er tilgængeligt til videre fortolkninger og refleksioner, er det, som i første omgang er udvalgt gennem enactment.

Weick (2001) argumenterer for, at folk opdeler og nedbryder forskellige aktiviteter til specifikke variable, som de relaterer til hinanden og derved skaber mening. Folk opfatter, at der er en sammenhæng mellem flere af disse variable samtidig med, at der er kausale relationer mellem nogle af disse variable. I mine analyser identificerer jeg cues som brugerne har fokus på og de frames som de udtrykker, hvilket er de variable som træder frem når politikere og forvaltning opdeler og nedbryder forskellige aktiviteter relateret til online debatten. Gennem begrundelser og redegørelser, som brugerne fremhæver mellem forskellige variable i løbet af f.eks. et interview, bliver det for mig som forsker muligt at identificere mønstre af mening relateret til anvendelse af debatten. Hvilke variable, som de forskellige aktører på debatten ’punctuate’, kan ses ud fra, hvad de er opmærksomme på, når de handler på debatten, og når de fortæller om debatten. Weick (2001) betegner dette som kausale kort, som er en form for skabelon, som individet anvender på en strøm af enacted erfaring for at adskille elementer og sætte disse ind i sammenhænge. Et kausalt kort er individuelt, og det er muligt at identificere forskellige kausale kort for alle deltagere. Men der er en vis grad af fælleshed ellers ville koordinering mellem deltagerne være umuligt. Variable, relationer mellem disse samt kausale sammenhænge ligger meget op af Weick’s begreber cue-frame-relationer. Men hvor frames kan være alt fra konkrete antagelser i et udsagn til paradigmer i et større community, så

giver kausale sammenhænge et mere operationaliserbart begreb, som umiddelbart kan anvendes i forhold til det empiriske materiale. Hvordan de forskellige politikere og forvaltere fremhæver sammenhænge mellem forskellige forhold omkring debatten, hvordan de argumenterer for hvorfor noget er forløbet, som det er, eller begrundet at noget er, som det er, så giver det mig indsigt i, hvordan personen opfatter at forskellige forhold hænger sammen og påvirkes af hinanden. I mine analyser er jeg interesseret i, hvordan brugergrupper etableres igennem anvendelsen af online debatten. Weick (1969) pointerer, at det i højere grad er adfærd end personer, som konstituerer grupper. Mine analyser tager altså udgangspunkt i at fælles adfærd er det, som i første omgang konstituerer en brugergruppe, hvorfor en tolkning af det empiriske materiale er at undersøge mønstre for adfærd samt hvilke brugere som deler disse adfærdsmønstre.

Sammenfattende enacter politikere og forvaltning en omverden når de anvender online debatten og udfaldet heraf kan de første gange være flerstemmige i former, altså at der sandsynligvis er helt forskellige meningskonstruktioner i spil omkring debatten. Men med tiden vil den struktur som anvendes til at udvælge event og forhold i strømmen af begivenheder og skabelsen af relationer mellem disse, deles af flere af deltagerne og det er disse fælles elementer af sensemaking omkring online debatten, som er kernen i mine analyser. Variable i analysen kan være handlinger i praksis relateret til teknologien, opfattelser af hvem 'de andre' er på debatten, opfattelser af teknologien, opfattelser af hvad der sker på debatten, aktiviteter som iværksættes og hvorfor det gør det, mv. Men det er i høj grad også forklaringer, begrundelser, argumenter for hvordan politikere og forvaltning opfatter at tingene hænger sammen og påvirker hinanden.

2.5.3 Relationen mellem mening og handling

Om det er mening der går forud for handlinger eller omvendt er en udbredt diskussion indenfor kognitiv forskning. Blumer mener, at mening går forud for handlinger, at "human beings acts towards objects on the basis of meanings that the objects have for them" (1969:2). Weick (1995) mener derimod, at handling går forud for mening, hvilket fremhæves gennem hans forståelse af at meningsdannelse er retrospektiv. Begge mener, at handling og meningsskabelse

er tæt forbundet, og i denne afhandling er rækkefølgen heraf ikke væsentlig, men at disse to forhold hænger sammen og har betydning for hvilke handlinger, som kan udspille sig, og samtidig hvilken mening, som skabes.

En anden udbredt diskussion er, hvorvidt fælles mening og fælles handling hænger sammen. Indenfor organisationsteorien, kan forskere opfatte organisationen som et system af fælles mening (Scott, 2003). En anden teoretisk retning ser organisationen som et åbent system (Scott, 2003) hvor det ikke er nødvendigt for organisationens medlemmer at dele de samme mål og fortolkninger for at handle i fællesskab (Weick, 1979, 1995; Maitlis, 2005). Weick mener at fælles mening er et output af organisatorisk handlen i højere grad end en forudsætning. I forhold til at identificere fælles praksisser i online debatter er det væsentligt, hvordan politikere og forvaltning etablerer fælles måder at handle på debatten. De forskellige brugere deler ikke det samme kognitive map, men der er en vis grad af fælles frames, som knyttes til adfærd på debatten. Der er en del af den framing, der sker omkring online debatter, som er fælles, og en del er individuel. Denne afhandling fokuserer på brugsmønstre, som etableres og derved de kollektivt etablerede brugsmønstre.

2.5.4 Situationers rolle i meningsskabelse

Mine analyser tager udgangspunkt i forskellige situationer som brugere af debatten identificerer som en situation. Blumer (1969:85) placerer situationer centralt i meningsskabelse ved at fremhæve at handlinger finder sted "...in and with regard to a situation..... any particular action is formed in the light of the situation in which it takes place." Mening skabes ved at fortolke situationen og ved at identificere de forhold som individet mener der skal tages hensyn til før vedkommende handler. Begrebet 'situation' er en god indfaldsvinkel for mig som forsker til at se mønstre i måden, hvorpå forvaltning og politikere udvælger og inddeler det som foregår på debatten. Hvad er det for nogle situationer, som politikere og forvaltning opfatter, at der udspiller sig i relation til debatten. At identificere disse situationer er derfor et udgangspunkt til at undersøge, hvordan de strukturerer og kategoriserer det, som sker på og i relation til debatten.

2.5.5 Meningsskabelse på individuel, gruppe og organisatorisk niveau

I et meningsskabesperspektiv skaber individet mening om deres 'social setting' gennem deres interaktion med andre (Weick, 1979). Online debattering er et socialt setup, hvor individer skaber mening i online debattering gennem den interaktion de har med andre individer både på debatten og udenfor debatten. Men individets handlinger er også med til at skabe deres omgivelser (Giddens, 1994), hvorfor fortolkningsprocessen er dynamisk.

Individer udvikler og fastholder subjektive fortolkninger af deres rolle, hvorfor Weick skelner mellem forskellige analytiske niveauer (Weick, 1995:71):

1. Det intrasubjektive niveau
2. Det intersubjektive niveau mellem to eller flere individer, som har fælles frames som referencepunkt (Hvilket kan være på tværs af formelle grupper og enheder)
3. Et kollektivt niveau, der afspejler forandringer, som udspiller sig på tværs af de intersubjektive niveauer.

I følgende afsnit vil jeg kort beskrive de forskellige niveauer i meningsskabelse, hvilket er mit udgangspunkt for at arbejde ud fra et individuelt niveau i analysen til et gruppeniveau som er fokus i forskningsspørgsmålet.

Intrasubjektivt niveau – udviklingen af frames

Når individet konfronteres med et equivocal sæt af begivenheder, vil de arbejde med at skabe mening i dem (Weick, 1979; i Drazin et al 1999). Ifølge Goffman (1974) stiller folk sig spørgsmålet: "hvad sker der her?". Deres svar bestemmer, hvordan de vil involvere sig i situationen. Mening udvikles om situationen, hvilket gør individet i stand til at handle ud fra en rationel overbevisning. Dvs. mening eller meningsskabelse er en primær generator af individuel handling (Drazin et al, 1999). Forskere har betegnet den mening som individet har tilegnet sig, som frames (Goffman, 1974) eller enactments (Weick, 1979). Kernen i disse forskellige definitioner er at individet

1. Udvikler et individuelt årsagssammenhængskort over begivenheder, handlinger og konsekvenser
2. Placerer sig selv i dette kort
3. Og handler ud fra dette kort når nye begivenheder opstår.

Ifølge Drazin et al. (1999) organiserer frames mening, motivation, og efterfølgende involvering og handling gennem enhver arbejds erfaring. Individet udvikler ikke kun en mening om, hvad det er som sker, men også en mening om hvordan vedkommende skal engagere sig.

Ifølge Goffman (1974) spiller frames en central rolle i at afdække i hvilket omfang individet vil involvere sig i aktiviteter, der er organiseret af denne frame. Frames linker begivenheder til mening og mening sikrer handling. Involvering kan variere fra komplet kedsomhed og fravær til fuld deltagelse og engagement i de igangværende aktiviteter. Frames og selve processen framing, kan få stor betydning for, hvordan individet vil engagere sig i online debattering.

Individer 'bracker' den ubrudte strøm af erfaringer i øjeblikket ved at bruge deres forhåndenværende bedste frame. Men begivenheder, handlinger og frames hænger sammen i en iterativ cyklus af perception (Weick, 1979). Frames er genstand for modificering og fornyelse gennem de handlinger som individet udfører. Drazin et al (1999) diskuterer videre, hvordan frames indeholder forestillinger om situationen, og at individets handlinger kan være forbundet med til at opnå bestemte mål. De peger på, at i en kreativ proces vil individet engagere sig i kreative handlinger, hvis situationen og det ønskede udfald bindes sammen på en meningsfuld måde. For mit projekt kan f.eks. politikere vælge at engagere og deltage i online debattering når deres forestillinger om, hvordan situationen og deres handlinger er bundet sammen på en måde så deres mål kan opnås. Jeg kan sige noget om deres forestillinger om situation og hvordan deres handlinger heri kan medføre forventninger om bestemte resultater og mål.

Det intersubjektive niveau – skabelse af fælles mening i communities

På det intersubjektive niveau konstrueres fælles mening indenfor et community. Individets udvikling af referencerammer sker gennem en social proces. Individet interagerer med andre som er involveret enten direkte eller indirekte i lignende aktiviteter. Når individet oplever en 'equivocal' (flerstemmig) situation reducerer vedkommende usikkerheden ved at søge andre fortolkninger heraf.

Det er gennem denne interaktion, at fælles forståelser spredes i et community. Når interdependens er høj kan et kollektivt mind udvikles og med denne en fælles forståelse af, hvad der giver mening (Weick, 1995). Selvom fælles referencerammer udvikles indenfor et community kan de også være forskellige. Goffmann (1974) fremhæver, at selvom to individer kan have erfaringer, der minder meget om hinanden og til en vis grad have de samme erfaringer, kan deres referencerammer være forskellige pga. deres position i forhold til aktiviteten. Meningsskabelse sker derfor ud fra forskellige og nogen gange modsatte referencerammer, da forskellige communities argumenterer ud fra hver deres overbevisning (Weick, 1995).

Selv i en enkelt organisation eksisterer der mange forskellige referencerammer, karakteriseret ud fra forskellige jobfunktioner, positioner, ideologier og paradigmer (Weick, 1995). Weick (1995) og Drazin et al. (1999) fremhæver at kreative processer typisk har indre spændinger mellem innovation og kontrol og derfor fremmer en naturlig dialektik mellem forskellige og måske modsatte intraorganisatoriske communities. Drazin et al. (1999) studerer kreative processer og arbejder med to forskellige tankeverdener – tekniske specialister og administrative specialister, samt konflikter mellem disse i forhold til den kreative proces. Deres pointe er, at det er sandsynligt, at disse to communities har forskellige opfattelser af, hvad der giver mening og derved forskellige opfattelser af, hvad der konstituerer kreativitet. Trice (1993) opfatter organisationen som en samling af forskellige subkulturer, der anvender forskellige meningssystemer. Ifølge Trice er der to dominante subkulturer – det administrative og det faglige – som konkurrerer om at kontrollere arbejdet, adgang til magt og ressourcer. Konflikter mellem disse to subkulturer løses gennem tilpasning og forhandling. Forskelle i faglige referencerammer leder til forskelle i de kreative løsninger, som de enkelte communities foreslår.

Det kollektive niveau: En forhandlet orden mellem forskellige communities

Referencerammer for forskellige communities kan variere og derved give anledning til konflikter mellem to eller flere faglige grupper. Disse forskellige synspunkter støder sammen ved at hver gruppe præsenterer sine holdninger til den anden part i form af argumenter som afspejler deres unikke struktur for hvad der skaber mening. Argumenterne afslører hvilke meningsskabelsesperspektiver som gruppen har. Et udfald af forskellige meningsskabelsesperspektiver kan være gensidig tilpasning (Poole et al, 1989)

et andet kan være en proces med skiftende kriser som udløser reframing (Drazin et al, 1999). Weick (1995) anvender begrebet kollektiv struktur til at afspejle den simultane kognitive og sociopolitiske dele af processen. Meningsskabelse er ikke nødvendigvis fælles men politiske kompromisser mellem forskellige grupper guider adfærden.

Drazin et al (1999) arbejder med fire analyseniveauer: individuel meningsskabelse, intersubjektive fælles referencerammer, en kollektiv struktur som reproducerer en forhandlet struktur af overbevisninger mellem grupper med forskellige referencerammer, og et skift i forhandlet struktur som sker på grund af kriser. Kriser opfattes som situationer, hvor individet erfarer disruptive begivenheder, hvor framen ikke længere giver mening – individet føler fortolkningsmæssig disorganisering. På det kollektive niveau er der en krise når en forhandlet orden ikke længere er i stand til at løse et problem. Med de fire niveauer i analysen undersøger Drazin et al. (1999), hvordan kreativitet udfolder sig over tid. Pointen er at der i starten af et projektforsløb er en forhandling af hvis meningsstruktur som skal dominere processen. Så opstår der en krise, som ikke kan løses indenfor den etablerede struktur, hvilket flytter den forhandlede meningsstruktur i en af de to communities retninger. F.eks. ved oplevelse af et problem som et funktionalitetsproblem baseres meningsstrukturen i højere grad på den tekniske gruppes referencerammer. Omvendt når der opleves problemer som tid- eller budgetoverskridelse flyttes den fælles meningsstruktur over på referencerammer fra projektledelse. Projektledelse har altså i højere grad referencerammer, som fokuserer på problemer som tid og ressourcer samt løsninger herpå.

I afhandlingen fokuserer jeg på alle tre analyse niveauer. Det intrasubjektive niveau vil skabe fokus på individers referencerammer i relation til deltagelse i online debattering. Fokus på det intersubjektive niveau vil bevæge analysen fra det individuelle niveau til gruppeniveau, og derved synliggøre hvilke grupper der opstår igennem online debattering og hvordan disse grupper har fælles referencerammer omkring debattering på kommunens online forum. Fokus på det kollektive niveau vil give input til analyse og diskussion af forskelle i det intersubjektive niveau og hvordan dette håndteres eller fastholdes, hvilket besværliggør udviklingen af fælles referencerammer og handlinger i kommunen.

2.6 Opsummering af afhandlingens teoretiske og analytiske univers

Med perspektivets fokus på udviklingen af meningssystemer, og hvordan deltagelse og handling motiveres, er meningsskabelse en velegnet teoretisk ramme. En ramme til at se, hvordan brugere bliver synlige på debatten, og hvilke former for tilgængelighed, som konstrueres igennem online debattering. Meningsskabelsesperspektivet er anvendt til at forklare mange forskellige emner som fastsættelse af tema og dagsorden (Dutton & Dukerich, 1991), forandringledelse (Gioia & Chittipeddi, 1991), implementering af teknologi (Barley, 1986), og anvendelse af teknologi (Bansler & Havn, 2006).

Debatforum ses som en meningsskabelsesproces (Weick, 1995) i den forstand at udfald af, hvad der sker på debatten er bestemt af den mening som skabes i relation til debatten af forskellige brugere. At se på et debatforum som proces skifter fokus fra output af debatten til online debattering. På det individuelle niveau, defineres online debattering som individets deltagelse i handlinger relateret til debatten. Deltagelse i online debattering er en proces, hvor individet adfærdsmæssigt og kognitivt producerer online debattering. Formålet med at forstå de processer gennem hvilke individer og grupper udvikler meningssystemer omkring online debattering.

I dette studie er både den bevidste og den ubevidste meningsskabelse interessant. Arbejdet med debatforum for både politikere og forvaltning er begivenheder og aktiviteter, som ikke er en del af deres hverdagsopgaver. Det er aktiviteter, som ad hoc indgår i deres arbejde, og meningen hermed opstår i et samspil med den aktive brug af debatten. I dette studie er jeg interesseret i at identificere forskellige brugergrupper og praksisser for online debattering. Den mening som forskellige brugere skaber omkring debatten påvirker, hvordan de anvender debatten. Den individuelle meningsskabelse samt anvendelse af debatten er påvirket af, at debat aktiviteter foregår i samspil med andre politikere, borgere og forvaltning både på debatten og udenfor debatten. Over tid udvikles fælles frames og handlinger, som reproduceres både i handlinger på debatten og i diskussioner i byråd, mv. om handlingernes betydning. Herved opstår der intersubjektive meningsstrukturer om online debattering i kommunen

og en fælles praksis for framing af, hvad der foregår på debatten og hvordan man som politiker og forvaltning håndterer disse situationer.

Analysen fokuserer på hvordan politikerne og forvaltning opfatter og handler på online debatten i deres politiske og forvaltningsmæssige aktiviteter.

Omdrejningspunktet i analysen er, hvordan politikerne og forvaltning skaber mening i debatten. Jeg har valgt at anvende begreberne cue-frame-relationer som er Weicks (1995) definition af meningsskabelse. Ved at analysere de cue-frame-relationer, som politikerne konstruerer, i hvilke situationer de konstruerer dem og i relation til hvilke aktører, kan jeg genskabe de meningskonstruktioner, som politikerne har knyttet til online debatten.

Afhandlingens formål er at analysere, hvordan aktører gennem anvendelsen af debatten konstruerer bestemte former for brugere og brugsadfærd. Hvordan politikere og forvaltning skaber mening i debatten gennem brugen af den i praksis og hvordan denne mening konstituerer mulig anvendelse for dem selv som bruger og overfor andre brugere. Teorien om meningsskabelse (Weick, 1993 og 1995) arbejder med at mening skabes når individet skaber relationer mellem cue og frame. Dvs. at en politiker identificerer et cue, f.eks. et indlæg fra en kollega eller en borger, som hun i sin tolkningsproces kæder sammen med en bestemt frame, f.eks. at hun også må være synlig under valgkampen om netop dette emne. Der er mange cues på debatsiderne, men det er ikke alle cues som politikere og forvaltning vælger at handle på eller lægger mærke til, hvilket i Weick's referenceramme er fordi dette cue ikke relateres til en frame og derfor skaber vedkommende ikke mening omkring dette cue.

Cue-frame-relationer er i mange tilfælde knyttet til bestemte situationer som i eksemplet med valgkampen ovenfor. At følge debatten over en længere periode og observere og analysere adfærd i forskellige typer af debatter giver mulighed for dels at se, hvilke brugere og brugsformer, som går på tværs af de enkelte debatter, og dels at se adfærd og fortolkninger, som produceres til den enkelte debat.

Politikerne konstruerer naturligvis mange cue-frame-relationer, og jeg har kun mulighed for at identificere et udpluk heraf. Men et udpluk, som giver mig indsigt i den mening, de skaber. Disse cue-frame-relationer afspejler også, hvad det er for en verden, som de handler ud imod, altså hvordan de enacter denne teknologi i praksis. Identifikationen af cue-frame-relationer tager udgangspunkt i, at politikerne via debatten udsættes for en masse cues, hvor de så udvælger nogle som bliver en del af deres meningskonstruktion omkring debatten. Mange

cues registrerer de slet ikke, og analysens første omdrejningspunkt er derfor at identificere hvilke cues, som politikerne reagerer på. Måden, hvorpå de reagerer, fortæller noget om, hvilken frame de har sat cuet i relation til og de to ting tilsammen er altså et brudstykke af den meningskonstruktion, som de producerer. Der kan være mange cues, som sættes i relation til den samme frame, hvilket blot er et udtryk for reproduktion af en given frame, og derved styrken af denne frame som meningsskaber på online debatten.

Med meningsskabelse som teoretiske ramme, kan dette projekt bidrage til en forståelse af, hvordan forskellige brugere i e-deltagelse skaber mening omkring teknologien, og hvordan dette resulterer i at e-deltagelse anvendes på forskellige måder. Meningsskabelse kan bidrage til en mere nuanceret forståelse af aktørerne i e-deltagelse, og hvordan aktører indtræder i bestemte brugergrupper. Meningsskabelse kan give indsigt i, hvordan brugere af e-deltagelse udvikler fælles meningskonstruktioner omkring teknologien og dens anvendelse, og derved hvilke brugergrupper, som etableres over tid. Et meningsskabelsesperspektiv giver også indsigt i både konflikterende og fælles opfattelser af e-deltagelse, og hvad dette betyder for arbejdet med e-deltagelse i praksis. På denne måde bidrager netop denne tilgang til at få en mere nuanceret og kompleks forståelse af aktørerne i e-deltagelse. Samtidig kan en forståelse af forskellige måder at anvende e-deltagelse på, som er forankret i meningsskabelse herom, give en ny forståelse af de udfordringer, der ligger i dette fænomen.

3 AT FORSTÅ OG PRÆSENTERE FORSKELLIGE BRUGERES MENINGSSKABELSE: EN METODE DISKUSSION

Formålet med dette kapitel er at præsentere og reflektere over den metodiske tilgang i forskningsprojektet. Den første del handler om, hvilke udfordringer og muligheder det at arbejde med meningsskabelse som analytisk ramme kan have for forskeren. Den anden del handler om metoder til dataindsamling og den tredje del om, hvilken form for viden forskningsdesignet kan bidrage med.

3.1 Relationen mellem forsker og det udforskede

Meningsskabelse er afhandlingens centrale analytiske ramme og baserer sig videnskabsteoretisk i det socialkonstruktivistiske perspektiv. Virkeligheden er socialt konstrueret i den forstand, at den bliver til gennem individers fortolkninger og opfattelse heraf. Hvad der opfattes som virkeligt er afhængig af individers og gruppers konstruktioner heraf. At forstå hvordan aktører skaber mening omkring online debat kræver en forholdsvis dyb involvering i casen. Derfor er dataindsamlingen foregået over en længere periode ligesom min egen forståelse, fortolkning og meningsskabelse af data. At forstå aktørers meningsskabelse omkring online debat indskrives i en fortolkningsmæssig paradigme (Burrell & Morgan, 1979) eller fortolkningsmæssig forskningsmæssig diskurs (Deetz, 1996).

Meningsskabelse er en teoretisk ide og ikke nødvendigvis en beskrivelse af, hvordan praksis udfolder sig. Dette skaber en række metodiske udfordringer (Lee, 1999:76). Et forhold er, at der fra aktørernes side ikke intentionelt er et fokus på at opnå meningsskabelse. Aktørerne handler, reflekterer og producerer output, og har i de enkelte processer ikke fokus på, at det skal udmunde i en meningsskabelse herom. Dette er identificeret af mig som meningsskabelsesprocesser og over tid som meningskonstruktioner omkring debatten. Et andet forhold er, at jeg har anvendt meningsskabelse som en måde at organisere en meget stor mængde af data, som er produceret i løbet af projektet. Data er skabt, udvalgt samt organiseret til en meningsskabelsesanalyse. Et tredje forhold er at meningsskabelse har været den tilgang, hvorved jeg har engageret mig i casen og i processen omkring at forstå data. I denne proces har jeg etableret en konstruktiv dialog mellem data og teori. Den teoretiske ramme har givet mig mulighed for at diskutere inkonsistens mellem empiriske data og teoretiske ideer. I de tilfælde, hvor der ikke har været overensstemmelse mellem teoretiske pointer og empiriske data har jeg været tvunget til at tage stilling til, hvorfor at denne inkonsistens eksisterer, hvorfor den er opstået og hvad det betyder?

3.2 Metode triangulering

At forstå forskellige brugergrupper meningsskabelse omkring online debat kræver både dybde i data og mulighed for at studere empirien over en længere periode. At studere anvendelsen af online debatten i praksis og meningsskabelse omkring dette er svært, fordi det er en teknologi som kun anvendes for nogle vedkommende en enkelt gang om dagen og for andre kan der gå dage imellem at de åbner debatsiderne. Anvendelse af debatten kan også foregå forskellige steder f.eks. hjemme eller på jobbet. At indsamle data om anvendelsen af debatten i praksis er derfor en kombination af at læse indlæg på debatten og få indsigt i, hvad der sker på debatten, og samtidig spørge de involverede brugere om deres erfaringer, forestillinger og handlinger på debatten. Endvidere er det nødvendigt at studere handlinger og opfattelser over tid. For at få indsigt i, hvordan aktører skaber mening over tid, er det nødvendigt at følge deres adfærd. Af samme årsag indgår analyse af skriftlige dokumenter også i forskningsdesignet. Dette studie er derfor et longitudinalt casestudie af anvendelse af og meningsskabelse omkring online debat.

3.3 Et case studie

Eftersom der kun er begrænset forskning om brugeres med-konstruktion af e-deltagelse og meget få cases at studere, har jeg valgt et single case studie (Yin, 2003). En screening af mulige cases til mit studie blev foretaget ud fra forskellige kriterier med henblik på at sikre, at casen var velegnet til mit studie (Yin, 2003), af brugeres med-konstruktion af e-deltagelse. Et centralt kriterium er, at teknologien skal understøtte det **politiske arbejde** i udgangspunktet og ikke leveringen af services til borgerne, da den politiske aktør i disse tilfælde kan være sat helt udenfor og processen, og derved som bruger af teknologien. Samtidig skulle det være en teknologi, som har potentiale til at skabe mere **interaktion** mellem brugerne end blot at informere borgerne. Begge kriterier er valgt for at sikre et større antal af potentielle brugere af e-deltagelse. For at studere forskellige brugergrupper meningsskabelse om e-deltagelse er en teknologi, som potentielt har flere anvendelsesmuligheder for brugerne en bedre mulighed for at studere forskelle i meningsskabelse. Det var ligeledes et centralt

kriterium, at det var den **offentlige organisation**, som skulle udbyde og facilitere teknologien, og ikke borgere eller interesseorganisation. Jeg valgte dette, fordi jeg var interesseret i at se, hvordan den offentlige organisation konstruerer deres udbud til borgerne. Et fjerde forhold var, at casen skulle have minimum **3-5 år erfaring** med anvendelse af e-deltagelse i praksis ligesom at der skulle være en vis gentagelse eller **tilbagevendende processer**. Nødvendige forhold, hvis jeg vil forstå, hvordan anvendelse i praksis udfolder sig og mening herom konstrueres. Af pragmatiske kriterier skulle casen indeholde en vis mængde **skriftligt materiale og data**. Arbejde med e-deltagelse i praksis er for de fleste brugere en opgave, som kan ligge på meget forskellige tidspunkter og med meget forskellig intensitet. I perioder kan der gå uger mellem, at en bruger anvender e-deltagelse og andre gange er det flere gange om dagen passet ind i, hvad brugeren ellers skal på sit arbejde eller i sin fritid. Det er altså meget vanskeligt at studere brugerne i selve brugssituationen, hvorfor det er en fordel, at der er skriftligt materiale, der kan give indsigt brugernes adfærd over tid. Et sidste kriterium var, at organisationen skulle anvende flere **forskellige teknologier** til at understøtte deltagelse. Ideen bag dette kriterium var på et tidligere tidspunkt i mit studie at følge, hvordan forskellige teknologier blev konstrueret i praksis og derved have fokus på e-deltagelse som koncept. En idé jeg forlod igen af hensyn til en mere dybdegående analyse af en enkelt teknologi. Odder kommune som case opfylder alle disse kriterier, også den del med implementering og anvendelse af forskellige teknologier, selvom jeg af mere pragmatiske årsager valgte kun at se på online debat og ikke alle de tiltag, kommunen har afprøvet indenfor e-deltagelse.

Jeg overvejede andre kriterier som kommunalt, regionalt eller statsligt niveau samt typer af beslutningsprocesser, f.eks. byplanlægning, budgetlægning. Men jeg fandt, at disse kriterier ikke var afgørende i forhold til at studere forskellige brugergruppers med-konstruktion af e-deltagelse.

Kriterierne for valg af case medførte, at feltet af mulige cases blev reduceret temmelig meget. Der var egentlig kun få mulige cases på europæisk niveau. Det var bl.a. Milano City, Bristol City Council og Odder Kommune. I første omgang valgte jeg Bristol og Odder Kommune, men sidenhen har jeg valgt udelukkende at anvende Odder Kommune til mit studie. Dels betød mit omfattende data materiale, at jeg blev nødt til at fokusere på en teknologi, hvilket blev online debatten, og dels fordi Odder Kommune i modsætning til Bristol havde politikerne, som brugere af debatten. I Bristol blev debatten anvendt som

borgernes forum, og ingen politikere skrev indlæg på debatten. Al input fra online debatten i Bristol blev indarbejdet af forvaltningen i rapporteringer til politikerne, ofte sammen med andre former for konsultering af borgerne som spørgeskemaundersøgelser.

Odder Kommune er en frontløber i den forstand at det er en af de få kommuner, som i praksis har arbejdet med e-deltagelse siden 1998 både i Danmark og på europæisk niveau. En kommune, som på mange områder arbejder med at digitalisere forvaltningen, og ofte som den første i Danmark.

3.4 Empiriske afgrænsninger

En væsentlig afgrænsning af denne afhandling er valget af online debat som eksempel på brugergruppers konstruktion af e-deltagelse. I mit udgangspunkt havde jeg fokus på e-deltagelse som koncept eller som implementeret strategi, og jeg har indsamlet data om de forskellige teknologier som Odder Kommune har implementeret og anvender til e-deltagelse. Gennem de interview som jeg har indsamlet med forskellige brugere fra forvaltning og politikere, blev det klart at de mest rige data til en meningsskabelseanalyse var data omkring online debatten. Alle interview personerne vendte tilbage til online debatten når de talte om e-deltagelse og alle havde konkrete erfaringer med at skrive indlæg på debatten. Samtidig blev det klart for mig, at datamængden var meget stor især når data skulle udfoldes i et meningsskabelsesperspektiv. Jeg valgte derfor at afgrænse undersøgelsen til online debatten og den mening, som brugerne skabte i relation hertil. Der er forskel på at vælge web-cast af byrådsmøder, som Odder Kommune også har implementeret, og online debatten med henblik på at studere brugergruppers med-konstruktion af e-deltagelse. Teknologien til at web-caste byrådsmøder åbner ikke, i lighed med debatten, op for at forskellige brugere aktivt producerer det som udspiller sig online. Web-cast i den form, som Odder kommune har implementeret, er en audiovisuel informationsmåde. Forskellige aktører, som ser web-casting af møderne, skaber naturligvis mening heri samt i teknologiens rolle i en given sammenhæng i praksis. Web-cast kunne sagtens anvendes til at studere, hvordan forskellige brugere i praksis med-konstruerer e-deltagelse gennem anvendelse af teknologien, men det vil ikke give indsigt i

interaktion mellem brugerne, da det ikke er en del af den konkrete løsning som er implementeret.

En anden empirisk afgrænsning er valget af at studere politikeres og forvaltningens meningsskabelse i relation til teknologien. At udelukke borgerne, som ofte opfattes som den vigtigste interessent i forhold teknologiens formål er naturligvis at afgrænse sig fra at se på denne brugergruppes meningsdannelse omkring online debat. Et studie af borgernes meningskonstruktioner omkring debatten vil give indsigt i deres opfattelse af debatten samt deres handlemåde. Men mere vigtigt vil det give indsigt i, hvordan borgeren eller forskellige brugergrupper af borgere er en del af den sociale sammenhæng, hvor mening og muligheder på debatten udspiller sig. Som Weick (1995) påpeger, er meningsdannelse en social proces, hvor mening skabes i interaktionen mellem deltagende aktører. Jeg har valgt ikke at have fokus på borgerens meningskonstruktioner omkring online debatten. Borgeren, som bruger af debatten, er med i mine analyser. Dels gennem indlæg, som er skrevet af borgerne, og dels gennem både forvaltningens og politikernes fokus på borgeren i deres meningskonstruktioner. Med denne afgrænsning i min analyse har jeg udelukket en væsentlig aktør i meningsskabelsesprocessen på debatten. Borgerens adfærd på debatten har naturligvis indflydelse på, hvordan politikere og forvaltning fortolker debatten og hvordan borgeren selv agerer. Ved at fokusere på politikere og forvaltningens meningskonstruktioner får jeg kun viden om, hvordan de fortolker og handler ud mod deres forestillinger af borgerne. Jeg får ikke viden om, hvordan borgerne fortolker og handler i forhold til kommunen, eller hvordan dette hænger sammen med kommunens meningsskabelse.

Når jeg har valgt at fokusere på politikernes og forvaltningens meningskonstruktioner er det i første omgang, fordi det netop er i relation til disse to aktører, der er et forskningsmæssigt bidrag i forskningsfeltet. Men også fordi det er kommunen i form af deres forskellige aktører som faciliterer denne teknologi. Det er politikere og forvaltning, som brugere af teknologien, der skaber muligheder og begrænsninger for andre brugere som f.eks. borgeren. På den anden side så producerer politikere og forvaltning disse meningskonstruktioner omkring debatten og har dem som referencepunkter for deres handlinger uanset hvordan og hvilken mening borgeren producerer omkring debatten. En inddragelse af borgeren i analysen vil derfor ikke bidrage til politikeres og forvaltningens mening og handlinger, men vil være et bidrag til dels at forstå

borgeren som bruger, men også mulig synergi og konflikter mellem borgeren og kommune.

En tredje central afgrænsning er den periode, jeg har valgt at fokusere på. Odder Kommune har arbejdet med online debatten siden 1998 i praksis, hvilket giver mig mulighed for at studere et længere forløb end det valgte. Jeg valgte perioden 3/9-2005 til 15/4-2008, da denne indeholder meget forskellige debatforløb og debatadfærd blandt politikere og forvaltning. Perioden starter med debatten om kommunalvalget 2005 og indeholder debatter som Budget 2007, Spillefestivalen Las Vegas, Plan- og agenda 21, samt den generelle debat. Dette er fem eksempler på online debat i kommunen, og de adskiller sig fra hinanden i både politikernes, forvaltningens samt borgernes deltagelse heri. Samtidig var det ofte de debatter som interviewpersonerne selv fremhævede som eksempler på forskelle i debatter. Perioden afspejler også forskellige former for adfærd, men også at typer af adfærd gentages i forskellige situationer, altså på en gang både forskelle og gentagelse.

3.5 Dataindsamling

I et forskningsprojekt som mit er mødet med det empiriske felt ikke blot en række besøg, men en central aktivitet i arbejdet med at besvare forskningsspørgsmålet. Dataindsamling kan umiddelbart give associationer til at data er en færdig pakke af viden som forskeren kan tage med hjem. I et socialkonstruktivistisk perspektiv og med meningskonstruktioner som fokus, er dataindsamling en proces, hvor forskeren aktivt producerer data via forskellige interventioner med det empiriske felt. Data er viden, som opstår i relationen mellem forsker og det forskede – data er således medproduceret (Hardinger, 1998 citeret i Svenningsen, 2003). I denne afhandling har jeg to centrale data kilder: interview og debatindlæg. I følgende afsnit vil jeg beskrive de interventioner og aktiviteter, jeg har foretaget for at producere data og typen af data som blev medproduceret i disse begivenheder.

Interview

Interview omkring en aktørs anvendelse af en teknologi i praksis er data, hvor aktøren skaber mening omkring teknologien og selve interviewet. Når jeg som

interviewer stiller et spørgsmål giver jeg personen et cue som de reflekterer over og sætter i relation til en frame, som kan være om selve interviewet. Det vil sige deres forestillinger om, hvad der skal ske i interviewet, og frames omkring teknologien eller den begivenhed, vi taler om. Interview er en balance i mellem at styre processen i retning af online debatten og mening herom uden at styre det for meget eller dekonstruere interviewpersonens mening omkring adfærd og aktiviteter, hvilket jeg vil redegøre for i følgende afsnit.

For at få indsigt i hvordan forskellige brugere skaber mening omkring e-deltagelse og meningsskabelse har jeg udført 17 semi-strukturerede (Andersen, 2002; Kvale, 1997) interviews af ca. 1 times varighed. 9 interviews med forvaltningen og 8 interviews med byrådsmedlemmer. Den første interviewrunde i foråret 2007 var med forskellige medarbejdere i forvaltningen, og hovedformålet var i første omgang at få overblik over, hvordan kommunen arbejdede med e-deltagelse, herunder online debatten. Næste runde af interviews var i foråret 2008 og var både med politikere og forvaltning for at få yderligere input til, hvordan mening skabes omkring online debatten.

Alle interview er semistruktureret (Andersen, 2002; Kvale, 1997) med en række spørgsmål og emner, som jeg ønskede belyst i løbet af interviewet. Rammen ved de forskellige teknologier, som kommunen har arbejdet med til online deltagelse. Men at få indsigt i, hvordan andre skaber mening omkring online debat fordrer også, at interviewpersonen selv påpeger områder som vedkommende finder relevante. Interviewet er typisk startet med et åbent spørgsmål for at invitere vedkommende til at reflektere over egen erfaring med e-deltagelse. Interviewet er startet med åbne spørgsmål, der er relateret til deres anvendelse af teknologien i praksis, til konkrete handlinger og aktiviteter de har været involveret i. Først derefter har jeg spurgt ind til deres forventninger, opfattelse af problemer og forklaringer. Ideen med at starte med åbne spørgsmål er at få dem til at vælge begivenheder og eksempler, som de finder interessante og dernæst hvorfor det er interessant. Senere i interviewet har jeg spurgt mere specifikt til de konkrete teknologier eller konkrete diskussioner på debatten. Jeg har formuleret mine spørgsmål ud fra forskellige forestillinger om e-deltagelse. Et spørgsmål som 'hvordan de anvender debatten til borgerdialog' har et indbygget formål omkring e-deltagelse. Det blev klart i løbet af de første interview, at nogle aktiviteter ikke var rettet mod borgerne, hvorfor jeg ændrede spørgsmålene til at give eksempler på hvornår og hvordan de anvender debatten. Formålet med interviewene var at få verbaliseret erfaringer af anvendelsen af

teknologien da dette giver ideer til hvordan personen observerer og konstruerer hendes verden, og derved afslører hendes tankemønster i praksis. Interviewene er således forskellige aktørers selv-refleksioner omkring deres anvendelse af teknologien. De fleste af interviewpersonerne fandt det svært at fortælle om deres handlinger og erfaringer med anvendelse af teknologien, da de kun anvender e-deltagelse engang i mellem. Anvendelsen af teknologien ofte er 'spontane' handlinger i situationen og ikke et resultat af et på forhånd defineret eller planlagt formål.

Nogle interviewpersoner fandt det mere komfortable at fortælle om og forklare deres erfaringer, hvor andre fandt det mere svært. Jeg har anvendt forskellige teknikker til at motivere interviewpersonerne til at tale videre, f.eks. gøre plads til pauser og ikke med det samme stille nye spørgsmål, nikke mens personen taler, hmmm...lyde samt stille refleksive spørgsmål for at motivere dem til at fortælle og uddybe (Kvale, 1997).

At spørge ind til deres handlinger gav mig nogle gange indtrykket af, at interviewpersonen forsøgte at undgå at komme ind på konkrete handlinger eller begivenheder. Jeg opfattede det som et udtryk for, at de ikke ville komme ind på at de faktisk ikke anvendte teknologien særlig tit. Dette var understøttet af kommentarer som "...vi burde bruge det mere.." eller "...jeg ved godt, at vi anvender det alt for lidt...". Dette medførte, at de talte meget generelt omkring debatten og dens anvendelse, og undgik at komme ind på deres eget brug af debatten. For at undgå dette tilføjede jeg i min korte introduktion, at det overordnede formål med min dataindsamling ikke var vigtigt for mig, hvor meget de anvendte debatten, men at få indsigt hvordan de anvendte debatten når de gjorde det. Hvilket jeg nogle gange gentog i løbet af interviewet for at få dem til at føle sig mere trygge og åbent fortælle om anvendelsen af debatten. Det var især politikerne, som gav udtryk for, at de burde anvende debatten mere.

Et andet forhold, som var en udfordring under interviewene var, at enkelte af interviewpersonens handlinger virkede inkonsistente med holdninger eller handlinger, som de havde udtrykt tidligere i interviewet. Kvale (1997) betegner denne situation som flertydighed i interviewpersonens udsagn.

"Det kvalitative forskningsinterview har ikke til formål at nå frem til entydige og kvantificerbare meninger om de temaer, der fokuseres på. Det drejer sig snarere om at give en præcis beskrivelse af de eventuelle

flertydige og modstridende meninger, som den interviewede giver udtryk for.” (Kvale, 1997: 45).

Det er min opgave som interviewer at afgøre om disse tilsyneladende modstridende udsagn er et udtryk for kommunikationsfejl i interviewsituationen eller om de afspejler virkelige inkonsekvenser og modsigelser hos den interviewede, og herved kan være afspejlinger af modsigelser i den verden den interviewede lever i. Flertydighed og modsigelser i udsagn var et forhold, som hvis interviewpersonen blev opmærksom herpå, fik vedkommende til at fokusere på konsistens i deres forklaringer i stedet for at fortælle om deres umiddelbare opfattelser. For at undgå dette ventede jeg ofte til senere i interviewet eller til afslutningsvist at spørge ind til eksemplet og stillede reflektive spørgsmål i stedet for at sammenligne med de handlinger/holdninger som de havde talt om tidligere.

Weick (1995) fremhæver, at meningsskabelse er en retrospektiv proces i den forstand at mening altid skabes retrospektivt. At fortælle omkring ens erfaringer og opfattelser er en retrospektiv proces og der er naturligvis en del heraf som er efterrationaliseringer af de forskellige handlinger og aktiviteter, dvs. at den mening de har skabt på et tidligere tidspunkt kan være modificeret ved senere begivenheder. Under interviewene var det derfor vigtigt at fokusere på specifikke handlinger de selv eller andre har foretaget på debatten og efterfølgende få dem til at fortælle, hvordan de opfatter dette og hvorfor. Indsamling af data af aktørers meningsdannelse kan kun give et snapshot af den måde, de skaber mening på omkring forskellige aktiviteter og begivenheder på debatten. For at være i stand til at identificere brugergrupper samt hvordan de med-konstruerer e-deltagelse er det nødvendigt at indsamle data både i form af interview og debatindlæg, hvilket muliggør identifikation af mønstre af mening og handling.

Alle interview blev optaget og transskriberet efterfølgende. Under og efter interviewene har jeg skrevet noter om iagttagelser og spørgsmål, hvilket jeg har anvendt til senere interview eller under analysen af de transskriberede interview. Transskriberingen af interviewene er foretaget af en studentermedhjælp. Optagelser af interviewsamtaler på bånd vil for det meste efterfølgende give anledning forskellige forståelser af, hvad der siges på båndet, pga. dårlig optage kvalitet eller fejlhøring (Kvale, 1997). For at reducere fortolkning og fejl citering under transskriberingen af interviewet har studentermedhjælpen udarbejdet et

par transskriberinger, som jeg efterfølgende har læst og lyttet igennem. På den måde har vi arbejdet os ind på en fælles forståelse af, hvad transskriberingen skulle indeholde, samt koder i interview manuskriptet ved utydelig eller usikkerhed omkring, hvad der bliver sagt på båndet. Efterfølgende har jeg lyttet alle interview igennem samtidig med læsning af interview transskriptionen for at opfange mulige misforståelser eller fejlhøring. I tilfælde hvor jeg selv har været i tvivl, har jeg sammenholdt med mine interview noter eller undladt at tolke og anvende den givne passage.

Debatindlæg

Alle indlæg på online debatten er efterfølgende tilgængelige på Odder Kommunes hjemmeside. Jeg har valgt alle indlæg, der er skrevet i perioden 3/9-2005 til 15/4-2008, som data til at besvare mit forskningsspørgsmål. Det er i alt 1.983 indlæg, hvilket kan synes som temmelig mange. Mange af indlæggene er dog meget korte - mellem 1-4 linier - og det har som ovenfor skrevet været nødvendigt at dække en længere periode for at indfange mønstre af adfærd for forvaltningen og politikerne. Antallet af indlæg, som grundlag for analysen, kunne have været reduceret, idet der i løbet af det sidste år, hvor jeg fulgte indlæggene på debatten, ikke opstår nye former for adfærd blandt politikere og forvaltning. På den anden side lå den sidste del af mine interviews i foråret 2008, og jeg var interesseret i at følge adfærden på debatten umiddelbart op til den periode, hvor jeg gennemførte disse interviews.

Uformelle samtaler, observation af møder og skriftlige dokumenter

Ud over interview har jeg haft flere uformelle samtaler enten til frokosten, på gangen eller telefonen med forskellige medarbejdere eller byrådspolitikere i kommunen. Jeg har umiddelbart efter samtalen skrevet notater med mine observationer eller et kort referat af samtalen.

Af skriftlige dokumenter som data til denne afhandling er forskellige interne notater, strategi dokumenter, artikler fra Odder Kommune omkring Internet- og IT-strategi, interne notater omkring teknologi til e-deltagelse samt artikler som kommunen selv har produceret.

3.6 Analyse af data

Formålet med dette afsnit er at dokumentere, hvordan jeg har analyseret data. Et er at arbejde med begreber som cue-frame-relationer, situationer, meningskonstruktioner og andre begreber fra teorien, noget andet er, hvordan jeg som forsker kan bruge disse begreber i mine empiriske data og nærme mig nogle mønstre og billeder af meningskonstruktioner for forskellige aktører. Hvordan min egen fortolkningsproces som forsker er forløbet og hvordan jeg har håndteret forskellige datakilder som interview og debatindlæg. Miles & Huberman (1994) betegner denne del af forskningsprojektet som datareduktion-processen hvorved forskeren udvælger, fokuserer, simplificerer og transformerer de skriftlige data i form af interview transskriptioner, feltnoter, debatindlæg, skriftlige dokumenter. Det er en kontinuerlig proces i forskningsprojektet, som allerede starter med at vælge case, den konceptuelle ramme samt dataindsamlingsmetoder, hvilket er beskrevet ovenfor. Gennem dataindsamlingen sker en yderligere reduktion gennem skrivning af resumeer, kodning af data, valg af temaer, udpegning af mønstre. Datareduktion ses som en analyse, der skaber skarphed, fokus og organiserer måden, hvorpå data underbygger fortællinger og konklusioner. I følgende afsnit vil min tilgang til at reducere og skabe fokus i data blive præsenteret.

Min analysemetode kan ses som adskillelige fortolkningsmæssige loops, hvor de første tages allerede efter de indledende interviews og læsning af forskellige dokumenter. Disse 'Early Stage Analysis (Miles & Huberman, 1994) havde til formål at præcisere mine analyser, men også til brug for den videre dataindsamling. Et eksempel herpå var min fortolkning af data ud fra fire deskriptive koder (Miles & Huberman, 1994) som jeg anvender til en første sortering af data - begivenheder, teknologi, aktører og debatside aktiviteter. Indledningsvis udarbejdede jeg en liste over de processer, som interviewpersonerne selv fremhævede som eksempler, hvor de havde deltaget eller havde en holdning til e-deltagelse: Planstrategi 2007, Skolelukning, Flytning af 7. Klasser, Valgkamp, Las Vegas festival, mv. Herefter udarbejdede jeg en liste over den teknologi, som interviewpersonerne fremhævede: Debatforum, Web-cast af byrådsmøder, Mailen, Chat og Borgerpanel. Jeg udarbejdede en liste over, hvilke andre aktører, der blev fremhævet i relation til e-deltagelse: Politikere, Borgere, Interesseorganisationer og Pressen. Slutteligt

udarbejdede jeg en liste over aktiviteter, som blev sat i relation til e-deltagelse: Fjerne indlæg, Skrive indlæg eller læserbreve og Tjekke/læse indlæg. Med denne indledende kategorisering af e-deltagelse blev det klart, at debatten var den teknologi, som var mest central for interviewpersonerne samt i det skriftlige materiale og en teknologi, som løbende blev anvendt i praksis. Det gav også indsigt i, hvordan forskellige teknologier havde forskellige anvendelsesformer. En mulig analyse, som jeg valgte ikke at følge videre i dette projekt. Det gav også mulighed for at se tegn på forskellige måder at anvende debatten på i forskellige beslutningsforløb i kommunen.

Et andet og mere centralt fortolkningsmæssigt loop var guidet af spørgsmålet: Hvordan framer og skaber interviewpersonen relationer til cues i egne og andre aktørers aktiviteter? Et spørgsmål, som i første omgang havde til formål at fortolke interviewene ud fra cue-frame-relationer og derved danne temaer for mening omkring e-deltagelse. På dette tidspunkt i fortolkningsprocessen var alle interview indsamlet og transskriberet. Jeg valgte at anvende Nvivo til at foretage denne fortolkningsmæssige kodning (Miles & Huberman, 1994) af data. Nvivo er et software program, som er udviklet netop til kodning af kvalitative data. Programmet er velegnet til at organisere og kode data ud fra hoved- og underkategorier (Miles & Huberman, 2002). Jeg valgte at anvende Nvivo for at strukturere interviewmaterialet og lette den videre analyse af disse fortolkningsmæssige kodninger. Jeg var naturligvis interesseret i, hvad materialet kunne give mig af fortolkninger, men jeg var kun interesseret i cue-frame-relationer omkring online debatten, hvorfor dette guidede min kodning af materialet. I første kodning identificerede jeg alle udsagn, som var en framing af et givent forhold, der omhandlede online debatten, samt de cues, som framen relaterede sig til, hvilket jeg markerede og gav forkortelsen CFR debat (cue-frame-relationer debat). Dette gav en meget lang tabel af citater, som alle afspejlede forskellige frames og cues hertil. Næste trin i kodningen var at identificere forskellige kategorier af cue-frame-relationer. Hvad orienterede disse frames sig i mod og hvordan kunne jeg gruppere dem? Første gruppering af cue-frame-relationer var at identificere fælles frames og gruppere udsagnene. Dette resulterede i fortolkningskemaer med udsagn og frames, hvortil udsagnet relaterede, se udsnit af tabel nedenfor.

Citat	Frame
Og jeg ser det lidt som udtryk for at den åbenhed, vi spiller med på Oddernettet, hvor folk kan se at vi lægger informationerne ud, og at der er debat om ene og det andet, altså der er ikke noget der er forbudt at spørge om. Så det oplever jeg egentlig at folk gør. A3	Et sted hvor borgere stiller spørgsmål
Det er hvis nogle borgere mere spørger mig om noget. Det er mere den vej. At man får en henvendelse. C3	
.....	

Tabel 3-1: Udsnit af frame analyse i relation til borgeren.

Denne kodning resulterede i 62 forskellige frames. Frames, der var til stede i empirien med forskellig intensitet, idet nogle frames var underbygget af mange udsagn fra forskellige interviewpersoner, mens andre frames var at finde i kun få udsagn.

Næste fortolkningsmæssige loop var en inddeling efter aktør: Forvaltning, politikere og borgere, men også sub-grupper herunder. Dette valgte jeg, fordi det var tydeligt, at der var fællestræk mellem frames og relationer til cues i netop disse grupper.

I udgangspunktet har jeg arbejdet med at analysere mine datakilder på samme måde. Jeg har stillet de samme spørgsmål til debatindlæg som til mine interview. Hvad er det for nogle cues de reagerer på debatsiden? Hvad for nogle frames som produceres – hvornår vælger de at skrive indlæg, hvordan framer de deres indlæg, hvilke aktører kommunikerer de til/med, hvad er det for nogle former for interaktion der kan identificeres, mv. Men der er naturligvis forskel på interviews, som er målrettet til at tale om aktørernes meningskonstruktioner, og debatindlæg, som er skrevet i en helt anden sammenhæng og med et andet formål. Der er således grænser for, hvad jeg som forsker kan tolke ud fra debatindlæg, eftersom jeg ikke har adgang til afsenderens tanker i forbindelse med at skrive indlægget. På den anden side giver en analyse af indlæg på debatten indsigt i, hvordan de faktisk handler i praksis, hvor interviewene er fokuseret på deres opfattelser og forestillinger om, hvordan de handler i praksis. Endvidere giver debatindlæggene indsigt i anvendelse af debatten over tid.

Kode	Kort forklaring af koden
Antal indlæg	Antal af indlæg i alt, i temadebatter, i tidsperioder
Afsender	Politiker, borger, forvaltning + initialer for at skelne mellem personerne
Antal svar	Antal af indlæg som skrives som svar til de enkelte nye indlæg
Afsender af svar	Politiker, borger, forvaltning + initialer for at skelne mellem personerne
Emne	Emnet for indlæggets indhold
Type	Om indlægget er formuleret som et spørgsmål, holdning, kritik eller information
Læserbrev	Om indlægget er et læserbrev
Modtager og målgruppe	Hvem er modtager og målgruppe i de enkelte indlæg

Tabel 3-2: Koder til at skabe et overblik samt indsigt på online debatten.

Debatindlæggene afspejler forskellige aktørers adfærd: hvem skriver hvad, hvor ofte og i hvilken sammenhæng. En første kodning af debatindlæggene var derved ud fra forskellige deskriptive koder (Miles & Huberman, 1994), jf. tabel 3-2.

Koderne blev etableret dels ud fra data i den forstand, at det på debatten eller i interviewene fremgik som betydningsfulde måder at tænke debatten på, og dels ud fra teoriens fokus på, hvad der kan fungere som cues og frames i praksis.

I de efterfølgende fortolkningsmæssige loops blev de forskellige datakilder mere og mere integreret i mine analyser i den forstand at interview, debatindlæg og skriftlige dokumenter supplerede hinanden, eller nogle gange udfordrede hinanden, i de pointer og mønstre som efterhånden blev mere og mere tydelige i mine analyser. F.eks. de tre roller for politikerne og de to roller for forvaltningen er understøttet af alle tre typer datakilder.

Fra forståelse til præsentation af data

Et studie af hvordan aktører skaber mening er en proces som indeholder mange læsninger, fortolkninger, formuleringer og gengivelser af data i et iterativt forløb. En iterativ proces, hvor nogle brudstykker af aktørernes meningsskabelse viser sig umiddelbart men langt det meste, først træder frem for forskeren efter flere fortolkningsprocesser. Et forhold er, at jeg begynder at få en forståelse af, hvordan forskellige brugere skaber mening omkring online debat. Et andet forhold er at præsentere denne forståelse for læseren uden at nuancere og

sammenhænge går tabt, men samtidig så læseren kan se og selv vurdere de mønstre, som jeg argumenterer for. At præsentere data er som Miles & Huberman (1994) pointerer, at organisere og komprimere information på en sådan måde at det tillader mig at drage konklusioner heraf og derved vise mine fortolkninger af data. Jeg har valgt at præsentere data i tabeller, figurer, uddrag af indlæg på debatten samt interviewcitater. Analyserne er baseret på et omfattende datamateriale - 1983 debatindlæg, ca. 320 sider transskriberet interview samt diverse skriftligt materiale fra kommunen. Jeg har derfor valgt at præsentere de centrale dele af det empiriske materiale, som har været grundlaget for mine fortolkninger og konklusioner i tre forskellige former. Først en generel introduktion til Odder Kommunes anvendelse af e-deltagelse hvilket sker i kapitel 4. Dernæst et overblik over den adfærd, som udspiller sig på online debatten med særlig fokus på politikeres og forvaltningens adfærd samt mønstre heri (kapitel 5). Den første del af kapitel 5 viser variation og ligheder i adfærd på debatten i den periode på 2½ år, som jeg har valgt at studere, hvilket tager udgangspunkt i optællinger og kategoriseringer af debatindlæg. Efterfølgende præsenterer jeg syv eksempler på typisk debatadfærd for politikere og forvaltning i form af udvalgte uddrag af indlæg eller debatforløb på online debatten.

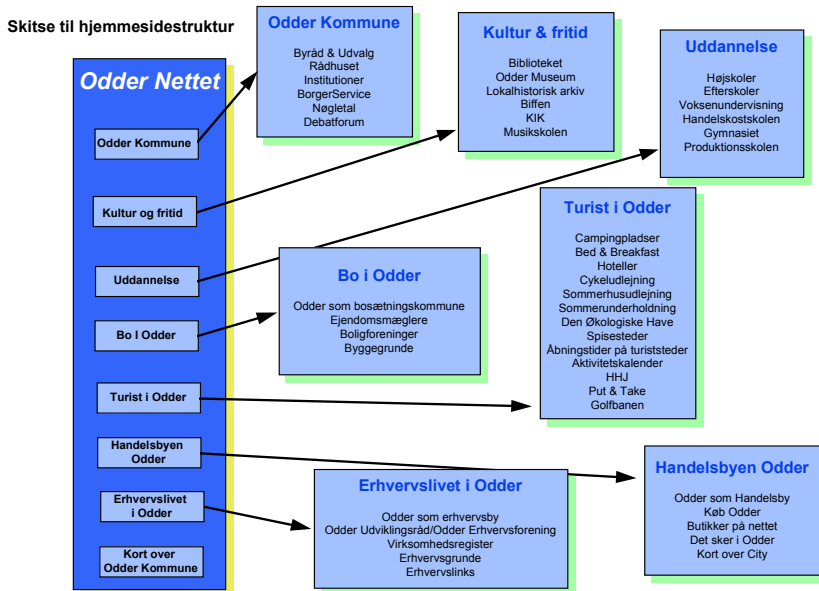
I kapitel 6 og 7 analyserer jeg de forskellige meningskonstruktioner som politikere og forvaltning producerer omkring online debatten, hvilket dels trækker på eksemplerne og tal fra kapitel 5, men en central del af analyserne er baseret på interviewcitater. Kapitlerne afspejler en vekslen mellem interviewcitater og mine fortolkninger og konklusioner omkring meningsskabelse. Jeg har valgt at indsætte citater for at illustrere, hvordan politikere og forvaltning opfatter debatten samt aktiviteter relateret hertil. Enkelte citater er udvalgt, men de afspejler alle en udbredt opfattelse i enten større eller mindre grupper af interviewpersoner, netop fordi jeg har fokus på etablerede brugergrupper samt mønstre i anvendelsesformer. Jeg har altså udvalgt citater som fremhæver forhold som flere af interviewpersonerne har påpeget eller som har været synlige i deres adfærd på debatten, og som derved giver mulighed for at se de grupperinger, jeg har identificeret. Hvor citatet ikke præsenterer fælles opfattelse er dette fremhævet i analysen. Selvom der er mange fælles opfattelser, referencepunkter og frames, er der stor variation i den mening som politikere og forvaltning producerer omkring debatten. Som Weick (1995) påpeger, er meningsskabelse intrasubjektiv selvom den også er socialt

forankret, hvorfor det er muligt at få fornemmelse af individuelle meningskonstruktioner i et studie af meningsskabelse, selvom analysens omdrejningspunkt er det intersubjektive niveau. Jeg har få steder i analysen valgt at afspejle denne righed og mange nuancer som et studie af meningsskabelse giver indsigt i.

Præsentation af, hvordan empirien spiller ind i mine fortolkningsmæssige forløb, sker således i tre faser, som strækker sig fra en generel case introduktion, over debatadfærd til udvalgte interviewcitater, hvilket tilsammen understøtter min fortolkning af meningskonstruktioner omkring online debatten.

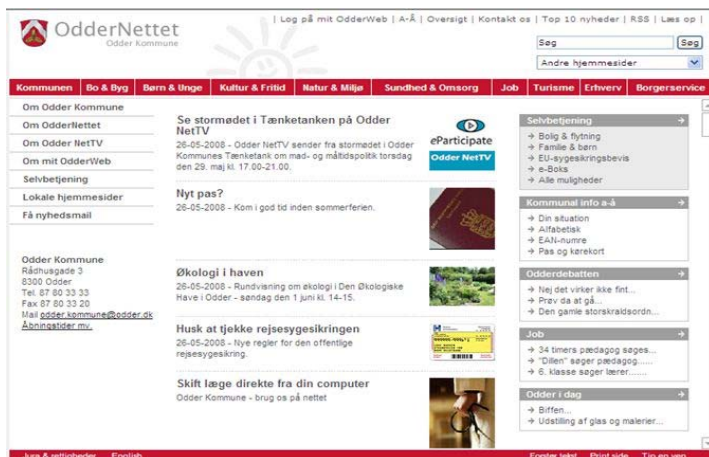
4 E-DELTAGELSE I ODDER KOMMUNE

I 1997 indledte Odder Kommune arbejdet med e-deltagelse i forbindelse med at de blev 'opmærksomme' på internettet. Medarbejdere fra forvaltningen arbejdede med forskellige forslag til anvendelsen af internettet, og det blev klart at internettet tilbød en lang række muligheder. Det blev besluttet i kommunen at de skulle have en bred tilgang til internettet og derved fokusere på hele byen og ikke kun på kommunen og deres opgaver. En arbejdsgruppe blev etableret og i juni 1998 blev Odder Kommunes første hjemmeside 'Oddernettet' lanceret. Odder Kommune lagde vægt på, at hjemmesiden, sammenlignet med mere traditionelle hjemmesider, mere var en by-portal som dækkede en bred vifte af relevant information for byen. Kommunen og dens aktiviteter var blot en af de otte undermenuer på forsiden, se figur 4-1. Som en del af hjemmesiden indeholdt systemet et debatforum med mulighed for åbne debatter, og dette var starten på elektronisk borgerinddragelse i Odder Kommune.

Figur 4-1: Hjemmeside struktur for 'OdderNettet', (Internt notat, 15. juli 1997, Internet og hjemmeside, Odder Kommune).

I dag er strukturen på Oddernettet mere fokuseret på kommunens opgaver, hvilket ses af nedenstående udsnit af Oddernettets forside.

Figur 4-2: Udsnit af skærbillede af Oddernettet, forsiden maj 2008.

Sektionen omkring kommunen er udviklet til en række sider som har en stor mængde information, f.eks. dagsordener og referater for byrådsmøder, høringer omkring lokal eller miljøplanlægning, åbne postlister. Deltagelsesmuligheder på siden er tematiske online spørgeundersøgelser via det elektroniske borgerpanel, et debat forum, mail til byrådsmedlemmer og elektroniske kvik afstemninger med digital signatur. Et andet vigtigt initiativ på forsiden er nyhedssektionen i midten af side. Kommunen ansatte tilbage i 2003 en journalist, som bl.a. har ansvaret for at skrive om nyheder i kommunen.

Odder Kommune har 21.460 indbyggere (1/1 2007) og er efter kommune sammenlægningerne i januar 2007 den tredje mindste kommune i Danmark. Før kommune sammenlægningerne var Odder Kommune, det som indenfor forskningen blev betegnet som en gennemsnits kommune – i størrelse, befolkningsfordeling i alder, uddannelse, beskæftigelse, indkomst, osv.

Teknologier til e-deltagelse i Odder Kommune

Odder Kommune har implementeret og afprøvet en række forskellige teknologier til at understøtte elektronisk borgerinddragelse, jf. tabel 4-1.

Ud over debatten så opfatter politikere og forvaltning at de mest centrale tiltag er elektroniske borger panel, kvik afstemninger og webcasting af byrådsmøder.

Ideen med det elektroniske borgerpanel er at konsultere borgerne omkring forskellige kommunale emner. Panelet havde i 2004 500 medlemmer og i 2008 var der 350 medlemmer. Ideen er at anvende panelet 1-2 gange om året og derved få et mere detaljeret billede af borgernes holdning til et bestemt emne. Forvaltningen som iværksætter disse undersøgelser opfatter også at borgerpanelet er med til at øge interessen for 'demokratisk' debat og give kommunen en pioner profil i omverdenen i relation til åbenhed, demokrati og nye måder at anvende digitale medier (Internt notat Odder Kommune, Elektronisk Borgerpanel, Maj 2004). I notatet fra maj 2004 er det også påpeget, at panelet ikke skal være repræsentativt eftersom ideen ikke er at have opinionsundersøgelser, men at kvalificere og variere debatten baseret på stærke argumenter og ikke på procentsatser. Odder Kommune har konsulteret borgerpanelet om bl.a. kvalitet i byudviklingen og digitale selvbetjeningsløsninger i kommunen. Efter hver undersøgelse udarbejder forvaltningen en rapport over undersøgelsens resultater, hvilket præsenteres på byråds- eller udvalgmøder.

År	Teknologi	Formål/funktionalitet
Juni 1998	Debat forum	Temadebatter og generel debat
Juni 1998	Mail	Mail adresser til byrådsmedlemmer og forvaltning
August 2001	Chat	Chatten anvendes ind i mellem f.eks. til chat med partier under valgkamp.
Vinter 2002	Kvik afstemning	Elektronisk stemme system som anvendes på forsiden til hurtige afstemninger om forskellige temaer. Applikationen blev fjernet fra hjemmesiden i 2006 da man fandt ud af at man kunne stemme flere gange.
Vinter 2002	Elektroniske indsigelser	Borgerne har via en web formular, mulighed for at kommenterer eller give indsigelser imod forslag til byplaner.
Vinter 2002	Elektronisk klageformular	Borgerne har mulighed for via webformular at sende en klage om et forhold i kommunen.
Vinter 2002	Elektronisk serviceoplysning	Borger kan via webformular sende information om huller i vejen, offentlige toiletter, ødelagte vejskilte, mv.
Efterår 2004	Elektronisk borgerpanel	Borgere kan tilmelde sig det elektroniske borgerpanel på hjemmesiden. Som medlem af borgerpanelet deltager man i elektroniske spørgeundersøgelser om forskellige temaer.
August 2007	Kvik afstemning	En kvikafstemning baseret på digital signatur er implementeret på hjemmesiden. Digital signatur er anvendt for at forhindre muligheden for manipulation med stemmer.
November 2007	eParticipate	Webcasting af byrådsmøder. Møderne kan ses live eller efterfølgende da optagelserne er tilgængelige i et arkiv på hjemmesiden. Til hver webcast er der et link til dagsorden, referat og bilag.
December 2007	Webcasting	Forskellige offentlige møder, indvielser og taler kan ses live eller efterfølgende på hjemmesiden.

Tabel 4-1: Implementeret teknologi til at understøtte e-deltagelse i Odder Kommune.

En anden applikation er kvikafstemninger på forsiden af deres hjemmeside. Forvaltningen igangsætter en afstemning ud fra et emne som de vurderer aktuelt. Ideen er at stille et ja/nej spørgsmål omkring et emne, hvor borgeren

samtidig på hjemmesiden kan se, hvor mange der på det givne tidspunkt har stemt ja eller nej. Af kvikafstemninger har kommunen bl.a. spurgt om: 'Vil du foretrække at have dit barn i vuggestue i stedet for dagpleje og betale ekstra for dette?' og 'Tror du der vil blive folketingsvalg i november?'. En afstemning afsluttes ved at fjerne den fra siden og evt. skrive en kort nyhed om resultatet. Forvaltningen har også anvendt kvikafstemninger til at linke videre til debatten. I 2006 fandt forvaltningen en svaghed i applikationen, at man kunne stemme flere gange, hvorfor de stoppede med at bruge applikationen. I 2007 har kommunen implementeret en kvik afstemningsmodul, hvor borgeren skal bruge digital signatur for at deltage i afstemningen, hvilket forhindrer at afstemningen kan manipuleres.

I 2007 besluttede Odder Kommune at implementere 'eParticipate', som er et system til webcasting af byrådsmøder. 'eParticipate' er et europæisk projekt støttet økonomisk af EU, gennem at stille teknologien til rådighed samt finansiere 25% af udgifterne de første to år. Odder Kommune er eneste deltagende kommune fra Danmark. Via kommunens hjemmeside kan borgerne eller ansatte i kommunen se byrådsmødet live eller klikke sig ind og se tidligere byrådsmøder. Ved den første webcast af et byrådsmøde har 1.153 klikket sig ind på optagelsen, heraf har 154 klikket sig ind live. I april 2008 har 234 klikket sig ind på webcasten af byrådsmødet.

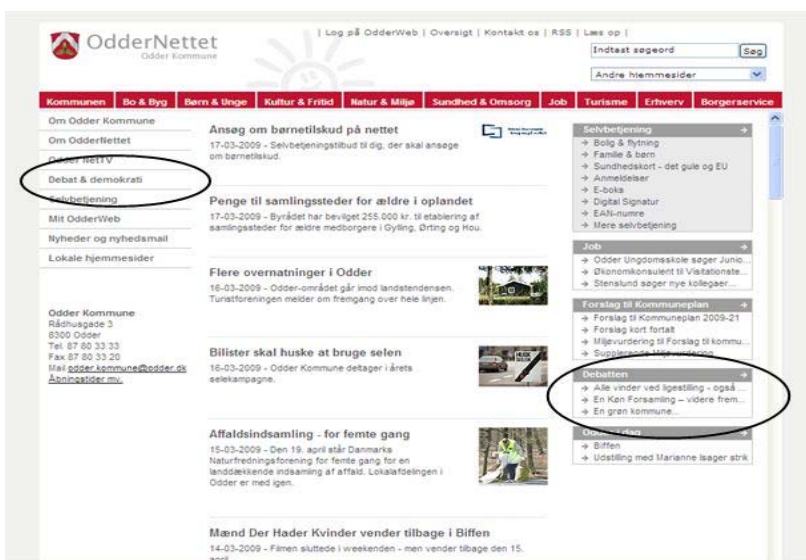
4.1 Organisering og struktur af online debatten på Oddernettet

Debatsiderne på Odder kommunes hjemmeside blev oprettet tilbage i 1998, da kommunen besluttede at lave en hjemmeside. Kommunens tilgang til en hjemmeside var fra starten, at det skulle være mere end blot information. Derfor blev online debatten implementeret og en arbejdsgruppe som i dag består af webmaster, informationschef og kommunaldirektør, arbejder på at udbrede anvendelsen af debatten.

Forventningen til online debatten er, at den kan give borgerne mulighed for at skrive til politikerne og administrationen. I et internt notat er det formuleret på følgende måde:

“Her skal der være frit slag for dialog mellem det politiske system, forvaltning og borgerne. Det kan tænkes, at politikerne bl.a. vil bruge debatforum til ”borgerbreve”.” (Internt Notat, 15. juli 1997, Internetopkobling og hjemmeside, Odder Kommune, Borgmesterkontoret).

Da kommunen iværksatte debatten var webmasteren debatredaktør og alle indlæg blev sendt til ham, hvorefter han lagde indlægget på debatten hvis det var i orden. Efter nogle få måneder blev man i kommunen enige om at afskaffe denne redaktørfunktion og give alle mulighed for at lægge deres indlæg direkte ud på debatsiden. Det var for forvaltningen vigtigt at det var så nemt som muligt for borgerne at deltage i debatten og skrive et svar hertil. Det er kun indlæg med link til pornosider eller lignende som blev fjernet fra debatten. I 2004 indledte kommunen et samarbejde med den lokale avis og aftalte at alle læserbreve fra avisen blev tilgængelige på debatsiden. Det fremhæves i indlægget, at det er et læserbrev modtaget fra Odder Avis, men det er muligt for brugerne at skrive et svar hertil og derved give mulighed for at forsætte den diskussion som er startet i lokalavisen.

Figur 4-3 Skærmprent af forside på Oddernettet.dk, 17. Marts 2009.

På forsiden af Oddernettet er der etableret to muligheder for at klikke sig ind på debatten, jf. figur 4-3. Når der er større debatter i gang kan der ligeledes være et link samt omtale af debatten i nyhedsblokken på midten af siden.

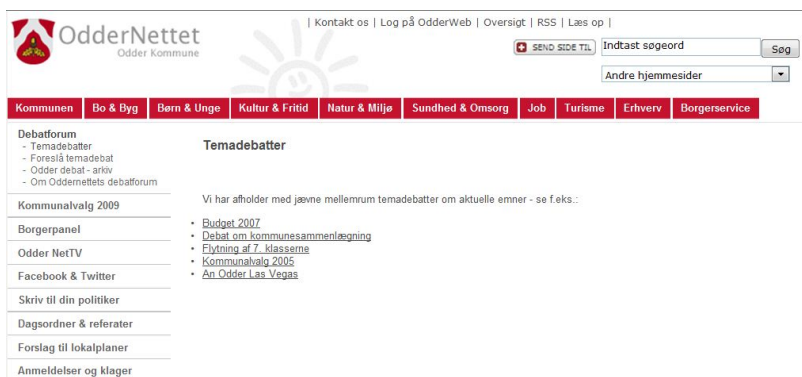
Et klik fører brugeren frem til den generelle debat side, hvor der er en kort opfordring til læsning når man skriver på debatten. Og et klik mere fører brugeren frem til siden med de seneste indlæg.

The screenshot shows the OdderNettet website interface. At the top, there is a navigation bar with links: Log på OdderWeb, Oversigt, Kontakt os, RSS, and Læs op. Below this is a search bar with the text 'Indtast søgeord' and a 'Søg' button. A secondary search bar contains the text 'Andre hjemmesider'. The main navigation menu includes links for: Kommunen, Bo & Byg, Børn & Unge, Kultur & Fritid, Natur & Miljø, Sundhed & Omsorg, Job, Turisme, Erhverv, and Borgerservice. The left sidebar contains links for: Debatforum, Borgerpanel, OdderNetTV, Skriv til din politiker, Dagsordner og referater, Forslag til lokalplaner, Giv os et præj, Klag din sag, Afstemninger, Chatroom, Facebook, Hvordan får jeg indflydelse?, Kontakt kommunen, and a link for 'Borger.dk - Afstemning & debat'. The main content area is titled 'Debat forum - indlæg' and shows a list of topics and user comments. The topics are: 'En Ken Forsamling - videre frem', 'Færel og tak', 'Stor kunst', 'Møller på nas', 'Odder på verdenskortet', 'Unimelig skattereform', 'Lad os betale for bybussen', 'Vær bekendt at sige nej', 'Nonsens-journalistik', 'Stop handel med kvinder', 'Konfirmation i 6. klasse: Ja tak!', 'Konfirmation i 6. klasse - nej tak!', 'Forening bekymmer', and 'Vil have flere vindmøller'. Each topic has a list of user comments with their names and timestamps. The most recent comment is from 'Steen Rågård' on 15-03-2009 at 17:57.

Figur 4-4: Skærmprent af debatsiden med seneste indlæg på debatten, 17. marts 2009.

Temadebatter og arkiv over generel debat tilbage til 2002

Vælger brugeren at klikke ind på debatforum i menuen til venstre kan hun komme videre til temadebatter og arkiv. Der har siden 1998 været 14 temadebatter, hvoraf fire af dem har været i perioden september 2005 til oktober 2007.

Figur 4-5: Skærmpoint af debatside med temadebatter, 17. marts 2009.

Min analyse af debatten på Oddernettet tager udgangspunkt i perioden 3. september 2005 til 15. april 2008. I denne periode er der fem temadebatter samt den generelle debat.

Navn på debat	Periode	Antal indlæg
Kommunevalg 2005	7/9/05 – 14/12/05	380
Budget 2007	30/8/06 – 22/11/06	152
An Odder Las Vegas	6/12/06 – 27/12/07	178
Plan- og Agenda 21 strategi – kvalitet i byudviklingen	27/9/07 – 14/10/07	26
Generel debat	3/9/05 – 15/4/08	1.247
Indlæg i alt i perioden		1.983

Tabel 4-2: Debatter på Oddernettet i perioden 3/9-2005 til 15/4-2008.

Temadebatterne bliver oprettet af webmasteren i kommunen. Når der er skrevet et vist antal indlæg om det samme emne oprettes den som temadebat og intentionen er at brugerne af siden på denne måde lettere kan finde en igangværende debat. Kun en enkelt debat er planlagt og igangsat af kommunen, hvilket er debatten om Plan- og Agenda 21 strategi. Alle andre debatter er startet af borgere eller politikere, som er begyndt at skrive indlæg om et emne, hvilket har medført, at andre brugere responderer og skriver nye indlæg om emnet. Den generelle debat er de indlæg, som ikke skrives i en temadebat og denne debat dækker over mange forskellige emner f.eks. cykelstier, snerydning, omfartsvej, regeringen, køen på posthuset. Alle kan oprette et indlæg eller skrive et svar til et af de andre indlæg. Det eneste krav er, at afsenderen skriver sit navn og oysrer

en mailadresse. Der er ingen kontrol af, hvorvidt navnet eksisterer eller at vedkommende er den person de udgiver sig for på debatten. Der findes kun logfiler for, hvor mange der klikker ind på debatsiden, men ikke de enkelte temadebatter eller hvilke indlæg der læses under disse debatter.

Odder Kommunen er generelt begejstret for IKT og mulighederne for at anvende teknologien til kommunens opgaver, hvilket også afspejler sig i kommunens arbejde med e-deltagelse. Gennem årene har kommunen afprøvet en lang række forskellige teknologier til at understøtte borgerinddragelse via internettet, hvor de fleste løsninger stadig i dag er en del af kommunens arbejde med elektronisk borgerinddragelse. Den mest centrale teknologi er dog online debatten, som også var den første teknologi, som kommunen implementerede. En løsning, som fra starten har været et meget åbent forum for alle, der ønsker at give deres mening til kende. Kommunen har haft fokus på, at det skulle være så nemt som muligt at skrive et indlæg og etablere dialog mellem politikere, borgere og forvaltningen. Der er gennem tiden skrevet mange indlæg på debatten og om mange forskellige emner. Det er tydeligt at debatten anvendes af brugerne og den er for kommunen en vigtig del af både e-deltagelse og hjemmesiden. Men hvad der mere konkret udspiller sig af adfærd på debatten – hvem der bruger debatten og hvordan – uddyber jeg i følgende kapitel.

5 POLITIKERNES OG FORVALTNINGENS ADFÆRD PÅ ONLINE DEBATTEN

I løbet af de 2½ år, hvor jeg har valgt at undersøge online debatten i Odder Kommune, er der skrevet 1983 indlæg på debatten. I denne periode er der stor forskel på, hvornår politikere og forvaltning skriver på debatten – nogen gange skriver de meget, og andre gange er de helt fraværende. Og der er stor forskel på, hvordan politikerne handler på debatten, og hvordan forvaltningen vælger at anvende den. Men over denne periode træder der også nogle klare mønstre for adfærd frem, og det er dem, som jeg vil vise i følgende kapitel.

Den første del af kapitlet er et overblik over hvem, der skriver indlæg og om hvad i perioden fra den 3. september 2005 til den 15. april 2008. Fokus i denne del af kapitlet er at finde de overordnede træk for variation og ligheder i den adfærd, som politikere og forvaltningen har på debatten. Den anden del af kapitlet er indsigt i, hvordan politikere og forvaltning skriver og svarer på indlæg på debatten. I denne del har jeg udvalgt syv uddrag fra online debatten, som er eksempler på typisk adfærd for politikere og forvaltningen på debatten.

Hvem der skriver indlæg på online debatten

Af de fem debatter, som findes på online debatten er kommunalvalg det tema som har flest indlæg. I de tre måneder op til kommunalvalget i 2005 skrives der 380 indlæg på debatten. Debat indledes med at en række forskellige politikere begynder at skrive indlæg, hvilket følges op af flere borgere og politikere, og på denne måde oprettes en temadebat om valget. Som det ses af tabel 5-1, så har de efterfølgende temadebatter ikke nær så mange indlæg med undtagelse af den generelle debat. Den generelle debat er de indlæg, som er skrevet på debatten i hele perioden, men som ikke er definerede som en temadebat, og den dækker over mange forskellige emner. Den generelle debat afspejler det som sker i temadebatterne i den forstand at f.eks. under valgperioden i 2005 omhandler en del af de indlæg som skrives det samme som indlæg under temadebatten 'Kommunalvalg 2005'. Et forhold som også gør sig gældende under debatten om budget 2007 og Las Vegas spillefestivalen. Det er ikke mange indlæg men alligevel nok til at den generelle debat afspejler, hvad der sker i temadebatterne. Et andet forhold som adskiller debatten om kommunalvalget fra de andre debatter er at de fleste indlæg er skrevet af politikere. I denne debat skriver politikerne 62% af indlæggene, hvilket er i skarp kontrast til de øvrige debatter, hvor politikerne skriver mellem 4 og 16% af indlæggene. I de andre debatter er det borgerne, som skriver indlæggene. Forvaltningen er karakteriseret ved generelt kun at skrive en lille del af indlæggene, hvis de skriver på online debatten.

	Andel af indlæg skrevet af: (tal i %)			
	Indlæg i alt	Politikere	Borgere	Forvaltning
Kommunalvalg	380	62	37	1
Budget 2007	152	16	80	3
Las Vegas Spillefestival	178	7	92	1
Plan- og Agenda 21	26	4	96	0
Generel debat	1247	9	87	4

Tabel 5-1: Indlæg i alt i de fem debatter samt andelen af indlæg, som er skrevet af hhv. politikere, borgere og forvaltning.

De samme træk viser sig i forhold til at skrive et nyt indlæg på debatten eller skrive et svar til et af de andre indlæg. Under kommunalvalget skriver politikerne både nye indlæg og svar til andres indlæg, jf. tabel 5-2. I de andre debatter er det borgerne som skriver både nye indlæg og svar til andres indlæg.

Men der er en tendens til, at politikerne skriver flere svar end nye indlæg under f.eks. debatten om 'Budget 2007' og den generelle debat. En anden tendens som kan ses i tabel 5-2 er, at forvaltningen i de fleste tilfælde skriver svar til andre indlæg og kun få gange skriver nye indlæg på debatten.

	Nye indlæg			Svar		
	Politikere	Borgere	Forvaltning	Politikere	Borgere	Forvaltning
Kommunalvalg	63	37	0	62	37	1
Budget 2007	10	90	0	19	76	5
Las Vegas	6	91	3	7	92	1
Spillefestival						
Plan- og Agenda 21	-	-	-	-	-	-
Generel debat	7	92	1	11	84	4

Tabel 5-2: Andelen af nye indlæg og svar skrevet af hhv. politiker, borgere og forvaltning. (Tal for Plan- og Agenda 21 debat er ikke medtaget da der kun er 26 indlæg i debatten heraf 1 skrevet af en politiker).

En opgørelse af hvor mange forskellige personer, som skriver indlæggene på debatten, viser, at der er 36 forskellige politikere, som skriver under valgkampen i 2005, jf. tabel 5-3. Det er alle politikere, som stiller op til valget: De fleste af dem er ikke siddende byrådsmedlemmer. Under Budget 2007 debatten er det 9 politikere, alle siddende byrådsmedlemmer i Odder Kommune, hvilket også er tilfældet i de to andre temadebatter. I den generelle debat er der 22 politikere som skriver, hvilket både er kandidater til kommunalvalget i 2005, byrådsmedlemmer og en lille gruppe som er regional eller folketingspolitikere bosiddende i Odder Kommune. På tværs af debatterne er det kun byrådsmedlemmerne fra byrådet 2005-2009, som skriver i flere af debatterne. Ud af et byråd på 19 medlemmer har 14 skrevet indlæg på debatten i denne periode.

Fra forvaltningen er det en lille gruppe som skriver indlæg på debatten, kun under den generelle debat er der 6 personer fra forvaltningen som skriver i denne periode. Ses på tværs af debatterne er der tre personer fra forvaltningen som skriver stort set alle indlæg, hvilket er informationschefen, kommunaldirektøren og webmasteren. Der er kun få undtagelser herfra, hvor det er chefen for en afdeling i kommunen, der skriver et svar til borgerne på debatten. Af borgere, som skriver på debatten, er der en del variation i hvor mange forskellige borgere som skriver i debatterne. Under debatten om Las Vegas spillefestivalen er der 77 borgere og der er 293 borgere som skriver på

den generelle debat. På tværs af debatterne er der en lille gruppe på 5-7 borgere som deltager i næsten alle debatterne, og nogle af dem med mange indlæg. Et forhold som medvirker til at der er flere forskellige borgere som skriver på debatten, er kommunens aftale med Odder Avis om at læserbreve fra avisen lægges ud på online debatten. Ca. 8-9 % af indlæggene i de enkelte debatter er læserbreve fra avisen, jf. tabel 5-5. Dog er 18 % af indlæggene på den generelle debat læserbreve, hvilket giver flere forskellige skribenter på debatten. I nogle tilfælde får disse 'læserbreve' svar på debatten og få gange udvikles et egentlig debatforløb. Men langt de fleste læserbreve på debatten får ingen svar.

Forholdet mellem nye indlæg på debatten og så svar som er skrevet til disse indlæg viser at ca. 30 % af indlæggene i en debat er nye indlæg, jf. tabel 5-4. Men mange af de nye indlæg på debatten får slet ikke nogen svar. Når et nyt

	Politikere	Borgere	Forvaltning
Kommunalvalg	36	20	2
Budget 2007	9	30	2
Las Vegas Spillefestival	6	77	3
Plan- og Agenda 21	1	11	0
Generel debat	22	293	6

Tabel 5-3:Antallet af forskellige politikere, borgere og forvaltere som skriver indlæg i de fem debatter.

	Nye indlæg	Svar
Kommunalvalg	26	74
Budget 2007	32	68
Las Vegas Spillefestival	19	81
Plan- og Agenda 21	31	69
Generel debat	36	64

Tabel 5-4: Andelen af indlæg i debatten som er hhv. nye indlæg og svar (i %).

	Andel læserbreve
Kommunalvalg	6 %
Budget 2007	9 %
Las Vegas Spillefestival	8 %
Plan- og Agenda 21	8 %
Generel debat	18 %

Tabel 5-5: Andel af indlæg som er læserbreve i de fem debatter.

indlæg får svar er det ofte mellem 1-5 indlæg, der skrives, som svar på et spørgsmål eller svarpersonens egen mening om emnet. Kun en lille del af de nye indlæg udvikler sig til længere debatforløb med mange svar, og hvor der kan ses egentlige debat-tråde. Der er eksempler på debatforløb med 51 indlæg, men det er ikke særlig tit det sker. Der tegner sig et billede af en online debat, hvor mange indlæg står uden reaktioner, og når nogen skriver svar, er det ofte en enkelt eller to personer, der besvarer spørgsmålet eller kommer med en kommentar til emnet. Men i forholdet mellem nye indlæg og svar er der alligevel nogle tendenser, som bør bemærkes. Den ene er under kommunalvalget, hvor det tydeligt kan ses, at når en politiker vælger at skrive et svar indlæg, f.eks. på en borgers åbne spørgsmål eller en anden politikers holdning, så kommer der hurtigt flere politikere, som ligeledes skriver et svarindlæg. Samme tendens er gældende under Las Vegas spillefestivalen, men her er det borgere som skriver svarindlæg, hvilket ofte tiltrækker andre borgers kommentarer hertil.

Typer af indlæg og emner på online debatten

Ved eftersyn af hvordan brugere af debatten framer formålet med deres indlæg, kan fire typer af indlæg identificeres: Mening, kritik, spørgsmål og information. Disse fire typer er min betegnelse af indlægget ud fra, hvordan afsenderen former formålet med indlægget. Indlæg, hvor afsenderen udtrykker sin mening, er vedkommendes holdning for eller imod et emne, hvilket kan afspejle både positive og negative holdninger. Det kan være en kommentar til andre udsagn. Afsenderens formål med indlægget er at udtrykke sin mening om et emne. Kritik er når afsenderen kritiserer noget eller nogen. Kritik udtrykker naturligvis også en holdning til det pågældende emne, men i de tilfælde, hvor hovedformålet er at kritisere nogen for noget er indlægget klassificeret som kritik. Omvendt kan der være tilfælde, hvor en afsender er meget negativ overfor et eller andet, men hvis vedkommende ikke kritiserer noget mere konkret, eller det indgår i en bisætning i et indlæg, der ellers handler om vedkommendes holdning, så er det klassificeret som holdning. Når indlæg er klassificeret som et spørgsmål er afsenders formål med indlægget at stille et spørgsmål. Afsender kan sagtens i relation til spørgsmål udtrykke sin holdning eller undren overfor noget, men hovedformålet med indlægget er at stille spørgsmål. Information er, når afsender skriver et indlæg for udelukkende at informere om f.eks. en beslutning eller forløb og faser i en proces. Afsender

udtrykker ikke i disse indlæg sin holdning eller stiller spørgsmål, men informerer udelukkende om et givet forhold.

Uanset om det er politikere eller borgere som skriver et nyt indlæg på debatten er det i langt de fleste tilfælde deres mening om et emne i kommunen, hvilket ses i tabel 5-6. Temaet som politikerne skriver om under valgkampen er ikke overraskende holdninger til forskellige forhold i kommunen og det er også denne type indlæg som får flest svar, mange skrevet af politikere men også en del af borgere. En del af borgernes indlæg under valget er borgerens mening om forskellige forhold i kommunen, men næsten ingen af disse indlæg får respons. Men borgernes kritik af enten partier eller kommunale forhold får respons fra politikerne, og her er det ofte flere politikere som skriver et svar hertil. Kun i tilfælde hvor borgerens indlæg er et spørgsmål eller handler om valget skriver politikere et svar hertil, og ofte vælger flere politikere at skrive et til samme indlæg.

	Mening	Kritik	Spørgsmål	Information
Kommunalvalg	75	5	15	5
Budget 2007	41	35	19	5
Las Vegas Spillefestival	64	21	12	3
Plan- og Agenda 21	88	0	12	0
Generel debat	84	5	7	4

Tabel 5-6: Andelen af nye indlæg i debatten fordelt efter type.

Selvom det meste af det som skrives er skribentens mening om et forhold, så er der den forskel, at under kommunalvalget er det politikere, som skriver dette og i de andre debatter, er det stort set kun borgere, som skriver deres mening på debatten.

Under de to temadebatter 'Budget 2007' og 'Plan- og Agenda 21' er der betydeligt flere indlæg som er direkte kritik af forskellige forhold i kommunen, beslutninger om besparelser eller kommunens økonomiske støtte af Las Vegas festivalen. Alle disse indlæg med direkte kritik er skrevet af borgerne. Næsten ingen af disse indlæg får svar fra politikere eller forvaltning.

De specifikke emner som berøres i indlæggene både af borgere og politikere varierer meget. Når de udtrykker deres holdninger kan det være om alt fra hospices til fritidsaktiviteter. Nogle områder er mere populære på debatten end andre. Områder som valget og politiske partier er naturligvis centrale under valgkampen og dette er både for borgere og politikere. Men områder som

udstyknings, sundhed, kommuneskoler og trafik giver også anledning til mange indlæg og specielt svar hertil. Karakteristisk for temaerne på debatten, er at de dækker over specifikke emner som udstykning af et bestemt landområde, konsekvenser for sit handicappede barn, og trafik på en bestemt vej. Et typisk fokus i indlæggene, når borgeren er afsender. For politikerne er et typisk fokus i deres indlæg orientering mod fremtiden, hvilket er tilfældet under valgkampen. I de andre debatter skriver politikerne mest redegørelser af forskellige forhold i kommunen, hvilket jeg vil dokumentere i de følgende afsnit ved hjælp af eksempler fra debatten.

Variation i politikeres og forvaltningens adfærd på debatten

Et første overblik over debatadfærd på online debatten viser tydeligt, at der er for politikerne er forskel på perioden op til kommunalvalget og byrådsperioden. Op til kommunalvalget er der mange forskellige politikere som skriver indlæg på debatten og det som de har til fælles er, at de alle opstiller som kandidat til det forestående kommunalvalg i 2005. Men ud over, at der er mange forskellige politikere som skriver, så skriver de mange både nye indlæg og svar på debatten. De fleste indlæg, som de skriver, er deres mening om hvorledes forskellige forhold bør være i fremtiden. Og så skriver de mange svar, de fleste som respons på andre politikeres indlæg, men også svar til borgeres spørgsmål eller kritik. I de andre fire debatter er det karakteristisk, at det er borgerne, som skriver både nye indlæg og svar på debatten. Politikerne skriver kun få indlæg i denne periode, de fleste heraf er byrådsmedlemmer, som skriver svar til borgeres indlæg. Der kan altså identificeres to former for adfærd blandt politikerne; en som politisk kandidat til kommunalvalget og en som byrådsmedlem i byrådsperioden. Forvaltningen skriver derimod kun få indlæg på debatten, og de fleste heraf er svar på borgeres indlæg.

I følgende afsnit vil jeg vise syv forskellige eksempler fra debatten for at uddybe og nuancere politikeres og forvaltningens adfærd på debatten. De første to eksempler er på politikeres adfærd under temadebatten 'Kommunalvalg', herefter fire eksempler på politikernes adfærd under byrådsperioden. Afslutningsvis viser jeg et eksempel på forvaltningens adfærd på debatten.

5.1 Debatadfærd under valgkampen

I november 2005 var der kommunalvalg og debatten på Oddernet blev brugt flittigt i perioden op til valget. I følgende afsnit vil jeg vise to eksempler på debatindlæg og svar, som er meget karakteristiske for, hvordan politikerne handler på debatten i løbet af valgkampen. En adfærd, som peger i retning af, at politikerne indtræder i rollen som politisk kandidat i perioden op til kommunalvalget. Følgende to former for adfærd er tydelige, når de politiske kandidater vælger at skrive på debatten:

- Flere politikere svarer på samme spørgsmål fra borger.
- Politikerne skriver deres meningsbud.

De følgende to eksempler illustrerer disse former for adfærd, og hvert eksempel har et tydeligt træk af den givne adfærd.

Eksempel 1: Flere politikere svarer på samme spørgsmål fra borger

Det første eksempel er en borger, som spørger om nogen tør gætte på, hvem der bliver borgmester. Der kommer syv svar til dette spørgsmål, hvoraf seks af disse er skrevet af seks forskellige politikere. Valget er et emne, som politikerne generelt gerne vil tale om i denne debat, og svarene er ikke så meget et egentligt bud på en borgmester, men en profilering af hver deres kandidat, og information om hvem de er i valgforbund med. En enkelt borger blander sig i denne debat og kritiserer en af politikerne for hans taktik under sidste valg, men ingen reagerer på dette.

Kommunalvalget 2005 (398) Sidste indlæg 14-12-2005 21:19		
1823	Tør nogen gætte på navn af borgmester efter valget?	Jørgen E. Kjærside 28-10-2005 15:11

Jeg personligt gætter på, at borgmesteren hedder Elvin Hansen, for uanset borgerliste eller ej tror jeg, at viceborgmesteren Verner Møller, igen springer i målet al den stund, at han nok ikke kan afvikle sin periode i Odder byråd som

afslutning med en borgmesterpost. Så må det næstbedste for ham være tilstrækkeligt vel.

1827	Forfatter: Niels-Ulrik Bugge	Svar på 1823	29-10-2005 21:08:31
------	-------------------------------------	-----------------	---------------------

Hvem bliver borgmester?

Hej Jørgen E. Kjærside!

Det er naturligvis i den sidste ende vælgerne der bestemmer, hvem der bliver borgmester, men som du sikkert ved har Venstre sammen med Kommunelisten, Dansk Folkeparti og De Konservative indgået en aftale om, at under forudsætning af at vi tilsammen får mindst 10 mandater, får Odder ny borgmester efter valget.

Hvem af os det bliver, afhænger af partiernes indbyrdes mandatfordeling og af spidskandidaternes personlige stemmetal.

Med venlig hilsen

Niels-Ulrik Bugge

Venstres borgmesterkandidat

1834	Forfatter: Verner Møller	Svar på 1827	30-10-2005 13:24:24
------	---------------------------------	-----------------	---------------------

En god aftale.

Jeg kan helt og fuldt tilslutte mig Niels-Ulrik Bugges indlæg.

Med vores aftale sender vi det klare signal til vælgerne, at får vores valgforbund mindst 10 pladser i det nye Byråd, ja så er Elvin perioden slut.

På De Konservatives valgweb (www.konservative.oddderweb.dk) kan I se de 4 partiers fælles pressemeddelelse.

Jeg har lavet en lille opsummering af mine 5 perioder i Odder Byråd.

Den kan ses på: <http://www.politik.odderweb.dk/site/default.asp>

Her kan I også se, hvilke konstitueringer der har været lavet de sidste 5 gange.

Verner Møller.

Kilde: Indlæg fra temadebat Kommunalvalget 2005, www.oddernettet.dk

Der følger yderligere fem svar til dette spørgsmål, hvoraf tre af dem er andre politiske partiers præcisering af, hvem de er i valgforbund med, samt hvem der er deres borgmesterkandidat. Dette eksempel viser en generel effekt under denne temadebat. Når en politiker begynder på at skrive indlæg eller svar, så kommer andre politikere til og begynder at skrive. Det gælder både i situationer, hvor en borger stiller spørgsmål, men også i tilfælde, hvor en politiker skriver om sine holdninger enten i et nyt indlæg eller som svar på en borgers indlæg.

Eksempel 2: Politikerne skriver deres meningsbud

Politikerne benytter sig af to former for svar, når de giver respons på indlæg på debatten. Den ene form er, når de giver deres meningsbud på det givne emne uden at forholde sig til de andres holdninger. Den anden form er, når de begynder at diskutere og kritisere det, som andre har skrevet i deres indlæg, hvilket mest forekommer, når det er andre politikere, som skriver. I følgende eksempel stiller en borger spørgsmål til, hvor de handicappede er henne i valgkampen og opfordrer politikerne til at forholde sig til dette område. Oplægget får i alt 20 svar, hvoraf de 13 er skrevet af politikere, som stiller op til valget. Flere af de indlæg, som er skrevet i forløbet, er borgerens uddybende spørgsmål til nogle af politikernes indlæg.

Kommunalvalget 2005 (403) Sidste indlæg 10-08-2009 18:02		
1950Hvor er de handicappede henne??	Susanne Bisgaard	11-11-2005 16:11

Dette indlæg retter sig til alle partier i Odder kommune.

Jeg har efterhånden set mange valgudsendelser og det er utroligt spændende alt

sammen.

Alle kommuner har tilsyneladende stort focus på ældre, integration og miljø. Det er også vigtige emner, som skal tages seriøst - enig.

Jeg mangler bare noget og det er jeg sikker på mange andre borgere også gør. Nemlig de handicappede.

I formiddag var der et kort indlæg i TV2 om FABOS. Vældig godt, at det var med, men ikke noget man blev klogere af.

Nu findes der jo en hel del andre handicaps end lige dem FABOS repræsenterer. Der er både synlige og usynlige. Retarderede og normalt begavede. Fysisk handicappede og dem der har for meget gang i den. Autister, aspergere, syns- og hørehæmmede. Jeg kunne fortsætte med at remse op.

Indenfor området er der en del, som går på amtslig specialskole. Hvor er de henne efter januar 2007? Bliver de trukket hjem til et kommunalt tilbud?

Hvad med de enkeltintegrerede børn - § 20.2 børn - altså amtsbørn - finansieret af amtet. Vil de miste den støtte de nu får tildelt af amtet eller vil de fortsætte som hidtil?

Det er kun nogle af de spørgsmål jeg roder rundt med her og nu inden kommunalvalget.

Som mor til et enkeltintegreret barn med infantil autisme, ser fremtiden meget usikker ud lige nu.

Der er ingen, som berører emnet.

Er det gemt og glemt eller er det berøringsangst?

Jeg er godt klar over der ikke er de store mængder stemmer i handicapemnet, men det gør det ikke mindre vigtigt.

Jeg håber meget nogle af jer spidskandidater vil give en tilbagemelding, så os forældre til handicappede børn får en pejling af, hvor vi skal sætte vores kryds. Mvh. Susanne Bisgaard.

**Forfatter: Bruno Møller,
1952 Borgmestercandidat, Odder
Kommuneliste, liste H.**

Svar
på 1950 11-11-2005 18:07:58

Ingen ændring.

Kære Susanne.

Jeg kan godt forstå din frustration, for hvordan fordelingen af institutioner fra amtslig til kommunal regi er endnu ikke besluttet.

Fra min side kan jeg berolige dig på den måde, at det jo ikke er meningen at de nuværende tilbud nedlægges, og kommunerne trække de handicappede "hjem". Odder Kommune vil fortsat købe disse pladser hos de kommuner, der overtager ansvaret. Odder Kommune vil ikke begynde at bygge institutioner til alle de forskellige handicaps du nævner, det vil der overhovedet ikke være basis for hverken økonomisk eller klientmæssigt.

Efter min bedste overbevisning kommer i ikke til at mærke nogen ændring, hverken hvor i er i dag eller på serviceniveauet. Odder Kommune betaler i dag, og det gør den også fremover. Jeg har ikke hørt en eneste i valgkampen der vil skære i dette område, det bliver ikke med Odder Kommunelistes stemmer. Jeg håber, at det var lidt beroligelse på dine frustrationer?

Med venlig hilsen

Bruno Møller

Borgmesterkandidat, Odder Kommuneliste, liste H.

1954

Forfatter: Finn Thranum

Svar

på 1950

11-11-2005 18:13:17

I vores tanker.

Kære Susanne Bisgaard.

Jeg har læst dit indlæg - "Hvor er de handicappede henne?".

Nu er jeg ikke spidskandidat - tværtimod, men jeg forsøger alligevel, for det er område som har min interesse.

Svaret er - i vores tanker - ja, faktisk helt inde i vores hjerter.

Tanker er naturligvis ikke nok - men en god begyndelse - der skal selvfølgelig handling til.

Jeg tror de fleste byråds kandidater finder dit emne meget relevant, og jeg har ikke fantasi til at forestille mig, at det nye byråd ikke vil give dette emne den fulde opmærksomhed.

Årsagen til din utryghed er, at Odder Kommune endnu ikke er afklaret med hvilke opgave vi selv skal klare, og hvilke opgaver den nye region skal løse for os.

Indenfor psykiatri-, social- og specialundervisningsområdet skal regionen levere dette til kommunerne:

Sikrede afdelinger for unge kriminelle

Tilbud til børn og voksne med fysisk eller psykisk handicap

Sociale tilbud til sindslidende med omfattende behov

Behandlingstilbud til alkoholmisbrugere

Sociale og medicinske behandlingstilbud til stofmisbrugere

Forsorghjem

Kvindekrisecentre

Tilbud om beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud

De mest specialiserede lands- og landsdækkende tilbud

Specialrådgivning

Vidtgående specialundervisning for børn og unge

Kompenserende specialundervisning for voksne

Tilbud til børn og unge med sociale eller adfærdsmæssige problemer

Hjælpemidler

Andre sociale opgaver.

Det er op til kommunerne, om de vil benytte sig af regionens tilbud, om de vil oprette dem selv, eller om de vil købe det andre steder.

Odder Kommune - og dermed det nye byråd - skal til februar beslutte hvilke opgaver vi selv vil løse / overtage, og hvilke opgaver vi vil "købe ude i byen" - altså i amtet eller i en anden nabokommune med speciale i et område som de er gode til.

Hvordan økonomien omkring de enkeltintegrerede børn - § 20.2 børn - altså amtsbørn - bliver, kan jeg ikke svarer på lige nu, men jeg vil love dig, at såfremt jeg får indflydelse på beslutningerne i det nye byråd, så vil jeg på vegne af Venstre's byrådsgruppe kæmpe for MINDST uændret kvalitet på området, og gerne bedre - hvis der i dag opleves nogle markante problemstillinger.

Jeg tror ikke vi som kandidater har berøringsangst, men nogle områder er mere komplekse og svære at forholde sig til end andre, og indenfor dette emner tror jeg ikke vi tænker i stemmer, men mere i ærlig menneskelig forståelse og dyb respekt for den opgave som I forældre har overfor jeres handicappede barn.

Odder Kommune er - og skal fortsat være en god handicap kommune - og jeg vil gerne yde en indsats for / kæmpe for - dette område.

At være handicappet - både synlige og usynlige, retarderede og normalt begavede, fysisk handicappede og dem der har for meget gang i den, autister, aspergere, syns- og hørehæmmede - er ikke et selvforskyldt tilvalg, men et påtvunget handicap.

Derfor skal vi som ansvarlig kommune og medborger tilsikre, at livet gøres så let som overhovedet muligt for den handicappede og dennes familie.

- - -

Med venlig hilsen

Finn Thranum

Byråds kandidat for Venstre

1956

Forfatter: Rita Kjær

Svar

på 1950

11-11-2005 20:29:55

Jeg forstår din frustration

Jeg er en af de nye politikere som håber på at komme i byrådet. Derfor har jeg heller ikke en bagage af allerede truffne beslutninger at slæbe rundt på. Jeg var med til mødet på Fabos og jeg vil gerne at Fabos er noget som Odder Kommune kan klare, men jeg vil ikke gennemføre det for enhver pris. Som de mere garvede politikere siger, at hvis der er en decideret service tilbagegang er det bedre at amtet fortsætter med at tage hånd om det. Det drejer sig om at undgå serviceforringelser.

Kilde: uddrag af debatforløb 1950 under temadebatten ' Kommunalvalg 2005'.

Herefter følger en række indlæg, hvor borgeren stiller yderligere spørgsmål indenfor området og opfordrer flere politikere til at give deres mening til kende, hvilket de fleste partier vælger at gøre. Det, som karakteriserer eksemplet er, at de politiske kandidater giver deres bud på, hvordan fremtiden indenfor handicap området bør være, men ikke forholder sig til, hvad de andre politikere skriver. Denne form for at give eget meningsbud ses i mange af indlæggene, også hvor det er andre politiske kandidater, som skriver indlæg. Det sker naturligvis også, at politikerne kommenterer og viser uenighed med andre politiske kandidater, men egentlige diskussioner på debatten mellem politiske kandidater er der kun få eksempler på. Når dette sker, er det typisk siddende byrådsmedlemmer, som

forsvarer tiltag indenfor det område, som de har ansvar for eller engageret i enten i form af udvalgsformand eller medlem.

5.2 Debatadfærd under byrådsperioden

I byrådsperioden er der fire debatter: Budget 2007, Las Vegas Festival, Plan- og Agenda 21 og generelle debat. Budget 2007 var en debat i efteråret 2006, hvor Odder Kommune gennemførte en større sparerunde på ca. 30 mio. kr. af kommunens budget for 2007, hvilket en række borgere begyndte at skrive om på debatten, og en temadebat blev oprettet på hjemmesiden. Las Vegas Spillefestivalen var en festival, som en gruppe af foreninger og erhvervsliv tog initiativ til og søgte kommunen om økonomisk støtte til afholdelse af i sommeren 2007. Kommunen gav et tilskud på 400.000 kr., som kun var en del af de samlede udgifter på knap 2 mio. kr. Mange borgere var utilfredse med festivalens tema 'Las Vegas' og at kommunen havde givet økonomisk støtte hertil, hvorfor flere borgere begyndte at skrive på debatten, hvilket udviklede sig til en temadebat i løbet af foråret 2007. I modsætning til de andre debatter er Plan- og Agenda 21 en debat, som er igangsat af kommunen. Med et indlæg fra borgmesteren opfordres borgere til at komme med input til byudviklingen. En debat, som fra starten var en temadebat, men som ikke fik særligt mange indlæg (26 indlæg). Den generelle debat forløber over hele perioden og er alle de indlæg, som ikke er skrevet i en temadebat. Der er mange forskellige emner i debatten og en del emner, som løbende vender tilbage. Eksempler herpå er den gamle Allé, omfartsvej, skolelukning og gylletanke. Det er kun under den generelle debat, at andre end siddende byrådsmedlemmer skriver indlæg på debatten, og dette gør de kun under kommunalvalget eller i relation til folketingsvalget, hvilket kun handler om få indlæg. Når det er kandidater til kommunalvalget eller folketingsvalget har de samme form for adfærd på debatten, som beskrevet i afsnittet om kommunalvalget. Jeg vælger derfor udelukkende at se på byrådsmedlemmernes adfærd i byrådsperioden.

Selvom antallet af indlæg og emner varierer meget i disse fire debatter, så følger politikernes adfærd samt interaktion mellem borger og politiker nogle bestemte former. Følgende eksempler illustrerer samspillet mellem borger og politiker i byrådsperioden.

- Politikere skriver svar til spørgsmål
- Politikere skriver redegørelse om beslutning, politikere imod beslutning søger opbakning, og politikerne taler sammen i byrådet.
- Politiker skriver svar som bliver opfattet 'hovent'.
- Politikerne vælger ikke at skrive i debatten.

Eksempel 3: Politiker skriver svar til spørgsmål

Som nævnt tidligere er de tidspunkter, hvor politikere og administration skriver indlæg i denne debat, når de besvarer spørgsmål fra borgere. Et eksempel herpå er nedenstående spørgsmål omkring udgifter indenfor det sociale område, hvor formanden fra det sociale udvalg skriver et svar på debatten.

Budget 2007	(152) Sidste indlæg 22-11-2006 17:36
2649 424 mil på det sociale område	jens Sørensen 06-10-2006 14:45

I forligsteksten på det sociale område er der en besparelse:

Voksne handicappede, serviceforringelser for bedst fungerende handicappede i eget hjem 750.000 og

Nye takster på Fabos lig med overskud på overhead-omkostninger 300.000

Lov- og cirkulærepulje udgår. 0,5 mio. afsættes til ekstra udgifter 1.332.000

Diverse takstreguleringer 200.000

Jeg stiller mig undrende over for besparelser når der andet steds står:

1. KL og Regeringen har den 14. september 2006 indgået en tillægsaftale Til økonomiaftalen om kommunernes økonomi i 2007. Tillægsaftalen indeholder en forhøjelse af skønnet over de sociale udgifter som Kommunerne overtager fra amterne 1.1.2007. Der udbetales 424 mio.kr. til kommunerne ved midtvejsreguleringen af bloktilskuddet i 2007, når den faktiske udgiftsudvikling i amterne fra 2005 til 2006 kan gøres op.

Odder Kommunes andel af 424 mio.kr. udgør 1.680.000. Jeg kan derfor ikke se af det fremlagte budget hvor det fremgår at der bruges 1,6 mil på det sociale område.

Jeg håber der er nogle som kan afklare det for mig?

Af forligsteksten kan jeg kun se besparelser, ikke at man bruger flere penge på det sociale område?

Venlig Hilsen
Jens Sørensen

Forfatter: Niels Rosenberg	Svar	21-11-2006 21:12:44
2790 socialudvalgsformand	på 2649	

Tillægsaftalen på 1,7 mill er indarbejdet i Odder kommunes buget

Som følge af opgavereformen overtager Odder Kommune en række sociale udgifter fra Århus Amt. Finansieringsudvalget (Nedsat af regeringen) har i den forbindelse med opgavereformen beregnet Odder kommunes stigning i de sociale udgifter til 20,8 mio.kr

Odder Kommunes egne beregninger over udgiftsstigning udgør 27,2 mio.kr Tillægsaftalen mellem regeringen og KL på det sociale område betyder at Odder Kommune har en forventning om at modtage yderligere 1,7 mill til det sociale område.

Tillægsaftalen betyder en kompensation til Odder kommune på tilsammen 22,5 mio .kr men stadig 4,7 mio.kr under den faktiske udgiftsstigning.

Der for er de 1,7 mio.kr indregnet i budget 2007. Jeg har undladt at skrive alle de områder det berører, men det er et meget stort område, at vi overtager fra Amtet så de 1,7 mio.kr skal nok komme mange til gode på det sociale budget , der mangler jo stadig 4,7 mio.kr for at det hænger sammen. Det er jo sådan at det her område er lovbestemt så hvis der kommer en udgift, så skal vi jo også finde de penge der skal bruges.

Jeg vil lige undskylde, at jeg ikke har svaret noget før.

Niels Rosenberg formand for det sociale udvalg

Kilde: indlæg 2649 under temadebat Budget 2007, www.oddernettet.dk

I dette tilfælde gives svaret af udvalgsformanden, hvilket er tilfældet nogen gange, men andre gange er det de enkelte politikere, og nogen gange som repræsentanter for deres parti.

Eksempel 4: Politikere skriver redegørelse om beslutning, politikere imod beslutning søger opbakning, og politikerne snakker sammen i byrådet

Denne debat under Budget 2007 handler om en vuggestue, som har en madordning for børnene, som er finansieret af kommunen. Byrådet har i løbet af budgetforhandlingerne besluttet at skære denne støtte væk fra vuggestuen og foreslår en forældrebetalt ordning i stedet for. Debatten er speciel, fordi der er 51 svar i løbet af denne debat, hvilket ikke sker særligt tit. Desuden spreder debatten sig til den lokale avis, hvilket betyder at borgere udenfor vuggestuen blander sig. Eksemplet er også specielt, fordi det er en af de få debatter, hvor man direkte kan se resultatet – at byrådet forlænger finansieringsperioden for vuggestuens madordning med seks måneder.

Debatten viser en meget kritisk tone blandt borgerne omkring indførsel af brugerbetaling for mad i vuggestuen, Ottilia. Mange af indlæggene fra borgerne er meget personlige og følelsesmæssige. Nogle politikere forsøger at forsvare beslutningen ved hjælp af argumenter ud fra et mere bredt perspektiv omkring finansiering af madordninger i alle institutioner i kommunen. Borgerne, som skriver indlæg i denne debat, er forældre til børn i vuggestuen, medarbejderne og bestyrelsen i vuggestuen. Debatten omfatter 51 indlæg, hvoraf politikere skriver ni af dem. Nogle, hvor de forklarer baggrunden for beslutningen og redegør for tal og fakta. Et byrådsmedlem (SF) skriver et indlæg, hvor hun bakker op omkring forældrene og skaber mere pres på højre-politikerne.

Debatten starter med at en borger lægger et indlæg på siden og stiller spørgsmål ved om kommunen kan pålægge brugerbetaling på eksisterende madordning i vuggestuen, Ottilia. Oplægget er ikke et direkte spørgsmål til byrådet eller kommunen men mere en undren og et ønske om 'reaktioner' på indlægget. Seks dage efter kommer det næste indlæg, som er bestyrelsesformanden for vuggestuens Ottilia (fremgår først i senere indlæg), som kommenterer sagen. Og fem dage efter lægger han yderligere et indlæg på debatten, efter at han har forsøgt på anden vis at få en forklaring fra politikerne.

Budget 2007	(152) Sidste indlæg 22-11-2006 17:36
--------------------	--------------------------------------

2645	Vuggestuemad skal koste	Dorthe Enevoldsen	04-10-2006 15:56
------	--------------------------------	--------------------------	------------------

Jeg læser i Odder Avisen i dag, at kommunen påtænker brugerbetaling for mad indført i kommunens eksisterende vuggestue Ottilia.

Så vidt jeg husker udtalte forbrugerministeren i forbindelse med vedtagelsen af loven, som gav mulighed for forældrebetalte madordninger for 0-2 årige børn, at kommunerne selvfølgelig ikke kunne indføre brugerbetaling af bagdøren ved at nedlægge eksisterende kommunale madordninger i eksisterende institutioner.

Loven giver derimod muligheder i nye institutioner.

Jeg bor ikke i Odder kommune, men er meget interesseret i reaktioner på dette indlæg.

mvh Dorthe Enevoldsen

2655	Forfatter: Anders Katholm	Svar på 2645	10-10-2006 01:36:17
------	----------------------------------	--------------	---------------------

har man i Odder mon forstået loven

Jeg kan ikke helt forstå de borgerliges ide om, at fordi man vil lave en dyr vuggestue løsning i Ørting ang. mad, så skal resten af kommunens inst. også straffes. Vi har idag en super velfungerende inst. Ottilia med en rigtig god madordning og et super moderne nyt køkken, som sørger for 62 børn hver dag får en sund og næringsrig kost. Denne ordning vil man nu ødelægge med den nye lov i hånden, men den går ikke. Læs venligst denne pjece fra Gentofte kommune (side 6).

<http://www.gentofte.dk/upload/word/vejledning%20madordninger%20i%20daginstitutioner%2012.12.doc>

2671	Forfatter: Anders Katholm	Svar på 2645	15-10-2006 19:08:10
------	----------------------------------	--------------	---------------------

Hvorfor stemte i sådan ????

Efter at havde spurgt alle politikere i Odder om hvormar man laver vores

madordning om, lyder svaret kun.. Fordi vi kan. Måske ikke helt sådan, men der er reelt ikke et svar på dette spørgsmål, ud over at man vil lige "ringe" stille en super god og fungerende institution med én som end ikke er oprettet endnu. Man gør det ikke af økonomiske grunde, men fordi man kan. Jeg kunne godt tænke mig hvis nogen kunne give et ordentligt svar på dette. Og noget andet, hvis nogen kan skaffe et gennemregnet buget på hvad man sparer og hvad det vil koste fremover, vil jeg meget gerne se dette også, for ingen af de nedlæggende stemmer har det, igen ved hvad det reelt betyder. Borligere stemmer med borgerlige, uanset om man ved hvad man stemmer om eller ej.

2674 **Forfatter: Bruno Møller**

Svar
på 2671

16-10-2006 10:09:59

For at ligestille alle institutioner.

Anders Katholm, du spørger hvorfor stemte i sådan??

Du antyder i dit indlæg, at den borgelige fløj ikke vidste hvad de stemte om, og kun gjorde det fordi vi kan. Det er jo noget sludder. Begrundelsen er helt klar. Der er meget økonomi i det, og samtidig er vi nødt til at ligestille alle institutioner, også hvad madordning angår. Du ved jo også godt, at forældrene kun betaler 25% af udgifterne i dag. Vi skal forhåbentlig på sigt havde madordninger i alle institutioner og skoler, og derfor bliver vi af økonomiske hensyn nødt til at lave det som brugerfinansieret. Det er hvad det borgelige flertal er startet med her. Det er jo ikke således, at vi ødelægger jeres ordning, i kan bare fortsætte uændret med jeres madordning. I skal betale lidt mindre for pasning, men skal derimod betale fuld pris for maden. Her er da en mulighed for at vise, at forældrene godt vil betale lidt mere for en bedre kvalitet. Du ved jo også, at kommunen ikke må hæve brugerbetalingen udover 25% af de samlede udgifter, men derimod gerne må lave nogle madordninger, der bliver brugerfinansieret. Anders erkend dog, at det du argumenterer for er en fortsat offentlig betaling for maden.

Med venlig hilsen

Bruno Møller

Viceborgmester

Kilde: Uddrag fra Indlæg under temadebat Budget 2007,
www.oddernettet.dk

De efterfølgende indlæg viser, at to politikere forklarer grunden til at denne beslutning er truffet i byrådet. Begge forklaringer tager et mere generelt perspektiv på beslutningen ved at fremhæve ens regler for alle kommunens vuggestuer, som første skridt i retning af brugerbetaling i alle kommunens madordninger. Bestyrelsesformanden for vuggestuen svarer ved ligeledes at tage et mere generelt niveau men med fokus på sunde madvaner for børn og mindske misundelse blandt børnene.

Her efter følger 13 indlæg fra forældre til børn i denne vuggestue, som dels er meget utilfredse med nedlæggelsen af madordningen i vuggestuen og dels meget personlige i deres måde at skrive indlæg på, selvom de fremhæver argumenter som sundhed og fællesskab til at understøtte en offentlig betalt madordning. En forælder skriver:

”Desværre ser det nu ud til at ordningen fjernes og vores børn skal straffes, fordi man ”ikke vil gøre forskel”.

Men hvis man ikke vil gøre forskel, hvorfor vælger man så laveste fællesnævner?” (uddrag af indlæg 2693, 25-10-2006)

Kilde: Uddrag fra Indlæg 2693 under temadebat Budget 2007,
www.oddernettet.dk

En anden forælder skriver:

”Odder kommune, - 120 km i timen og med hovedet under armen!

Som hjertelæge (og far) er det overraskende og dybt forstemmende at erfare, at det borgerlige flertal i Odder kommunes byråd vil nedlægge madordningen i børnehuset Ottilia!. I en tid, hvor usund levevis og fedme blandt børn og unge spreder sig epidemisk, samt til trods for det faktum, at ”gammelmands” sukkersyge og hjerte-kar sygdom er et stigende problem ikke kun for den enkeltes livskvalitet, men specielt også for samfundsøkonomien fatter man ikke slige tiltag for at spare lidt i den store sammenhæng ”håndøre”. I øvrigt er det veldokumenteret, at sundt i forhold til usundt spisende børn er klogere børn

(højere koncentration og indlæringssevner). Her har man chancen for med relativt få økonomiske midler, at vise vejen for andre kommuner, - nemlig en ordning for vores yngste unger med varierende sund mad og med fødeuddannelsesmæssig uvurderlig værdi mhb. på etablering af sunde madvaner. Men nej, højre lokalpolitikere vil hellere have gratis parkering på Torvet, bevare kantinedamerne og ”madordning” for de allerede kransåreforkalkede ansatte på rådhuset, - en logisk prioritering, som vel falder i tråd med Odder kommunes ansættelse af diætisk konsulent, planer om i fremtiden at være ”sundhedsby”, nyetablering af køkken til mere end en halv million kroner i Otilia mv., eller hvad?. (uddrag af indlæg 2701, 27-10-2006).

Kilde: Uddrag fra Indlæg 2701 under temadebat Budget 2007,
www.oddernettet.dk

Efter denne stribe af meget kritiske og personlige indlæg (f.eks. et indlæg fra de to madmødre, som er fyret i Otilia) lægger borgmesteren et indlæg ind som svar til forældrene i børnehuset Otilia, hvor han redegør for baggrunden for beslutningen omkring madordningen.

Forfatter: Niels-Ulrik Bugge, 2715 borgmester	Svar på 2709	03-11-2006 09:33:44
--	-----------------	---------------------

Svar til Bjarne Linde Nørgaard og andre forældre til børn i Børnehuset Otilia

Jeg forstår godt jeres utilfredshed med, at vi har set os nødsaget til at afskaffe den for 75%’s vedkommende kommunalt finansierede madordning i Børnehuset Otilia således, at I fremover selv skal betale hele udgiften ved at bespise jeres børn.

I må forstå, at det er meget ubehageligt for os politikere at skulle lave serviceforringelser. Vi vil da meget hellere lave serviceforbedringer, men det er der desværre ikke råd til i øjeblikket.

Forholdet er det, at vi naturligvis ikke kan gøre forskel på forældre til børn i Otilia og i andre vuggestuer, og der er altså ikke råd til at lave kommunalt

finansierede madordninger i øjeblikket.

I stedet foreslår vi, at I selv betaler den mad, som kan leveres fra Det Danske Madhus, og som utvivlsomt er både sund og nærende.

Jeg kan godt se, at det er upraktisk for personalet at skulle administrere to ordninger, men det kunne evt. løses ved, at I forældre skiftedes til at levere sund mad i form af brød og pålæg, frugt og lignende til hele stuen. Det vil blive ca. 1 gang om måneden, så det var vel overkommeligt. Jeg ved en sådan ordning fungerer upåklageligt i flere integrerede institutioner i Århus Kommune.

PS. Hvad har gratisparkering i midtbyen med Otilias madordning at gøre Bjarne Linde Nørgaard?

Niels-Ulrik Bugge, borgmester

Kilde: Indlæg 2715 under temadebat Budget 2007,
www.oddernettet.dk

Kritikken tager til, og flere indlæg skrives nu af både forældre, personalet i vuggestuen og borgere fra Odder kommune. Der kommer også to indlæg, som er læserbreve fra avisen. Et af disse læserbreve drager rådhusets kantine ind i diskussionen og foreslår, at man lukker kantinen i stedet for madordningen i børnehaven. Denne diskussion fortsætter i flere indlæg fra borgere, og på et tidspunkt skriver borgmesteren et nyt indlæg og redegør for driften af rådhusets kantine. Dette indlæg følges op af et byrådsmedlem, som ligeledes redegør for politikernes anvendelse af kantinen, og umiddelbart efter leder diskussionen tilbage til besparelser og madordningen i Otilia.

2740	Forfatter: Niels-Ulrik Bugge	Svar på 2735	09-11-2006 14:23:38
Rådhusets kantine - for medarbejdere og politikere			

Flere har spurgt til økonomien for rådhusets kantine, og jeg skal på den baggrund oplyse følgende:

Det er en naturlig ting for en større arbejdsplads, at den tilbyder sine medarbejdere, at de kan spise frokost i en kantine. Derfor findes der også en kantine på Odder Rådhus.

Kantinens drift skal i princippet hvile i sig selv, og i 2007 er der faktisk budgetteret med et overskud på 70.000 kr.

Medarbejdere, der spiser frokost i kantinen, betaler hver måned 325 kr. for mad og kaffe/the, evt. mere hvis de også køber et rundstykke til formiddagskaffen. Priserne i kantinen blev i øvrigt forhøjet med 15 % pr. 1. oktober 2006.

Udover at være et tilbud til medarbejderne, betjener kantinen også både forvaltning og politikere i forbindelse med udvalgsmøder, byrådsmøder og andre møder, og lønnen til kokken er derfor finansieret via byrådets budget. Dette skal ses i sammenhæng med et ønske om at reducere byrådets repræsentationsudgifter. Når der er gæster på rådhuset, sørger kantinen således for forplejningen. Det er hævet over enhver tvivl, at udgifterne til repræsentation på denne måde er holdt på et minimum, idet Odder Kommune ellers ville være nødt til at købe disse ydelser uden for huset - til fuld restaurationspris.

mvh

Niels-Ulrik Bugge

2743	Forfatter: sanne rubinke	Svar på 2735	09-11-2006 23:17:43
------	---------------------------------	-----------------	---------------------

Bare lige... en "rettelse"

Bare lige et lille pip - inden den ellers meget vigtige og nødvendige debat om Ottilias madordning kører af sporet i debat om rådhusets kantine: Som politiker kommer man oftest kun på rådhuset i forbindelse med møder. Bortset fra borgmesteren, som jo er fuldtidsansat, er vi alle "hobby-politikere". Vi spiser normalt kun på rådhuset 1 gang om måneden - nemlig efter hvert byrådsmøde. Hvis jeg en anden hverdag er til møde der og vælger at købe et måltid mad i

kantinen, betaler jeg fuld pris og får ikke personalerabat. Sådan bør det naturligvis være - og sådan er det. Også vi kan naturligvis betale vores mad selv, - men lad os nu koncentrere os om vuggestuemaden igen.

venlig hilsen

sanne rubinke

byrådsmedlem for SF

2744	Forfatter: sanne rubinke	Svar på 2743	09-11-2006 23:38:56
------	---------------------------------	-----------------	---------------------

en argumentation, som ikke holder

Efter at have været ude af byen et par dage, er det en ganske forstemmende oplevelse at gennemlæse de mange indlæg om madordningen i Ottilia. Specielt er det forstemmende, at borgerlige politikere gentager den dårlige argumentation for at lukke ordningen igen og igen og igen... Men hvad kan de ellers gøre? Der findes ikke et eneste fornuftigt argument for denne beslutning. Den er simpelthen truffet på et helt utilstrækkeligt grundlag - og som flere har påpeget uden retmæssig dialog med institutionens forældre og personale. Jeg har meget vanskeligt ved at forstå, at byrådskolleger, som i marts måned dette år var enige med blandt andet SF om 3 hovedvisioner for denne byrådsperiode: Vækst med kvalitet, Kvalitet i børnelivet og Demokrati & borgerinddragelse. For mig og se, er vores aftaler herom og vores fælles arbejde med disse temaer ikke "5 potter p.. værd". Det borlige flertal mener åbenbart (men det kommer nu ikke bag på mig) at visioner og værdier blot er at ligne med luftkasteller og sæbebobler...eller hvad? For vi andre bruges visioner, som noget vi kan holde indsatser og beslutninger op imod. Noget betydningsfuldt, som forpligter os over for vore medborgere....og som beydningsfuldt for om jeg overhovedet kan se mig selv i øjnene som politiker. I den famøse Ottilia sag har man trådt alle 3 visioner grundigt under fode.

Jeg vil gerne have klare svar på, hvad det borgerlige flertal egentlig mener, disse visioner skal bruges til? + Et meget klart svar på, hvorfor vi ikke har råd til Ottilia-ordningen mere. Det er simpelthen ikke sandt, at nedkæggelse af ordningen handler om økonomi i denne ordning. Det handler om manglende økonomi til en lignende ordning i Ørting og i andre påtænkte vuggestuer, men

det er altså en selvstændig udfordring, vi må løse. Det har INTET med Ottilia at gøre. Jeg vil også gerne have et klart svar på, om nogen borgerlig politiker vil stå inde for, at den vedtagne beslutning er pædagogisk forsvarlig. Det mener vi nemlig, er et af de store problemer, som skabes ved beslutningen, som på alle måder er børneffjendsk.

sanne rubinke

byrådsmedlem for SF

Kilde: Indlæg under temadebat Budget 2007, www.oddernettet.dk

Yderligere et par indlæg skrives og så dukker følgende indlæg fra vuggestuens bestyrelsesformand op.

2750	Forfatter: Anders Katholm	Svar på 2747	10-11-2006 17:52:36
------	----------------------------------	-----------------	---------------------

HURRA FOR OTTILIA

Jeg tror jeg tilhører de fleste som lytter til min telefonsvare op til en weekend med håb om gode beskeder ,og en sidste god ordre når man nu er forretningsmand. Idag var det det første, en besked fra Vores Borgmester Bugge om, at det borgerlige flertal på byrådsmødet næste uge vil forlænge Vores madordning mindst ½ år ind i 2007. Hurra for dette, og Hurra for at vi nu kan få en rigtig dialog med politikerne i Odder om at finde den rigtige løsning på madspørgsmålet i Ottilia. Vi vi selvfølgelig kæmpe for og argumentere for det Vi mener der den helt rigtige løsning, som burde være en løsning hele kommunen burde havde, fuld kost til vores børn. Om dette indebærer 75% betaling af kommunen, eller en af alle de andre løsningsmodeller må vi nu i fælleskab finde frem til.

Jeg vil bare her sige tak til konservative og Venstre for at i nu beslutter dette, og ser frem til et samarbejde i 2007 om en løsning.

mvh.

Bestyrelses Formand

Anders Katholm

Kilde: Indlæg 2750 under temadebat Budget 2007, www.oddernettet.dk

Herefter følger en række indlæg, hvor de borgere, som har skrevet indlæg, takker hinanden for deres indsats. Men der er også nogle, der spørger, hvad der sker, når det halve år er gået. Det er SF politikeren, som tidligere har bakket forældrene op, der tilføjer dette 'men', og forældrebestyrelsen tager tråden op, men det udvikler sig ikke til yderligere debat på nettet. Denne form for politisk adfærd, hvor politikere deler borgernes holdning og bruger dette til at dreje debatten tilbage til byråd, er der flere eksempler på i denne temadebat om Budget 2007.

Eksempel 5: Politiker skriver svar som bliver opfattet 'hovent'

I følgende eksempel fra debatten har en borger skrevet et nyt indlæg om sit synspunkt på spillefestivalen. På dette tidspunkt har der været en del nye indlæg med svar i denne temadebat, og der har også været heftig debat i medierne omkring denne event. Borgmesteren vælger i dette tilfælde at kommentere på indlægget, og måden han gør det på bliver af andre borgere opfattet som meget 'hovent', hvilket resulterer i at han skriver et indlæg mere.

An Odder Las Vegas	(178) Sidste indlæg 27-12-2007 15:22
---------------------------	--------------------------------------

2920 Las Vegas om igen!!!	Uffe Breinholt 09-01-2007 23:02
---------------------------------------	--

Gassen er gået af debaten, og jeg havde da også næsten fortrængt det faktum at der stadig sidder nogle initiativ folk rundt omkring og - seriøst - arbejder videre med at sætte Odder på landkortet.

Så bliver "MetroXpress" med et hånligt grin smidt på mit bord af en - ellers venlig - kollega.

Heri er en artikel - "Langt fra Odder til Las Vegas".

Journalisten bag artiklen har ikke kunnet opdrive folk på gaden der var positivt stemt overfor tiltaget - men på rådhuset sidder der skam en mand - Karsten Geertsen - der tilsyneladende bruger arbejdstid på at udvikle konceptet der skal promovere denne lille Østjyske by som en efterligning af en af verdens mest kendte byer !!! (ikke kendt for det gode, vel at mærke)

Nu er det så jeg undres over de folkevalgtes tavshed over den megen kritik der har lydt mod initiativet. Skal modstanden ties ihjel - er løbet kørt og

beslutningen endegyldigt taget.

Hvis hensigten med eventen er en helt anden end den i udenbys medier beskrevne - hvorfor fremlægges så ikke et ordentligt beskrevet setup om forløbet. Hvis det ikke på nuværende tidspunkt er på plads, vil enhver nogenlunde professionel eventmager kunne forklare at det aldrig vil kunne blive andet end en forvokset byfest. Skal det være et ordenligt slag i bolledejen skal der bruges mere end 6 mdr. for at få enderne til at mødes.

At en afdanket bokser - muligvis - stiller op til "kamp", kan man sgu da ikke forvente vil blive en publikumsmagnet - langt mindre end en turistmagnet. Kom ud af busken, og fortæl om hvad der er tanken bag og meningen med dette tiltag - og hvad der får jer til at tro at det vil have en gavnlig effekt på Odders omdømme.

I mine øjne er fordelene ved Odder at det er en landsby - et overskueligt sted med alt hvad familien Danmark har brug for af tryghed og nærhed for alle aldre. OG så er der ikke langt til en storby.

Vi skal ikke være en storby - men en GOD BY!

Brug det som branding istedet for at have mindreværds komplekser over hvad de har stablet på benene af landskendte arrangementer i Horsens og Skanderborg.

2922	Forfatter: Jørgen E. Kjærside	Svar på 2920	10-01-2007 11:19:01
------	--------------------------------------	-----------------	---------------------

Odder

tier da meget ihjel helst, det ser vi gang på gang ved de folkevalgte og endnu ikke mindre ved embedsfolkene. Sådan er Odder, alt der kan fejles under tæpper kommer der

Tænk om byrådsmedlemmer skulle tage stilling til det aktuelle i kommunen, så ville de vel føle sig overbelastet, og det som embedsmænd kan gemme tjener nok netop embedsmænd bedst.

2923	Forfatter: Niels-Ulrik Bugge	Svar på 2920	11-01-2007 11:31:18
------	-------------------------------------	-----------------	---------------------

Svar til Uffe Breinholt

Kære Uffe Breinholt!

Du kan ligesågodt vænne dig til tanken om at der den 8.- 9.juni skal være "fest og farver" m.m. i Odder.

Hvis du vil vide mere om detaljerne kan du blot følge med på www.anodderlasvegas.dk, så vil du kunne se at "eventgruppen" allerede er ganske langt med forberedelserne.

2924	Forfatter: Christina Ann Sydow	Svar på 2923	11-01-2007 13:01:10
------	---------------------------------------	-----------------	---------------------

Må vi be'om kammertonen!

Kære Hr. Niels Ulrik Bugge,

Jeg undres og forarges egentlig også over dit hovne svar til Uffe Breinholt. Det kan da ikke komme som en overraskelse for dig at ikke alle byens borgere bakker op omkring initiativet til en An Odder Las Vegas-festival - det er så rigeligt dokumenteret i læserbreve og opinionsundersøgelser i dagspressen. Derfor ville det nok være noget bedre for iniativgruppen til festivallen og dig sig og dine genvalgschancer om du istedet for i et hovent toneleje at afvise skeptikere brugte dit krudt på at overbevise de 60 procent (?) af Odders befolkning der ikke bryder sig om din disponering af midler hvordan de vil få noget ud af en sådan spillefestival. Det ville være mere konstruktivt end dit arrige udfald her på siden.

Personligt har jeg meget svært ved at forestille mig en argumentation der ville kunne overbevise nogen om at det fra borgmesteren og byrådets side overhovedet er etisk eller moralsk forsvarligt at økonomisk støtte en festival af en sådan plat karakter når et meget bredt udsnit af kommunens borgere har været og bliver ramt af voldsomme nedskæringer. Jeg ville istedet - hvis opfordret til opgaven - gerne tage imod 400.000 kr. og få stablet eksempelvis en børnekulturfestival på benene der kunne give genlyd i regionen og derudover bidrage med spas og farver af vedvarende og kulturel opbyggende karakter. Så lagres de 400.000 kr. i den kommende generation - en sund investering i en ellers hårdt ramt befolkningsenhed. Det kunne måske endda give dem så meget

overskud og fantasi at de fandt glæde i at omgås andre i en måske ligefrem konstruktiv og imødekommende tone.....!!

Kilde: uddrag af indlæg 2922 -2924 under temadebat Budget 2007,
www.oddernettet.dk

Herefter følger to indlæg fra borgere, som bygger videre på ideen om en børnekulturfestival i Odder. Hvorefter borgmesteren vælger at skrive et svar omkring tonen i hans tidligere indlæg.

2927	Forfatter: Niels-Ulrik Bugge	Svar på 2924	12-01-2007 20:56:39
------	-------------------------------------	-----------------	---------------------

Svar til Christina Ann Sydov

Kære Christina Ann Sydov!

Jeg mener ikke at mit svar til Uffe Breinholt er hverken "hovent" eller "arrigt" - det har ihvertfald ikke været min hensigt. Jeg ved imidlertid at "eventgruppen", som jeg ikke er med i er så langt fremme med forberedelserne at der for mig at se ikke er nogen tvivl om at "An Odder Las Vegas" bliver en realitet al den stund stort set hele byrådet, byens erhvervsliv, Stort set alle byens idrætsforeninger og en mængde andre "bakker op" om projektet. Iøvrigt udelukker det ene vel ikke det andet: Hvis du mener noget med dit tilbud om at arrangere en "børnekulturfestival" kunne du evt.en af dagene komme ind på mit kontor og fortælle mig noget mere om idéen og da gerne i en lidt venligere tone end den jeg oplever i dit indlæg.

Med venlig hilsen
Niels-Ulrik Bugge

Kilde: uddrag af indlæg fra temadebat 'An Odder Las Vegas',
www.oddernettet.dk

Borgmesteren vælger i dette eksempel at skrive det første indlæg som et svar til den borger der skriver det nye indlæg i dette debatforløb. Borgeren er imod afholdelse af spillefestivalen, hvilket han udtrykker i den første del af sit indlæg.

Den anden del af indlægget stiller han implicit spørgsmålstejn ved om arrangørerne kan nå at forberede en ordentlig event. Og det er denne del af indlægget som borgmesteren svarer på, dels ved at pointere at der bliver en event og dels ved at informere om eventgruppens webside og muligheder for at følge med i deres arbejde. Borgmesterens toneleje i sit indlæg bliver af en anden borger, som også er imod spillefestivalen, tolket som meget høvent. Dette motiverer borgmesteren til at skrive et indlæg mere, hvor han beklager dette og samtidig præciserer hvem der står bag arrangementet og inviterer vedkommende til et møde, hvor hendes alternative forslag til en event kan diskuteres. Efterfølgende skriver andre borgere flere indlæg direkte til borgmesteren men borgmesteren vælger ikke at skrive flere indlæg i debatten.

Eksempel 6: Politikerne vælger ikke at skrive i debatten.

De fleste indlæg i denne debat afspejler borgere som er imod afholdelse af spillefestivalen og tonen er meget negativ. Politikerne vælger ikke at skrive indlæg i dette eksempel på et debatforløb, og det gør de generelt ikke i denne debat om spillefestivalen. I følgende eksempel skriver en borger et indlæg som er en kopi af en artikel om ludomani fra den engelske netavis Independent. To andre borgere følger op på dette indlæg ved at skrive en række indlæg med deres holdning til spillefestivalen, hvilket nedenstående er et udpluk af.

Forfatter: Erik		Svar	17-01-2007 13:47:03
2941	P.W.Christensen	på 2937	

Kære Holger Ø.

Det er meget tilfredsstillende, at du og andre følger mit indlæg om ludomani op. Oprindeligt var det et noget sort-humoristisk indlæg, men jeg kan godt se, at der er mere substans i farerne ved spilleglæden, end jeg havde forestillet mig. Sort humor er dog stadig relevant på Las Vegas-Ojjerområdet. Omendskønt det næppe vil få nogen indflydelse på det planlagte forløb, måske fordi borgmesteren og byråderne ikke forstår, hvad det hele egentlig drejer sig om. Nå, men det næste, vi skal være opmærksomme på er naturligvis realismen i Las Vegas-projektet. Sociologisk og psykologisk vil det være i alles interesse, at projektet rammer virkeligheden så tæt, som det overhovedet er muligt og det vil sige, at alle aspekter kommer med.

Ud over spillehalløjet, ludomanien og sprutten er der noget meget væsentligt at tage hensyn til, nemlig prostitutionen. Uden løse damer vil projektet ikke kunne lykkes. Men hvor skal disse bordeller placeres ? Høet i Centralhotellets store sal (Maj 1945, til værnemagerne og tyskertøserne, klippet skaldede, med eller uden tjære og fjer) er væk, men kunne måske genetableres, hvis gulvet ellers holder til de fysiske udfoldelser. Andre muligheder ?

Og vil det ikke være sådan, at hvid disse feminine institutioner i den famøse Week-End i Ojjer opnår et passende besøgstal, så ville det være relevant for borgmesteren og byrådet at forsøge at gøre dem permanente ? Altså gøre det muligt for sultne Ojjerhanner at få afløb for deres naturlige behov (Lysten helliger midlet)

Man kan ud fra byrådets beslutninger forestille sig næsten hvad som helst; og det vil give beskæftigelse til mange damer. De praktiserende læger i området bør naturligvis også involveres m.h. på undersøgelser for kønssygdomme, Hiv/Aids og måske sociale implikationer ved at være prostitueret. Og ludoman ?

Fysioterapeuter vil skulle reparere hold i nakken (man skal se op til Borgmesteren)

Der er mange penge at tjene for mange og Odder vil blive kendt i hele verden, når Las Vegas-Ojjer bliver gennemført.

Forfatter: Holger Øster	Svar	18-01-2007 17:56:24
2945Mortensen	på 2941	

Op i høet...

Latterkrampe er for mildt et ord. Det må have været tider med den historie om hø & damer på Centralhotellet. Desværre er jeg et efterkrigsbarn.

Men til sommer min Far. Så skal den fandeme godtnok få. Og herregud - veneriske sygdomme er jo nærmest som børnesygdomme - selv HIV kan du nu medicineres mod.

Og tænk på alle de nye praktiserende læger vi skal have til at checke alle de nye damer og mænd i OJER - Ko-mune. Det kan betyde en nedsættelse af skatteprocenten med hele flere point. Det bliver ligesom "Det vilde West".

Åh, hvor vi alle glæder os.

Vh. Holger

Forfatter: Erik P.W.Christensen 2948	Svar på 2945	19-01-2007 14:48:59
--	-----------------	---------------------

Kære Holger Ø igen.

I alle rosenrøde drømme om den forventede succes ved den famøse Ojjer-Las Vegas Week-End, om branding af Odder som garant for liv i kludene og andre steder, har både du og jeg og åbenbart også borgmesteren og byrådderne glemt, at omkostningerne, altså udgifterne ved diagnostisering og behandling af de skævvridninger, en sådan Week-End kan medføre, efter 1.1.07 ikke mere kan væltes over på Amtet eller Regionen, som det jo er blevet døbt.

Odder Kommune skal fra nu selv betale en ikke uvæsentlig del af omkostningerne ved indlæggelse på et offentligt hospital, en privat klinik eller et privat hospital, undersøgelse hos praktiserende læger eller andre speciallæger og behandling hos fysioterapeut, evt. med "genoptræning". Vi kan så håbe, at behandlingskrævende ludomani og andre følger af Ojjer-Vegas kun rammer udenbys boende. Måske skulle man satse udelukkende på udenbys damer til "høet"?

Alt taget i betragtning vil så ikke hele projektet sammenlagt kunne havne med røde tal på bundlinien ? Eller med "ravnede" bukser ? Skræver man for vidt ? Det var måske billigere for borgerne i Odder Kommune at aflyse det hele og lade være med at se op til borgmesteren og byrådderne ? Det ligger der som anført noget sygdomsførebyggende i. (Unødigt hold i nakken)

Med venlig hilsen

Erik P.W.

Forfatter: Holger Øster 2949 Mortensen	Svar på 2948	19-01-2007 17:27:43
---	-----------------	---------------------

Av min arm...

Hej Erik P.W. Nu kender vi næsten hinanden... Jeg havde heller ikke lige tænkt på hvor aben skal sendes hen, når alle de veneriske sygdomme etc. dukker op i forbindelse med den bindegale weekend.

Men løsningen ligger snublende nær: Hele dette galecirkus skal naturligvis KUN være for borgere fra udenbys destinationer - egne borgere skal formenes adgang.

Men i øvrigt regner jeg da med hele møllen bliver afløst - akkurat som O L i København.

Vh. Holger

2950	Forfatter: Erik P.W.Christensen	Svar på 2949	19-01-2007 18:45:30
------	--	-----------------	---------------------

Høsjov

O.K. Lad os så foreslå, at der bliver lavet O.L. i høet i Ojjer. I den Week-End, hvor man spiller den af, hele formuen.

Men hvordan laver man O.L. i høet ? I atletikken kommer man ikke langt med mindre man løber 100 m sprint på 10 sek. eller derunder. Men hvordan sprinter man i høet eller på andre områder i Las Vegas-Ojjer ? Og hvordan kvalificerer man sig ?

Uden kvalitetsstandarder eller kvalitetssikring og bund i virkeligheden kører byrådet denne sag videre og uanset, hvad vi siger, laver sjov med eller foreslår af fornuftige tiltag vil hønisserne holde fast i projektet Høsjov i Ojjer. Do Der Do.

Med venlig hilsen

Erik P.W.

Kilde: Indlæg fra temadebat 'An Odder Las Vegas', www.oddernettet.dk

Ovenstående eksempel bliver nærmest en samtale mellem de to borgere. Det er ikke alle debatforløb, som politikerne undlader at skrive til, der har denne karakter. Men tonen i dette eksempel er udbredt i mange af de andre debatforløb, og især hvor borgere er imod arrangementet eller en beslutning i byrådet. Men selvom tonen er mere seriøs end ovenstående eksempel så er der mange eksempler på at borgeren er negativ, sur, frustreret, mv. over byrådets beslutninger eller manglende beslutninger. Indlæg som politikerne generelt ikke skriver respons til men som nogen gange kan tiltrække andre borgeres respons.

5.3 Når forvaltningen skriver indlæg på debatten.

Forvaltningen skriver ikke særlig mange indlæg på debatten og det er kun en lille gruppe fra forvaltningen, som skriver indlæg på debatten. Når forvaltningen vælger at skrive indlæg på debatten er det for at svare på spørgsmål eller informere om fjernelse af anonyme indlæg hvilket følgende eksempel viser.

Eksempel 7: Forvaltningen svarer på spørgsmål og informerer.

An Odder Las Vegas	(178) Sidste indlæg 27-12-2007 15:22
2849Afstemninger - mest for sjov?	Ib Salomon 09-12-2006 19:40

Afstemningen, der skulle pejle borgernes mening om ”An Odder Las Vegas” viste, at to tredjedele var imod ideen. Men så blev resultatet fjernet her fra Oddernettet, angiveligt fordi det viste sig, at man kunne stemme flere gange fra samme pc. I den anledning blev kommunaldirektør Jesper Hjorth interviewet af Østjyllands Radio. I udsendelsen lørdag den 9. december kl. 8.30 kunne vi borgere høre ham sige: ”Jamen, vi har jo ikke vidst bedre, og de (afstemningerne) har ikke været brugt til noget særligt, vi har aldrig påstået, at de kunne bruges til dokumentation”. Så er det jeg tænker: Hvorfor alverden har Odder Kommune så gang på gang iværksat afstemninger på nettet? Er det for at spille borgernes tid? Er det for at lokke os indenfor på hjemmesiden, så kommunen kan prale med høje besøgstal? Eller handler det om at vise et åh-så-demokratisk ansigt udadtil, så vi kan score høje point, når der laves sammenlignende undersøgelser af kommunale hjemmeside? Og endelig undrer jeg mig over, at man ikke har et teknisk system, der sikrer, at der kun kan stemmes én gang fra samme computer.

2851	Forfatter: Birgitte Riis	Svar på 2849	09-12-2006 22:05:29
Forkert afstemningsresultat??			

Mon ikke afstemningsresultatet var korrekt. På min pc (internetopkobling) kom

stemmeboksene kun én gang over to dage. Resultatet svarer også fint med debatindlægene - og ikke mindst hvad der tales om "mand til mand" ude i samfundet.

Forfatter: Claus Buur 2854Rasmussen	Svar på 2851	10-12-2006 11:23:41
--	-----------------	---------------------

OdderNettets afstemninger

Kære Ib

OdderNettets afstemninger er ikke bare sjov, men skal ses som små pejlinger af folkestemningen i en given sag. Afstemningerne skal samtidig være en appetitvækker til at gå i dybere debat om emnet via f.eks. vores debatforum eller borgerpanel.

Problemet er dog, at hvis man ønsker at snyde, så er det muligt at slette de såkaldte Cookies og stemme igen. Derfor overvåger vi afstemningerne, og hvis der pludseligt sker et meget voldsomt udsving i resultatet, så fjerner vi dem igen.

Dette problem har afstemningssystemerne som bl.a. benyttes på landets online aviser også. DR som angriber problemet benytter også samme teknik - se <http://www.dr.dk/Nyheder/omafstemninger.htm>

Problemet kan dog løses ved, at man skal logge på med f.eks. digital signatur, så borgeren bliver entydigt identificeret ved afgivning af deres stemme. Det vil vi nu overveje, for ikke at komme til at stå i samme situation igen.

Venlig hilsen

Claus Buur Rasmussen
Webmaster, OdderNettet

PS jeg har slettet et indlæg fra en person ved navn "J" i denne debat. Kun navngivne personer kan få indlæg på OdderNettets debatforum.

2855	Forfatter: Jørgen E. Kjærside	Svar på 2854	10-12-2006 12:01:01
------	--------------------------------------	-----------------	---------------------

Har ikke

og skal heller ikke have digital signatur, så lad det være, andre har ikke besvær med, at skelne mellem dobbelt eller flere afstemninger, så Odder Nettet må bare obbe sig og få det i orden så alle kan stemme med almindelige underskrifter. Tak.

2858	Forfatter: Ib Salomon	Svar på 2854	10-12-2006 16:53:19
------	------------------------------	-----------------	---------------------

mere sikre afstemninger

Kære Claus Buur - Jeg kan godt følge dine overvejelser om at kræve digital signatur, hvis man vil stemme. Det er desværre nok den eneste måde, hvis afstemningerne skal have nogen som helst anden værdi end underholdningsværdien. Men hvordan er situationen - hvor mange af kommunens 21.000 indbyggere har faktisk oprettet en digital signatur?

2861	Forfatter: Claus Buur	Svar på 2858	10-12-2006 17:47:22
------	------------------------------	-----------------	---------------------

Digitale ID'er

Kære Ib

Vores sidste statistik fra maj 2007 fortæller, at der er udstedt 3228 digitale signaturer i Odder Kommune.

Man kunne så samtidig benytte Den Fælles Pinkode, som også sikrer afstemmerens identitet. Den har 3916 Odder-borgere fået udstedt.

(Tallene fortæller ikke at over 7000 har et "digitalt ID", da flere borgere kan have anskaffet sig både en signatur og en pinkode).

Venlig hilsen

Claus Buur

Kilde: Indlæg under temadebat Las Vegas spillefestival, www.oddernettet.dk

I eksemplet er der to andre borgere, der skriver deres holdning til afstemningen og digital signatur. Forvaltningen vælger kun at svare på det efterfølgende direkte spørgsmål og give konkrete oplysninger omkring udbredelsen af digital signatur i Odder kommune.

Forvaltningen svarer på mange andre spørgsmål på debatten, f.eks. hvor man kan finde oplysninger om kontanthjælp. Fælles er, at alle er svar på konkrete spørgsmål. Men der er også eksempler på spørgsmål om forvaltningens håndtering af f.eks. skimmelsvamp i en børnehave, hvor den ansvarlige chef i kommunen skriver et indlæg og redegør for, hvad de har gjort i sagen samt eksperters vurdering af sagen. Men ellers er de fleste indlæg som skrives på debatten information om at anonyme indlæg fjernes eller er fjernet. Alle indlæg fra forvaltningen følger disse to former for adfærd og under interviewene blev det tydeligere, at forvaltningen selv opfatter dette som to forskellige roller, hvilket uddybes i kapitel 7 om forvaltningens roller på debatten.

5.4 Sammenfatning af debatadfærd for politikere og forvaltning

Blandt politikerne og forvaltninger viser der sig nogle tydelige former for adfærd på online debatten. For politikerne træder to former for adfærd frem – en i perioden op til kommunalvalget og en under byrådsperioden. Der er stor forskel på adfærden i disse to perioder og selvom det kan være de samme personer, som handler på debatten følger deres adfærd de to perioder og ikke personen. Der er således en periode, hvor politikere handler som politisk kandidat til kommunalvalget, og en periode hvor de handler som byrådsmedlem.

Den politiske kandidat er meget aktiv på debatten på Oddernettet i perioden op til kommunalvalget 2005. De skriver 62% af alle nye indlæg og de fleste af disse indlæg handler om deres politiske holdning. Politikerne producerer flest svar, som enten handler deres egen politiske holdning eller svarer på specifikke spørgsmål fra borgere. I løbet af valgkampen vælger de politiske kandidater at skrive hver deres holdning til et indlæg fra både borgere og politikere, og ind imellem diskuterer politikerne indbyrdes på debatten. Men ofte er de indlæg de skriver deres eget bud på det pågældende emne og kun i få tilfælde bliver det en egentlig diskussion mellem parterne. I de eksempler, hvor diskussion opstår, er

det kun mellem politikerne at dette sker, og det er siddende byrådsmedlemmer som forsvarer faktiske forhold indenfor det område, hvor de er ansvarlige eller blot involveret. Det er ikke alle indlæg med synspunkter, der får respons. Borgerne får svar på deres synspunkter når det handler om valgkampen ellers reagerer politikerne ikke. Mange politikere skriver nye indlæg på debatten med deres holdning til forskellige emner og det er langt fra alle, som andre politikere eller borgere giver respons. Det er mange forskellige emner, der tages op og umiddelbart er der ikke sammenhæng mellem emne og hvorvidt andre politikere skriver et svar til indlægget. Politikerne forholder sig til to aktører i denne debatperiode – konkurrerende kandidater og vælgere. Alle deres indlæg i debatten er målrettet disse to andre brugere.

I byrådsperioden skriver borgerne mange indlæg med deres holdninger, kritik eller spørgsmål. De fleste indlæg vælger byrådsmedlemmerne blot at læse men ikke skrive nogen kommentar eller svar til, heller ikke selvom indlægget er direkte adresseret til byråd eller konkrete politikere. Men ind imellem vælger byrådsmedlemmerne at skrive et indlæg. Det er ofte svar på spørgsmål fra borgerne eller redegørelser omkring et konkret forhold i kommunen. Mange indlæg fra borgerne vælger byrådsmedlemmet slet ikke at skrive respons til på debatten og nogle af disse indlæg er meget useriøse i deres indhold. Ind i mellem giver et byrådsmedlem udtryk for sin modstand mod en given beslutning i byrådet på debatten. Måden er typisk at give borgerne medhold og forlange at byrådet forholder sig til emnet.

Forvaltningen skriver ikke mange indlæg på debatten og det er kun en lille gruppe på 6 personer fra forvaltningen som skriver på debatten. Men når forvaltningen skriver på debatten har de to former for adfærd på debatten – at informere om fjernelse af anonyme indlæg og besvare specifikke spørgsmål fra borgerne.

Borgerne skriver de fleste indlæg på debatten – både nye indlæg og svar til andres indlæg. De fleste indlæg som de skriver, er udtryk for deres holdning om et givet emne eller forhold i kommunen. Det er ofte meget specifikke og konkrete forhold som borgeren forholder sig til, f.eks. sin nabo som er svineproducent. Borgeren stiller også mange spørgsmål, hvor en del heraf bliver besvaret af politikere eller forvaltning men der er også mange indlæg som ikke får respons. Der er en del forskellige borgere som skriver på debatten men også en mindre gruppe som skriver mange indlæg, som til tider er meget useriøse i indholdet.

I de følgende kapitler vil jeg komme nærmere ind på, hvad det er for mening som den politiske kandidat, byrådsmedlemmet samt forvaltningen producerer omkring online debatten.

6 POLITIKER ROLLER PÅ DEBATTEN

Dette kapitel underbygger at politikernes adfærd på debatten samler sig omkring to former – en som er relateret til valgkampen og en som er relateret til byrådsarbejdet. En forskel i adfærd som også afspejles i forskellen i politikernes opfattelser knyttet til online debatten i de to perioder. Gruppen af politikere i valgperioden er langt større end gruppen af politikere i byrådsperioden. I byrådsperioden er det kun medlemmer af byrådet som skriver, men under valgkampen er det mange forskellige politiske kandidater. Samtidig er der et overlap mellem dem der skriver på debatten i de to perioder, men stadig stor forskel på deres adfærd. Jeg har derfor valgt at betegne disse to former for adfærd på debatten som to forskellige roller som politikeren indtræder i. Rollen som politisk kandidat og rollen som byrådsmedlem. I følgende kapitler vil jeg analysere, hvordan disse to roller konstruerer mening omkring debatten og hvordan dette hænger sammen med deres adfærd.

I kapitlet viser jeg, hvordan de to politiske roller enacter anvendelsen af online debatten i praksis. Gennem deres framing af debatten samt hvilke cues de relaterer hertil bliver meningskonstruktioner omkring online debatten synlige. Men mening er altid knyttet til en situation, hvorfor analyserne tager deres afsæt i hvilke situationer som hhv. den politiske kandidat og byrådsmedlemmet er opmærksomme på i relation til online debatten. Situationer bliver en form for

ankerpunkt til at se, hvornår f.eks. den politiske kandidat vælger at skrive på debatten og hvornår han undlader at skrive indlæg. Og situationerne viser hvilken kontekst online debatten relateres til. På denne måde åbnes op for spillerummet af meningskonstruktioner omkring online debat, for de to politiske roller.

6.1 Politiske kandidaters meningsdannelse om online debat

Under valgperioden i 2005 er der 36 politikere der skriver på debatten. Det er både siddende byrådsmedlemmer, som ønsker at genopstille og andre politiske kandidater der stiller op til byrådet. Kendetegne for politikernes adfærd er, at de skriver mange indlæg og svar i denne temadebat. Generelt opfatter den politiske kandidat debatten som en anledning til at synliggøre sin profil i valgkampen. Uanset om politikerne selv skriver indlæg eller borgerne skriver indlæg ser de det som en anledning til at eksponering, hvilket jeg vil komme nærmere ind på i de følgende afsnit. Med udgangspunkt i den politiske kandidats adfærd på debatten samt eksemplerne på, hvordan politikerne typisk handler, jf. kapitel 5, kan fire typer af situationer identificeres. Under valgkampen er den politiske kandidat således opmærksom på fire forskellige typer af situationer som har forskellige interaktionsforløb, jf. tabel 6-1.

Den første situation som handler om at politiske kandidater tilkendegiver deres mening på debatten er den typiske situation under valgkampen. De politiske kandidater skriver mange nye indlæg og mange svar til andre politikeres indlæg. Debatten som mulighed for at blive synlig samt andre politikeres indlæg fungerer som cues for den politiske kandidat til at handle. Situationer, hvor borgere stiller spørgsmål eller giver deres mening til kende, indeholder en række cues for den politiske kandidat. Nogle der medfører at de skriver et indlæg på debatten andre at de blot bliver læst. Den sidste situation, hvor byrådspolitikere informerer borgere udspiller sig kun to gange på debatten i denne periode og vil derfor ikke være i fokus i analysen.

Extracted cues	Bruger	Handlinger
1. Situationer hvor politiske kandidater giver deres mening til kende		
Politisk kandidat skriver sin holdning i nyt indlæg eller læserbrev	Politiske kandidater fra forskellige partier	Skriver indlæg med deres holdning Skriver indlæg hvor de diskuterer med hinanden
	Borgere	Skriver indlæg med deres holdning
	Ingen	-----
2. Situationer hvor borgere stiller spørgsmål		
Borger skriver nyt indlæg med spørgsmål	Politiske kandidater fra forskellige partier	Skriver indlæg og eget svar til borgeren.
3. Situationer hvor borgere giver deres mening til kende		
Borger skriver nyt indlæg med holdning til valg	Politiske kandidater fra forskellige partier	Skriver indlæg med egen holdning om valgemne Skriver synspunkt hertil
	Få borgere	
Borger skriver nyt indlæg og kritiserer specifikt parti eller byrådsproces	Politiske kandidater fra forskellige partier	Skriver indlæg med deres holdning til borgerens kritik
	Byrådsmedlem	Skriver indlæg og forvarer beslutning/proces
Borger skriver nyt indlæg med holdning til andre emner end valg	Ingen	-----
4. Situationer hvor byrådspolitikere informerer		
Byrådspolitiker informerer	Borgere	Skriver indlæg med deres holdning om emnet

Tabel 6-1: Politiske kandidaters adfærd på debatten i forskellige situationer.

Tabellen og grupperingen af situationer i forskellige typer giver indsigt i, hvilke frames der bringes i spil når politikerne handler på debatten. Sammenholdt med en egentlig frame analyse af interviewmaterialet har den politiske kandidat tre

måder at frame debatten på, se tabel 6-2. I følgende afsnit uddybes hvad det er for nogle fortolkninger, der produceres i forbindelse med disse tre frames. På denne måde nuanceres, hvordan mening om debatten skabes men også hvordan frames som ikke nødvendigvis er direkte knyttet til den politiske kandidats adfærd på debatten kan være i spil omkring debatten.

Den politiske kandidats framing af hvad der foregår på online debatten

Den politiske kandidat giver sin mening til kende på debatten

Borgere stiller spørgsmål på debatten

Borgere giver deres mening til kende på debatten

Tabel 6-2: De forskellige situationer den politiske kandidat oplever på online debatten.

Den politiske kandidat udvælger cues (bracket out, Weick, 1995) på online debatten når de skaber mening om debatten og bruger det som referencepunkter til efterfølgende handlinger. Analysen vil derfor fokusere på, hvilke cues der udvælges og hvad det er for nogle frames de derved bringer i spil samt hvordan de selv forsøger at give mening gennem i deres handlinger på debatten. Denne cue-frame-relations analyse giver indblik i, hvordan politikerne enacter anvendelse af online debatten under valgkampen. Herved vises hvordan de konstruerer det subjekt de handler ud fra samt subjektets omgivelser.

Den politiske kandidat giver sin mening til kende på debatten

Et cue for politiske kandidater i denne periode er muligheden for at skrive nye indlæg på debatten, hvilket mange af dem benytter sig af under valgkampen. Mange af de indlæg de skriver er deres holdning til forskellige forhold i kommunen, f.eks. hvad er kommunelisten, udvikling i Odder, nye boligområder, energibesparelser, byggemodning osv. Alle indlæg er skrevet som afsenderens holdning og bud på, hvordan 'noget' bør være i kommunen og alle indlæg er fremtidsorienteret i den forstand, at de forholder sig til hvordan det skal være i fremtiden i Odder, jf. eksempel 2 i kapitel 5. Indlæggene fungerer primært som en profilering af den politiske kandidat i forhold til byrådsvalget. Karakteren af denne type indlæg som politiske kandidater skriver på debatten minder om 'valgindlæg' som også kan sendes til den lokale avis. Disse valgindlæg er politikernes holdning og ikke en diskussion med andre for eller imod et eller andet. De forholder sig ikke til andet end deres egne synspunkter i disse indlæg.

En del af de nye indlæg som ligger på debatten er endda læserbreve som politikerne har skrevet til den lokale avis og som efterfølgende automatisk bliver lagt ud på debatten. Og dette kendetegner meget godt, hvordan politikere anvender debatten som læserbrevsforum under valget. Flere af politikerne sidestiller i interviewene debatten direkte med læserbreve i lokalavisen.

“..... det er jo ikke ualmindeligt at byrådsmedlemmerne skriver læserbreve og det forstærkes jo tættere man kommer på valget, jo flere læser breve kommer der jo i luften.” Holger Møller, Byrådspolitiker

En del af disse nye indlæg som politiske kandidater skriver får ingen respons men en del af dem giver anledning for især andre politiske kandidater svarindlæg om emnet, jf. tabel 5-2 i kapitel 5. Svaret er typisk kandidatens egen holdning til emnet i indlægget, som ikke forholder sig til det andre har skrevet, men udelukkende er deres eget bud på, hvordan fremtiden i Odder skal se ud indenfor dette område. Der kan således være debatforløb med mange indlæg men uden en egentlig diskussion eller debat. En frame om online debattering er for den politiske kandidat:

Online debatten er et sted hvor den politiske kandidat kan synliggøre sin politiske mening om Odders fremtid.

Nogle debatforløb udvikler sig til en diskussion og andre forløb bliver mere forskellige politikeres synspunkt omkring det givne emne. Ind i mellem er den politiker som svarer på denne type indlæg siddende byrådsmedlem, hvilket præciseres i underskriften. Et byrådsmedlem påpeger konkrete tiltag som allerede er iværksat eller som er planlagt indenfor området, jf. eksempel 2 i kapitel 5. Det er ofte i disse eksempler med siddende byrådsmedlemmer, at debatforløb udvikler sig til diskussion og ikke en kun bliver en liste af indlæg med politiske synspunkter. Det er altså ikke kun emnet, f.eks. sundhed, ældrepleje, mv. som bliver et cue for politikerne. Men afhængig af om politikerne er siddende byrådsmedlem indenfor området eller politisk kandidat skelner de mellem to forhold: intentioner og faktiske forhold i kommunen. Der er altså forskel på hvordan politikere udvælger cues i strømmen af begivenheder på debatten under valgkampen, afhængig af om vedkommende er

byrådsmedlem eller politisk kandidat. Hvor indlæg med en kandidats holdning i nogle sammenhænge bliver opfattet som et cue for andre kandidater til at synliggøre deres holdning. I andre sammenhænge bliver det af siddende byrådsmedlemmer opfattet som kritik af deres arbejde og bliver et referencepunkt i forhold til at forsvare deres handlinger og redegøre for faktiske forhold.

Politikerne skaber også bestemte former for mening når de skriver indlæg på debatten med deres holdning. De handler altså ud fra en forståelse af, hvad debatten er. De skriver deres holdning i nye indlæg på debatten, de skriver deres holdning til spørgsmål fra borgere, de skriver deres holdning når andre politikere skriver om egen holdning og de skriver deres holdning når andre politikere har skrevet et svar til et borgerspørgsmål, jf. eksempel 1 om politikeres svar under valgkampen i kapitel 5.

”Så kan det være når der er optræk til en valgkamp. Så bliver debatten derinde jo heftigere og så er jeg også flittigere, for der skal jeg jo ligesom alle andre politikere ud og høste stemmer. Og det er jo en situation hvor det bliver ekstra vigtigt for mig at borgerne ved hvad jeg mener om dette og hint, så de har et oplyst grundlag at foretage et valg på.” Sten Rosing, Byrådspolitiker

Politikerne er meget bevidste om deres modtagere i denne debat. Men når de tænker på vælgerne, så er det ikke kun dem som skriver på debatten, men også at en større gruppe af borgere blot læser debatindlæg. Når politiske kandidater skriver indlæg så er det borgerne de henvender sig til. Nedenstående udtalelse fra en politiker er et meget godt eksempel på, hvordan de typisk forstiller sig borgeren og dennes rolle på debatten under valgkampen.

”.... det er jo enhver politikers største motivation, at man skal genvælges igen og man skal ikke være glemt. Derfor er det nok borgerne man tænker på, sådan at de i hvert fald ved, hvor man er i den bestemte sag, hvordan man ville forholde sig. Ikke at den måske lige er til afstemning her og nu, men så ved de at ’nå han synes sådan’ og så kan man lige kigge og se hvad de andre siger om den samme sag.” Holger Møller, Byrådspolitiker

Den første del af citatet fremhæver igen en framing om at være synlig i den forstand, at for at genvælges skal man ikke være glemt. En måde at synliggøre sig overfor borgeren er, at skrive indlæg på debatten. Den politiske kandidat skriver indlæg, der peger ud i fremtiden. Dvs. hvordan man ville forholde sig i en given sag. Den politiske kandidat har en forestilling om, at borgerne bruger debatten til at se, hvordan politikere forholder sig i forskellige sager. Den politiske kandidat handler altså ud fra en framing af debatten som et sted borgerne anvender debatten til at læse om politiske holdninger. Samtidig har politiske kandidater en forestilling om, at borgerne orienterer sig om, hvad andre politikere mener om samme sag. At debatten giver borgerne mulighed for at sammenligne politiske kandidater, hvilket også understøttes af politikernes adfærd om at være til stede på debatten når andre kandidater er til stede, jf. adfærd beskrevet i kapitel 5. En ny cue-frame-relation kan formuleres;

Borgerne læser indlæg på debatten for at få viden om hvad de forskellige politiske kandidater mener om forskellige emner.

Det fremhæves generelt af politikerne i interviewene, at de skriver indlæg til borgerne og at borgernes rolle mere er som vælger på debatten. En vælger som er på debatten for at læse om politikernes holdning. En af politikerne påpeger direkte at det som politikerne gør på debatten er at skrive valgkampindlæg. Det bliver ikke påpeget direkte, at borgernes rolle er at læse politiske indlæg. Det er en frame bagved politikernes måde at forstå egen og borgernes rolle på debatten samt de handlinger som de forbinder hermed.

”Det er vi i hvert fald meget uenige om, om det er ok at gøre det eller ej. At have valgkampindlæg på Oddernettet.. eller ikke valgkamp, men.. så kan jeg blive stoppet af politiske kolleger som siger ”ja jeg så godt at du havde et langt indlæg, man kan godt nok se at det snart er valg”. Ja, og? Mit politiske liv afhænger af at borgerne ved hvem jeg er og hvad jeg mener og det synes jeg ikke man behøver at skamme sig over at man oplyser dem om. Det hører med til gamet. Men det er der mange forskellige holdninger til. Så er man lidt medieluderagtig, det er bare for at blive kendt. Ja det er fuldstændig rigtigt, fordi det er vi nødt til som politikere for at være synlig og for at folk kender vores synspunkter, det er mest det.” Sten Rosing, Byrådspolitiker

Selvom borgerne opfattes som modtager af den politiske kandidats indlæg, så er han samtidig meget opmærksom på, hvad andre politiske kandidater 'siger' på og udenfor debatten. I eksemplet her fremhæver politikeren, at ikke alle anvender debatten til valgkampindlæg og at der er forskellige holdninger til hvorvidt debatten bør anvendes hertil. Der er 36 politikere som skriver valgkampindlæg på debatten, men det er ikke alle politikerne fra byrådet – hverken det gamle eller nye – som skriver i løbet af valgkampen. Men uanset om den politiske kandidat skriver valgkampindlæg på debatten eller driver sin valgkamp via andre medier holder øje de politiske kandidater øje med hinanden på debatten, hvilket flere andre påpeger i interviewene.

”Jeg kan jo også se hvad de andre politikere gør og hvor sjældent eller hvor tit de er på med en eller anden sag. Og det er vel i virkeligheden det jeg holder øje med.” Holger Møller, Byrådspolitiker

Det kan ses på debatten at når en politisk kandidat skriver, så kommer der hurtigt andre kandidater, som også skriver indlæg enten svar eller nye indlæg, jf. eksempel 1 og 2 i kapitel 5. Ydermere vælger de politiske kandidater i langt højere grad at svare på andre politikeres indlæg i stedet for indlæg skrevet af borgerne. Så når politikerne handler på debatten under valgkampen, er andre politiske kandidaters adfærd på debatten afgørende. Det er ikke kun på debatten at de politiske kandidater holder øje med hinanden, det er også i andre medier som lokalaviser. Flere nye indlæg som politiske kandidater skriver på debatten tager udgangspunkt i hvad andre politiske kandidater har sagt eller skrevet i lokalavisen. Hvad andre politiske kandidater gør, bliver altså et cue til selv at handle som politisk kandidat og gøre sig selv synlig på debatten.

Politiske kandidater holder øje med andre kandidaters synlighed i det offentlige rum, og bruger debatten til at synliggøre sig selv, når andre kandidater bliver synlige.

Online debattering bliver for den politiske kandidat endnu et medie i valgkampen til at holde øje med konkurrerende kandidater og til at synliggøre sig selv, når de oplever at der er et behov herfor.

”Det er jo noget med at være synlig i en valgkamp, hvis man gerne vil have stemmer. Den sidste valgkamp, var så den første hvor jeg stillede op. Der var jeg så ude til nogle valgmøder og man kan sige at der er man da synlig, men der er jo ikke ret mange der ser én. Der kom forbavsende få til de her valgmøder, så for at gøre folk opmærksom på, hvad man mener og hvor man står og sådan, så er det jo der [debatten], man kan gå ud og være synlig. i valgkampen prioriterer vi nok alle sammen at blive synlige, sådan mere aktive.” Michael Henriksen, Byrådspolitiker

Den politiske kandidat opfatter online debattering som en hurtig og nem måde at kommunikere med vælgerne og derved blive synlig som kandidat til valget. En ny cue-frame-relation kan formuleres:

Online debatten er en hurtig og nem måde at synliggøre sig overfor vælgerne og de andre politiske kandidater.

Jo nærmere vi kommer valgdagen jo flere politikere vælger at skrive indlæg på debatten. Når en politiker skriver tiltrækker det andre politikere som også skriver indlæg.

Borgere stiller spørgsmål på debatten.

Hvis borgerne skriver et nyt indlæg og stiller et spørgsmål til politikerne, så vælger flere politikere at skrive et svar til borgeren. I nogle tilfælde vælger politikere fra stort set alle partier at skrive et svar og i andre tilfælde er det blot 1-3 politikere som skriver et svar. Hvis spørgsmålet fra borgeren er meget specifikt, f.eks. ”Hvornår afholder partierne vælgermøder? Og er der et stort samlet møde med alle partier på et tidspunkt?” Så er det kun en enkelt politiker som svarer og det bliver den politiker som først får skrevet et svar. Hvis spørgsmålet fra borgeren er mere generelt og handler om valgkampen, f.eks. ”Tør nogen gætte på navn på borgmester efter valget?”. Så bliver det opfattet som et cue, der giver politikerne anledning til at fortælle hvem de er i valgforbund med, at afgørelsen af, hvem som bliver borgmester først sker efter valget og så får de fremhævet hvem, der er partiets borgmestercandidat, jf. eksempel 1 i kapitel 5. Altså bliver spørgsmål omkring valgkampen et cue, for ikke alle politikere, men kun politiske kandidater, til at synliggøre kandidater og

partier. Det bliver et referencepunkt til at synliggøre den politiske kandidat og deres parti.

Politiske kandidater handler ud fra deres opfattelse af debatten som forum til valgkamp. Dette sker f.eks. gennem måden de vælger at præsentere sig selv som skribent og underskrive deres indlæg. De fleste underskriver sig med navn, om de er borgmester kandidat, hvad nummer de er og på hvilken opstillingsliste.

Eksempel på 'underskrift' af indlæg fra politikere:

Med venlig hilsen

Elsebeth D. Bertelsen. Nr. 2 på liste A.

Knud Appel

Nr. 3 på liste V

Bruno Møller

Borgmesterkandidat, Odder Kommuneliste, Liste H

De skaber information, der er tiltænkt vælgere som modtager af deres indlæg. Eneste afvigelse er, når kandidater optræder flere gange i et debatforløb så underskrives ikke alle indlæg med politisk tilhørsforhold og opstillingslister. Hvis det ikke klart fremgår af underskrift så fremgår det ofte af selve teksten, hvilket parti skribenten tilhører. Men når politikerne diskuterer indbyrdes på debatten, så er det ikke altid, at de underskriver sig som kandidat, men som udvalgsformand eller næstformand eller den rolle de nu har ift. emnet. Det sker naturligvis også, at det kun er deres fornavn som fremgår af indlægget eftersom politikerne kender hinanden i forvejen. Når indlægget er henvendt til borgere enten som svar eller et nyt indlæg med f.eks. visioner om Odder Kommune, så fremgår kandidatens politiske tilhørsforhold altid tydeligt.

For den politiske kandidat er situationer, hvor borgere stiller spørgsmål et cue om at give sin mening som kandidat til kende. En ny cue-frame-relation kan formuleres:

Når borgere stiller spørgsmål på debatten er det en anledning til at synliggøre sig selv som politisk kandidat til valget.

Den politiske kandidat besvarer naturligvis borgerens spørgsmål, men indlæg på debatten handler det i lige så høj grad om at synliggøre sig selv som kandidat, hvilket resulterer i at flere kandidater ofte vælger at besvare det samme spørgsmål fra borgeren.

Borgere giver deres mening til kende på debatten

Skriver en borger et nyt indlæg med sin holdning om et eller andet forhold i kommunen, f.eks. en borger som skriver 1 side på debatten om Odders kvaliteter. Så vælger ingen politiker at give respons herpå eller profilere egne holdninger herom. Kun i tilfælde, hvor borgeren skriver om valgkampen, vælger nogle politikere at kommentere herpå. F.eks. er der en borger som udtrykker sin holdning om valgprogrammer, hvilket en politiker benytter som mulighed for at skrive om sit partis valgprogram. Et andet eksempel tættere på valgdagen er en borger som giver en opsang til politikerne, fordi borgeren mener at indholdet i deres valgtaler er for tyndt, f.eks. fokus på vejskilte og omfartsveje. Her vælger flere politiske kandidater at skrive deres partiers mærkesager og konkrete tiltag. Et nyt indlæg fra en borger med holdning omkring valgkampen bliver af politiske kandidater opfattet som et cue til at skrive egen holdning hertil og derved producere cues som synliggør dem som kandidat til valget. Framen om at debatten kan gøre den politiske kandidat synlig er igen i spil.

Skriver en borger et nyt indlæg og kritiserer partier eller en konkret sag om f.eks. grundsalg i udbud, vælger flere politikere at skrive et svar hertil. Når det handler om konkrete partier er det politiske kandidater fra de respektive partier, som skriver et indlæg med deres holdning om de forhold som kritiseres. Sagen om grundsalg i udbud er en konkret sag fra kommunen og her vælger politiske kandidater at skrive om hver deres holdning til, hvorvidt grundsalg skal i udbud eller ej. Dette svarforløb er en blanding af, at politiske kandidater skriver deres bud på, hvordan grundsalg bør foregå fremover. Men andre indlæg forsvarer, at kommunen har haft grundsalg i udbud og redegør for forløbet af den konkrete sag. Denne type indlæg skrives af siddende byrådsmedlemmer hvilket fremhæves i selve indlægget samt den måde hvorpå de underskriver deres indlæg, f.eks. byrådsmedlem eller borgmester. Den politiske kandidat skriver sin holdning om, hvordan grundsalg bør foregå, hvor byrådsmedlemmet redegør for fakta i sagen. Igen et eksempel på forskellige former for framing og adfærd til det samme cue.

6.2 Hvordan den politiske kandidat handler ud fra forskellige frames under valgkampen

Under valgkampen er flere frames i spil for den politiske kandidat, hvor nogle er relateret til læsere af debatten og andre til dem selv som brugere af debatten. Tabel 6-3 opsummerer de cue-frame-relationer, som er i spil under valgkampen og således den mening som den politiske kandidat producerer omkring debatten. Tabellen illustrerer også hvordan mening bliver grundlag for bestemte former for handling og forestillinger om andres handlinger i denne sammenhæng.

Cue-frame-relationer	Relateret aktiviteter og handlinger
Et sted hvor politiske kandidater bliver synlige overfor vælgere og konkurrenter	Politiske kandidater holder øje med andre kandidater Politiske kandidater skriver nye indlæg med politiske holdninger – valgindlæg Politiske kandidater skriver svar på debatten med deres holdning Byrådsmedlemmer redegør for deres arbejde i byråd ved misforståelser hertil.
Borgerne læser indlæg på debatten for at få viden om hvad de forskellige politiske kandidater mener om forskellige emner.	Borger klikker ind på debatten for at læse indlæg skrevet af politikerne Borgere læser indlæg skrevet af politikerne Borgerne sammenligner politiske kandidater
Et sted hvor gruppen af borgere som læser debatindlæg er større end den gruppe som skriver indlæg	Mange borgere fra kommunen læser indlæg på debatten Nogle af disse borgere vælger ind i mellem at skrive indlæg på debatten Der er flere borgere som læser indlæg på debatten end dem som deltager i vælgermøder, mv.

En hurtig og nem kommunikationskanal blandt mange til at synliggøre sig overfor bvælgere eller andre politiske kandidater	Nogle gange skriver politiske kandidater indlæg på debatten andre gange vælger de andre kanaler som lokalavis, vælgermøder, hovedgaden, mv.
--	---

Tabel 6-3: Politiske kandidaters meningskonstruktioner omkring online debattering under valgkampen 2005.

Debatten enacts af politikerne under valgkampen som et sted, hvor politiske kandidater skriver valgkampindlæg. Den politiske kandidat handler i en kontekst for kommunalvalg og alle meningskonstruktioner er konstrueret indenfor denne ramme. Formålet med indlæggene er at synliggøre den politiske kandidat og dennes holdning overfor borgerne. Borgeren er i denne periode en modtager af indlæg som evt. har spørgsmål eller kritik men er relateret til det forestående valg. Der er således en frame som er mere dominerende end andre, hvilket er, at anvende debatten til at eksponere sig i valgkampen. Debatten er i denne periode ikke en kommunikationskanal for tovejs kommunikation, men udelukkende en kanal for den politiske kandidat til at sende information ud til vælgeren. Borgeren er en modtager af politiske holdninger og derfor producerer politikerne udelukkende indlæg, der tjener dette formål. Debatten enacts af politikerne under valgkampen som et sted hvor politiske kandidater skriver valgkampindlæg. Borgerens rolle i denne kommunikationskanal til valgkampindlæg er en vælger som skal have information til at sætte sit kryds ved kommunalvalget.

Der er nogle eksempler på, at uenighed og diskussion konstrueres på debatten. I disse tilfælde er det en bestemt gruppe af de politiske kandidater skriver hvilket er siddende byrådsmedlemmer. Byrådsmedlemmer reagerer når politiske kandidater skriver om forhold i kommunen som de ønsker at forbedre og byrådsmedlemmet er helt uenig i fremstillingen af nuværende forhold. Nogle byrådsmedlemmer er naturligvis også politiske kandidater og reagerer for at forsvare deres tidligere arbejde men de gør det typisk ved at fremhæve deres relation til byrådet og ikke som politisk kandidat. Der fremgår ikke af deres indlæg hvilket parti eller liste de står på men udelukkende, at de er byrådsmedlem eller deltager i et udvalg. I disse eksempler ændrer politikerens rolle sig fra at skrive generelle valgkampindlæg med fokus på fremtiden til at være redegørelser for faktiske tiltag og planer i fortiden. Et forhold som vil blive

uddyb et i følgende kapitel om byrådsmedlemmets meningsskabelse omkring debatten.

6.3 Konklusioner omkring den politiske kandidats online debattering

Debatten bliver under valgkampen brugt af de kandidater som stiller op til valget, både siddende byrådsmedlemmer og nye kandidater. Disse politiske kandidater bruger debatten til at synliggøre sig selv, deres holdning og parti overfor vælgerne. Debatten bliver sidestillet med læserbreve i lokalavisen og bliver flittigt anvendt til at uploade publiceret læserbreve, skrive egne læserbreve, som ikke er i avisen eller skrive kommentarer til det andre politiske kandidater er blevet citeret for i avisen.

Den væsentligste årsag til at politikerne vælger at skrive så mange indlæg på debatten er, at det giver dem synlighed som kandidater til valget, både overfor vælgerne og i forhold til konkurrerende kandidater. De opfatter debatten som en hurtigt og nem kommunikationskanal hvilket opfattes som en fordel under valgkampen. De har en fornemmelse af at nå langt flere vælgere end ved f.eks. vælgermøder. De anvender naturligvis de traditionelle kommunikationskanaler under valget, som læserbreve i lokalavisen, pressen generelt og vælgermøder. Men de har tilføjet debatten til paletten af kommunikationsværktøjer til at sprede deres politiske budskaber. Denne kommunikationskanal har den mekanisme, at når nogle politikere begynder at skrive indlæg så tiltrækker det hurtigt andre kandidater, som også begynder at skrive på debatten, og som igen tiltrækker endnu flere. Debatforummet har ingen redaktør så den er åben for alle kandidater.

Ikke alle kandidater skriver på debatsiden, nogle er bare ikke fortrolige med et online medie i politik og andre foretrækker at møde vælgerne ansigt-til-ansigt når de skal snakke med dem. Men sammenlignet med de andre debatter på Oddernet er det tydeligt at langt flere politikere skriver i løbet af valgkampen og de skriver betydeligt flere indlæg.

Den politiske kandidat enacter online debatten som et kampagneværktøj i valgkampen og med sig selv som redaktør. Den form for interaktion de enacter

er at placere dem selv som budbringer og vælgeren som en læser, med mulighed for at stille spørgsmål til kandidaten ind i mellem.

6.4 Byrådsmedlemmers adfærd på debatten

I følgende afsnit analyserer jeg de fire debat eksempler som fandt sted i byrådsperioden: Budget 2007, Las Vegas spillefestival, Plan- og Agenda 21, og den generelle debat. Analysens omdrejningspunkt er de situationer som byrådsmedlemmet er opmærksom på omkring debatten. Ud fra disse situationer analyseres hvilke cue-frame-relationer, der er i spil omkring debatten. De fire debattyper opfattes meget forskellige af politikerne. Den første er under budgetforhandlinger og denne giver anledning til flest forskellige adfærdsformer fra politikernes side på debatten. Debatten om Las Vegas spillefestivalen opfattes ikke af politikerne som værende deres ansvarsområde idet dette er en begivenhed som foreninger i byen arrangerer og politikernes bidrag er økonomisk støtte til festivalen. Den tredje debat er iværksat af byråd samt administration og dette er et forsøg på en digital høring. Den fjerde og sidste debat er den generelle debat og er en samling af alle de indlæg som ikke af forvaltningen er defineret som temadebat.

Byrådsperioden er den periode som af byrådsmedlemmer opfattes som den periode, hvor de udfører byrådsarbejde. I debatterne er det for det meste byrådsmedlemmer som skriver. Kun en lille del af indlæggene skrives af politikere, som ikke er en del af byrådet i Odder Kommune, og når dette sker, er det som regel i perioder med regional- eller folketingsvalg. I løbet af byrådsperioden er der en langt større variation i den adfærd som byrådspolitikere har når de handler på debatten. Adfærd og interaktion som er knyttet til bestemte situationer og fortolkninger. Byrådspolitikernes adfærd er i nogle tilfælde meget udbredt i den forstand, at de fleste af byrådsmedlemmerne handler på samme måde. I andre eksempler, og dem er der en del af, er det mindre grupper af byrådspolitikere, som i forskellige situationer skaber forskellige meninger og handlinger på debatten.

Byrådsmedlemmerne identificerer og skelner mellem forskellige situationer på debatten, hvilket dels kommer frem i deres indlæg og den måde de vælger at

vinkle deres indlæg på, og dels gennem interview hvor de taler om eller refererer til forskellige situationer. Når byrådsmedlemmer læser indlæg på debatten, så relateres de enkelte indlæg til en for byrådsmedlemmet genkendelig situation (Blumer, 1969). De skaber mening ved at relatere indlægget og dens indhold til en bestemt frame af, hvad der foregår på debatten (Weick, 1995).

Tabel 6-4er et sammendrag af de situationer, som byrådsmedlemmet er opmærksom på i relation til debatten. Tabellen illustrerer hvem der handler i hvilke situationer samt en række handlinger som f.eks. ikke at skrive indlæg, skrive modsynspunkt, informere, svare, mv.

Situationer på debatten med misforståelser, faktuelle fejl og mulige myter

Extracted cues	Bruger	Handler
Mange borgere skriver i debatforløb og kritiserer konkret spare-beslutning	Byrådsmedlem, for	Skriver indlæg og forklarer beslutning
Mange borgere skriver nye indlæg eller læserbreve med holdninger imod og kritik af las vegas festival	Byrådsmedlem fra økonomiudvalg, for las vegas festival	Skriver et samlet svar i nyt indlæg og redegør for beslutning
Flere borgere skriver mange indlæg med holdning til bestemt sag	Byrådsmedlem	Skriver indlæg med et samlet redegørelse af sagen
Borger skriver læserbrev eller indlæg med holdning til igangværende sag	Byrådsmedlem, udvalgsformand eller udvalgsmedlem	Skriver indlæg og redegør for faktiske forhold
Byrådsmedlem skriver læserbrev eller indlæg med synspunkt	Byrådsmedlem	Skriver indlæg og redegør for fakta
Borger kritiserer konkret byrådspolitikers indlæg på debat	Byrådsmedlem	Skriver indlæg og forklarer
Borger kritiserer tonen i byrådspolitikers indlæg på debatten	Byrådsmedlem for las vegas festival	Skriver indlæg og forklarer
Borger kritiserer parties spareplan	Byrådsmedlem	Skriver indlæg og redegør for partiets spareforslag

Situationer på debatten, hvor der stilles spørgsmål

Byrådspolitiker stiller spørgsmål til byrådspolitiker	Byrådsmedlem	Skriver indlæg og svarer
Borger stiller spørgsmål til byråd	Byrådsmedlem	Skriver indlæg med svar
Spørgsmål fra borger til økonomiudvalg om eventpulje	Byrådsmedlem, for las vegas festival	Svarer på spørgsmål
Borger stiller generelle spørgsmål	Ingen	-----
Borger stiller spørgsmål i læserbrev eller indlæg	Byrådsmedlem Ingen	Skriver indlæg med svar -----

Situationer på debatten, der kan give mulighed for opbakning

Politiker udtaler sig om besparelser i avis	Byrådsmedlem	skriver indlæg med sit modsynspunkt
Mange nye indlæg og læserbreve fra borgere med holdninger til besparelser	Byrådsmedlem, venstrefløjen (oppositionen)	Skriver nyt indlæg som samlet svar indeholdende synspunkter om besparelser
Mange borgere skriver i debatforløb og kritiserer konkret spare-beslutning	Byrådsmedlem, imod	Skriver indlæg med sin holdning
Borgere imod festival skriver indlæg og evaluerer event	Byrådsmedlem, imod Las Vegas event	Skrive indlæg med eget synspunkt imod lv og byrådet støtte hertil
Politiker (regional eller parti) Skriver indlæg med synspunkt	Ingen Byrådsmedlem	----- Skriver indlæg med modsynspunkt
Byrådspolitiker skriver nyt indlæg med spørgsmål til borgere	Borgere	Skriver indlæg med spørgsmål Besvarer dette spørgsmål
Elevråd skriver synspunkt om spareplaner	Byrådsmedlem	Skriver indlæg med partiets holdning til hvor der ikke skal spares

Borger skriver nyt indlæg med synspunkt til partiets spareplaner	Byrådsmedlem	Skriver indlæg med partiets holdning til hvor der ikke skal spares
---	--------------	--

Situationer på debatten, hvor borgere giver deres mening til kende

Borger skriver nyt indlæg eller læserbrev med holdning om andre forhold en parti spareplaner	Ingen	-----
Borger skriver nyt indlæg og kritiserer forskellige spareforslag	Ingen	-----
Borger skriver indlæg med holdninger for og imod lv	Borgere	Skriver indlæg med deres holdning til Las Vegas festival
	Ingen	-----
Borgere skriver nyt indlæg og kritiserer Las Vegas koncept og øko støtte heraf	Borgere	Skriver indlæg og udtrykker enighed med kritik
Borgere skriver meget negative og useriøse indlæg	Borgere	Skriver indlæg med egen holdning imod event
Borgere skriver nyt indlæg med holdning til byudvikling	Borgere	Skriver indlæg med egen holdning om emne
	Ingen	-----
Borgere skriver nye indlæg med holdning til forskellige forhold eller sager i kommunen	Ingen	-----

Tabel 6-4: Situationer, brugere og adfærd under byrådsperioden.

Interaktionsformen er forskellig i de fire debatter under byrådsperioden: Budget 2007, Las Vegas, Agenda 21 og generel debat. De fleste af ovenstående situationer og byrådsmedlemmers valg af handling herpå udspiller sig allerede i løbet af Budget 2007 debatten. At følge deres handlinger over hele perioden viser at der er bestemte former for adfærd for en byrådspolitiker på debatten i

byrådsperioden. Handlingerne gentager sig og et brugermønster for byrådspolitikerens udvikles. Men tabellen fortæller ikke noget om, hvordan de forskellige aktører som reagerer på disse situationer opfatter og framer det som foregår på debatten, ej heller hvorfor de handler som de gør. Situationerne indeholder en række cues som byrådsmedlemmerne udvælger, men den viser ikke umiddelbart, hvilke frames som de relateres til og derved hvordan de skaber mening i som foregår (Weick, 1995).

6.5 Byrådsmedlemmets meningsdannelse om online debat

Gennem mine analyser af empirien har jeg identificeret følgende frames som byrådsmedlemmerne referer til når de skaber mening om debatten eller handler på debatten. Der kan naturligvis være langt flere frames men nedenstående er dem som deles af byrådsmedlemmerne.

Byrådsmedlemmers framing relateret til online debatten
Et sted for misforståelser, mytedannelse og faktuel usikkerhed
Et sted hvor borgerne skriver deres holdning til igangværende udvalgssager
Et sted hvor borgere stiller spørgsmål eller ønsker tilkendegivelser
Et sted hvor borgere giver deres mening til kende
Et sted hvor byrådsmedlemmet kan få opbakning gennem borgeres indlæg
Et sted hvor borgere skriver om specifikke og personlige sager
Et sted hvor en begrænset gruppe af borgerne giver sig til kende
Et sted for debattrolde og useriøse tone i indlæg
Teknologi i byrådsarbejde og byrådsarbejde som bibeskæftigelse

Tabel 6-5: Byrådsmedlemmers framing af hvad der foregår på debatten

I følgende afsnit vil jeg uddybe indholdet i byrådsmedlemmernes framing af det som foregår på debatten, hvordan de vælger at handle på baggrund af de forskellige frames. Disse frames er byrådsmedlemmernes opfattelse af, hvad det er for nogle situationer, som udspiller sig på debatten og de har betydning for, hvordan byrådsmedlemmet handler og hvorfor de handler forskelligt på debatten.

Misforståelser, fejl i fakta og mytedannelse

Byrådsmedlemmet opfatter at de indlæg som borgerne skriver på debatten ofte afspejler, at borgerne har misforstået noget. Det kan være omkring en proces eller konkrete beslutninger i kommunen. Disse misforståelser kan afspejles i enkelte borgeres indlæg eller det kan komme til udtryk ved et helt debatforløb, hvor flere borgere skriver bidrag og 'som er ved at løbe af sporet'.

"....hvis jeg læser nogle indlæg hvor jeg synes at der kører en debat som kører af sporet fordi nogle har misforstået noget, et eller andet fakta man kan bidrage med, hvis man kan bidrage til at oplyse, eller berolige hvis der er utryghed hos nogen omkring noget. Det er primært det." Sten Rosing, Byrådspolitiker

".....få skrevet en redegørelse for hvordan tingene i virkeligheden hænger sammen." Niels Berg, Byrådspolitiker

Nogle gange reagerer byrådsmedlemmet først når en del borgere har skrevet en hel række indlæg og udtrykt enighed, udvekslet meninger og bidraget med nye argumenter til at understøtte deres holdning. Dette er tilfældet under f.eks. debatten om madordningen i børnehaven Ottilia, hvor flere politikere undervejs i debatten skriver indlæg som har til formål at redegøre for beslutningens baggrund samt kantineforhold på kommunen. Et andet eksempel er under debatten om Las Vegas festivalen, hvor byrådsmedlemmer først efter mange borgeres indlæg med holdninger imod festivalen og kritik af byrådets støtte hertil, vælger at skrive et samlet og redegørende svar på disse indlæg. Et byrådsmedlem skriver på vegne af økonomiudvalget en redegørelse for kommunens økonomiske bidrag til festivalen samt temaet Las Vegas betydning for festivalen. Byrådsmedlemmet framer således online debatten som et sted hvor der er:

Misforståelser, fejl i fakta og mytedannelser.

Denne frame bliver et referencepunkt for byrådsmedlemmets handlinger og resulterer i at online debatteringer for byrådsmedlemmet bliver at forhindre mytedannelser ved at skrive redegørelser på debatten. Men cuet – borgerindlæg

afspejler misforståelse – skal være til stede på debatten flere eller mange gange før byrådsmedlemmet vælger at handle herpå.

Ikke alle redegørelser skrives som samlet indlæg til en lang række af borger bidrag, der er flere eksempler på redegørelser, der udspringer af en anden byrådspolitikers udtalelser i lokalavisen, et læserbrev eller en leder i lokalavisen. Et eksempel på lokalavisens rolle i online debattering er en leder i lokalavisen, som kritiserer byrådets proces omkring besparelser og anklager byrådet for at holde møder for lukkede døre og træffe beslutninger her. Borgmesteren vælger her at skrive et indlæg og redegøre for at formålet med mødet, ikke var et byrådsmøde, hvor der skulle træffes beslutninger, men alene et temamøde til at vende mulige ideer til spareplan.

”Altså, det var Niels Christensen fra Odder avis. Det var ham der havde skrevet en leder og så svarer jeg. Det var så informationschefen, der havde skrevet indlægget. Jeg havde kun rettet det til.” Niels Berg, Byrådspolitiker

Online debattering handler altså for byrådsmedlemmet ikke kun om at forhindre mytedannelser på debatsiden, men også de mytedannelser som kan tage sit afsæt i den lokale presse. Det er langt fra altid, at kommunal online debattering bliver en proces til at hindre mytedannelser i pressen, men der er flere eksempler på at det sker.

I løbet af byrådsperioden er der et par eksempler på, at en redegørelse og forklaring udspringer af en borgers kommentar til tonen og formen på et byrådsmedlems indlæg, jf. eksempel 5, hvor borgmesteren beskyldes for at svare hovent. Der er kun få eksempler på denne form for redegørelser på debatten, men i interviewene med byrådsmedlemmerne blev disse få eksempler ofte nævnt og brugt som referencepunkter til en anden framing af debatten.

”Man skal selvfølgelig tænke sig om, for det er jo lynhurtigt. Og hvis man virkelig bliver provokeret eller et eller andet, skal man lige tælle til 10, for det bliver jo altså stående, skidt. Det er der somme tider nogle der glemmer. I harmen og sådan nogle ting.” Karina Andersen, Byrådspolitiker

Byrådsmedlemmerne opfatter ,at handlinger på debatten gør dem synlige og et af de forhold, der gør online debattering 'farlig' er, at det er et medie som er 'lynhurtigt'. At mediet har den form, at indlæg og svar kan skrives i forlængelse af hinanden. Men alle indlæg i online debattering bliver stående på internettet og alle kan dermed se, hvad der præcist er blevet sagt eller mere præcist skrevet. Byrådsmedlemmerne har således en frame, som er knyttet til selve mediet for online debattering:

Et hurtigt medie, hvor byrådspolitikerer skal tænke sig om før hun/han skriver indlæg.

Denne frame er med til at guide byrådsmedlemmernes handlinger i online debattering, til at være mere forsigtige med at skrive indlæg. Byrådsmedlemmerne deler denne frame, men der er lidt variation i, hvilken betydning den har, afhængig af situation og sag samt blandt byrådsmedlemmerne. Nogle byrådsmedlemmer er mere forsigtige og skriver sjældent indlæg på debatten. Andre byrådsmedlemmer er også forsigtige, men på en anden måde. Nogle gange er det blot et spørgsmål om at tænke sig om og læse indlægget et par gange inden det lægges ud på debatten og andre gange bliver det diskuteret med informationschef, kommunaldirektør eller forvaltning.

”..... at nu kommer der nogle myter, nu kommer der nogle faktuelle fejl ind i de der, så er vi nødt til at gøre rede for hvordan og hvorledes.Når vi vælger at gå ind på den måde så sker der jo det at, så bliver vores informationschef bedt om at lave et oplæg, som jeg så retter og tilretter osv. Og måske bliver det også lige diskuteret sammen med kommunaldirektøren at det faktisk er rigtigt. Så når vi gør det, så er det for at undgå mytedannelser.” Niels Berg, Byrådspolitiker

Der kan altså være cues forskellige steder – i indlæg, læserbreve, lokalavisen – som bliver synlige for byrådsmedlemmet, fordi de opfattes som misforståelser og faktuelle fejl og derved potentielle igangsættere til mytedannelse. Byrådsmedlemmet vælger at handle ved at skrive redegørelser på debatten og derved forhindre mytedannelse. Online debattering bliver for byrådsmedlemmer

en proces, hvor man holder øje med potentielle kilder til myter, reagerer herpå ved at skrive en redegørelse.

Situationen, hvor byrådspolitikerer opfatter indlæg på debatten som misforståelser af forhold i kommunen eller indeholder faktuelle fejl, er den situation som hyppigst får byrådspolitikerer til at skrive et indlæg på debatten. Langt de fleste indlæg som byrådsmedlemmerne skriver i byrådsperioden er reaktioner på borgernes misforståelser og manglende viden om fakta. Det er redegørelser for processer, beslutninger og fakta, som har til formål at undgå misforståelser og mytedannelser.

Et sted hvor borgerne skriver deres holdning til igangværende kommunale sager

Mange af de indlæg, hvor borgerne skriver deres holdning eller kritik af et kommunalt forhold handler om igangværende udvalgssager i kommunen. Det kan være konkrete forslag til besparelser i kommunens sparekatalog, som endnu ikke er besluttet, eller tilladelse til udvidelse af købmandsbutik, udvidelse af Hou Havn, mv. Generelt opfattes igangværende byråds-sager som problematiske for byrådsmedlemmet i online debatter. Der kan være både misforståelser, faktuelle fejl og mulige myter under udvikling i borgernes debatindlæg. Men når det er igangværende udvalgssager vælger byrådsmedlemmet nogen gange ikke at reagere på debatten. Et eksempel herpå er en sag om ombygningen af Hou Havn. En ombygning som koster 40 mio. kroner, hvilket er sat af i budgettet. Men på grund af ændringer i lovgivningen om kommunale budgetter og muligheden for anlægsinvesteringer, er kommunen nødt til at søge ministeren om en særlig dispensation så de allerede indeværende år kan gå i gang med havneombygningen i stedet for at vente et år. For at lægge pres på ministeren går borgmesteren i Odder Kommune ud til medierne på nationalt plan med en historie om, at man må nedlægge færgeruten mellem Jylland og Samsø, hvis man ikke får en dispensation. Dette rejser en del debat i lokalavisen og på kommunens debatsider om at det er for dårligt og samtidig sættes kommunen og borgmesteren i et dårligt lys pga denne sag.

”.....og vi kommer ikke i gang med havneombygningen hvis ikke vi får en dispensation, eller noget der ligner en dispensation. Og det kunne jeg selvfølgelig godt have svaret. Men besluttede så efter modig overvejelse

at jeg venter til vi har et eller andet fra ministeren.” Niels Berg, Byrådspolitiker

”Når jeg så lod være med at skrive [på debatten], så var det fordi at hvis jeg skulle redegøre fyldestgørende, ville historien smulre... når vi sendte den håndfaste udmelding ud [pressehistorie], så var det jo for at provokere ministeren til at komme med et svar. Og ikke at vi først fik svaret engang i maj måned når det var for sent eller i sidste øjeblik.”
Niels Berg, Byrådspolitiker

For byrådsmedlemmer er der i de igangværende sager mange forskellige forhold at tage hensyn til og debatten er ikke en del af dette arbejde. Flere byrådsmedlemmer påpeger, at debatten og den synlighed den giver er problematisk i forhold til igangværende sager. Igangværende sager er således et cue for byrådsmedlemmet til at handle med forsigtighed, fordi debatten som medie kan være problematisk i forhold til dette arbejde. Et andet forhold er, at byrådsmedlemmer er opmærksomme på, om det er en sag som de har del i eller indenfor deres ansvarsområde som enten udvalgsmedlem eller udvalgsformand.

”Hvis der er en sag, der udvikler sig som jeg har aktier i eller føler at jeg har del i, jamen så vil jeg måske også gerne give mit besyv med. Men hvis det er noget der ligger uden for mit område... altså for eksempel så har vi fået en mail i dag omkring nogle støttetimer ud til en skole og forældrene skriver til alle byrådsmedlemmerne og siger at det er urimeligt. De har fået tildelt 8 støttetimer og de skulle have haft 24 efter eksperternes vurdering. Sådan en sag går jeg ikke ind i. Der har jeg min partikollega, formand for kulturudvalget som har med det at gøre. Og selvom han ikke var det, så ville jeg alligevel ikke røre ved den. Måske som kulturudvalgsmedlem ville jeg måske overveje det men egentlig ikke. Det er sådanne vurderinger, den kommer både som læserbrev, kunne jeg se, og som direkte mail til alle byrådsmedlemmer. Og det er jo i virkeligheden en udvalgssag som langt de fleste politikere siger: ”jamen den kører der, den rører vi ikke ved”. Uanset hvor nemt det er lige at gå ind og skrive. At et byrådsmedlem skriver: ”jamen det er da også synd og

det finder jeg da også urimeligt”.. så skaber man nogle falske forhåbninger...” Holger Møller, Byrådspolitiker

Igangværende udvalgssager er altså et cue, der sættes i relation til den betydning sagen har for borgeren, og byrådsmedlemmers udtalelser herom kan påvirke borgerens forventninger i negativ retning. Byrådsmedlemmets cue-frame-relation bliver i praksis;

Udtalelser om igangværende udvalgssager er problematisk, f.eks. kan det kan skabe falske forhåbninger hos borgeren.

Denne framing bliver et referencepunkt for byrådsmedlemmet til ikke at deltage i online debattering af igangværende udvalgssager. Undtagelser herfra kan være situationer, som kræver udvalgsformandens redegørelse på debatten.

”Det er typisk, hvis der har været gang i et eller andet. Havneforum i Hou eller hvad ved jeg, hvor der har været en eller anden kritik på debatten og hvor udvalgsformanden så vælger at forsøge at sætte tingene på plads ved at skrive sandheden, og den bliver så sendt som pressemeddelelse til os og til Oddernetet.” Sten Rosing, Byrådspolitiker

Når emnet er igangværende udvalgssager bliver online debattering for byrådspolitikeren et sted, hvor hun ikke skriver sin mening herom. Det er et frame som bliver en reference for ikke at deltage med indlæg i online debattering. Det bliver et cue til udvalgsformanden om eventuelt at skrive en redegørelse, hvilket sker hvis andre cues viser at der er misforståelser og faktuelle fejl i debatten, men det afhænger af byrådsmedlemmet opfattelser af, hvem der er den væsentligste interessent i sagen.

Et sted hvor borgere stiller spørgsmål

En række af de indlæg som borgerne skriver på debatten er spørgsmål til byrådet, partier, udvalg eller mere generelle spørgsmål. Indlægget er formuleret som et konkret spørgsmål f.eks. om byrådet læser debatten, indholdet i konkret spareforslag, udgifter på det sociale område, tildeling af eventpulje, skolestruktur, mv. Af indlæggene på debatten er det tydeligt, at langt de fleste

indlæg med spørgsmål får et svar fra et byrådsmedlem. For nogle byrådsmedlemmer er et direkte spørgsmål en af de få situationer hvor de deltager i online debattering med et indlæg som svarer på spørgsmålet.

”Det er hvis nogle borgere mere spørger mig om noget. Det er mere den vej. At man får en henvendelse.” Henrik Jensen, Byrådspolitiker

Der er lidt variation i byrådsmedlemmernes opfattelse af, hvad spørgsmål er. I nogle situationer er det et direkte formuleret spørgsmål og i andre er ønske om tilkendegivelser eller et krav om et svar.

”Det hænder jo også at der er borgere via Odder debatten der afkræver os et svar, så mener jeg naturligvis at man skal svare.” Sten Rosing, Byrådspolitiker

Debatten opfattes som et sted, hvor borgerne stiller spørgsmål eller ønsker om tilkendegivelser. Denne form for indlæg bliver for byrådsmedlemmet et cue til at skrive et svar til borgeren. Cue-frame-relationen er;

Borgerne skriver indlæg for at få svar eller tilkendegivelser fra
byrådsmedlemmerne.

Online debattering bliver en proces, hvor byrådsmedlemmer skriver svar til borgernes konkrete opfordring hertil.

Et sted hvor borgere giver deres mening til kende

Borgerne skriver mange indlæg på debatten med deres holdninger eller kritik af spareforslag, Las Vegas festival, byudvikling, mv. og det er meget sjældent, at et byrådsmedlem skriver respons hertil, jf. tabel 5-2 i kapitel 5. De fleste af borgernes indlæg er formuleret som holdninger og en del som direkte kritik, og når indlæg får respons er det fra andre borgere, som udtrykker deres enighed eller uenighed med de synspunkter som er skrevet. Alle byrådsmedlemmerne læser og følger med i det som borgerne skriver på debatten. De framer debatten som værende borgernes sted til at give deres mening til kende.

”Jeg synes internettet er godt når der er noget folk gerne vil have debatteret. For eksempel vuggestue maden og der har været andre, der var også den der Las Vegas Festival der blev holdt. Der var der også gang i debatten. Jeg synes jo at det er godt, at der er et forum, hvor folk kan sætte sig ned og skrive....der kan du nøjes med at skrive halvanden linie.” Michael Henriksen, Byrådspolitiker

Det opleves af byrådsmedlemmet som positivt at borgere har et forum til at skrive indlæg, også at der er mange der skriver men umiddelbart ser byrådsmedlemmet ikke sig selv som en aktiv del af disse debatforløb.

”.....og det har jo været alt fra madordninger i daginstitutioner og skoler til ’er det synd at vi skal fælde træerne i den gamle allé uden for byen’ og hvad kan man have af ideer til hvis træerne skal fældes, hvordan man kan genetablere en allé. Og det er jo alt fra folk der har følelsesladet indgang til tingene til borgere der sidder og rent faktisk har en viden om et eller andet de gerne vil dele med os andre. Og det er da værdifuldt.jeg læser de indlæg der er og de er en naturlig del af min baggrundsviden.” Sten Rosing, Byrådspolitiker

”.....det er et udmærket talerør for folk og mange er heldigvis også fornuftige og skriver i en ordentlig tone.” Holger Møller, Byrådspolitiker

I interviewene er det tydeligt at byrådsmedlemmerne udvælger forskellige cues, f.eks. indlæg med forslag til genetablering af allé, følelser hertil, vuggestue maden, mv. Cues der relateres til vendinger som borgernes talerør, mulighed for at debattere sammen og give deres mening til kende overfor byrådet. Alle disse borgerindlæg bliver ikke referencepunkter for byrådsmedlemmet til selv at skrive sine synspunkter på debatten. Byrådet opfatter, at deres indlæg på debatten, hvad enten det er nye indlæg eller respons på borger indlæg, kan have betydning for, hvordan borgernes handlinger og holdninger på debatten.

”Der er vi rimelig enige om den der linje med vi skal ikke som politikere fylde for meget derinde, men det er fint nok at gå ind en gang imellem og kommentere på noget eller rette en misforståelse. Hvis vi som

politikere optræder alt for meget på den linje, så er det os der kommer til at sætte dagsordenen, nogen kan få det indtryk at hvis der er tre politikere fra forskellige partier der har været inde med en nogenlunde enslydende melding, så har de jo besluttet sig, så nytter det nok ikke noget at jeg giver min mening.” Sten Rosing, Byrådspolitiker

Byrådspolitikerer opfatter, at der er en sammenhæng mellem borgernes motivation til at skrive på debatten og så byrådspolitikeres synlighed på debatten. De har en forestilling om, at deres synlige tilstedeværelse på debatten kan virke hæmmende på borgernes motivation til at skrive indlæg og give deres mening til kende. En ny cue-frame-relation er derved i spil i online debattering:

Byrådsmedlemmers indlæg på debatten kan mindske borgernes motivation til at give deres mening til kende på debatten.

Denne cue-frame-relation afholder byrådsmedlemmet fra at skrive indlæg og derved blive synlig på debatten i byrådsperioden. Men borgernes mening på debatten bliver referencepunkter for byrådets interne diskussioner af sager.

”.... det er også en måde jeg kan få ekstra argumenter på. Jeg synes at det betyder meget, de signaler der kommer fra borgere. Og hvis det er sådan et emne hvor der er mange indlæg og sådan, så er det klart. Men der skal faktisk heller ikke ret mange indlæg til, før der bliver lyttet.” Karina Andersen, Byrådspolitiker

”For eksempel det med daginstitutionerne, der talte vi sammen politisk om det. Og det har det også kunnet i forhold til større planlægningsting, omkring byggerier i midtbyen, udstykning af boligområder eller det kan være en vej, hvor dem der bor der synes at der bliver kørt for hurtigt. Det er da noget vi taler med hinanden om og jeg kan da høre, at der er en del af mine byrådskolleger der gør det samme som jeg ved at gå ind og følge med i hvad borgerne debatterer.” Sten Rosing, Byrådspolitiker

Byrådspolitikeren opfatter debatten som et sted, hvor de kan finde gode argumenter og 'lytte' til det borgerne 'siger', hvilket kan give anledning til at byrådet taler om de forhold, som borgerne bringer op på debatten.

"Der er nogle ting, hvor jeg tænker, at det tager man med sig – jeg kan ikke lige komme på nogen konkrete ting, men nogen gange så kommer der nogle oplysninger der. Der var jo meget debat dengang vi indførte at folk skulle betale for vuggestue maden. Og der kan jeg da huske at jeg var meget inde og læse. Jeg var så også imod den der betaling. Så der fik man da nogle informationer fra forældrene som kunne bruges til at nuancere ens holdning til tingene. Det er da nok meget når man prøver at overbevise de andre om, at man synes det er en dårlig idé. Så bruger man jo alle de argumenter man kan finde, selvfølgelig mest dem man selv har rent politisk, men der kan jo godt være nogle nuancer man ikke har fået med, som man tager med. Ja, jeg tænker at det nok er sjældent at man vil ændre et synspunkt ved en netdebat." Michael Henriksen, Byrådspolitiker

Online debatterer er en proces, hvor byrådsmedlemmets finder det meningsfuldt at have en lyttende rolle overfor borgernes indlæg og finde gode argumenter til byrådsdiskussioner, men det er ikke nødvendigvis en proces, der ændrer byrådsmedlemmets synspunkt i forskellige politiske forhold og beslutninger. En ny cue-frame-relation kan identificeres til situationen, at borgere giver deres mening til kende på debatten:

Borgeres indlæg på debatten anvendes af byrådspolitikere som inspiration, f.eks. til at argumentere overfor andre byrådsmedlemmer i beslutningsprocesser.

Online debatterer frames som borgernes forum, hvor de kan give deres mening til kende og byrådsmedlemmet bør undlade at blande sig. Byrådsmedlemmet anvender debatten som inspirationskilde til det politiske arbejde i byrådet f.eks. at argumentere og overbevise andre medlemmer af byrådet om egne overbevisninger, hvilket jeg vil komme nærmere ind på i næste afsnit.

Et sted hvor byrådsmedlemmet kan få støtte til en sag gennem borgeres indlæg

Byrådspolitikerer bliver ind i mellem opmærksom på situationer, der kan give dem anledning til at udtrykke deres modsynspunkt i en given sag i et indlæg på debatten. Et eksempel herpå er under budget 2007, hvor mange borgere skriver indlæg og læserbreve med deres holdninger til besparelser og især hvilke områder, der ikke skal spares på. Venstrefløjen i byrådet vælger her at skrive et nyt indlæg med deres synspunkter omkring regeringens rolle i denne sparerunde samt hvilke værdier, der skal anvendes som grundlag til at prioritere beslutninger omkring besparelser. Et andet eksempel er under Las Vegas debatten, hvor den sidste del af debatten er borgere som evaluerer festivalen og argumenterer for at der ikke skal være kommunal støtte til en ny festival året efter. Her benytter et par byrådspolitikere, som er imod afholdelse af ny festival anledningen til at skrive et indlæg og udtrykke deres enighed i borgernes synspunkter og præcisere, at de ikke mener en ny festival bør støttes. Sidstnævnte eksempel sker i flere andre sammenhænge under den generelle debat.

”Politisk, de forskellige byrådspolitikere, vi bruger det da også somme tider mod hinanden eller på hinanden, argumenterer mod hinanden i nogle bestemte sager. Men vi kender jo godt deres holdninger i forvejen. Så det er jo altså informationen ved det.. men det virker, det gør det.....Det kan være vejforløb og det kan være lokalplaner, sådan nogle ting hvor man måske ikke er tilfreds med der hvor man synes det er på vej hen.. så er det jo altid rart hvis der kommer noget respons på det [indlæg på debatten]. Det giver en lidt ret. Sådan bruger jeg det i hvert fald.....Fordi det er hurtigt. Det er en hurtig måde at kommunikere på. Og som politikere kan vi nok heller ikke lade være med at bruge den [debatten] selvfølgelig for at prøve at påvirke nogle sager og dreje nogle sager.” Karina Andersen, Byrådspolitiker

Byrådspolitikerer bliver opmærksom på indlæg på debatten som, hvis det er borgerne som skriver, så er vedkommende enig med borgerne i den konkrete sag og hvis det er politikere som skriver så er vedkommende ofte uenig i deres synspunkt. Byrådspolitikerer vælger at skrive sit modsynspunkt til andre

politikere eller udtrykke deres enighed og opmuntring til borgere, der deler deres synspunkt. Formålet er at motivere borgere til at skrive flere indlæg om emnet på debatten og på den måde i byrådet kunne argumentere for borgernes holdning og støtte i sagen. Byrådspolitikerer skriver ikke direkte i sit indlæg at vedkommende gerne vil have støtte i sagen. Byrådsmedlemmet skriver typisk at de deler borgernes holdning og supplerer indlægget med deres opfattelse af, hvad der yderligere bør ske eller skitserer mulige problemer der kan opstå hvis der ikke skrives til handling. Byrådspolitikerer forestiller sig, at deres indlæg kan motivere borgere til at skrive flere indlæg om sagen og derved øge deres kilde til overbevisende argumenter i beslutningsprocessen. En cue-frame-relationen er;

Byrådspolitikerer kan motivere borgerne til at skrive flere indlæg med holdninger om emnet gennem deres egen direkte support til borgerne i et indlæg på debatten.

På den måde opfatter byrådsmedlemmet også debatten som et taktisk redskab, hvor de gennem sensegiving processer forsøger at producere forskellige cues, og derved påvirke andre brugere af debatten. Debatten er for byrådsmedlemmet et sted, hvor de kan få støtte til en sag gennem borgernes indlæg. Som proces bliver online debattering et forsøg på indsamling af borgeropbakning til et partis holdning i beslutningsprocesser i byrådet. Nogen gange bliver de indlæg, som borgerne skriver det cue som byrådspolitikerer udvælger, fordi det sættes i relation til framen om at byrådsmedlemmers eksplicitte opbakning kan motivere borgere til at skrive om emnet. Andre gange er det byrådsmedlemmers udtalelser i lokalavisen eller i byrådsalen, som bliver referencepunkt for byrådsmedlemmet til at skrive indlæg og opfordre borgerne til at reagere på debatten.

”... så har vi haft en lokaldiskussion og dem er der jo så nogle af, som jeg heller ikke er så enig med borgmesterens parti omkring en rideskole ude på en gård som kommunen har købt; der har været et indlæg. Men ellers kan der godt gå længere tid imellem.

Hvorfor lavede du det indlæg omkring rideskolen?

Det hang sammen med at vi egentlig har en byrådsbeslutning på at den gård er købt til, at der skulle udstykkes til boliger og det var faktisk ikke

det, der lige pludselig dukkede frem af disen fra borgmesterpartiets side. At det faktisk var af helt andre grunde, man havde købt det jordstykke, sådan at man kunne lave idrætsanlæg og campingplads til noget bibelcamping, vi har her i kommunen og så rideskole i bygningen. Og vi traf faktisk den beslutning, da vores parti, konservative, sagde ja til det jordkøb, at det var på betingelse af at bygningerne blev solgt, og det var på betingelse af, at der skulle sættes et arbejde i gang, så det kunne blive klargjort til boligudbygning. Og det har vi så ikke været enige om, Og det har også vist sig senere at vi er enige, eller rettere sagt Konservative har meldt ud at vi ikke vil lægge stemmer til at der skal være rideskole.” Holger Møller, Byrådspolitiker

Det er ikke altid, at der kommer respons fra borgerne, men flere gange gør der og byrådspolitikerne er enige om, at borgernes indlæg har en betydning i byrådssalen (mere herom under næste frame: et sted hvor borgerne giver deres mening til kende). I denne cue-frame-relation bliver online debattering en strategisk proces i arbejdet med byrådsbeslutninger. Set over hele byrådsperioden er det ikke en praksis, som ofte udspiller sig på debatten men den dukker op ind i mellem i hele perioden, hvor flere forskellige byrådsmedlemmer forsøger sig hermed, se eksempel 4 som afslutter med, at en SF politikers kommentar omkring mad i børnehaven. Dette hænger sammen med byrådspolitikerens opfattelse af, at debatten er en kommunikationskanal blandt flere mulige.

”Man kan godt lægge en føler ud, og det har jeg også selv før gjort....hvis det er en form for føler om et eller andet, så kan man godt nøjes med at prøve at kaste et debatindlæg ind på Oddernet. Men hvis det er noget man sådan virkelig skal bruge, og vi er i gang med en politisk proces og skal have truffet nogle beslutninger, og jeg har brug for at komme i dialog med nogle borgere for at få deres indspark til processen for at finde ud af, hvordan de reagerer på informationer, så vil vi bruge flere kanaler samtidig.” Sten Rosing, Byrådspolitiker

”Problemet er, at hvis det er en sag af en hvis størrelse, hvor vi siger at vi sætter nogle ressourcer ind, så sætter vi dem jo ikke bare derind

[debatten]. Så sker det ligesom med havnen; at den kommer ud i et større forum.” Niels Berg, Byrådspolitiker

Denne mere taktiske anvendelse af online debattering til at støtte beslutningsprocesser i byrådet bliver ved større sager understøttet af andre og for byrådspolitikere mere væsentlige kommunikationskanaler som lokalavisen eller dialoggrupper.

”....ellers har jeg gjort mig umage for at den først kom i aviserne. Vi har også meget brug for aviserne, vi har brug for at have et godt forhold til aviserne, rent politisk. Nu er det blevet sådan, for eksempel, Horsens Folkeblad de ryger helt automatisk på læserbreve og sådan noget. Og hvis jeg f.eks. laver et læserbrev, da er det mange gange jeg kun sender til aviserne, så kommer den automatisk på nettet også. Men hvis det er en debat der kører, så er det klart, så deltager man, så springer man på.”
Karina Andersen, Byrådspolitiker

En anden cue-frame-relation, som byrådspolitikeren producerer omkring online debattering er:

Debatten er en kommunikationskanal blandt flere, som kan anvendes til mindre sager og lægge følere ud.

Denne cue-frame-relation bruges af byrådsmedlemmet som reference til at afgøre, hvornår hun skal deltage i online debattering med et indlæg og hvornår hun skal kombinere forskellige kommunikationskanaler. Samtidig skal formen på indlægget være at opmuntre borgere til at skrive indlæg omkring emnet, f.eks. ved at skrive sig ind i borgerens kritik af en byrådsbeslutning og ligesom borgeren afkræve ansvarlige byrådspolitikere et svar.

Et sted hvor borgere skriver om specifikke og personlige sager

Mange af de indlæg som borgerne skriver på debatten handler om meget specifikke og personligt relaterede emner. F.eks. var der en del borgere som skrev indlæg under Budget 2007 debatten, hvor budskabet var, at besparelser ikke måtte ramme tennisklubben, Odder Gymnasterne, maden i børnehaven,

Ørting Skole, mad i ældreplejen, fritidsklubben, mv. Under debatten om Las Vegas festivalen var det personlige erfaringer med latterliggørelse pga. festivalens tema, kollegers kommentarer, at det bør være en økologisk event, en børne-event, jernbanen bør være en del, mv. Og i løbet af den generelle debat er der eksempler som en stor sten på vejen, der forhindrer gennemkørsel, udstykning af grunde i et bestemt lokalområde, Hou Havn, fældning af træer på Alléen i Odder, nabo til en svineproducent, mv. Alle emner der typisk tager udgangspunkt i borgerens egen hverdag, og de konsekvenser som de forskellige forhold har herfor. Og typisk skriver borgerne når de er utilfredse med noget konkret i deres hverdag eller i forhold til det at bo i Odder Kommune. Byrådsmedlemmets indlæg tager derimod udgangspunkt i flere interesser i kommunen end dem som borgeren refererer til. Det bliver ikke den konkrete skole, men skolestrukturen, det bliver ikke maden i Otilia, men madordning i alle institutioner, osv. Generelt er der et forskelligt fokus i hhv. borgernes indlæg og byrådsmedlemmets indlæg når de skriver et specifikt eller samlet svar til borgerne.

Politikernes opfattelse af denne specifikke og personlige vinkel varierer i den forstand, at nogle gange betegnes det som borgernes 'skærmydsler' andre gange som 'en ventil' for borgerne når noget går dem på og i mange tilfælde blot et udtryk for deres oplevelse af at være borger i kommunen. Men byrådspolitikerne oplever dette personlige og specifikke fokus som et problem, når de selv skal skrive respons på disse indlæg. Et eksempel herpå er følgende byrådsmedlems overvejelser.

"Jeg synes at de eneste gange hvor jeg har tænkt, det her er dybt uhensigtsmæssigt, det er hvis det er enkeltsager der rejses. Det er nogle ganske få gange sket at nogen har rejst en enkeltsag, f.eks. utilfredshed eller skuffelse med den hjemmehjælp man har fået, eller gamle mor har fået. Der var en kvinde hvis søn døde, og hvor hun efterfølgende følte at han ikke havde fået ordentlig pleje. Og det er sådan nogle, de er så svære for der kommer hurtigt nogle der hægter sig på i forhold til at sige, "det er også forfærdeligt". Så kommer der nogle der siger "nu må politikerne på banen", og det er fuldstændig umuligt at svare sådan noget på nettet synes jeg i virkeligheden. Så kan man komme med nogle generelle faldballader om "at på det her område har vi indrettet..." og så tænker jeg, at det er fandeme uetisk i forhold til en kone der sidder og er dybt

ulykkelig over at hendes søn på 40 år døde. Det er det altså ikke velegnet til, det der forum, fordi det ender altid med, så vidt jeg kan læse mig til når det er enkeltsager, så ender det altid med at der er nogle der sidder tilbage og er kede af det og frustrerede, for de synes ikke at de har fået de svar de afkrævede..... Hvor jeg tænker, de samme mennesker de generer mig ikke, hvis de indlæg kommer som læserbreve i Odder avis. For der kan jeg sætte mig ned og skrive et brev til det menneske, hvis jeg vil som politiker, eller ringe dem op og sige, jeg har læst dit læserbrev og det har berørt mig, hvis du har brug for at komme af med det, er du velkommen til at læsse det på mit bord. Det er jo ikke det samme på nettet, der har jeg jo ikke en privat korrespondance med de mennesker, eller personlig korrespondance. Det synes jeg sgu er svært, det synes jeg ikke det er egnet til. Selvom jeg godt kan forstå, at nogle i afmagt og frustration tænker, nu knalder jeg det sgu ind på nettet, så det bliver synligt for hele verden, at der er noget her, kommunen ikke gør ordentligt. Der er altid nogle der mistolker vores intentioner med at svare herinde, fordi hvis man måske skriver, at man har valgt at man svarer vedkommende personligt, men at der kommer et svar til vedkommende, så vil man ikke stå ved det eller et eller andet. Men sådan er det, det er en præmis, tænker jeg.” Sten Rosing, Byrådspolitiker

For byrådsmedlemmerne er netop denne følelsesmæssige vinkel slet ikke dominerende på debatten, men den er et meget godt eksempel på deres oplevelse af, at debatten ikke er egnet til at besvare følelsesladede indlæg. Cue-frame-relation;

Politikerne varetager hele kommunens interessefelt, hvilket er i modsætning til borgernes indlæg med fokus på personlige interesser.

Borgerne har et personligt og enkeltsags fokus i deres indlæg og byrådsmedlemmet opfatter, at de selv varetager et meget større interessefelt, hvilket kan blive et problem når politikeren har dialog med borgeren på debatten. Online debattering bliver for byrådsmedlemmet en proces, hvor de jævnlige redegør og argumenterer for kommunens mere overordnede syn på forskellige sager og beslutninger. Hvor deres opgave bliver at synliggøre overfor borgeren, at der er mange andre interesser at tage hensyn til i de

beslutninger som træffes. I tilfælde hvor indlæg er meget følelsesladede vælger byrådsmedlemmet andre medier som telefon, brev eller mail, hvis hun tager kontakt til borgeren.

Et sted hvor en begrænset gruppe af borgerne giver sig til kende

Ved en sammentælling af, hvor mange forskellige borgere, der skriver på debatten, er der 327 borgere, som har skrevet på debatten i byrådsperioden. Den temadebat, som har flest forskellige borgere, der skriver indlæg er debatten om Las Vegas festivalen. Det er klart, at der under den generelle debat, er flere borgere som skriver, men det er indenfor mange forskellige emner. Der er en gruppe borgere på omkring 5-7 personer, som skriver jævnligt på debatten og i perioder de fleste af indlæggene på debatten. Kommunen laver ikke selv en optælling af, hvor mange der skriver indlæg ej heller af hvor mange, der klikker ind på debatten. Byrådsmedlemmerne har derved ingen præcise tal at forholde sig til andet end Jens Hoffs (2004) forskningsprojekt omkring politikeres og borgeres anvendelse af forskellige medier, hvor Odder Kommune var casen. Her lavede han en spørgeskemaundersøgelse blandt borgerne for at finde ud af, hvor mange der læste debatten. I denne undersøgelse har ca. 25 % af den voksne befolkning besøgt kommunens hjemmeside mindst en gang om måneden og 18 % har besøgt debatforummet (Hoff & Storgaard, 2005). Nogle byrådsmedlemmer kan huske, ikke de præcise tal, men at de var overrasket over at der alligevel var så mange borgere som læste på debatten. Men generelt er byrådsmedlemmet i tvivl om, hvor mange der læser debatten og der er lidt nuancer i opfattelserne afhængig af om de vil skrive på debatten eller ej.

”Jeg ved ikke hvor stor en procentdel der kigger på Odder nettet, altså kigger på debatsiden, det har jeg ingen idé om. Det er måske ikke andet end 10%, og 10% er måske også mange. Men der er i hvert fald masser af folk som ikke aner at det kører, det kan jeg også høre, når man spørger om de har set det og det.” Karina Andersen, Byrådspolitiker

”Jamen fordi det jo egentlig er en effektiv måde... Problemet er, hvor mange læser det? Vi ved jo ikke hvor mange der går ind på de debatsider.” Niels Berg, Byrådspolitiker

I situationer hvor byrådsmedlemmet ikke syntes det er 'nødvendigt' at skrive argumenterer de derfor ved at påpege, at det er usikkert hvor mange der egentligt læser på debatten. Og i situationer hvor byrådsmedlemmet gerne vil skrive på debatten bliver vægten mere lagt på debattens potentiale til at nå ud til mange borgere. Byrådsmedlemmerne skelner mellem de borgere, som læser debatten og så de borgere som skriver indlæg på debatten. Generelt opfattes gruppen af borgere som skriver på debatten som mindre end gruppen af borgere som læser. Som citatet ovenfor afspejler, kan det f.eks. være ca. 10% af borgerne i kommunen som læser. Men gruppen som skriver opfattes meget mindre, hvilket følgende citater afspejler.

"Jeg synes at de fleste der skriver er de samme igen og igen." Niels Berg, Byrådspolitiker

"Man må jo så også sige at det er meget de samme, der skriver. Der er nok ikke ret mange flere der gider at læse om gylle. Det har der været rigtig meget om." Michael Henriksen, Byrådspolitiker

"Vel vidende at det også er et begrænset udsnit af borgerne der giver sig til kende derinde hvis man har fulgt med på den i nogle år, så har man en eller anden fornemmelse af hvem der er faste debattører og når der kommer nye folk på banen. Nogle skriver jo også når de er nye, hvad det er der lige nu får dem til at tilkendegive en mening derinde.det er de samme der suser rundt, de samme 40-50 borgere der suser rundt derinde med deres synspunkter altid. Jeg bliver så glad hver gang jeg ser et hvor jeg tænker det navn har jeg aldrig set før." Sten Rosing, Byrådspolitiker

Flere byrådsmedlemmer påpeger også på, at journalister fra lokalavisen kan finde på at ringe og spørge til noget, som de har skrevet på debatten. Så uanset de vage fornemmelser af, hvor mange borgere der læser debatten og hvor mange borgere som skriver på debatten så har byrådsmedlemmet en opfattelse af at gruppen af borgere som læser er en del større end gruppen som skriver, selvom der stadig er mange borgere som ikke ved at debatten eksisterer. En ny cue-frame-relation kan formuleres:

Antallet af borgere som læser debatten er en del større en antallet af borgere som skriver indlæg på debatten men mange borgere ved slet ikke debatten eksisterer.

Denne opfattelse hænger også sammen med, at der løbende er nye borgere som skriver på debatten og samtidig en forestilling om, at det ikke er alle borgere, som har lyst til at skrive og gøre sig synlig på debatten. Opfattelsen af at gruppen af læsere er større end dem som skriver bliver et referencepunkt til nogle gange at bruge debatten til at få borgeres opbakning omkring en beslutning. Trods de vage fornemmelser af, hvor stor gruppen af læsere er, framer byrådsmedlemmerne debatten som et medie, der når ud til et begrænset udsnit af borgerne. Flere byrådsmedlemmer peger på grupper, som de er helt sikre på ikke bruger debatten og bringer repræsentativitet ind som et problem for anvendelse af debatten.

”Det største problem, synes jeg, det er, at dem som er svagest og som jeg synes jeg skal repræsentere, dem skal man huske, at de ikke nødvendigvis kommer til orde her. Det samme med de ældre som er de allersvageste ældre. De bliver ikke hørt. De stærke ældre kan sagtens blive hørt men de svage ældre, der virkelig har brug for omsorg eller hjælp, har ikke selv ressourcer til at gå ind. Så det er det der med at man hele tiden skal huske at der bliver sorteret nogle fra.” Michael Henriksen, Byrådspolitiker

”Fordi.. hvem er det der skriver? Det er ikke nogen som har kendskab til hr. og fru Jensen på fjerde sal. De er ikke begyndt at skrive endnu og det kommer de heller ikke til den generation der, som jeg selv tilhører.” Henrik Jensen, Byrådspolitiker

”Så jeg kunne godt forestille mig at anvendelsen af det der debatforum skulle strammes lidt op, så at det blev lidt mere repræsentativt. Vi har jo set eksempler på at det kun er nogle helt specifikke grupper, der præger det. Nu havde vi en debat om alléen og det var en der kørte. Og det er klart, det er alléens venner og det er miljøfolk, der fylder alt.” Vivi Madsen, Byrådspolitiker

Hvem, der er repræsenteret gennem debatten, og hvem der ikke er, kan variere lidt afhængig af, hvilket byrådsmedlem man spørger. Men det repræsentative element bliver generelt opfattet som et problem ved anvendelsen af debatten til kommunikation med borgerne. En ny cue-frame-relation kan formuleres;

Debatten er ikke en kommunikationskanal der når ud til et repræsentativt udsnit af borgerne.

Byrådsmedlemmet opfatter derfor debatten som problematisk som kommunikationskanal, fordi de kun når ud til et begrænset udsnit af borgerne i online debattering. Denne cue-frame-relation hænger sammen med byrådsmedlemmets opfattelse af, at debatten er en kommunikationskanal blandt mange. Det at debatten ikke er repræsentativ bliver et referencepunkt til ikke at anvende debatten, andet end til mindre sager. I større sager anvendes flere eller helt andre kommunikationskanaler.

Et sted for debattrolde og useriøs tone i indlæg

Tonen i indlæggene kan i perioder variere meget. Under især Las Vegas-debatten var der mange negative og en del helt useriøse indlæg på debatten, jf. eksempel 6, hvor to borgere har nærmest en 'samtale' om hvor latterlig de finder debatten. De meget negative og useriøse indlæg er også under den generelle debat men det varierer meget og der er mange indlæg som har en personlig og nogen gange noget 'rå' tone men sagligt indhold. Byrådsmedlemmerne refererer i interviewene flere historier for at illustrere den useriøse og negative tone blandt borgernes indlæg og især en historie bliver fortalt.

”Der har været nogle forløb, hvor man har diskuteret højt og længe om man egentlig skulle gå ind og fjerne indlæggene. Blandt andet havde kommunen en miljømedarbejder, der blev hængt meget ud, fordi man antydede, at dels fordi hun var medlem af partiet venstre og dels var kæreste med en landmand osv., så opfyldte hun ikke hendes opgaver med tilsyn ude hos svinebønderne. Og det var meget ubehageligt og medførte faktisk at hun rejste, fordi hun følte, at hun manglede opbakning fra kommunens side for at få indlæggene stoppet og lukket ned. Der har så efterfølgende været eksempler, og det skulle man så nok også have gjort

ved hendes tilfælde her. Der har efterfølgende været eksempler på indlæg der er blevet fjernet fordi de var direkte rettet med navn og alt muligt. Og det er selvfølgelig den kedelige side af det. Man har i hvert fald vurderet indtil nu at den positive effekt fylder mere end den negative, simpelthen.” Holger Møller, Byrådspolitiker

Historien om miljømedarbejderen bliver fortalt af de fleste af byrådsmedlemmerne. Alle indlæg herom blev efterfølgende fjernet fra debatsiderne og en af de borgere ’som stod i spidsen’ for denne debat om miljømedarbejderen er en af dem som i dag betragtes som det der af forvaltningen betegnes som en ’debattrold’. En debattrold er en borger, som skriver indlæg i en useriøs tone, skriver mange indlæg og kommenterer det som mange andre borgere skriver. Disse debattrolde fylder meget i byrådsmedlemmets bevidsthed og i interviewene var det en borgergruppe som byrådsmedlemmerne vendte tilbage til flere gange.

”Nu har Bugge, nu har borgmesteren igen meldt ud og som oftest til grin”. Det er sådan nogle udtryk der gør, at så gider jeg ikke svare på det. Så er han ikke saglig.Hvis det bare er de der tre brokkehoveder som oftest også skændes indbyrdes, der går vi ikke ind.” Niels Berg, Byrådspolitiker

”..... den [debatsiden] blev ret hurtigt overtaget af nogle bestemte som selvfølgelig fulgte med, kunne man næsten se, fra morgen til aften og så snart der var noget, de synes de skulle skyde efter så gjorde de det, og det har egentlig ødelagt debatten lidt. Men det fungerer stadigvæk og de lærer selvfølgelig også, når de har skrevet 10 indlæg, og der ikke er nogen der gider at svare, jamen så finder de også ud af, at det ikke er så smart. Men de er der stadigvæk og så snart der er en anledning så er de også på.” Vivi Madsen, Byrådspolitiker

For byrådsmedlemmet er disse debattrolde en væsentlig årsag til, at han ikke vil skrive indlæg på debatten. Byrådsmedlemmet opfatter det som et ’lavt’ debatniveau og bruger vendinger som ’en spand skidt i hovedet’, ’tumpediskussioner’ og ’nedgjort’.

”...rent ud sagt tumpediskussioner hvor et par stykker af de der herrer som er derinde mange gange hver dag, som ryger i totterne på hinanden over et eller andet, og hvis som politiker er uheldig at ryge ind i sådan én, jamen så afskriver man det. Og den debat har vi haft med hinanden og nogle siger ”jamen jeg har været inde og kigge og helt ærligt altså, det debatniveau”. Sten Rosing, Byrådspolitiker

”Men jeg har da skrevet nogle indlæg, men ikke vildt mange og nogle af byrådsmedlemmerne trak sig lidt tilbage da de fandt ud af at de kunne få hældt en skidt spand i hovedet, fordi der er jo ikke nogen censur på det, som sådan,” Holger Møller, Byrådspolitiker

”Og så har jeg i perioder brugt det der debatforum afhængigt af hvilket emne det er, men jeg har været mere passiv her de senere år for jeg synes at det har udviklet sig lidt uheldigt, det domineres nok af fire-fem borgere som mere eller mindre, synes jeg, jeg vil ikke sige saboterer for vi har ytringsfrihed og alt muligt andet, men i hvert fald kommer med indlæg der gør at man ikke sådan lige om man så at sige bliver stimuleret til at indgå i debatten, fordi at man bliver nedgjort hver gang du kommer med noget ud fra nogle andre ting. Der er nogle mennesker der læser noget i det du skriver, som slet ikke har været din mening ... ” Vivi Madsen, Byrådspolitiker

At debattrolden er til stede på debatten opleves som at denne lille gruppe af borgere er i stand til at dominere debatten og flere peger også på at det får andre borgere til at holde sig væk fra debatten. Cue-frame-relationen er;

Debattrolde dominerer debatten med useriøs og nedgørende adfærd som får andre debattører til at holde sig fra at skrive sin mening på debatten.

Debattrolde bliver en del af online debattering og byrådsmedlemmerne vælger at holde sig væk herfra ved ikke at skrive indlæg. Men det er debatadfærd som de diskuterer og som de oplever som et problem for online debattering. Men de oplever også det at løse problemet som problematisk. Indtil videre er der ikke lavet nogen form for restriktioner på debatten og forvaltningen vælger ind

imellem at kommentere indlæg og opfordre til 'lødighed' i indlæggene. I andre tilfælde er det andre borgere som skriver et indlæg og kommenterer denne gruppe debattroldes adfærd. Men på trods af den useriøse tone er det for byrådsmedlemmet stadig borgere, der har ytringsfrihed og begrænsninger kan opfattes som censur.

”..... der sidder en tre-fire stykker som med et ubehageligt sprogbrug og simpelthen skyder på hver eneste indlæg der kommer ind. Det ser jeg nok som det største problem. Og der har man da, altså i perioder, snakket om at måske skulle man lukke ned, eller ligefrem udelukke bestemte personer, men det er jo vanskeligt, for det må man jo egentlig heller ikke.” Holger Møller, Byrådspolitiker

Selvom debattroldenes adfærd opfattes som problematisk, opfattes det også som problematisk at udelukke borgere fra at ytre sig på debatten, selvom deres sprogbrug og form er temmelig nedladende. En debattrold er stadig en borger, som har rettigheder også på debatten.

”Men han er stadig en borger der mener det jo. Det kan godt lykkes borgerne at få os til at snakke sammen politisk ud fra de indlæg.” Sten Rosing, Byrådspolitiker

Trods det at byrådsmedlemmet opfatter debattroldenes indlæg som useriøse og problematiske for debatten, så læser de alligevel indlæggene og nogen gange kan emnerne i selv debattroldenes indlæg få byrådsmedlemmerne til at tale sammen.

Teknologi i byrådsarbejde og byrådsarbejde som bibeskæftigelse

Tid og prioritering er to andre forhold som byrådsmedlemmet har fokus på i interviewene. Disse to forhold er ikke umiddelbart relateret til online debatten men mere til deres arbejde som byrådsmedlem generelt. Men der er to forhold, som byrådsmedlemmet bruger som forklaring på ikke at deltage i online debattering, og derved som frame der er med til at forme deres adfærd. Det er normalt, at byrådsmedlemmer har fuldtidsarbejde ved siden af deres politiske engagement og byrådsarbejdet. Men selv borgmesteren og byrådsmedlemmer,

som er på pension bruger denne forklaring, hvilket kan tyde på at det også handler om at byrådsmedlemmet ikke umiddelbart oplever online debatten som en teknologi, der letter hans arbejde. Byrådsmedlemmet oplever at der er meget at sætte sig ind i og holde sig opdateret med i de løbende sager, som de skal tage stilling til i byrådet, og tidsmæssig prioritering bliver centralt.

”Jeg prioriterer rent tidsmæssigt. Bare alene det, at følge med i de forskellige udvalg, man sidder jo ikke i alle udvalg, og det at se nogen af dokumenterne i andres udvalg, jamen så har man egentlig fået nok af computer i denne omgang.” Henrik Jensen, Byrådspolitiker

Mængden af læsestof bliver et cue til at prioritere mellem opgaver. IT opfattes generelt som et værktøj i byrådsarbejdet. Men ud over mængden af læsestof bliver også det at sidde foran skærmen et cue til tidsmæssig prioritering.

”Ja, men det er nok et spørgsmål om tid. Tiden er jo en vigtig faktor. Vi bliver jo, takket være IT, der snakkes så meget om det papirløse samfund, men tvært imod så har vi jo fået ti gange så meget papir som vi havde tidligere, takket være IT så er læsebyrden jo ekstrem stor.” Niels Berg, Byrådspolitiker

Byrådsmedlemmet skelner også mellem at læse på en computer og det at debattere via en computer. Af byrådsmedlemmets adfærd på debatten er det tydeligt at se, at de sjældent involverer sig i egentlige diskussioner hverken med borgere eller andre byrådsmedlemmer. Kun i de tilfælde, hvor et byrådsmedlem søger opbakning omkring en et bestemt udfald af en byrådsbeslutning eller under valget, hvor vedkommende forsvarer egen indsats i byrådet, er der tegn på en egentlig debatteren. Ellers er der andre frames som f.eks. at det er borgerens forum, Hvilket understøtter det at byrådsmedlemmet ikke skal involvere sig i debatter, men i stedet indtage en ’lyttende’ rolle på debatten. Online debatten eller computeren som medie til debat og diskussioner opfattes derfor generelt som problematisk, hvilket tyder på at byrådsmedlemmet har andre forventninger til det at debattere end hvad der er muligt på online debatten. Andre byrådsmedlemmer fremhæver, at debat og diskussioner bedst udfolder sig når de står ansigt-til-ansigt med vedkommende de diskuterer med.

”Det er ikke det samme som når der kommer et eller andet debatoplæg fra partiet på computer.. det gør der jo. ”VI MENER” det hedder det vist i Socialdemokratiet ikke, så læser man det og så siger nå... Så skal der jo en debat i gang, så kan vi begynde og diskutere det. Det vil jeg meget gerne, men igen mundtligt.” Henrik Jensen, Byrådspolitiker

”Men det der med at diskutere på nettet.... så vil jeg altså hellere diskutere med folk face to face. Der er noget flygtigt... hurtigt... man kan hurtigt skrive noget på et net.” Michael Henriksen, Byrådspolitiker

Det er kun få byrådspolitikere, der eksplicit forholder sig til interaktionsformen debat/diskussion og hvorvidt denne form er forskellig fra det som skrives på debatten, ligesom ovenstående to citater illustrerer. Online debatten som medie til diskussioner bliver også relateret til prioritering af byrådsmedlemmets deltagelse på debatten. En cue-frame-relation for byrådsmedlemmet som er knyttet til teknologi er:

Byrådsarbejde må prioriteres rent tidsmæssigt, så der f.eks. er mulighed for at møde andre mennesker fysisk i debatter og diskussioner, da teknologi ikke er velegnet som medie til at diskutere.

Denne meningskonstruktion bliver et referencepunkt for byrådsmedlemmets handlinger på debatten. Blandt byrådsmedlemmers indlæg er der kun få eksempler på diskussion eller debat mellem deltagere på debatten, hvor debat forstås som kommunikation mellem to eller flere personer, som enten er tilhængere eller modstandere af forhold, og gennem argumentation udfordrer modstanderens argumenter (Wattles & Radic-Bojanic, 2007). Eksemplerne er ikke lange debatforløb, men mere brudstykker af debat, altså den del hvor forskellige parter tilkendegiver at være for eller imod en beslutning eller forslag, mv. Det meste af den kommunikation, der udspiller sig direkte på debatten er envejs-kommunikation i den forstand, at afsenderen ikke nødvendigvis forholder sig til det andre skriver, men giver sin mening til kende, og det er ikke eksplicit om vedkommende er for eller imod det andre siger eller skriver, men blot at vedkommende har denne holdning. Et forhold som for byrådsmedlemmet hænger sammen med deres opfattelse af, at debatten ikke er velegnet til

diskussion. Men også at mediet ikke er repræsentativt og blot et blandt flere mulige medier til borgerdialog.

6.6 Hvordan byrådsmedlemmet handler ud fra forskellige frames i løbet af byrådsperioden

De fleste af de indlæg som byrådspolitikerne skriver i byrådsperioden er svar på andres indlæg eller læserbreve. Disse svar har til formål at redegøre og informere om faktiske forhold i en given sag. I de fleste tilfælde er det borgeres indlæg, men det kan også være andre politikeres indlæg eller udtalelser i avisen som de reagerer på, typisk indlæg som stiller et konkret spørgsmål eller som generelt stiller spørgsmålstejn ved en konkret proces eller beslutning i byrådet.

Tabel 6-6 er en opsamling af de cue-frame-relationer, som byrådsmedlemmet konstruerer omkring debatten – altså den mening som de skaber omkring online debatten og som former deres adfærd på debatten og aktiviteter relateret hertil. Alle frames er i spil i et eller andet omfang i de fire forskellige debatter i byrådsperioden. Men nogle af disse frames er mere dominerende end andre. De fleste cue-frame-relationer kan samles i en overordnet framing af debatten, som et sted hvor byrådsmedlemmet bliver synlig. Altså samme overordnede frame som for den politiske kandidat, men som sættes i relation til helt andre cues og frames. Byrådsmedlemmets mest dominerende frame er ikke at være synlig på debatten og derved ikke at skrive på debatten, hvilket der er forskellige rationaler bag. F.eks. at det er borgernes sted, at der ikke bør være udtalelser om igangværende sager, at mediet kun når ud til bestemte grupper af befolkningen, osv. Byrådsmedlemmet læser og borgeren skriver. Ind i mellem udvælger byrådsmedlemmet cues som gør at der skal tales om det borgeren skriver blandt byrådskolleger. Byrådsmedlemmet framer debatten som et sted, hvor der kan udvikle myter hvorfor cues, der viser at misforståelser er i spil i borgernes indlæg, resulterer i at byrådsmedlemmet skriver en redegørelse. Men byrådsmedlemmet afventer at der tegner sig et mønster, hvor flere borgere – nogen gange er dette et par stykker andre gange er det mere end 25 indlæg – gentager de samme misforståelser i deres indlæg. Først på dette tidspunkt og

efter at have diskuteret det med byrådskolleger vælger byrådsmedlemmet at skrive en redegørelse på debatten.

Cue-frame-relationer	Relaterede handlinger
Et sted med misforståelser, faktuelle fejl og mytedannelse	Redegøre ved misforståelser og undgå myter Informere borgere omkring specifikke aktiviteter Underskrive med byrådsrelation eller udvalgspost Det ansvarlige byrådsmedlem for området skriver indlægget
Et hurtigt medie hvor byrådspolitikerens skal tænke sig om før hun/han skriver	Tænke indlæg godt igennem før de lægges ud på debatten Evt. få informationschef eller andre faglige fra forvaltningen til at læse indlægget. Evt. få informationschefen til at skrive et udkast til indlæg
Udtalelser om igangværende udvalgsager kan skabe falske forhåbninger hos borgeren	Ikke skrive om sagen på debatten Udvalgsformand eller tilsvarende kan skrive redegørelser ved udbredte misforståelser blandt borgere
Borgerne skriver indlæg for at få svar eller tilkendegivelser fra byrådsmedlemmerne	Skrive indlæg og svare på direkte spørgsmål
Byrådsmedlemmers indlæg på debatten kan mindske borgeres motivation til at give deres mening til kende på debatten	Ikke skrive indlæg da det kan påvirke borgere til at undlade med at skrive Læse indlæg og finde inspiration til argumenter Bruge borgeres argumenter til at overbevise andre byrådsmedlemmer
Borgeres indlæg på debatten kan bruges i byrådspolitikerens argumentation til at overbevise andre byrådspartier i beslutningsprocesser	Diskutere emner og holdninger fra indlæg i byråd, udvalg eller parti Skrive enkelte indlæg for at motivere borgerne til at skrive mere i en sag hvor byrådsmedlemmet kan bruge mere støtte
Byrådspolitikerens kan motivere borgerne til at skrive flere indlæg med holdninger om emnet gennem deres egen direkte support til borgerne i et indlæg på debatten	

Debatten er ikke en kommunikationskanal der når ud til et repræsentativt udsnit af borgerne	Anvendes til at kommunikere om mindre sager Anvendes til at lægge en føler ud Anvendes som supplement til aviser, borgermøder, høringer, mv. i større sager.
Debatten er en kommunikationskanal blandt flere som kan anvendes til mindre sager og lægge følere ud	
Antallet af borgere som læser debatten er en del større end antallet af borgere som skriver indlæg på debatten men mange borgere ved slet ikke debatten eksisterer	
Debattrolde dominerer debatten med useriøs og nedgørende adfærd som får andre debattører til at holde sig fra at skrive sin mening på debatten	Ikke skrive indlæg som respons hertil Forsøge at ignorere disse indlæg Afholder andre borgere fra at skrive Begrænsninger vil være en form for censur
Politikerne varetager hele kommunens interessefelt hvilket er i modsætning til borgernes indlæg med fokus på personlige interesser	Fastholde og synliggøre et bredere interessefelt i indlæg Anvende andre medier til borgerdialog
Byrådsarbejde må prioriteres rent tidsmæssigt, så der er mulighed for at møde andre mennesker fysisk i debatter og diskussioner, da teknologi ikke er velegnet som medie til at diskutere	Læse indlæg på debatten Deltage i borgermøder Bruge tid i byen og tale med borgerne

Tabel 6-6: Byrådsmedlemmets konstruktion af mening omkring online debattering.

Byrådsmedlemmet handler i en kontekst for kommunalpolitiske processer. Mening som produceres i relation til debatten er indenfor denne kontekst. Byrådsmedlemmets opfattelse af politisk arbejde i kommunen, er den kontekst hvori online debatten problematiseres. De fleste byrådsmedlemmer bruger lignende teknologi privat, f.eks. mail og messenger, men har svært ved at se, hvordan og hvornår debatten kan bruges i byrådsarbejde. De byrådsmedlemmer som sjældent skriver i byrådsperioden skriver indlæg på debatten under valgkampen.

6.7 Konklusioner om politiske roller i relation til online debatten

Politikerne indtræder to roller på debatten: politisk kandidat og byrådsmedlem. Den politiske kandidat er på debatten i en kort periode på ca. 3 måneder op til kommunalvalget. Der er mange politiske kandidater og de skriver mange indlæg på debatten. Alle indlæg handler om at synliggøre dem selv og deres politiske holdning som kandidat til kommunalvalget. Debatten opfattes som en let tilgængelig kommunikationskanal blandt flere som er anvendelig i forhold til at profilere sig som kandidat til kommunalvalget. En politisk kandidat indgår ikke i dialog eller debatter med borgere. De er meget villige til at svare på spørgsmål fra borgerne og gerne åbne spørgsmål, der handler om valget og deres holdninger til fremtiden i Odder Kommune. En typisk måde at optræde på debatten som kandidat er at synliggøre egen holdning hver gang andre kandidater bliver synlige. Dette resulterer dels i at borgere kan få flere partiers og kandidaters svar på et spørgsmål og dels i at andre politiske kandidater nye indlæg på debatten får meget respons i den forstand, at andre kandidater skriver indlæg med deres synspunkt. Det er ikke særlig tit at interaktionen mellem kandidater på debatten bliver en egentlig debat eller politisk diskussion. Når dette sker, er det typisk politiske kandidater som også er siddende byrådsmedlemmer som diskuterer de faktiske forhold i kommunen. Ifølge den politiske kandidat er borgerens rolle i denne periode hovedsageligt at læse om politiske synspunkter om fremtiden i kommunen. De forestiller sig at en hel del borgere læser og følger med på debatten ligesom de gør i andre medier i denne periode. Borgeren er en vælger, der søger information til at træffe beslutning om hvor de skal sætte krydset til valget. Uanset hvor mange indlæg borgeren skriver omkring forskellige kommunale emner, så er det mulighedsrum som den politiske kandidat skaber, et forum til at drive valgkamp.

Byrådsmedlemmet skriver ikke særlig tit og ej heller mange indlæg på debatten i løbet af byrådsperioden. Byrådsperioden er på knap fire år – de sidste tre måneder op til kommunalvalget ændrer debatten form i den forstand at det eneste måde hvor politikere er synlige på debatten er som politiske kandidater. Byrådsmedlemmet er ikke synligt på debatten under valgkampen og hvis et byrådsmedlem er synlig så er det fordi vedkommende i denne periode også har

rollen som politisk kandidat. Perioden hvor byrådsmedlemmet optræder på debatten er altså den periode, hvor der ikke er valgkamp. Byrådsmedlemmet opfatter også debatten i byrådsperioden som et sted hvor de bliver synlige ligesom den politiske kandidat under valgkampen. Denne opfattelse af synlighed er også det som får byrådsmedlemmet til at vælge ikke at skrive indlæg på debatten og byrådsmedlemmerne er i det hele taget meget forsigtige med hvor, hvornår og hvordan de skal være synlige på debatten.

Byrådsmedlemmets opfatter ikke online debatten som egnet til at anvende i politiske processer, og fremhæver en række forskellige forhold, som problematiserer debatten til denne opgave. Byrådsmedlemmet opfatter debatten som borgernes debatforum, hvor de læser indlæg og holder øje med potentielle myter blandt borgerne. Når flere borgers indlæg afspejler misforståelser skriver byrådsmedlemmet et indlæg og redegør for faktiske forhold i en given proces eller beslutning. Det er ofte det byrådsmedlem som er formand for det relevante udvalg, partiformand eller på anden måde den officielt ansvarlig for området. Ind i mellem anvender byrådsmedlemmet debatten til at afprøve mindre sager af eller få borgerne til at skrive om en bestemt beslutning.

Generelt opfatter byrådsmedlemmet debatten som borgernes forum. Mange borgere skriver i perioder mange indlæg på debatten i byrådsperioden og byrådsmedlemmet opfatter de fleste af disse indlæg som borgernes mulighed for at komme af med deres frustrationer og opfatter debatten som en ventil for borgerne. Byrådsmedlemmet mener at det er vigtigt at de ikke selv er for synlige på debatten, da dette kan afholde borgere fra et skrive indlæg. Måden byrådsmedlemmet enacter debatten på i byrådsperioden minder mest om læserbrevssiderne i lokalavisen. Men med den væsentlige forskel at de ikke opfatter debatten som et medie der når ud til særligt mange borgere i modsætning til lokalavisen, hvilket har betydning for deres håndtering af det som sker på debatten.

Både den politiske kandidat og byrådsmedlemmet framer debatten som et sted, hvor de bliver synlige. Et forhold som opleves som en kæmpe fordel for den politiske kandidats valgkampagne men som problem for byrådsmedlemmets arbejde med politiske processer og sagshåndtering. På denne måde skabes der generelt to former for anvendelse af debatten: som kampagneredskab og som borgerforum. Som kampagneværktøj bliver borgeren en vælger, der kan få indsigt i forskellige politiske kandidaters holdning op til valget. På borgerforummet kan borgeren skrive sin holdning ligesom i lokalavisen.

Politiker roller på debatten

Byrådsmedlemmet er en læser som kan bruge debatten som baggrundsviden i den politiske proces ligesom f.eks. læserbreve i lokalavisen.

7 FORVALTNINGENS ROLLER PÅ ONLINE DEBATTEN

I dette kapitel viser jeg at forvaltningen kan deles i to grupper, som har forskellig adfærd på og i relation til debatten. En gruppe handler som mediator og tager ansvar for anvendelse af debatten i forhold til forskellige brugere. Den anden gruppe i forvaltningen er forskellige fagansvarlige enheder på kommunen, der handler på debatten i forskellige sammenhænge. Nogle af de medarbejdere som indtræder i rollen som mediator indtræder også ind i mellem i rollen som faglig forvalter, men det er tydeligt at der er forskel på adfærd og mening som skabes i de to roller.

I følgende afsnit viser jeg, hvordan disse to grupper fra forvaltningen i Odder Kommune enacter deres anvendelse af debatten i praksis. Gennem en analyse af deres framing af debatten relateret til forskellige cues viser jeg, hvordan de skaber mening om debatten og dens anvendelse. Herunder med hvem og hvordan de interagerer på debatten, hvem de forestiller sig er deres modtagere på debatten samt modtagere af det input, der produceres på debatten. Hvordan deres framing skaber opmærksomhed omkring bestemte forhold og hvordan det ignorerer andre forhold.

7.1 Mediatorens meningsdannelse om online debat

Mediatoren ser det som sit ansvar at iværksætte og vedligeholde online debatter og netop denne adfærd er årsagen til, at jeg betegner denne rolle som 'mediator', som er en teoretisk betegnelse. Rollen som mediator er diskuteret indenfor forskning om computer understøttet kollaborative systemer, f.eks. i Bansler & Havn (2005), Okamura et al (1994) og Orlikowski et al (1995). En mediator er en person eller gruppe, som arbejder på at udbrede og forme anvendelsen af en teknologi (Okamura et al, 1994; Orlikowski et al, 1995). Der er tre personer i kommunen som indtræder i rollen som mediator, hvilket er kommunaldirektøren, webmasteren og informationschefen. Kommunaldirektøren og webmasteren har været med siden 1997 og deltaget i beslutninger om implementering af både hjemmeside og debat. Informationschefen blev ansat i 2003 til generelt at udvikle kommunikation i kommunen. Alle tre indtræder i rollen som mediator i en lang række IT-initiativer i kommunen herunder online debatten.

Mediatoren er kun synlig i nogle meget bestemte typer af situationer på debatten. Ellers er det meste af mediatorens rolle knyttet til aktiviteter, der har til formål at stimulere at borgere, byrådsmedlemmer og faglige forvaltning læser og skriver på debatten. I tabel 7-1 skitseres de situationer, som mediatoren er opmærksom på, de cues som udvælges samt handlinger relateret hertil.

Situationer med anonyme eller ulødlige indlæg		
Extracted cue	Bruger der reagerer	Handlinger
Borgere skriver anonyme indlæg	Mediator	Skriver nyt indlæg eller i svar indlæg, og informere om at de er fjernet
Borger skriver ulødigt indlæg	Mediator	Fjerne indlæg og informere herom via e-mail til afsenderen

Tabel 7-1: Mediatorens opfattelser af situationer, extracted cues og relateret handlinger hertil.

Mediatorens framing af, hvad der foregår på debatten
En del af en større strategi
Et sted der afspejler kommunens åbenhed
Et sted hvor der er nedadgående kvalitet i debatindlæg
Et sted til at få gang i borgerdebatten
Et sted hvor byrådsmedlemmerne ikke deltager særlig tit

Tabel 7-2: Mediatorens framing af hvad der foregår på debatten

Der er således kun en enkelt situation, som kan få mediatoren til at blive synlig på debatten, hvilket også fremgår af indlæggene på debatten. Men i interviewmaterialet er det tydeligt at mediatoren iværksætter og udfører en lang række aktiviteter relateret til debatten. Alle aktiviteter hvis umiddelbare formål er at stimulere forskellige aktører til at skrive indlæg på debatten. I interviewene var det også tydeligt, at mediatoren havde en række forskellige frames i spil omkring online debatten. På baggrund af en frame analyse af interview, debatadfærd samt skriftlige dokumenter fra kommunen har jeg samlet mediatorens forskellige måder at frame online debattering på i tabel 7-2. Frames som påvirker, hvad mediatoren er opmærksom på i relation til debatten og som har betydning for hvordan mediatoren udfylder sin rolle.

I følgende afsnit vil jeg uddybe, hvordan jeg har tolket disse forskellige frames ud fra empirien og samtidig nuancere mediatorens framing af online debatten gennem at identificere de cues som de relaterer hertil. Cue-frame-relationer kan give en mere nuanceret framing af debatten, da udvalgte cues kan bidrage til forståelsen af forskellige frames. Samtidig giver det indsigt i mediatorens forståelse af den kontekst han handler i. Analysen munder ud i en diskussion af betydningen for mediatorens adfærd og opfattelse af egen rolle samt online debattering.

En del af en større strategi

Mediatoren framer debatten på Oddernettet som en del af en større strategi, der handler om at kommunikation mellem kommune og omverdenen skal være elektronisk. Tilbage i 1997 ”opdagede kommunen, at der var noget der hed internet” og kommunaldirektøren, den nuværende webmaster, økonomidirektøren og en erhvervschef fra forvaltningen begyndte at udvikle det som i dag er Oddernettet. Internettet blev af forvaltningen betragtet som et sted

med mange muligheder hvor en bred kommunal tilgang var nødvendig ud fra forestillingen om at det var noget der ville berøre mange forskellige områder. For mediatoren er Oddernet et bynet for alle kommunens borgere.

”.... når man skuer tilbage, så var vi meget heldige, at vi fra starten af fik lagt den der vinkel på, at det handler om for kommunen, at få lavet en nærmest altfavnende infrastruktur. Det handler lidt om at kommunen skal sætte sig på denne IT infrastruktur, altså sætte sig på et bynet. Sørge for at alle kan være med i det og at det ikke eksempelvis er Odder Avis - de forsøgte også at tage det marked der var på vej der og ville godt lave en slags byportal for forretninger og virksomheder. Der tænkte vi nej det må kommunen sætte sig på så vi kan få alle aspekter af samfundslivet med ind i på det samme net, på Oddernet. Det var så det der blev resultatet. Og det tror jeg har været en rigtig god begyndelse. Altså at vi forsøgte at skabe sådan et fælles net for det geografiske område, altså det område der hedder Odder kommune. Og det lykkedes rigtig godt. Det har været som startskuddet til de succeser, som vi siden har haft med at blive kåret som bedst på nettet i de der konkurrencer. Og så også indenfor vores egen kommunale tilgang til det, har vi også forfulgt det der spor med at være brede, og ligesom tage det hele med. Både noget demokrati og noget information, noget praktisk anvendeligt, noget selvbetjening. Hele spektret rundt i forhold til både at være et praktisk redskab for borgerne, en informationskanal som også har udviklet sig til at være et slags dialogforum for borgere og kommunen.” Johannes Hastrup, Forvaltningen

Mediatoren framer debatten som en del af strategien om at anvende internettet til kommunikation med omverdenen og dette kræver en bred tilgang til internettet. Cues som forskellige områder relevante for borgeren, såsom demokrati, information, selvbetjening bliver sat i relation til denne frame. For mediatoren er borgeren altså i centrum og målgruppe for mange af kommunens aktiviteter på internettet. Mediatorens brede tilgang til internettet bliver referencepunkt for at etablere i to formål i praksis: udnytte muligheder for kommunikation og udbrede IT-anvendelsen. To formål som bliver processer, der understøtter hinanden og er hinandens forudsætninger. For at udnytte de

mange muligheder på internettet må IT-anvendelsen udbredes. Og omvendt for at udbrede IT-anvendelsen må nye aktiviteter på nettet iværksættes.

”.....alle mulige facetter af kommunens aktiviteter skulle med på nettet. Ud af den strategi flød egentlig også, at vi skulle gøre noget, for at få IT-anvendelsen udbredt. Og man kan sige at fra den tankegang er odderweb opstået, hvor folk kan lave deres egen hjemmeside. Det har jo også betydet, at vi efterfølgende har gjort meget ud af at være med på kampagner der sådan har gået på at udbrede digitalsignatur, udbrede den praktiske anvendelse af mail og sådan noget i kommunikationen mellem myndigheder, altså det, der har kørt som e-dags-kampagner har vi jo også været opmærksomme på at vi skulle være langt fremme med. Vi var jo også e-dags ambassadører...” Johannes Hastrup, Forvaltningen

Mediatoren iværksætter altså en lang række internetorienterede aktiviteter for at udbrede IT-anvendelsen både blandt borgerne og blandt kommunens medarbejdere. Indenfor online demokrati bliver dette også et referencepunkt for mediatoren til at iværksætte en række initiativer som f.eks. chat under valgkamp, online borgerpanel, online afstemninger, web transmissioner. Teknologier som har til formål at understøtte borgerkommunikation og udbrede IT-anvendelse.

”Chat room har vi jo også og uden at der nogensinde er blevet det helt store ud af det, har vi jo prøvet i forbindelse med et par valgkampe. Det er ikke sådan noget der er slået voldsomt ind, men det er da udtryk for at vi, i og for sig, på det der demokrati område prøver næsten alt, hvad vi kan komme i nærheden af, havde jeg nær sagt og herunder det her e-participate projekt, som går ud på at transmittere byrådsdebatter.” Johannes Hastrup, Forvaltningen

Mediatoren arbejder på at udbrede anvendelsen af IT ved at afprøve mange forskellige teknologier og stille de forskellige løsninger til rådighed til borgerkommunikation. Mediatorens fokus er på IT generelt i kommunen og de muligheder, som internettet kan give. Men et fokus som også bliver relateret til e-deltagelse. En cue-frame-relation kan identificeres for mediatoren:

Implementering af internetbaseret applikationer er på en gang med til at udbrede IT-anvendelse og samtidig udnytte internettets mange muligheder for borgerkommunikation.

Set i denne cue-frame-relation bliver implementering og anvendelse af debatten et cue, der relateres til udbredelsen IT-anvendelse blandt borgere, politikere og forvaltning, samtidig med at det er en ny kommunikationsmulighed. For mediatoren er online debattering et spørgsmål om på den ene side at udvide muligheden for borgerkommunikation og samtidig udbrede anvendelsen af IT.

Et andet forhold som er centralt for mediatoren er sammenhængen mellem 'den brede tilgang' til internettets anvendelse og de succeser denne tilgang medfører. Mediatoren opfatter det som meget heldigt, at de tog denne 'brede tilgang' og relaterer det til de succeser som de har haft, f.eks. at vinde forskellige priser som bl.a. 'Bedst på nettet'. Tildeling af priser opfattes som et cue fra omverdenen om at deres internetbaserede aktiviteter som succesfulde. Denne måde at få succes på er for mediatoren med til at give kommunen en førende position indenfor IT-anvendelse i kommunen.

"...vi vil gerne blive ved med at være i front, både pga. at det giver da et vist prestige og image i forhold til arbejdspladsen, i forhold til omverdenen. I nogle kredse, i hvert fald i kommunale kredse, der har Odder erobret et ry for at være godt med på det område der hedder borgerkommunikation og borgerselvbetjening og det vil vi selvfølgelig gerne blive ved med at være." Johannes Hastrup, Forvaltningen

En position som handler om image og prestige, hvilket bliver et referencepunkt for at iværksætte initiativer indenfor online demokrati og samtidig er med til at forstærke fokus på at prøve nye ting på nye måder.

"Den ene succes avler næsten et krav om at så skal vi blive i front på en eller anden måde hvad det angår. Så derfor er det også vores ambition at når vi skal lave noget omkring transmissioner af byrådsmøder, så skal det jo helst være en mere avanceret form end vi ser det rundt omkring i de andre kommuner." Johannes Hastrup, Forvaltningen

En pris bliver et cue til at iværksætte flere aktiviteter og udvikle mere komplekse løsninger. Iværksættelse af mange forskellige initiativer handler, ud over at medvirke til udbredelse af IT-anvendelse og borgerkommunikation, om imagebuilding og entrepreneurship. Online debatten sættes i relation til en større strategi, der har til formål at udnytte internettet til borgerkommunikation, udbredelse af IT-anvendelse samt imagebuilding. En ny cue-frame-relation kan således formuleres:

Online debat er sammen med andre internet baseret IT initiativer med til at afspejle kommunens IT entrepreneurship.

For mediatoren handler online debattering også om at udvise entrepreneurship indenfor IT-anvendelse i kommuner. At være IT frontløber blandt kommunerne også på det online demokratiske område.

Et sted der afspejler kommunens åbenhed

For mediatoren er åbenhed et meget centralt forhold for den internet strategi som de realiserer. Han opfatter mange af deres net aktiviteter som et resultat af den åbenhed kommunen viser.

”Der tror jeg mere at man skal tale om, hvad der er ændret af vaner i organisationen og ikke så meget der hvor Claus og jeg vi sidder, for det er jo ligesom vores felt. Flere og flere henvendelser på e-mail har vel egentlig gjort at organisationen er blevet mere indstillet på at arbejde digitalt. Det handler ikke kun om den demokratiske vinkel ift. at give udtryk for sine holdninger men også en mulighed for, dels at give sit synspunkt til kende i forbindelse med f.eks. en lokalplan eller andet der sendes i høring, men også at stille spørgsmål til forvaltningen. Man kan sige sådan helt bredt at jeg opfatter det lidt som et resultat af den åbenhed kommunen viser. Vi siger til folk – hvis du har et spørgsmål, så skriv til os og gør det helst på mail. Og mange sender e-mail, papirposten er virkelig nedadgående. Og jeg ser det lidt som udtryk for den åbenhed, vi spiller med på Oddernettet, hvor folk kan se at vi lægger informationerne ud, og at der er debat om ene og det andet, altså der er ikke noget der er forbudt at spørge om. Så det oplever jeg egentlig at folk gør.” Robert Kock, Forvaltningen

At borgeren kan stille spørgsmål, give sin mening til kende, lægge informationer ud, debattere alt muligt, at der ikke er noget som er forbudt, er udvalgte cues som mediatoren sætter i relation til åbenhed. For mediatoren er debatten også et udtryk for den åbenhed som kommunen har. Dels at borgeren har mulighed for at udtrykke sine synspunkter og dels at der ikke er nogen form for redaktion som borgeren skal igennem for at give udtryk for sin mening.

”Jeg synes at vi er gode til det der hedder debat. Jeg tror det hænger sammen med at vi meget tidligt valgte en holdning, hvor det skal være muligt at debattere alting på en fri måde, så der ikke er nogen form for redaktion, udenfor huset ville man måske kalde det for censur. Og sådan var det til at begynde med, at Claus sad som en slags stødpude og skulle godkende indlæg inden de kom på. Den politik fraveg vi, da vi så at folk generelt opførte sig meget pænt.” Robert Kock, Forvaltningen

I de første tre måneder kommunen havde debatten, tilbage i 1998, blev alle indlæg sendt til webmasteren som så læste dem igennem og efterfølgende lagde dem ud på debatsiden. Denne form for redaktion blev hurtigt afviklet og borgerne kan derfor lægge alle deres indlæg direkte på debatsiden. Det eneste som borgeren skal oplyse for at skrive et indlæg til debatten, er sit navn og en e-mail, men ingen tjekker om navnet er rigtigt og mailen kan være en hotmail. Mediatoren holder øje med debatten og i de tilfælde, hvor der er anonyme indlæg eller f.eks. link til en pornoside, sørger mediatoren for at fjerne indlægget, jf. eksempel 7 i kapitel 5. I de tilfælde med anonyme indlæg skriver mediatoren et indlæg på debatten og påpeger at anonyme indlæg fjernes. For mediatoren er det meget vigtigt at borgeren så nemt så muligt kan give sin mening til kende. Forskellige former for redaktionelle handlinger og regler bliver af mediatoren opfattet som problematisk fordi det kan forhindre borgere i at deltage i debatten.

”..... forvaltningen oplever nok et begyndende pres eller diskussion af, om vi ikke skulle sætte nogle skrappe krav for indlæggene, der er under lavmålet....men det skal være let at give sin mening til kende, der skal ikke være for mange krav om, at det skal være på en bestemt måde i et passende eller pænt sprog. Det tror jeg, er forklaringen på, at der ikke er

så mange kommuner, der har sådan noget debat, for de begynder at opstille regler for, hvordan det skal være. Vi har med vilje lavet så absolut få regler som overhovedet muligt. De skal jo ikke igennem en webmaster. I aviser skal man jo igennem en redaktør. Vi har diskuteret med journalister om, hvorfor vi optager sådan noget. Vi har det fint med at sikre ytringsfrihed måske lidt længere end aviserne synes de vil. Men vi mærker en konflikt, hvor nogen synes vi burde gå ind og styre det lidt hårdere. Selve borgmesteren synes vi skulle gøre det. På et tidspunkt kommer han og siger at det skal laves om. Men vi vil egentlig gerne bevare den store åbenhed. Alligevel synes jeg også at det er rigtigt for nogle af de grove indlæg, de holder ikke.” Johannes Hastrup, Forvaltningen

At der kun er meget få regler for debatdeltagelse opfatter mediatoren som et cue i relation til framen om, at kommunen har større åbenhed end andre medier, som borgeren kan anvende. Samtidig ser mediatoren at der er en sammenhæng mellem regler og borgernes deltagelse, jo flere regler jo mindre deltagelse. Regler gør borgerens deltagelse besværlig, hvilket medfører at borgeren ikke deltager i debatten og derved er kommunen mindre åben overfor borgerinddragelse. Mediatoren skaber følgende cue-frame-relation omkring åbenhed og debatten:

Jo færre regler for deltagelse der er på debatten jo større åbenhed har kommunen, og større åbenhed gør at flere borgere giver deres mening til kende.

Det at borgeren skriver indlæg på debatten bliver af mediatoren opfattet som at borgeren giver sin mening eller synspunkter til kende. Cue-frame-relationen bliver et referencepunkt for mediatoren til at sikre at borgere så let som muligt kan give sin mening til kende indenfor alle mulige kommunale forhold og så mange borgere som muligt giver deres mening til kende. Denne fokus på åbenhed slår igennem på debatten, da mange borgere vælger at skrive indlæg og dette om mange forskellige emner. På debatten er der en række temadebatter, men den debat som har flest indlæg er den generelle debat og variationen i emner er meget stor. At fastholde denne åbenhed har i flere tilfælde ført til, at enkeltpersoner, både byrådsmedlemmer og medarbejdere i forvaltningen, er

blevet emnet på debatten. Mediatoren opfatter diskussioner af enkeltpersoner fra forvaltningen som et problem på debatten og medfører at indlæg bliver fjernet.

”Man kan ikke diskutere enkeltpersoner og sådan. Der har været nogle uheldige episoder, kan jeg vel godt kalde det. Eller i hvert fald nogle diskussioner, hvor nogen har forsøgt at gå efter bestemte medarbejdere på rådhuset. Det har egentlig været uheldigt at kigge på. Det har betydet at vi netop har strammet op på reglerne og der er lavet en intern instruks at, hvis en medarbejder føler sig krænket kan de gå til ledelsen og bede om at få indlæg fjernet af de og de grunde... Tidligere var der den holdning i ledelsen at man skal kunne tåle noget når man sidder i en offentlig administration og tåle at få sit navn nævnt i en offentlig debat. Hvordan foregår f.eks. tilsyn med landbrug, det skal man kunne tåle og det er jeg fuldstændig enig i, men selvfølgelig er der grænser for, hvor langt sådan en kritik kan gå. Når man sidder i dag og kigger tilbage på nogle af indlæggene så burde de være fjernet. Det er de så blevet siden, som del af en aftale med den medarbejder der. De værste indlæg er blevet pillet af efter aftale med medarbejderen som faktisk blev sygemeldt pga. denne sag. Hun valgte, på trods af det, at sige op. Indlæggene, hvor man klikker hendes navn, de er fjernet. Hvis hun skulle ud og søge et job og man googler hende, som vi har fundet ud af at mange arbejdsgivere gør, jamen så ville de der kritiske indlæg jo poppe op, så det var også en form for beskyttelse af hende. Så nu er der lavet en kodeks for, hvad vi vil tillade på nettet af den slags.” Robert Kock, Forvaltningen

Der er tre historier om medarbejdere fra forvaltningen, som er blevet kritiseret af borgere på debatten på en sådan måde at indlæg er fjernet. Indenfor framen åbenhed, ser mediatoren disse historier som cues der problematiserer kommunens åbenhed overfor borgere og deres synspunkter. Men selvom disse historier har haft betydning for medieringen af debatten, er mediatoren meget forsigtig med at indføre begrænsninger for borgerens deltagelse på debatten, hvilket tyder på, at debatten som et udtryk for kommunens åbenhed, er meget stærkt forankret hos mediatoren.

Nedadgående kvalitet i debatindlæg

En tredje måde hvorpå mediatoren framer debatten er, at der er nedadgående kvalitet i debatindlæggene. En situation som mediatoren opfatter som problematisk og overvejer mulige løsninger hertil.

”Jeg synes det er vigtigt at muligheden [for debatindlæg] er der, en del folk benytter sig også af det, men det er også svært. Vi har brystet os af at vi ikke havde problemer med usaglighed i debatforum men nu er kvaliteten af indlæggene nedadgående. Debatten vi havde om kommunesammenlægninger på nettet, syntes jeg var af høj faglig kvalitet. Stor viden og stor debatlyst, på det tidspunkt vil jeg nok tro at 95% var et godt niveau. Nu vil jeg sige at det er fifty/fifty. Det er noget bras en hel del af det, der kommer på nettet.” Johannes Hastrup, Forvaltningen

”De gange, hvor vi har været ude og jeg har holdt foredrag om det for andre og hvor folk netop har haft den der betænkelighed, - ”bliver det ikke plat eller urimeligt osv.”, hvor jeg har sagt ”nej, folk ved godt at de er på et kommunalt site og at de skal opføre sig pænt, netop fordi de er dér”. Det må jeg indrømme, det er flyttet sig indenfor det sidste halve år. Og det er træls.” Robert Kock, Forvaltningen

Den nedadgående kvalitet i indlæggene handler ikke kun om at borgere ikke har viden om det de udtaler sig om, men i høj grad også at måden hvorpå de giver deres mening til kende – at det er en ’plat tone’.

”Der er meget plat tone i mange af indlæggene desværre. Det er svært at sige at de platte borgere, der udtrykker sig på en bestemt måde, ikke må have adgang, men nogen siger, at det holder andre væk fra at deltage i debatten, herunder vores egne byrådsmedlemmer. Vores egen borgmester siger at han ikke har lyst til at debattere på det niveau.” Johannes Hastrup, Forvaltningen

Framingen af at kvaliteten i indlæggene er nedadgående gør at mediatoren bliver opmærksom på indlæg, som har en eller anden form for ’plat’ karakter. Disse

indlæg og mængden af dem bliver cues som mediatoren sætter i relation til at kvaliteten er nedadgående. Mediatoren opfatter det som et dilemma at nogle borgere er meget platte i deres måde at udtrykke sig på og er i tvivl om, hvordan de skal håndtere dette problem. Et eksempel på 'plat tone' som mediatoren fremhæver, er f.eks. at en borger anklager byrådet for kriminelle handlinger.

"Han har i weekenden skrevet noget om byrådets kriminelle handlinger - i en sag, hvor der absolut ikke er noget kriminelt. Hvor han strør om sig med ord, som folk ikke kan li. For en jurist som vores borgmester er, så falder det jo ham for brystet, at blive kaldt kriminel. Det er lidt problematisk. Er det injurier når man skriver, at byrådet har foretaget kriminelle handlinger? Det er jo rettet mod hele byrådet og ikke nogen enkeltperson. Skal man gå ind og sige, det vil vi ikke finde os i! Hvis vi siger det, så er der jo nogen der vil sige: "vi mente det ikke alvorligt. Bare man er lidt grov eller hård i munden ift. byrådet, så må man ikke have lov til at kritisere det alligevel, når det kommer til stykket." Johannes Hastrup, Forvaltningen

I dette tilfælde er en enkeltperson ikke blevet genstand for kritikken men hele byrådet, og mediatoren skelner mellem disse to forhold i deres overvejelser om hvorvidt de skal gribe ind på debatten. Samtidig overvejer mediatoren hvad resultatet af en evt. indgriben på debatten vil være. For mediatoren kommer spørgsmålet om åbenhed igen i spil i dette dilemma omkring platte og useriøse indlæg på debatten. Mediatoren opfatter at den platte tone i høj grad udspiller sig i en mindre gruppe af borgere, som er til stede på debatten. En gruppe borgere, som de har givet betegnelsen debattrolde.

"Men man kan sige at udgangspunktet var en konkret sag, hvor en medarbejder i miljøafdelingen blev beskyldt for at pleje sine dels politiske og dels personlige interesser, privatpersonlige interesser, fordi hun på det tidspunkt var formand for venstre samtidig med at hun var kæreste med en lokal landmand. Og det fik nogen til at gå i flæsket på hende og udskrige hende som den, der sørgede for at tilsynene med landbrug i Odder kommune ikke var gode nok – hun holdt hånden over sine egne. Hvilket hun klart kunne dokumentere at hun ikke gjorde, men

det var ligesom synspunktet. Ham, der var hovedpersonen i den fejde, er én af dem som så siden har udviklet sig til at blive en ”trolde” og i dag er det sådan at, han skriver så meget på Oddernettets debatfora at der ikke er nogen, der tager ham seriøst. Det startede med gylle, men nu har han en mening om alting.” Robert Kock, Forvaltningen

En debattrolde er en borger som skriver mange indlæg på debatten. De har en holdning til alt hvad andre skriver og måden de skriver på er ofte ved at nedgøre andre og deres holdning på debatten.

”..... hvor der i stigende grad opstår debattrolde. Folk, der har rigtig god tid og som har en mening om alt. Og tillader sig at have en holdning til, hvad andre mener. Det er lidt en uheldig udvikling fordi andre holder sig væk fra debatforum’et fordi de ved, at hvis de skriver noget så får de et nakkedrag af en af de der trolde. Der er nok tre af dem.” Robert Kock, Forvaltningen

Mediatoren opfatter at det især er problematisk når debattrolde kommenterer andre borgers indlæg og holdninger på debatten. Men generelt er resultatet af debattrolde tilstedeværelse, at andre afholder sig fra at skrive indlæg på debatten (byrådsmedlemmer og borgere). Om det er debattrolde eller andre borgere, der har en plat tone i deres indlæg er underordnet. For mediatoren er cue-frame-relationen den samme:

En plat tone i indlæg på debatten afholder byrådsmedlemmerne og borger fra at give sin mening til kende på debatten for ikke at blive nedgjort.

Indlæg med en plat tone opfatter mediatoren som et cue på debatten som signal til andre debattører, at der er fare for at blive nedgjort. For mediatoren har der efterhånden været tilpas mange af denne slags situationer at han opfatter det som en forklaring på, at borgere og byrådsmedlemmer afholder sig fra at skrive indlæg. Men selvom debatten plages af denne useriøse debatform som medfører nedgang i antal indlæg, er mediatoren ikke overbevist om at et filter for deltagelse på debatten vil løse problemet.

”Vi har talt om at indføre et system, som andre debatfora har, med at give det gule eller det røde kort til folk, som er for ivrige i deres debatform. Men vi er ikke rigtigt landet på noget endnu. Jeg har det synspunkt, at jeg vil lade tiden gå og se om det er en udvikling der fortsætter og så må vi tage den op igen. Jeg tror også at hvis vi giver det gule eller røde kort til en af debattroldene, så vil de bruge det imod os og kalde os de værste ting og censur, vil der blive sagt.” Robert Kock, Forvaltningen

Citatet er et godt eksempel på, hvordan to forskellige frames omkring debatten kan kollidere. På den ene side frames debatten som et udtryk for åbenhed i forhold til omverdenen, og på den anden side så frames god debat tone som en væsentlig forudsætning for debattens udvikling. Mediatoren opfatter i denne situation, at kommunen må gå på kompromis med deres åbenhed hvis regler iværksættes overfor den ’platte tone’ på debatten. Derfor vælger mediatoren ikke at indføre restriktioner for anvendelse af debatten på nuværende tidspunkt, men at se tiden an. Et eksempel på hvor dominerende framingen omkring åbenhed er i mediators meningsskabelse omkring debatten.

Få gang i borgerdebatten

Mediatoren framer debatten som et sted til at få gang i borgerdebatten. I interviewene er det tydeligt, at mediatoren skelner i mellem hvad det sætter gang i debatten, debatten som medie i forhold til andre medier og hvordan mediatoren kan stimulere til debat.

Den svære balance mediatoren oplever mellem at have fuld åbenhed overfor borgere til at give sin mening til kende, og så håndtere indlæg som er meget platte eller anklagende i sit indhold, bliver mere tydelig i mediators opfattelse af hvad der interesserer borgeren og sætter gang i debatten. Mediatoren ser en tendens til at borgeren skriver indlæg på debatten når der er forhold som berører deres personlige liv i en negativ retning.

”En planstrategi er noget der kommer før en kommuneplan og det er der jo ikke så meget at sige til at folk måske ikke har den store mening om. Det er for abstrakt, det er for kedeligt, det er for kommunalt. Der skal man altså ind og have nogle ting der er tættere på folk, det er i hvert fald

vores erfaring. Tættere på deres helt personlige liv, på deres børn, på deres lokalområder osv. Så vil folk faktisk gerne ytre sig demokratisk. ...hvis man vil flytte nogle børn, hvis man vil lukke et sygehus, hvis man har et budget, hvor der bliver skåret ned, så vil folk gerne debattere, men et forslag til en planstrategi... det er lidt det at mærke sig selv på maven; ”har jeg lyst til at sige noget om et ord der hedder planstrategi?” Carl Røvik, Forvaltningen

De kommunale emner som er konkrete og har personlig betydning for borgere i kommunen er cues som relateres til framing om at få gang i borger debatten. For mediatoren er det væsentligt at få gang i borger debatten hvilket er et forhold som han er meget opmærksom på. Dette bliver et referencepunkt til at iværksætte aktiviteter der kan få mange borgere til at skrive indlæg på debatten. En cue-frame-relation omkring borgernes motivation til at skrive indlæg på debatten er for mediatoren;

Jo mere borgeren føler sig trådt over tæerne jo flere indlæg vil de skrive.

For mediatoren er dette blot en konstatering af, at sådan er det bare og det bliver et referencepunkt i interne diskussioner især med byrådsmedlemmer, at sådan er forholdene i politik, og en politiker skal kunne håndtere dette. For mediatoren er det positivt, at debatten kan få mange borgere til at give deres mening til kende, også selvom det er utilfredshed, og betragter det som den inddragelsesform, der kan få flest borgere til at deltage.

”Der er det igen den der med, hvor vi har kunnet se mønsteret, det skal være noget som træder folk over tæerne. Hvor folk har noget på hjertet med deres kommune. F.eks. Kommunesammenlægning eller ja, at blive trådt over tæerne; at nogle føler at ”nu lukker de min skole” eller sådan et eller andet af det. Det er tydeligvis der, hvor de store debatter rigtig får magt. Og i de tilfælde, der slår de jo alle andre medier. Der slår de jo borgermødet, og de lokale pressetting der kommer ind der. Mens at de steder hvor der ikke er så meget på hjerte, der er det ligesom om at det er de traditionelle ting, altså det gammeldags borgermøde og den slags

inddragelse som måske er det der giver mest.” Carl Røvik,
Forvaltningen

At en debat rigtig får magt handler om at flere og flere borgere skriver indlæg, hvor de giver deres mening til kende. Borger indlæg og intensiteten heri bliver cues for mediatoren som sættes i relation til, at der er gang i debatten. Mængden af indlæg er med til at differentiere debatten fra andre inddragelsesformer. Mediatoren skærper sit fokus på mængden af borgere, som giver deres mening til kende og skelner mellem forskellige mediers evne til borgerinddragelse i relation til borgernes følelser omkring emnet.

”Vi skal bare prøve at komme omkring for at få flest mulige... for der vil altid være nogle der er i borgerpanelet som ikke kommer til borgermødet og der vil være nogle til borgermødet som ikke debatterer på nettet så man må alt andet lige opnå en større gruppe af mennesker hvis man prøver at spille på flere kanaler.” Carl Røvik, Forvaltningen

Formålet er, at få så mange som muligt til at give deres mening til kende enten på debatten eller gennem andre inddragelsesformer. En cue-frame-relation for mediatoren er;

Jo flere forskellige kanaler kommunen anvender jo flere borgeres input kan vi få, og målet er at få flest mulige input.

Dette bliver et referencepunkt til at iværksætte initiativer, der enten via debatten eller andre medier kan medvirke til, at få så meget input som muligt. Et af de initiativer er et samarbejde med den lokale avis om at lægge læserbreve fra avisen ud på debatten. Formålet er at sikre at der hele tiden er nye indlæg på debatten.

”.....vi talte med dem om at lave en fælles debatforum så det her er byens debat, den debat der foregår i byen, den foregår på Oddernet og den kunne også foregå på Odder Avis. Som en platform man udvekslede på. Fordelene for kommunen er indlysende, for i perioder hvor ikke sker noget på debatforum, da kommer der løbende indlæg fra Odder Avis. Der

er mindst 1 eller 2 læserbreve om ugen. Derved ser det ud fra offentlighedens side at der er meget gang i vores debatforum.” Robert Kock, Forvaltningen

For mediatoren er det væsentligt at der hele tiden er noget nyt på debatsiderne - at der hele tiden er noget nyt for læseren og derved 'at holde gang i debatten'. Online debattering er derved en kontinuerlig proces som kan indeholde alle mulige emner, det væsentlige er at debatten er kontinuerlig. Mediatoren opfatter at debatten og lokalavisen er der, hvor byens debatter foregår. For mediatoren giver debatten flere fordele for borgeren sammenlignet med lokalavisen. En fordel er, at der ofte kommer yderligere svar til læserbreve på debatten hvilket ikke er tilfældet i avisen. Samtidig kan man svare indenfor 10 minutter og alle indlæg bliver liggende så andre kan læse og besvare dem.

”Det vi tit oplever, er at når det kommer ud på vores side, kommer der altid yderligere svar på det, sådan at folk svarer på noget, der har stået i avisen. Jeg er ikke sikker på, at folk altid er opmærksomme på at indlægget kommer fra avisen, selvom vi gør opmærksom på det. Så det er ikke sikkert at de så bagefter sender svaret til avisen. Vores debat går lige et par skridt videre end jeg synes man gør når man ser i avisen. Det, at man kan svare på indlægget indenfor ti minutter efter man har set det, og at det vil kunne ligge der til andres beskuelse og videre besvarelser. Det er ligesom et hjul der ruller videre hele tiden.” Robert Kock, Forvaltningen

Det umiddelbare og kontinuerlige er centralt for mediatoren i forhold til online debattering, da mediet giver borgeren en fordel sammenlignet med lokalavisen. Men omvendt læses lokalavisen af flere hvor debatten ikke har nær så mange faste læsere.

”Debatforum har denne umiddelbare form, hvor man kan sende sit indlæg af sted og så vil nogen, hvis de holder øje med det, kunne give et svar med det samme. Meget i modsætning til, hvordan det opleves i aviserne. Vi har jo den lokale ugeavis, som ses af rigtig mange mennesker og har en dækningsgrad på 95 %. Hver en linie der skrives af

redaktionen, og også læserbreve bliver læst. Og læserbreve har den begrænsning at der går en uge før svaret kommer i, og ofte, men ikke altid får de svar.” Robert Kock, Forvaltningen

Læserbreve er faste indlæg på debatten og i perioder er der mange og næsten udelukkende læserbreve der er på debatten. Mediatoren iværksætter løbende andre tiltag for ’at holde gang i debatten. Det er ikke faste aktiviteter men mere forskellige aktiviteter som mediatoren afprøver i forhold til at skabe debat. Et eksempel herpå er et afstemningsmodul, som kommunen har haft på hjemmesiden. Ideen var at stille et simpelt spørgsmål, f.eks. ”Foretrækker du besparelser eller skattestigning?” som borgerne besvarede og man kunne så løbende se borgernes mening herom – en form for holdningsbarometer. Mediatoren oplevede at disse afstemninger kunne kickstarte en debat på Oddernetet.

”Det er der i hvert fald nogen der har gjort. Ikke alle. Vi har i hvert fald kunnet se, at da vi startede debatterne, at det har kickstartet en debat. Eller når vi har lavet en afstemning, at det har kickstartet en debat bagefter.” Carl Røvik, Forvaltningen

I få tilfælde vælger mediatoren at skrive et indlæg, som chefer i forvaltningen eller byrådsmedlemmer underskriver, hvis formål er at sætte gang i debatten om et givent emne. Et eksempel herpå er et indlæg om venskabsbysamarbejde.

”Vi overvejer også ind imellem om vi kan sætte gang i nogle debatter om vores nordiske venskabsbysamarbejde, hvor jeg har været inde og skrive et indlæg for en uges tid siden, som ingen har reageret på. Det tager vi op i byrådet, der kommer lidt debat om det i byrådet og så laver vi noget nyhed på det og noget link til debatsiden og prøver at få lidt debat om det.” Johannes Hastrup, Forvaltningen

Mediatoren følger op på dette indlæg ved at bruge byrådets diskussioner herom som nyhed til at kickstarte debat herom. Selvom mediatoren anvender forskellige kommunikationsmuligheder til at kickstarte debatter mener han ikke at han bør være synlig på debatten. Mediatoren står kun som afsender af disse

indlæg i de tilfælde, hvor han også er repræsentant for den faglige forvaltning, f.eks. som kommunaldirektør. Mediatoren opfatter sin rolle som at stimulere til debat, hvilket handler om at stimulere andre – byrådsmedlemmer, borgere, forvaltning til at skrive indlæg. Mediatoren skelner mellem forskellige emners politiske karakter når de stimulerer debatter.

”Det er vel en afvejning af mange ting, selvfølgelig i første omgang, en vurdering af hvad er der politik i, der er en række emner som forvaltningen ikke skal blande sig, f.eks. skolestruktur eller andre vigtige ting. Der skal vi ikke begynde at være for dygtige til og sige: nu skal vi altså begynde at debattere dette, uanset om vores byråd har lyst til det eller ej. Det kan vi ikke. Der, hvor vi føler at vi kan gå ind og stimulere det lidt, det er der hvor der er en almen bred politisk interesse.” Johannes Hastrup, Forvaltningen

Mediatorens opfatter at deres rolle er ’i kulissen’ og ikke på selve debatsiden. For mediatoren handler online debatter om ’at holde gang i debatten’ i den forstand, at der hele tiden skal være nye borger indlæg. Lægge læserbreve på debatten, lave kvik afstemninger, en nyhed fra en byrådsdiskussion, mv. er alle aktiviteter vis formål er, at strømmen af indlæg på debatten skal være kontinuerlig. Men samtidig er det alle aktiviteter, der er relateret til en framing af debatten som sted hvor mediatoren ikke skal være synlig. En ny cue-frame-relation kan identificeres for mediatoren:

Debatten skal være ’et rullende hjul’, og mediatoren skal stimulere denne proces uden selv at være synlig på debatten.

Målet for mediatoren er at skabe kontinuerlig debat, hvilket bliver et referencepunkt for mediatoren til at iværksætte forskellige aktiviteter som sikrer dette, uden selv at skrive indlæg på debatten. For mediatoren er debatten, når den lever op til sit formål, et sted for borger-politiker dialog. Og netop denne opfattelse leder frem til en anden central situation som mediatoren er opmærksom på omkring online debatter – byrådsmedlemmernes deltagelse på debatten.

Byrådsmedlemmernes manglende deltagelse

For mediatoren er et centralt problem med debatten byrådsmedlemmernes manglende deltagelse i debatten. Han opfatter det som en udfordring både at få borgerne til at skrive indlæg og få byrådsmedlemmerne til at svare. Alligevel har mediatoren mest fokus på byrådsmedlemmernes deltagelse. Mediatoren skelner mellem forskellige byrådsmedlemmer – dem som vil styre debatten og dem som vil navigere efter debat:

”.. altså det er jo deres [byrådsmedlemmernes] skrækszenarium at de ikke kan styre vognene. For dem der er modstandere ik’. De siger: ”det var det vi sagde, vi kan jo ikke slippe sådan noget løs, for vi kan jo slet ikke styre det. I har jo valgt os til at lave politik i de her 4 år, og så skal vi ikke have alle mulige ting ind”. Hvor at dem der er glade for det, siger at det er fantastisk at få alle de her holdninger og tilkendegivelser, så vi kan navigere efter et mål og efter hvad mange borgere mener.” Carl Røvik, Forvaltningen

For mediatoren er der forskel på byrådsmedlemmernes anvendelse af debatten, hvor nogen aldrig bruger debatten og andre skriver indlæg. Men fælles for begge typer af byrådsmedlemmer er at de stadig skriver for få indlæg på debatten.

”Vi står lidt i et vadeded, hvor vi føler at vi ikke har 100 % politisk opbakning til at vi skal stimulere debatten. Det er ikke alle der har det sådan. Det er svært for mig at acceptere det, men der er faktisk en del politikere der hellere vil være i fred.” Johannes Hastrup, Forvaltning

Mediatoren sammenligner byrådet med det tidligere byråd (2001-2005) og opfatter at det nuværende byråd ikke har taget debatten til sig på samme måde som tidligere byrådsmedlemmer. Mediatoren opfatter at især nye byrådsmedlemmer tager afstand fra debatten.

”Det store problem, det er de politikere vi har i øjeblikket. Det er en skuffelse hvor få som går ind selv og opretter indlæg og hvor få som besvarer indlæg. ... sammensætningen er ikke god i forhold til det

forrige byråd. Der var der flere unge kvinder og andre som sagde: ”hey, det er sgu da godt det her” og ”gud der sker noget” osv. Der er det lidt nogle rå gamle mænd som siger lige præcis det der med ”nej kan vi nu styre det” og som i hvert fald KUN ytrer sig når de kan se det positive i det. Altså i en valgkamp der skal jeg da lige love for at de kunne ytre sig alle sammen. Om hvad de mente og om dit og dat, men lige så snart at det var en borger som sagde: ”hvorfør gør I ikke det her på skoleområdet?”, så kommer formanden for undervisnings og kulturudvalget ikke ind og svarer. Og det er ikke så sjovt at have sådan noget, synes han åbenbart, til offentlig beskueelse.” Carl Røvik, Forvaltningen

”Jeg har sagt det før – og også ved andre lejligheder, at det nye byråd vi har fået, med 11 sprit nye medlemmer, der fungerer debatten ikke nær så godt som i foregående periode. Der er vel kun en 2-3 af de nye bruger i byrådet som bruger det aktivt og der er langt i mellem dem. Hvis jeg skulle give debatforummet en karakter lige nu, så ville det få et ottetal. Otte er jo middel, dvs. at det er vel ok. Debatforummet lever og det har det nogenlunde, men det kunne sagtens blive bedre. Vi kunne godt gå efter et ellevetal, synes jeg.” Robert Kock, Forvaltningen

Mediatoren udvælger cues, som er borgeres indlæg uden svar eller respons fra politikere og sætter dette i relation til en frame om debattens formål som dialog forum. Derved identificeres byrådsmedlemmernes deltagelse som et problem. Cue-frame-relationen er:

Byrådsmedlemmerne manglende anvendelse af debatten er et problem for at debatten kan leve op til sit formål med borger-politiker dialog.

Denne problemstilling får mediatoren til at fokusere en del af sine aktiviteter på, at få byrådsmedlemmerne til at bruge debatten mere. Mediatoren opfatter at problemet med byrådsmedlemmernes manglende deltagelse på debatten ligger hos byrådsmedlemmerne selv. Problemet ligger ikke i borgernes indlæg, applikationen eller medieringen heraf. Mediatoren opfatter at der er tre årsager til at byrådsmedlemmet ikke skriver flere indlæg på debatten: de føler ikke

ansvar for debatten, de opfatter at debatten præsenterer en meget snæver gruppe borgere og de har berøringsangst for følsomme emner. Tre forhold som bliver cues der relateres til framen om politiker-borger dialog.

”Den største udfordring er både at få politikerne til at svare og få borgerne til at komme med debatindlæg. Sager som politikerne ikke selv føler ansvar for, kan de jo ikke deltage i.” Robert Kock, Forvaltningen

”Så vi lavede et debatforum om An Odder Las Vegas og det kendetegnende var, at politikerne ikke var inde og blande sig i debatten. Det var jo ikke noget som var blevet vedtaget i byrådsalen. De følte ikke ansvar for det, selvom det kan diskuteres om de havde ansvar for det, for de havde jo været med til at udpege de 3 mennesker, som har givet penge til det her arrangement. Men i hvert fald har de ikke følt noget medansvar, lad os bare sige det på den måde. Jeg oplever generelt at det er svært at få politikerne, i hvert fald alle politikerne til at være med på debatforum.” Robert Kock, Forvaltningen

Det er især debatten om spillefestivalen som mediatoren refererer til når han peger på byrådspolitikerens manglende ansvar. En debat hvor der var 166 borgerindlæg og kun 12 indlæg skrevet af byrådsmedlemmer. Men det at der er mange borgerindlæg og kun få indlæg fra politikere er ligeledes tilfældet under den generelle debat. Et andet forhold som mediatoren oplever som årsag til byrådsmedlemmets manglende deltagelse, er at byrådet oplever at det altid er de samme borgere som skriver på debatten.

”Og kommunaldirektøren som er meget ’KOM NU’, han siger det til dem [byrådsmedlemmerne] ved enhver lejlighed. Så det er ikke sådan at det ikke bliver fortalt, men det er ikke blevet fortalt struktureret. Og det skal vi være bedre til. ...der skulle vi nok egentlig have flere der sagde, ”ok det er så og så mange der besøger os og det er så meget”... og det har altså en effekt, hvor kritikerne tænker, jamen det er jo lige meget, det er jo de samme der skriver. Hvor de så ikke lige kigger på det, når det er de store sager at det er alle mulige forskellige [borgere]. Så hvis man vil se sort, jamen så ser de sort. Så der skal nogle af dem måske lige have nogle

facts der modbeviser det de tænker, det som de tror er fakta.” Carl Røvik, Forvaltningen

Et tredje forhold som mediatoren fremhæver som en årsag til det at byrådsmedlemmerne ikke deltager, er følsomme emner på debatten. Emner som for byrådsmedlemmet er følsomme, fordi byrådets beslutninger bliver modtaget med stor borgerutilfredshed som f.eks. den økonomiske støtte til spillefestivalen eller lukning af en lokal skole.

”Der var ikke så mange politikere som diskuterede derinde, og måske pga. berøringsangst. For der var nok at svare på, vil jeg sige. Det der var den store problematik i borgernes øjne det var, at man kørte en meget hård budgetforhandling i efteråret 2006, hvor man sparede rigtig mange millioner. Og det kan man typisk spare på de store områder, som er ældreområdet og børneområdet blandt andet i hvert fald på det sociale område. Og der sparede man blandt andet noget mad væk fra nogle børnehaver, hvad der svarede til omkring 400.000 – samtidig. Og det var jo det, synes folk, der var et problem. At man gav fra en pulje til en spillefestival som havde Las Vegas temaet.” Carl Røvik, Forvaltningen

”Jeg går egentlig og ønsker, at vores byråd også ville være lidt flinkere til at svare på det. Men de har en forklaring der siger, at det er debat på lavt niveau, men i virkeligheden er det en række tilfælde, fordi de ikke har lyst til at tage nogle væsentlige debatter med folk. F.eks. nedlæggelsen af skolen på Thunø, det har de helt tydeligt ikke lyst til at argumentere for, fordi det er for følsomt på en eller anden måde.” Johannes Hastrup, Forvaltningen

For mediatoren kan disse forestillinger om årsager til politikernes manglende deltagelse på debatten formuleres i en cue-frame-relation.

Byrådsmedlemmerne skriver ikke indlæg på debatten når borgernes indlæg indeholder følsomme emner, emner som politikerne ikke føler ansvar for eller det kun er en lille gruppe borgere der skriver.

Mediatorens opfattelse af problem og årsager bliver referencepunkt for de aktiviteter som iværksættes. F.eks. at mediatoren skriver udkast til eller redigerer de indlæg som byrådsmedlemmerne skriver til debatten eller informerer byrådsmedlemmerne om debatmuligheder. Mediatoren opfatter sin rolle som at informere om facts i forbindelse med debatten, at igangsætte intern debat om hvad der skal debatteres samt 'opdrage' via fokus på konkrete indlæg på debatten.

”Vi tænkte; det her det kører egentlig bare og så kom der det her byrådsvalg i 2005, hvor rigtig mange valgte at stoppe. Der blev jo udskiftet rigtig mange. Og der har vi nok ikke været gode nok til at sige; at her har vi nogle nye politikere; de skal faktisk også have en opdragelse. Og fortælle, hvad er det egentlig vi gør, hvad er det vi tænker; hvordan kunne vi godt tænke os at I agerede og svarede hvis det var os der skulle give råd osv.” Carl Røvik, Forvaltningen

Mediatoren er generelt opmærksom på det at 'opdrage' byrådsmedlemmerne omkring anvendelse af debatten. Ovenstående citat afspejler at han er involveret i sensegiving (Gioia & Chittipeddi, 1991) processer overfor byrådsmedlemmet og på denne måde påvirke deres anvendelse af debatten. Interne oplæg, besøgsstatistik over debat, eksterne oplæg, temamøder, mv. er aktiviteter, hvor mediatoren arbejder med at skabe mening omkring online debatten, hvilket følgende citat også understøtter.

”....fik nogen af kritikerne til at blive fuldstændig omvendt: ”nå, ok er der virkelig så mange der er inde og kigge osv. Så det er det vi tror på med det her temamøde med byrådet omkring borgerinddragelse at de igen får noget eksternt oplæg og få nogle små oplæg internt og noget debat omkring, hvad det er vi vil og hvad er det, der skal debatteres og hvad skal ikke debatteres og alt det her. Carl Røvik, Forvaltningen

Ikke alle indlæg skal ifølge mediatoren besvares og generelt skelner han mellem direkte spørgsmål og misforståelser, og så alle andre typer af indlæg. Et direkte spørgsmål udvælger mediatoren som cue og sætter i relation til framen om politiker-borger dialog. Et spørgsmål er et indlæg som skal have svar og

mediatoren sørger for at de rigtige personer i forvaltningen eller i byrådet får oplægget og opfordres til at skrive et svar hertil.

”Debatindlæg som vi mener, kræver et svar, f.eks. et direkte spørgsmål, så sørger vi for at fodre folk i organisationen med oplysninger om, at nu ligger der altså et debatindlæg, vil du ikke godt læse det og overveje om der skal svares på det. Vi siger ikke til folk, at de skal svare men at de bør overveje det. På samme måde gør vi overfor politikerne, men de er nu flinke nok til selv, at gå ind og svare, hvis de i øvrigt har et synspunkt på det. Det har jo været en del af den opdragelsesproces som Claus satte i gang i sin tid, da Oddernettets debatforum blev oprettet. At han sørgede for at politikerne fik indlægget på mailen og de fik svaret på det. Så på den måde kan man sige, at hvis politikerne bruger debatforummet, så lever det op til sit formål.” Robert Kock, Forvaltningen

Disse aktiviteter illustrerer også den sensegiving proces som mediatoren arbejder med. Medarbejdere i kommunen og byrådspolitikerne gøres opmærksomme på, hvilke indlæg der bør have et svar og opfordres til at skrive dette svar, og i nogle tilfælde tilbyder mediatoren at skrive et udkast hertil. For mediatoren er de væsentligste aktører på debatten borgeren og byrådspolitikerens. Dialogen kan være spørgsmål og svar eller det kan være redegørelser. Eller en mere indirekte dialog i den forstand, at byrådspolitikerens bruger de input borgerne har givet på debatten i deres interne møder og beslutninger. Borger-byrådspolitiker dialog er en frame, som mediatoren bruger som styringspunkt i forhold til de aktiviteter han mener, skal iværksættes for at stimulere online debattering. Mediatoren oplever at byrådspolitikerens ikke er særlig synlig på debatten og opfatter generelt byrådspolitikerens manglende deltagelse som et styringsproblem. Et styringsproblem som kan løses ved fakta, information og uddannelse.

7.2 Hvordan mediatoren handler ud fra forskellige frames om online debattering

Mediatoren opfatter generelt at hans opgave er at stimulere debat, i mere konkret forstand at stimulere borgere, byrådsmedlemmer og forvaltning til at skrive indlæg på debatten. Mediatoren har udviklet en række cue-frame-relationer i forhold til online debattering som er samlet i tabel 7-3. Disse meningskonstruktioner kan relateres til to typer af forventninger som mediatoren har omkring debatten: Skabe større åbenhed og 'et rullende hjul'. Det vil sige, at alle de cue-frame-relationer som mediatoren har konstrueret hænger således sammen i forhold til mediators forventning om at opnå målet om større åbenhed i kommunen, og fungerer som en overordnet frame for mediatoren. En del af de andre cue-frame-relationer hænger sammen med forventningen om at skabe større åbenhed i kommunen. Den anden forventning om at skabe 'et rullende hjul' hænger ligeledes sammen med det at skabe større åbenhed. Det at skabe en kontinuerlig online debattering er med til at fastholde åbenhed i kommunen, da debatten og dens form opfattes som et udtryk for åbenhed.

Nogle cue-frame-relationer understøtter forventningen om at skabe åbenhed i kommunen, nogle understøtter at skabe 'et rullende hjul', og andre understøtter både åbenhed og en kontinuerlig proces. Den sidste del af tabellen viser cue-frame-relationer, som er knyttet til den måde mediatoren problematiserer forskellige forhold omkring online debattering, og generelt er det byrådsmedlemmet som er den bruger som mediatoren har mest opmærksomhed omkring i forhold til anvendelsen af online debat.

Cue-frame-relationer	Relateret aktiviteter og handlinger
Jo færre regler for deltagelse der er på debatten jo større åbenhed har kommunen og større åbenhed gør at flere borgere giver deres mening til kende.	Sikre at der kun er meget få regler for deltagelse Minimal redaktion til at regulere indlæg Lade indlæg stå som er grove eller useriøse Kun fjerne indlæg som er personlige angreb

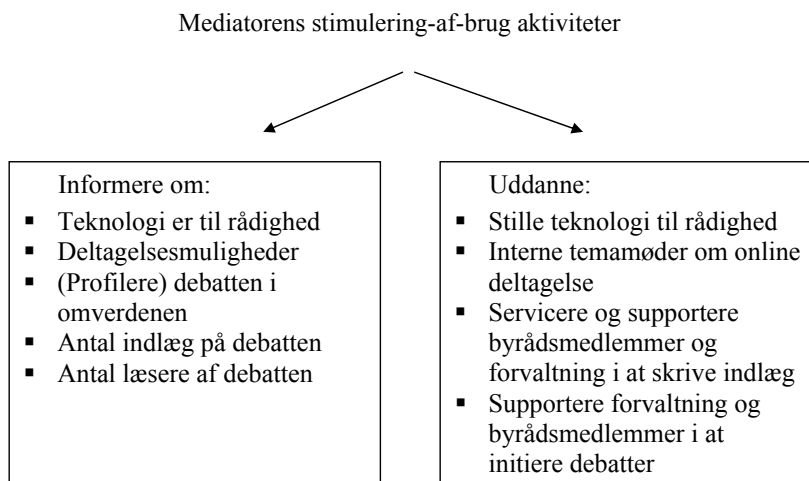
Implementering af internetbaseret applikationer er på en gang med til at udbrede IT anvendelse og samtidig udnytte internettets mange muligheder for borgerkommunikation. Jo mere borgeren føler sig trådt over tærne jo flere indlæg vil de skrive.	Løbende at implementere forskellige applikationer til internet kommunikation og inddragelse Læse indlæg hver dag Fjerne ulødige indlæg Skrive indlæg og informere om fjernelse af indlæg samt sende mail til afsender herom
Online debat er sammen med andre internet baseret IT initiativer med til at afspejle kommunens IT entrepreneurship. Et sted hvor der kan være en plat tone En plat tone i indlæg på debatten afholder byrådsmedlemmerne i at deltage med indlæg samt andre borgere fra at give sin mening til kende for ikke at blive nedgjort.	Løbende at implementere forskellige applikationer til internet kommunikation og inddragelse Skrive artikler om kommunens IT aktiviteter Holde foredrag for bl.a. andre kommuner om IT aktiviteter Se tiden an i forhold udvikling i plat tone
Debatten skal være 'et rullende hjul', og mediatoren skal stimulere denne proces uden selv at være synlig på debatten. Jo flere forskellige kanaler kommunen anvender jo flere borgeres input kan vi få, og målet er at få flest mulige input. Byrådsmedlemmerne manglende anvendelse af debatten er et problem for at debatten kan leve op til sit formål med borger-politiker dialog.	Lægge læserbreve fra lokalavis på debatten Oprette temadebatter Lede borgernes opmærksomhed hen på debatten, f.eks. gennem links, information eller online afstemninger. Koordinere og informere om indlæg der bør have svar til byrådsmedlemmer og forvaltning Skrive udkast til eller redigere indlæg, som byrådsmedlemmer eller forvaltning skriver Anvende flere forskellige kommunikationskanaler til borgerkommunikation Opfordre byrådsmedlemmer til at skrive indlæg Koordinere og informere om indlæg der bør have svar til byrådsmedlemmer Skrive udkast til eller redigere indlæg, som byrådsmedlemmer skriver

Byrådsmedlemmerne skriver ikke indlæg på debatten når borgernes indlæg indeholder følsomme emner, emner som politikerne ikke føler ansvar for eller det kun er en lille gruppe borgere der skriver.

Holde seminar for byrådsmedlemmer om anvendelse af online debat (ca. hvert 4. år)
Opfordre byrådsmedlemmerne til at skrive indlæg på debatten

Tabel 7-3: Mediatorens konstruktioner af mening omkring online debattering.

Mediatoren arbejder således ud fra to dominerende frames: at skabe åbenhed og et rullende hjul på debatten. Mediatorens måde at stimulere anvendelsen af debatten og fremme disse to formål med online debattering, kan inddeles i to måder at mediere på: Information og uddannelse. Mediatoren opfatter generelt, at debat forummet er svært at implementere i kommunen i den forstand, at det er svært at få både borgere og især politikere til at skrive indlæg på debatten. De informerende og uddannende aktiviteter er løbende aktiviteter, da mediatoren stadig opfatter det at holde debatten i gang som en væsentlig proces. Flere

Figur 7-1: Mediatorens stimulering-af-brug aktiviteter

forhold peger på dette men politikernes, forvaltningens og borgernes IT-

parathed ligesom udskiftningen af byrådsmedlemmer opfattes som væsentlige årsager til, at det er svært at udbrede online debattens anvendelse.

Mediatoren relaterer online debatten til to kontekster. Den ene er den arbejdsmæssige relation som mediatoren har. At være en servicefunktion på rådhuset for både politikere og forvaltning, hvilket understøttes af mediatoren fokus på at informere og uddanne omkring anvendelsen af debatten. Den anden kontekst som debatten relateres til er mediators opfattelse af omverden og det at kommunen driver en form for nyhedsformidling. Gennem kommunens hjemmeside engagerer kommunen sig i en egentlig nyhedsformidling (Segaard, 2009). Segaaards pointe er, at kommunen ikke længere kun er en formidlende myndighed men bl.a. gennem ansættelsen af en journalist og sit aktive arbejde for selv at producere nyheder, træder ind i rollen som nyhedsformidler. Debatten bliver en del af denne rolle som kommunal nyhedsformidler og derved tænkt ind i konteksten for lokal nyhedsproduktion. Dels producerer mediatoren forskellige typer af nyheder for at katalyserer online debat og dels bliver online debatter ind i mellem nyheder i kommunen. Samtidig læner mediators forestillinger om at debatten skal være kontinuerlig sig op ad formen for nyhedsformidling. Der hele tiden skal være nyt at læse på debatten.

7.3 Konklusioner omkring mediators online debattering

Mediatoren har et væsentligt fokus, hvilket er at medierer anvendelsen af online debatten både overfor borgere, politikere og faglige forvaltning. De opfatter online debattering som en proces, der handler om åbenhed og kontinuerlighed. Og for at sikre dette er der behov for at 'opdrage' specielt byrådsmedlemmer i anvendelsen af debatten. Facilitering af online debattering er at gøre politikere og faglig forvalter opmærksom på indlæg, der skal besvares, skabe struktur på debatten, profilere debatten overfor borgere, mv. Deres fokus er generelt at skabe trafik på debatten og trafik er i denne sammenhæng indlæg. De vælger også ind imellem at implementere andre applikationer som f.eks. afstemningsmodul for at får flere til at klikke ind og læse samt skrive indlæg på debatten. De er overbevist om, at det som kan give debta er når borgerne føler sig trådt over tærne. Mediatoren læser indlæg hver dag på debatten og gerne

også i weekenden for at sikre sig, at der ikke foregår uhensigtsmæssige tiltag på debatten. Når mediatoren vælger at skrive indlæg på debatten er det for at kommunikere til andre brugere af debatten hvordan de bør 'opføre' sig

Mediatoren involverer sig i sensegiving processer i arbejdet med at fremme 'et helt åbent debatforum' og 'en kontinuerlig strøm af debatindlæg'. Disse to centrale frames bliver omdrejningspunktet for mediators aktiviteter, som både handler om at informere men også uddanne brugerne i anvendelse af debatten.

7.4 Den faglige forvalters meningsdannelse om online debatten

Den faglige forvalter er kun sjældent synlig på debatten. Den faglige forvalter er de forskellige ansvarlige i forvaltningen indenfor kommunens faglige områder. Det kan være chefen for planlægning, kommunaldirektøren, chefen for ældreområdet, mv. Den faglige forvalter oplever, at der på debatten udspiller sig en række forskellige situationer, som er afgørende for forvalterens deltagelse eller ikke deltagelse i online debattering. I tabel 7-4 er et sammendrag af de situationer som den faglige forvalter mener, udspiller sig på debatten samt hvem der reagerer på disse situationer og hvordan der reageres.

Extracted cues	Bruger der reagerer	Handlinger
Situationer på debatten med borgerindlæg med generelle spørgsmål eller misforståelser		
Borger stiller faktuelle spørgsmål i nyt indlæg eller i svar indlæg	Forvaltning	Skriver indlæg med svar og fakta
Borgere har debatforløb om f.eks. lov og regler for gylle	Forvaltning	Skriver indlæg og informerer om faktuelle forhold

Situationer på debatten med borgerindlæg om specifikke igangværende forvaltningssager

Flere borgere skriver nye indlæg eller læserbreve med synspunkt eller kritik af forvaltningssag	Chef for relevant afdeling i forvaltningen	Skriver indlæg med svar og redegørelse
Borger stiller spørgsmål til forvaltningssag	Chef for relevant afdeling i forvaltningen	Skriver indlæg med svar og redegørelse for proces

Situationer hvor borgerne har et meget personligt og/eller konkret fokus

Borgeren skriver indlæg med synspunkt eller kritik ud fra personlige interesser	Ingen
--	-------

Tabel 7-4: Den faglige forvalters opmærksomhed på situationer på debatten samt reaktioner herpå.

Borgernes handlinger på debatten er en række cues for forvalteren som sættes i forhold til forskellige frames. Spørgsmål fra borgeren er generelt et cue om at der skal produceres et svar hertil og forvalteren skelner mellem forskellige former for spørgsmål og derved hvilken faglig forvalter som skal svare. Men forvalteren relaterer til forskellige frames og skaber derved forskellig mening. Forskellige meninger som nuancerer forvalterens opfattelse af egen rolle både overfor borgeren og i forhold til debatten. Tabellen nedenfor er et sammendrag af forvalterens måde at frame det som foregår på debatten. Frames som jeg har identificeret i interviews samt adfærd på debatten.

Den faglige forvalters framing af, hvad der foregår på debatten
Et sted hvor borgere stiller faktuelle spørgsmål
Et sted hvor der er politiske diskussioner
Et sted for borgernes personlige interesser på debatten
Et sted hvor forvalteren skal bruge ressourcer på at få folk med
Et sted som ikke er egnet til de professionelle input til forvaltningen

Tabel 7-5: Den faglige forvalters framing af, hvad der foregår på debatten

I følgende afsnit vil jeg uddybe, hvordan disse forskellige frames er til stede i forvalterens måde at skabe mening på samt hvilken betydning de har for den faglige forvalters adfærd i online debattering.

Borger stiller faktuelle spørgsmål

Når borgere stiller konkrete eller faktuelle spørgsmål er det for den faglige forvalter situationer, der kræver et svar på debatten. Det er også typisk at i de indlæg på debatten hvor en borger stiller spørgsmål til nogle forvaltningsmæssige sager eller til f.eks. servering ved Odder Å, så skriver den faglige forvalter et svar. Svarene varierer fra at informere om f.eks. hvor en borger kan få flere oplysninger om kontanthjælp til egentlige redegørelser for igangværende forvaltningssager som f.eks. kommunens tiltag i forhold til skimmelsvamp i en børnehave.

Den faglige forvalter kan være ældrechefen i kommunen, det kan være chefen for planlægningsafdelingen eller det kan være kommunaldirektøren, webmasteren og informationschefen. De sidste tre indtræder også i mediator rollen og generelt kan siges, at den faglige forvalters adfærd på debatten er stimuleret af mediatoren. Når mediatoren indtræder i rollen som faglig forvalter og svarer på borgeres faglige spørgsmål er det dels for at stimulere online debattering og dels for at give et svar fra forvaltningen.

”Men man kan sige vi [Planlægningsafdelingen] sidder ikke og chatter på nettet med dem [borgerne] altså det foregår via vores webmaster som sidder og chatter i det omfang han så ikke kan svare på det, så havde vi en aftale om at så behøver det ikke gå gennem os men så går det direkte til den afdeling, hvis det nu for eksempel er et natur og miljø spørgsmål, jamen så havde han sådan en kontakt til personen i det område som kunne svare direkte så man ikke skulle en helt kringlet vej for at få svar og det er så også dem der skriver svaret og så går det direkte ud bagefter, men han har ligesom siddet som den der koordinerede at de kom de rigtige steder hen og hvis han har været i tvivl er det så gået til mig ikke.”
Andre Albeck, Forvaltningen

”.....meget få af de ting der bliver rejst i debatforummet har gjort at det var nødvendigt at vi skulle ind og svare altså han har kunnet svare på det meste, så det har jo været fint nok.” Andre Albeck, Forvaltningen

Den faglige forvalter bruger det faglige emne som referencepunkt for sine handlinger og optræder derfor ikke særlig tit på debatten og kun i sager hvor vedkommende er den faglige relevante repræsentant fra kommunen til at svare på spørgsmålet eller redegøre for en sag. En cue-frame-relation for den faglige forvalter er;

En borgers faktuelle eller konkrete spørgsmål til forvaltningssager skal besvares af den rette faglige forvaltningsenhed.

Den faglige forvalter ser ikke sig selv som en del af online debattering. Kun i tilfælde, hvor forvalteren rent fagligt bør være synlig på debatten i form af at redegøre eller give et faktuel svar. Denne måde at frame debatten hænger, for den faglige forvalter, sammen hans opfattelse af hvilke andre situationer der udspiller sig på debatten.

Diskussioner af politisk karakter

Den faglige forvalter oplever debatten som et sted med politiske diskussioner og ser ikke sig selv som en del af disse situationer – hverken i forhold til at skrive eller blot læse og følge med i det som skrives på debatten.

”Går du ind og læser indlæggene og følger med i den diskussion der er?

Nej det gør jeg egentlig ikke for det bliver meget hurtigt politisk. Jeg synes de diskussioner jeg har oplevet der har været på nettet, det er meget typisk at det er politikere der begynder at gå ind, fordi der har du også et problem som embedsmand, et eller andet sted, for du kan jo godt have din mening om tingene, men den kommer jo egentligt ikke rigtig andre ved vel.....i og med at det er et område som planlægning jeg sidder med det er meget politisk jamen så vil det ofte være politikerne der selv går i front og går ud i brechen.” Andre Albeck, Forvaltningen

Den faglige forvalter framer debatten som et sted med politiske emner og bliver opmærksom på forskellige cues som f.eks. emner og det at politikerne selv går ind og svarer, hvilket understøtter denne frame. En cue-frame-relation bliver derved:

Det meste af det som skrives på debatten er politisk, hvorfor forvaltningens mening herom ikke er relevant.

At emnerne på debatten opfattes som politiske bliver et referencepunkt for forvalteren om at han ikke sig selv har en rolle på debatten, hverken ved at læse eller kommentere indlæg.

Borgernes personlige interesser på debatten

Et andet forhold som den faglige forvalter er opmærksom på i forhold til online debattering, er at borgernes interesser på debatten for det meste er personlige og borgernes reaktion er 'at få sindene i kog'.

"Noget der kan få sindene i kog for eksempel, det er på det kollektive trafik område der er også sket det at det er blevet lagt sammen og så er det jo så kommet frem at der skulle nedlægges en lokal rute, og sådan noget det kan bringe folk op af stolene,...." Carl Røvik, Forvaltningen

".....altså jeg tror at det skal være mere konkret for at de synes at det er spændende hvis det er noget med et konkret område med en konkret sø eller en konkret kloak der ikke virker." Carl Røvik, Forvaltningen

Den faglige forvalter framer borgernes indlæg som situationer, der afspejler personlige holdninger og ser det som en modsætning til deres egen rolle som faglig forvalter.

"....det bliver hurtigt lidt perifært på en eller anden måde. Det kan være nogle underlige ting der bliver vigtige. Et hul i vejen, det bliver lige pludselig vigtigt når man skal til at snakke om at Odder by skal have 1.000 flere indbyggere om året eller om der skal være en stor dagligvareforretning, jamen så er det et hul ude på Snerrildvej som

generer dem, eller en rundkørsel hvor der sker et eller andet. Det er sådan nogle småting, synes jeg at man tit falder i at diskutere.” Andre Albeck, Forvaltningen

Borgernes indlæg på debatten bliver cues for den faglige forvalter til at frame situationen som en række udtryk for personlige interesser. Et fokus som den faglige forvalter opfatter som meget detailorienteret i forhold til egen rolle i kommunen. En cue-frame-relation kan herved identificeres:

Borgeren har ofte et meget personligt og specifikt fokus i modsætning til forvaltningen, som har fokus på mange forskellige borgers interesse samtidig.

Dette bliver et referencepunkt for forvalteren til ikke at blande sig i debatten. For den faglige forvalter kan dette formål med online debattering være godt i den forstand, at det bliver ’de rigtige interesser som taler sammen’.

”.....så går de [borgerne] på nettet og begynder at skrive frem og tilbage og så udvikler det sig jo egentlig også til en debat mellem folk indbyrdes hvor vi egentlig bare kan sidde og se til på sidelinjen hvor den ene kommer med et eller andet og så kommer den anden med.. man har ikke trang til at skulle sige noget fordi at det ligesom de får luftet deres mening overfor hinanden, og det er jo egentlig sundt nok fordi så i stedet for at kommunen er inde som sådan en skydeskive så bliver det måske lige pludselig en aktør for det. Altså på den måde bliver det egentlig rigtige interesser der snakker sammen, hvor før eller ofte hvor kommunen ligesom stiller frem med et eller andet så er det dem der bliver skydeskive eller dem der er årsagen til det selvom det reelt ikke er sådan det hænger sammen men det er to aktører der egentlig har forskellige opfattelser af hvordan tingene skal løses.” Andre Albeck, Forvaltningen

Den faglige forvalter ser i højere grad disse personlige og detailorienterede diskussioner som en mulighed for borgerne til at få indsigt i de mange forskellige interesser, der er i kommunen, end et bidrag til forvalterens arbejde. Men samtidig bliver netop denne framing af borgernes fokus et referencepunkt

for forvalteren til ikke at deltage i online debattering, da det opleves som 'farligt' i den forstand, at forvaltningen hurtig bliver 'skydeskive' for borgernes utilfredshed. En ny cue-frame-relation for den faglige forvalter:

Forvaltningen repræsenterer mange forskellige borgerinteresser og bliver derfor let skydeskive for enkeltes borgeres personlige overbevisning, hvorfor forvaltningen ikke skal være synlig på debatten.

Online debattering opleves som situationer, hvor forvalteren kan blive mål for meget utilfredse borgeres frustrationer. En frame som naturligvis hænger sammen med deres framing af indholdet i indlæggene som politisk, at det omhandler politiske beslutninger som de forvalter. Forvalteren ser det ikke som sin rolle at håndtere disse frustrationer i online debattering, hvilket også hænger sammen med forvalterens oplevelse af en række hændelser, hvor medarbejdere fra forvaltningen er blevet 'hængt ud' på debatten. Forvalteren oplever at der har været flere situationer på debatten, hvor en medarbejder fra forvaltningen er blevet personligt hængt ud på debatten, i den forstand at en medarbejder af borgerne er blevet gjort ansvarlig for dårlig forvaltning af en konkret sag.

”..jeg har også med taxaer at gøre og med bevillinger altså hvor mange taxaer der må køre rundt. Det er også rent politisk besluttet, men der er der jo mennesker der ikke rigtig kan finde ud af at skille det ad. Der var der en af mine medarbejdere der var blevet hængt ud på nettet ved navns nævnelser, det var hende der var grunden til at han ikke kunne få en bevilgning og hun var faktisk hængt ud på nettet. På den måde holder vi jo øje, dem der ser det giver lige melding om det og der var så en medarbejder oppe ved mig der sagde 'har du set at der er det og det'. Men der vil jeg så sige der blev der grebet meget hurtigt ind fra ledelsen, dels så blev navnet fjernet og der blev taget meget hurtigt affære. Jeg tror endda at det var en politiker der gik ud og svarede. Der kan jeg i hvert fald huske at den medarbejder hun følte at både fra politisk hold og også fra ledelsen altså vores kommunaldirektør og også vores udvalgsformand, at de handlede meget hurtigt på hendes vegne sådan så hun ikke følte at det var hende der blev udstillet, for vi har været ude for det før to gange som jeg er bekendt med inden for det tekniske område, hvor medarbejdere er blevet hængt ud det er jo faren ved det fordi folk,

der er jo ikke mundkurv på dem på den måde.” Andre Albeck,
Forvaltningen

For den faglige forvalter er dette et eksempel på, at forvaltningen bliver stillet til ansvar for noget som egentligt er politisk besluttet og dermed et politisk spørgsmål, jf. framing af debatten som et sted med politiske emner. Det er nogle forhold som ikke vedrører forvalteren, hvorfor det er op til ledelse, udvalgsformand eller politikerne at reagere herpå.

Bruge ekstra ressourcer på at få folk med

Den faglige forvalter skelner mellem aktiviteter, som har til formål at besvare debat og aktiviteter, der har til formål at skabe debat. Forvalterens fokus er ikke på hvad vedkommende kan få ud af borgerindlæg men mere, i første omgang, som situationer hvor forvaltningen skal reklamere for sit arbejde for at få borgerne med.

”Der tror jeg at der er vi ikke gode nok og det tror jeg igen er noget med ressourcer, vi sidder med så mange dagligdags opgaver. Det kræver lidt overskud at være frembrusende på den måde, det kræver overskud at lave reklamer, for det er jo egentlig reklamer, for det vi laver, for at få folk til at debattere. Og der tror jeg tit at vi hænger fast i dyndet med dagligdagen og de skal-opgaver vi skal have lavet de overskygger det at sørge for at få folk med og det er egentlig lidt synd.” Andre Albeck,
Forvaltningen

Forvalteren oplever at der skal en ekstra indsats til for at profilere sit arbejde. Denne indsats kan dels tage form i at spotte potentielle nyheder og emner og dels det at kunne skrive til borgeren.

”... vi kan være glade for at vi har sådan en som vores pressechef at han fanger mange ting på byrådsmøder og lignende for vi er ikke gode nok til at når vi har nogle nyheder at gå hen til ham og sige ”ved du hvad lad os få det ud på nettet” for det kunne jo også gøre at der kom mere debat i vores debatforum, eller at der var nogle flere emner man kunne sætte op.” Andre Albeck, Forvaltningen

”Der havde jeg skrevet sådan som jeg mener det skal være og så har Claus Buur taget det med til Roald og sagt, hvad siger du til det og så siger han, jeg forstår ikke en skid. Og så har han prøvet at komme med hvordan han ville skrive det.....” Kristine Karlsen, Forvaltningen

Den faglige forvalter samarbejder med mediatoren mht. at besvare spørgsmål på debatten eller skrive indlæg om en forvaltningssag. I princippet er der en arbejdsdeling mellem dem, hvor mediatoren svarer på alle de spørgsmål som de er i stand til og det er kun når der er behov for at faglige medarbejdere skriver indlægget at disse bliver involveret. Forvalteren opfatter at debatten er en situation, som kræver involvering i nye opgaver, hvilket leder frem til en ny cue-frame-relation:

At skabe debat handler for forvalteren om at profilere sit arbejde for at få borgerne med, hvilket kræver en ekstra indsats.

Online debattering er for den faglige forvalter et sted, hvor man kan få borgerne med i de beslutninger der træffes og det kræver en ekstra indsats. Netop den forestilling om en ekstra indsats, som ikke umiddelbart hænger sammen med det arbejde forvalteren ellers udfører, medvirker til at forvalteren undlader at deltage i online debattering.

De professionelle kommer med input til forvaltningen

Den faglige forvalter opfatter, at der er forskellige borgergrupper som kan komme med input til deres arbejde. Generelt er den faglige forvalter opmærksom på situationer, hvor en gruppe borgere som de kalder ’de professionelle’ kommer med input til forvaltningen. De professionelle kan være grundejerforeninger, handelsstandsforeningen, lokalforeninger eller borgere som er ’eksperter’ fordi det er deres profession. De professionelle bliver opfattet som den faglige forvalters samarbejdspartner og dette afspejler forvalterens skelnen mellem professionelle og alle andre borgere.

”.....jeg er ikke inde dagligt og kigge på det, det er jeg ikke. Men det ved jeg så at det er der andre i min afdeling der er og så får jeg besked. Jeg har specielt én, det er vores GIS-mand, jeg tror han er derinde dagligt og

hvis han opdager et eller andet som berører nogen i afdelingen så får vi straks en kopi af det, men det er sjældent vi oplever noget. Jeg tror at det er fordi vi sidder med den type sager og fordi mange af dem vi har som aktører det er sådan nogle såkaldte professionelle, det er Friluftsrådet og nogle i lokalplanprocesser og så er det selvfølgelig grundejerne, men de henvender sig jo direkte, altså de får jo også direkte sendt lokalplanforslag ud, og de henvender sig så direkte til os, de går ikke via nettet.” Andre Albeck, Forvaltningen

Den faglige forvalter oplever, at de professionelle bruger andre medier når de kommunikerer med forvaltningen end debatten og nettet generelt. Forvalteren opfatter at det input som professionelle bidrager med er lange indlæg som er både faglige og tekniske, i modsætning til mange af de indlæg der er på debatten.

”.....det vil så også sige at det er jo ikke sådan nogle særligt tekniske eller faglige ting de går ind i vel, så sætter folk sig typisk ned og skriver et længere indlæg.” Andre Albeck, Forvaltningen

”Jeg tror man kommer længere ud på grund af at vi er på nettet, at der er flere der sidder på hjemmesiden og så pludselig falder ind på et eller andet men det er typisk de professionelle aktører og der tror jeg at der er der sådan en tradition for at de har det altså bedst med at aflevere en skriftlig indsigelse, mange af dem er jo nogle der sender ti sider ind hvor de beskriver en helt masse om de planforløb og sådan noget der er.” Andre Albeck, Forvaltningen

For forvalteren er der forskel på det input som de professionelle bidrager med og det input andre borgere bidrager med. Den professionelle bruger også andre medier end debatten, f.eks. mail, breve, officielle indsigelser. Og så er der naturligvis sammenhæng mellem kommunens krav til indsigelser og de professionelles måde at fremsende indsigelser på. For forvalteren er det en kombination af mediers egnethed og rutiner i processer.

”...jeg oplever egentlig ikke ret tit at vi er i vælten i forhold til de her debatfora for vi har jo generelt at folk kan skrive ind på nettet og give deres mening til kende om et eller andet herinde.” Andre Albeck, Forvaltningen

For den faglige forvalter handler det også om at de professionelle skal give deres mening til kende. De professionelle og deres måde at skrive input til forvaltningen bliver et cue til forvalteren om at indarbejde dette i de notater og rapporter som hun skriver. En ny cue-frame-relation bliver at:

De professionelle skal give forvaltningen input og dette gør de via andre medier som kan håndtere lange, tekniske og faglige indlæg.

Dette er en meningskonstruktion som er relateret til forvalterens arbejde og ikke til direkte til debatten. Men det bliver et referencepunkt for forvalteren til at fravælge debatten som medie til borgerinvolvering.

Der er en enkelt debat på Oddernettet som er lagt op som en egentlig digital høring. Dette er debatten om Plan- og Agenda 21 strategi hvor borgmesteren skrev et indlæg til borgerne og opfordrede til at komme med deres holdninger til en lang række spørgsmål om kvalitet i byen. Kun få borgere valgte at skrive et indlæg hertil og den faglige forvalter ser det dels som et resultat af at kommunen havde afholdt en række offentlige møder og dels fordi de professionelle anvender andre medier.

”Men jeg tror at noget af grunden til også at jeg måske synes at det på nettet det var småting hænger sammen med at mange havde jo fået deres krudt brændt af på to offentlige møder plus debatmøder med enkelte organisationer, altså vi havde et specielt med Landbrug og Natur, vi havde et specielt med Køb-Odder som er vores handelstandsforening. Så på den måde var pusten taget ud af noget af det fordi at de havde fået lov at sige det så mange gange plus at de fik lov at komme med skriftlige indsigelser.” Carl Røvik, Forvaltningen

For forvalteren er der forskel på at henvende sig til de professionelle og til alle andre borgere. Dette hænger sammen med deres frame om, at deres deltagelse i

online debattering kræver en ekstra indsats og ligger ud over det normale arbejde.

7.5 Hvordan den faglige forvaltning handler ud fra forskellige frames om online debattering

Den faglige forvalter framer generelt debatten som et sted med politiske emner, hvorfor de ikke selv skal skrive på debatten. Når den faglige forvalter skriver indlæg på debatten er det for at svare på direkte spørgsmål eller at redegøre for igangværende forvaltningssager for at undgå at misforståelser spredt sig. Dette er de to mest dominerende frames som den faglige forvalter handler ud fra. I tabel 7-6 er de forskellige cue-frame-relationer som den faglige forvalter producerer omkring online debatten skitseret.

Cue-frame-relationer	Relateret aktiviteter og handlinger
En borgers faktuelle eller konkrete spørgsmål til forvaltningssager skal besvares af den rette faglige forvaltningsenhed.	Skrive et svar på spørgsmålet Intern aftale med mediatoren om at de besvarer alle de spørgsmål de kan Mediatoren sender relevante spørgsmål til rette person
Det meste af det som skrives på debatten er politisk, hvorfor forvaltningens mening herom ikke er relevant.	Overlade det til byrådsmedlemmer at skrive indlæg
Borgeren har ofte et meget personligt og specifikt fokus i modsætning til forvaltningen som har fokus på mange forskellige borgeres interesse samtidig.	Ikke skrive indlæg hertil
Forvaltningen repræsenterer mange forskellige borgerinteresser og bliver derfor let skydeskive for enkeltes borgers personlige overbevisning, hvorfor forvaltningen ikke skal være synlig på debatten.	Holde øje med om en medarbejder bliver 'hængt ud' på debatten

At skabe debat handler for forvalteren om at profilere sit arbejde for at få borgerne med, hvilket kræver en ekstra indsats.	Afsætte ressourcer til profilering af arbejde Bruge byrådservice som ressource til borgerinddragelse
De professionelle skal give forvaltningen input og dette gør de via andre medier som kan håndtere lange, tekniske og faglige indlæg.	Anvende borgermøder, mail og brev som medie til borgerinddragelse

Tabel 7-6: Den faglige forvalters konstruktioner af mening omkring online debattering.

Alle disse cue-frame-relationer understøtter den faglige forvalters opfattelse af, at han ikke selv skal være synlig på debatten. Synlighed er også et centralet begreb for den faglige forvalter. Nogen gange anvendes begrebet eksplicit men flere cue-frame-relationer trækker på en bagvedliggende forståelse af, at det at skrive et indlæg på debatten er at blive synlig i det offentlige rum. Den faglige forvalter opfatter at han skal være synlig i f.eks. redegørelser for igangværende sager. På den anden side er hans meninger omkring politiske emne ikke relevante for offentligheden hvorfor det bliver væsentligt at holde sig ude af online debatten. De meningskonstruktioner som den faglige forvalter producerer er indenfor en forvaltningsmæssig kontekst. Når den faglige forvalter sammenligner noget, relatere til noget eller fremhæver relevante forhold, er det alt sammen forhold i den faglige forvalters daglige arbejde på kommunen og online debatten bliver problematiseret som et værktøj til at udføre disse opgaver. Den faglige forvalter problematiserer debatten som værktøj til borgerinddragelse i den form som debatten har i dag. Resultatet bliver at den borgerinddragelse den faglige forvalter producerer på debatten, er en spørgsmål-svar funktion mellem borger og forvaltning.

7.6 Konklusioner omkring den faglige forvalters online debattering

Den faglige forvalter enacter debatten som et sted hvor forskellige faglige enheder fra kommunen svarer på spørgsmål og redegør for faktuelle forhold som f.eks. stillingsopslag i ældreplejen, servering ved Odder år,

dagplejeudvalgets kompetence, kommunens håndtering af skimmelsvamp i børnehave, mv. Den faglige forvalter kan være ældrechefen, chefen for dagplejekontoret, kommunaldirektøren, kulturdirektør, mv. Når borgerne stiller spørgsmålstegn ved kommunens rolle i en igangværende sag i kommunen, og det handler om faktuelle forhold i sagen, vælger den faglige forvalter at skrive en redegørelse for de faktiske forhold i sagen og herunder kommunens konkrete tiltag.

Den faglige forvalter ønsker generelt ikke at være synlig på debatten og opfatter debatten som et sted, hvor de fleste emner har et 'politisk' indhold i højere grad end et forvaltningsmæssigt. Den faglige forvalter skelner mellem deres personlige og faglige holdning, og det er kun den faglige holdning som skal være synlig på debatten og kun i sager som ikke er politiske. Den faglige forvalter skelner også i mellem borgeres indlæg på debatten og så det input forvaltningen får fra borgere via e-mail, post og høringer. Den faglige forvalter inddeler borgere i den almindelige borger og de professionelle som er interesseorganisationer, foreninger, mv. Forvalteren opfatter input fra de professionelle som centralt i deres arbejde men er mere usikre på det input de forskellige borger skriver på debatten. Generelt læser den faglige forvalter ikke indlæg på debatten. Det er kun i situationer hvor forvaltningen bliver gjort opmærksom på at der er en interessant sag at de vælger at læse indlæg.

Online debattering er for den faglige forvalter hovedsageligt en politisk proces som de ikke er en del af men hvor der ind i mellem er behov en faktuel forvaltningsmæssig redegørelse.

8 BRUGERGRUPPERS BETYDNING FOR E- DELTAGELSE

Mine analyser af online debattens anvendelse fremhæver en række pointer om e-deltagelse og aktørernes betydning herfor. Analyserne viser, at e-deltagelse kan antage flere former, og at konceptualiseringen heraf hænger sammen med brugerne. De forskellige brugergrupper og deres anvendelse af online debat giver anledning til tre centrale pointer om e-deltagelse: 1) At aktørernes meningsskabelse om teknologien har betydning for, hvilken form e-deltagelse får. 2) En mediator rolle etableres i e-deltagelse, og denne rolle har central betydning for, hvilken form e-deltagelse får i praksis. 3) At medieringsprocessen har indflydelse på deltagelsesformen: om det bliver en deliberativ eller mere konsulterende e-deltagelse. I de følgende afsnit vil jeg uddybe og diskutere disse tre pointer om e-deltagelse udfra mit studie af meningsskabelse om online debatten.

8.1 Aktørernes meningsskabelse har betydning for, hvilken form e-deltagelse får i praksis

De enkelte individer i forvaltningen og blandt politikerne har konstrueret forskellige former for mening om debatten. Meninger, som danner rammen for, hvordan aktørerne handler på debatten. De forskellige aktører har gennem tiden snakket på tværs af byråd, borgere og forvaltning om, hvad online debat handler om, hvordan borgerne agerer på debatten, og hvordan kommunen skal agere. Over tid er der udviklet forskellige praksisser for anvendelse af debatten blandt politikere og forvaltning. Praksisser, der deles i fire mindre grupper, og kun er praksisser på det intersubjektive niveau (Weick, 1995). De fire grupper er byrådsmedlemmer, politiske kandidater, mediatorer og den faglige forvaltning.

De fire brugergrupper kan, som tidligere beskrevet, betragtes som fire roller, som politikere og forvaltning indtræder i. Fire roller, som konstruerer forskellige meninger omkring debatten. Tabel 8-1 viser centrale forhold i de fire rollers meningskonstruktioner. Tabellen viser hvilke centrale frames, der anvendes til at skabe mening om deltagelse i debatten. Den viser hvem de forskellige roller forestiller sig findes på debatten og deres forestilling om hvilke væsentlige problemer, der findes omkring debatten. Desuden viser tabellen, hvilken interaktionsform borgerinddragelsen får, hvordan de fire roller enacter anvendelsen af debatten, samt indenfor hvilken kontekst dette sker.

Centrale dele af menings-konstruktion	Politisk kandidat	Byrådsmedlem	Faglig forvalter	Mediator
Centrale frame for deltagelse i online debat	Synlighed	Misforståelser & mytedannelser	Faktuelle spørgsmål & misforståelser	Åbenhed Kontinuerlighed
Centrale frame for ikke at deltage i online debat	En ud af mange medier	Borgernes forum Synlighed	Politiske emner	Platte indlæg

Forestillinger om hvem de andre på debatten er?	Vælger Konkurrenter	Mindre udsnit af borgerne Debattrolde	Mindre udsnit af borgerne	Borgere Byrådsmedlemmer Forvaltning
Forestillinger om væsentligste problem	Antallet af læsere	Synlighed i politisk proces Borgernes fokus	Borgernes personlige og specifikke fokus	Byrådsmedlemmernes manglende deltagelse
Interaktionsform på debatten	Informere	Informere Konsultere	Informere	Dialog
Hvad enacter de?	Kampagne-værktøj til valgkamp	Borgernes læserbrevsforum	Spørgsmål-svar forum	Åbent læserbrevsforum Organisations-udviklingsprojekt
Hvilken kontekst er meningen konstrueret indenfor?	Kommunal valgkamp	Byrådspolitisk proces	Forvaltning af politiske beslutninger	Kommunal nyhedsformidling Serviceenhed i på rådhuset

Tabel 8-1: De fire rollers meningskonstruktion omkring online debatten.

Der er stor forskel på de fire roller centrale frames omkring debatten. Hvilke forestillinger de har om, hvem de andre er på debatten. Hvordan de enacter debatten, og indenfor hvilken kontekst deres mening om debatten konstrueres. Resultatet bliver, at de fire roller etablerer fire forskellige former for e-deltagelse omkring debatten. Den politiske kandidat relaterer online debatten til en valgkamp kontekst. I denne kontekst giver det mening at enacte debatten som et kampagneværktøj til valgkampssindlæg. Byrådsmedlemmet relaterer debatten til den politiske proces i byrådsarbejdet og problematiserer generelt debatten som værktøj hertil. I den politiske proces giver debatten mening som borgernes læserbrevsforum, hvor byrådsmedlemmet ind i mellem skriver redegørelser og søger borgernes støtte. Den faglige forvalter relaterer debatten til sit arbejde med at forvalte politiske beslutninger. For den faglige forvalter giver online debatten ikke mening i forhold til det daglige arbejde, men bliver problematiseret i denne sammenhæng. Den faglige forvalter enacter debatten som et online spørgsmål-svar forum, hvor forvalteren ind i mellem svarer på faktuelle spørgsmål eller skriver redegørelser om igangværende forvaltningssager. Mediatoren relaterer debatten til kommunens arbejde med åbenhed i forhold til omverdenen og udbredelse af IT anvendelse blandt medarbejdere og borgere. Debatten opfattes som en katalysator for begge dele.

På denne måde sættes debatten ind i en kontekst for kommunal nyhedsformidling men relateres også til en kontekst som serviceenhed på rådhuset. På den ene side enacts debatten som et åbent læserbrevsforum, og på den anden side som en del af et organisationsudviklingsprojekt, som handler om udbredelse af IT anvendelse generelt.

Der er således fire forskellige former for borgerinddragelse, som praktiseres via online debatten. Et kampagneværktøj, et spørgsmål-svar forum og to forskellige læserbrevsforum. Det ene læserbrevsforum er hovedsageligt for borgerne og det andet et hvor dialog mellem borger, byråd og forvaltning er i fokus. Den politiske kandidat, byrådsmedlemmet og den faglige forvalter anvender hovedsageligt debatten til at informere. Desuden anvender byrådsmedlemmet til tider debatten mere konsultativt, og mediatoren arbejder med at fremme dialog mellem borgeren, politiker og forvaltning. Forskellige former for anvendelse af online debat, som tager sit afsæt i de fire rollers meningsskabelse omkring debatten. De forskellige rollers meningsskabelse omkring debatten har således betydning for, hvilken form e-deltagelse får, når teknologien er online debatforum.

8.2 En mediator rolle etableres i e-deltagelse

Mine analyser peger på, at fire forskellige roller etableres omkring online debatten. En af disse roller er en mediator, som arbejder med at forme de andre aktørers anvendelse af debatten. At en mediator etableres har betydning for, hvordan debattens form bliver, og for hvordan de andre skaber mening omkring debatten. I dette afsnit ser jeg nærmere på, hvordan mediatoren arbejder med meta-strukturering, og hvordan denne proces interagerer med de andre rollers meningskonstruktioner. Afsnittet slutes af med en analyse af hvordan mediatoren bliver en ny aktør i e-deltagelse.

Meta-strukturering af online debattens anvendelse

En lille gruppe i forvaltningen indtræder i rollen som mediator og engagerer sig i mediering af teknologi-anvendelse. Gennem forskellige former for interventioner forsøger de at påvirke andre brugeres anvendelse af debatten. En

proces, som Orlikowski et al (1995) betegner som meta-strukturering af teknologien. Meta-strukturering af online debatten i Odder Kommune kan samles i to faser. Første fase er etablering og forstærkelse af debatten, og anden fase er tilpasning og forandring. I de følgende afsnit diskuteres, hvordan mediatoren arbejder med meta-strukturering, og hvordan vedkommende etablerer sig som mediator.

Første fase: Etablering og forstærkelse af anvendelse af online debat

Første del af fasen udgør etableringen af den tekniske struktur, hvilket allerede sker tilbage i 1997-1998. Kommunen arbejder med at udvikle en hjemmeside, herunder et debatmodul. I etableringsfasen arbejder mediatoren med den fysiske del af teknologien så som software og med hvilke funktioner, der skal være. Efter hjemmesiden og debatten bliver taget i brug, er det webmasterens ansvar at stå for debattens daglige drift med reference til kommunaldirektøren. I 2003 bliver en journalist ansat som informationschef i kommunen, og denne medarbejder indtræder i mediatorgruppen. En gruppe, som har ansvar for intern og eksternt kommunikation i kommunen, herunder teknologier til at understøtte dette. I arbejdsdelingen mellem forvaltning og byråd er det naturligt, at opgaven med at administrere online debatten ligger hos forvaltningen. Det er således accepteret af den øvrige organisation, at denne gruppe i forvaltningen, som er webmaster, informationschef og kommunaldirektør, er ansvarlige for drift og anvendelsen af online debatten. Derved accepterer politikere og forvaltning, at denne gruppe indtræder i en medierende rolle.

Mediatoren forsøger at forme mening om online debat gennem udvikling af retningslinier for debattens anvendelse. Online debatten bliver skrevet ind som en del af kommunens IT strategi, og en kort guideline til debatadfærd lægges ud på selve debatsiden. Fokus i notater om politik og strategi, er at skabe åbenhed i emner og adgang til debatten, at sikre politiker-borger dialog, og bidrage til udbredelse af IT anvendelsen i kommunen. Mediatoren forsøger ligeledes at påvirke de andre brugeres mening om debatten ved at differentiere systemet fra lokalavisen eller mere traditionelle inddragelsesformer. Mediatoren anvender argumenter, så som at debatten går et skridt længere med ytringsfriheden, at debatten kan give mere input end traditionelle inddragelseformer, og at borgere kan deltage, hvor og hvornår det passer dem. På denne måde forsøger mediatoren at påvirke opfattelsen af, hvad et debatforum er. Men det at øge anvendelsen af online debatten er den type aktiviteter, som mediatoren

engagerer sig mest i. Det kan være alt fra at informere om antal indlæg og på denne måde fremhæve, at det er et forum, der er anvendt af mange, og som byrådsmedlemmerne bør tage stilling til. Mediatoren kan også advisere et byrådsmedlem eller en faglig forvalter om et indlæg, der bør besvares, og derved inddrage dem som brugere af debatten. Desuden kan mediatoren skrive et udkast til et politikersvar til en borger, selv skrive et svar til borgeren, sikre at der er så få regler som muligt og implementere andre teknologier, der kan igangsætte en debat. For mediatoren er det således centralt at 'holde gang i debatten', som de framer det, og det bliver faktisk det, som en stor del af medieringsprocessen handler om.

Ses på de aktiviteter, som mediatoren udfører også i 2007 og 2008, er det aktiviteter, hvis formål stadig er at etablere og især forstærke anvendelsen af debatten. Det at bestemme og opbygge konsensus omkring anvendelsen af online debatten, at definere brugergrupper af debatten og etablere guidelines for anvendelse, er en løbende proces, som ikke stopper. Så den del af mediering, som handler om etablering og udbredelse, forsætter også 10 år efter at online debatten er implementeret. At mediatoren hele tiden arbejder aktivt hermed kan ses som en væsentlig årsag til, at debatten stadig er aktiv 10 år efter, at den er implementeret.

Anden fase: Tilpasning og forandring af online debat og dens anvendelse

Tilpasning og forandring af teknologien sker i et samspil mellem mediator og brugere. Brugere kommer med flere forskellige former for feedback omkring online debatten. Eksempler på indirekte feedback er debattrolde, personlige anklager, indlæg med en 'plat' tone eller brugere, som vælger helt at undlade at skrive indlæg på debatten. Feedback sker også gennem borgeres spørgsmål omkring debatten og dens anvendelse, dog kun engang i mellem. Brugere kommer med en række direkte forslag til forandringer af debattens anvendelse. F.eks. byrådsmedlemmers forslag om at give debattrolde det røde eller gule kort. Mediatoren har et par gange indsamlet information fra brugere om online debatten. Vedkommende har bl.a. udført en spørgeundersøgelse blandt borgere om deres anvendelse af websiden, herunder debatten. Men generelt er det meste af den feedback, som mediatoren får, indirekte.

Det er dog sjældent, at mediatoren foretager tilpasning eller ændringer i selve systemet eller anvendelsen heraf. Et eksempel er journalister og studerendes forespørgsler omkring bestemte debatter samt problemer med at få overblik over

forskellige debatter. Dette resulterede i, at mediatoren oprettede debatarkiver. Samtidig blev der dannet temadebatter, når et emne fik tilstrækkelig mange indlæg. Et andet eksempel er de sager, hvor medarbejdere fra forvaltningen er blevet 'hængt ud' på debatten for ikke at varetage deres opgave ansvarligt i kommunen. Det første eksempel herpå var en miljømedarbejder. I første omgang diskuterede man blot indbyrdes i kommunen, hvad der skulle ske. Mediatorgruppen holdt fast på åbenhed på debatten. Det var først efter at sagen var afsluttet, og medarbejderen havde søgt job et andet sted, at indlæggene blev fjernet. Der blev efterfølgende udarbejdet en procedure for, at medarbejdere i kommunen, som føler sig krænket på debatten, kan gå til ledelsen og anmode om, at indlæggene bliver fjernet. Ledelsen vil herefter tage stilling til sagen. Kommunen har siden haft to tilsvarende sager, hvor ledelsen valgte at fjerne indlæggene med det samme inden debatten udviklede sig. Ledelsen udgøres af både den faglige leder og kommunaldirektøren, som også indtræder i rollen som mediator af anvendelsen af online debatten. Det er altså ikke særligt nemt at ændre i den politik, der skal sikre, at debatten skal være helt åben for indlæg og emner.

Mediatoren fastholder sin opfattelse af, hvordan debatten skal anvendes, og en egentlig brugerfeedback og tilpasning hertil sker kun i begrænset omfang. Meta-struktureringen af online debatten er således kendetegnet ved at der er et meget stort fokus på etablering og udbredelse af debattens anvendelse, og et begrænset fokus på tilpasning af debatten til brugernes kontekst og forandringer heri. Det er netop i samspillet mellem disse to forskellige prioriteringer fra mediators side, at de forskellige meningskonstruktioner omkring debatten støder sammen.

Forskellige meningskonstruktioner og forhandling af fælles referencepunkt

På et kollektivt niveau for meningsskabelse er der kun få frames, som deles på tværs af de fire roller, og som brugerne indtræder i på debatten. Det gælder f.eks. byrådsmedlemmets og mediators opfattelse af debatrolle, tilstedeværelse, den faglige forvalter og byrådsmedlemmets opfattelse af, at borgerne har et meget specifikt og personligt fokus, samt den politiske kandidat og byrådsmedlemmets opfattelse af synlighed, men som giver to helt forskellige former for adfærd på debatten. De fire forskellige roller og meningskonstruktioner omkring debatten betyder, at der ikke etableres fælles mening om debatten og dens anvendelse. Umiddelbart virker det som om, at

disse forskellige meningskonstruktioner fungerer som fragmenteret meningsskabelse (Maitlis, 2005), hvor der ikke opstår sammenstød mellem forskellige synspunkter. Men netop det, at en af rollerne er en mediator, som engagerer sig i at forme andre brugeres anvendelse af debatten, betyder at de forskellige synspunkter støder sammen. Sammenstød, som kan give både synergi mellem de forskellige meningskonstruktioner, men også konflikter.

Den politiske kandidat oplever ikke, at der er problematiske forhold omkring debatten. Mediatorens meta-strukturering af anvendelsen af online debatten skaber frihed til den politiske kandidat, der kan skrive så meget om de emner, som de har lyst til. Denne åbne form for mediering er for de politiske kandidater en fordel, da de her har adgang til et medie, som ikke har nogen redaktion.

Indimellem kommer de forskellige opfattelser mellem mediatoren og den faglige forvalter til udtryk. Det sker f.eks. når mediatoren forsøger at stimulere den faglige forvalter til at anvende debatten mere. Den faglige forvalter opfatter, at de fleste indlæg er politiske og at borgernes fokus er meget personligt, hvilket opfattes problematisk i forhold til forvalterens arbejde. Den faglige forvalter anvender traditionelle inddragelsesformer som borgermøder, høringer m.v. som referencepunkter. Men debatindlæggenes form gør det svært for den faglige forvalter at indarbejde disse i arbejdsprocessen. Udfaldet af disse meningsforskelle mellem mediator og faglig forvalter bliver en form for gensidig tilpasning (Poole et al, 1989). Mediatoren indtræder selv i rollen som faglig forvalter og skriver svar på debatten. Omvendt afprøver den faglige forvalter debatten som et supplement til de traditionelle inddragelsesformer. Dette er Plan- og Agenda 21 debatten et eksempel på. Men mediatoren fastholder formen på debatten og dens anvendelse. At det er åbenhed og kontinuerlighed, som er i fokus. På denne måde udvikles en forhandlet meningsstruktur mellem mediator og faglig forvalter. Der etableres ikke fælles meningskonstruktioner men en struktur for, hvornår de forskellige synspunkter bliver referencepunkter for handlinger. Mediatorens framing af debatten fastholdes som ramme for teknologien og dens anvendelse. Den faglige forvalter besvarer spørgsmål på debatten, og indimellem anvendes debatten som supplement til traditionel borgerinddragelse.

Konflikter mellem byrådsmedlemmets meningskonstruktioner og mediatorens er langt mere udbredt end mellem den faglige forvalter og mediatoren. Et eksempel på disse sammenstød er de mange borgerindlæg, hvor mediatoren forsøger at stimulere byrådsmedlemmer til at svare på flere indlæg.

Mediatorens fokus på udbredelse af debattens anvendelse betyder, at der kommer mange borgerindlæg om rigtig mange forskellige forhold. Men det betyder også, at mediatoren løbende opfordrer byrådsmedlemmer og den faglige forvalter til at skrive flere indlæg på debatten. For byrådsmedlemmet er det en udfordring at forholde sig til denne mængde information ved siden af alle de andre informationskanaler. Byrådsmedlemmet læser indlæggene men er forbeholden overfor at skrive svar på debatten eller skrive nye indlæg, der vil stimulere debatten. Argumentet herfor tager sit afsæt i en tidsmæssig prioritering, at bruge tid på at forholde sig til alle de forskellige emner og indlæg. En ting er at læse selve indlæggene og lade dem indgå i byrådsmedlemmernes baggrundsviden ligesom læserbreve i lokalavisen. Men at skrive svar og forholde sig til de enkelt indlæg er mere problematisk. Byrådsmedlemmet synes, at det er problematisk at skrive om igangværende udvalgs-sager, personlige eller følsomme sager, at de bliver for dominerende på siden, at siden repræsenterer en lille gruppe borgere, og at der er mange useriøse indlæg. Det er problematisk at udtale sig i offentligheden om de igangværende udvalgs-sager. Hvis nogen skal udtale sig om igangværende udvalgs-sager, skal dette være udvalgsformanden. Det svar, som skrives, bliver afhandlet med udvalget, byrådet og/eller informationschefen inden det lægges ud. Byrådsmedlemmet sammenligner også debatten med egentlige meningsmålinger og opfatter debatten som mangelfuld i denne sammenligning, fordi den ikke er repræsentativ. Det er således svært for byrådsmedlemmet at forestille sig, hvordan indlæggene mere direkte kan være en del af den politiske proces som andet end baggrundsviden.

Disse forhold er mediatoren opmærksom på, men manglende svar fra byrådspolitikerne opfattes alligevel som et udbredt problem. Mediatoren igangsætter løbende forskellige aktiviteter for at løse dette. Mediatoren framer det som, at byrådsmedlemmerne har et problem med åbenhed, når indlæggene omhandler følsomme emner, er skrevet af en lille gruppe borgere, eller omhandler områder, som ligger udenfor byrådets ansvar. Byrådsmedlemmet laver en framing, som er forankret i den politiske arbejdsproces, herunder at debatten ikke er egnet til igangværende sager, at borgerne har et personligt fokus i stedet for et kommunalt mv.

Et andet eksempel på sammenstød mellem mediator og byrådsmedlem er omkring seriøsiteten og tonen i indlæggene. Mediatoren er enig med byrådsmedlemmet i, at kvaliteten i indlæggene er nedadgående, og at der er

flere og flere af de såkaldte 'platte' indlæg. Men indtil videre fastholdes åbenheden og derved muligheden for useriøse indlæg på debatten. Det er ikke lykkedes hverken byrådsmedlemmer at ændre herpå. Mediatoren argumenterer med, at en udelukkelse af debattrolde kan blive brugt imod kommunen i form af anklager om censur o.lign. Forestillinger, som hænger sammen med mediators framing af debatten som en afspejling af kommunens åbenhed. Et andet argument for mediatoren er, at man ikke kan sige, at borgere, der udtrykker sig på en bestemt måde, ikke må have adgang til debatten. Indtil videre ser mediatoren tiden an, og derved er en løsning heraf udskudt til et senere tidspunkt. Flere byrådsmedlemmer mener, at der bør være strammere regler for, hvad og hvordan man kan udtale sig på debatten, eller at det ikke bør være muligt at tage et tidligere emne op, som har været debatteret op til flere gange før. Mediatoren argumenterer derimod for, at restriktioner vil begrænse den åbenhed, som debatten giver, og afviser at indføre strammere regler for debatadfærd. I forhold til hvad der skal være mulig debatadfærd, får mediatoren her en central rolle, da det bliver vedkommende, som definerer rammen for adfærd på debatten. Også selvom byrådsmedlemmet har en anden opfattelse. Det bliver altså mediatoren, som skaber rammen for debatadfærd og fortolkninger af, hvordan debat med borgeren forløber. 'Man skal kunne tåle noget, når man sidder i en kommune' er et argument, som mediatoren anvender, og som understøtter debattens åbenhed. At man skal kunne tåle at få sit navn nævnt eller blive kritiseret er byrådsmedlemmet enig i, men derfor synes hun stadig, at der skal være strammere regler for debatadfærd.

Mediatoren arbejder for åbenhed med debatten som værktøj hertil. Men det er en bestemt opfattelse og form for åbenhed. Det er åbenhed i den forstand, at borgeren skal kunne give sin mening til kende om alle mulige emner og på alle mulige måder. Mediators måde at tænke åbenhed på er tæt knyttet til opfattelsen af, at det er væsentligt, at debatten er kontinuerlig. Kontinuerlig i den forstand, at der hele tiden skal holdes 'gang i debatten', og at der hele tiden skal være nye indlæg. Derved fokuseres der i højere grad på det kvantitative i åbenheden, frem for en mere kvalitativ tilgang. Mange af mediators aktiviteter har til formål hele tiden at øge antallet af debatindlæg eller blot at holde debatten kørende, således at der hele tiden er aktivitet. F.eks. lades de platte og useriøse indlæg stå på debatten, og de 3-4 debattrolde kan forsætte med at skrive indlæg, selvom de er useriøse. Alle indlæg er lige vigtige i denne optik, og mediators argument herfor er knyttet til opfattelsen af, at de sikrer

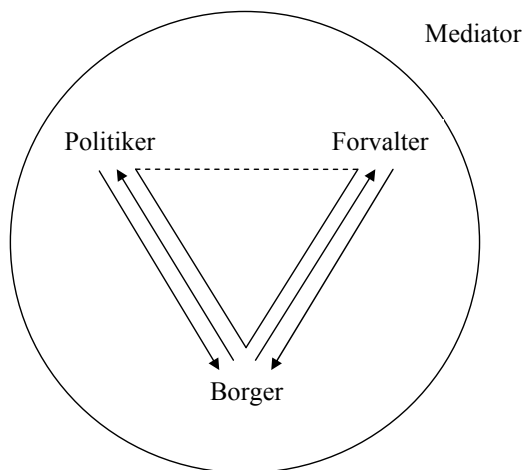
yringsfriheden for borgerne mere end f.eks. lokalavisen. Så debatten er et medie til at understøtte borgerens yringsfrihed, og yringsfrihed handler om, at borgerne skal kunne skrive helt frit på debatten. Det er altså denne form for anvendelse af debatten, som praktiseres, og byrådsmedlemmets reaktion herpå er at opfatte debatten, som borgernes sted, hvor de kan få luft for frustrationer.

Det fælles forhandlede referencepunkt bliver debatten som borgernes kommunale læserbrevsforum. En form, som er meningsfuld for alle fire roller. Men de fire brugergrupper har forskellig opfattelse af interaktion på dette læserbrevsforum, som resulterer i, at de anvender debatten forskelligt. Det fælles referencepunkt er ikke et udtryk for fælles meningskonstruktion omkring online debatten. Det er et forhandlet referencepunkt, som kan rumme de fire brugergrubbers forskelligheder. Det kan således rumme et valgkampsforum, en spørgsmål-svar funktion og to varianter af et kommunalt læserbrevsforum.

Den nye aktør i e-deltagelse

Den nye aktør, mediatoren, får en central rolle i e-deltagelse. I denne case er det forvaltningen, som indtræder i rollen som mediator. Debatten er altså ikke en direkte dialog mellem politikere og borgere, men en dialog, som i høj grad medieres af forvaltningen. Det er ikke en synlig eller bevidst rolle, som vedkommende indtræder i. En mediator opfatter sig selv som ansvarlig for at administrere debatten og andre teknologier. Men dette er i højere grad én ud af flere opgaver i forvaltningen. Forvaltningen medierer rammen for anvendelsen af e-deltagelse og forsøger at påvirke især byrådsmedlemmets opfattelse af borgerens handlinger på debatten, samt hvordan de bør agere i e-deltagelse.

Etableringen af en mediator i e-deltagelse viser en forskydning af hvem, der er centrale aktører i e-deltagelse, og hvordan relationer og indflydelse mellem disse aktører udspiller sig i praksis. E-deltagelse er ikke en relation og interaktion alene mellem politikere og borgere eller mellem forvaltningen og borgerne. Med denne viden vil jeg vende tilbage til Grönlunds model (2003; 2005) over relationer mellem formel politik, forvaltning og det civile samfund, samt informationsteknologiens rolle heri. Med udgangspunkt i online debatforum som teknologi og mediatoren som ny aktør illustrerer figur 8-1 aktører og relationer i e-deltagelse.

Figur 8-1: Aktører og relationer i e-deltagelse.

I figuren er der fire aktører i e-deltagelse: politiker, forvalter, borger og mediator. Trekanten i midten indikerer relationerne mellem politiker, borger og forvalter. Pilene i figuren viser interaktionen mellem aktørerne gennem teknologien. Der er således interaktion mellem borger og politiker i form af indlæg - enten nye indlæg eller svar, som de skriver på online debatten. F.eks. et byrådsmedlem, som skriver en redegørelse. Interaktion mellem borger og forvalter kan være spørgsmål-svar eller misforståelser- redegørelser. Interaktionen i begge relationer behøver ikke at være to-vejs kommunikation, men kan også bestå i, at borgere skriver indlæg, uden at der kommer reaktioner fra politikerne. Og omvendt kan f.eks. politiske kandidater skrive mange indlæg, uden at borgerne kommenterer herpå. Cirklen omkring de tre aktører - politiker, borger og forvalter samt deres interaktion viser mediators domæne for indflydelse i e-deltagelse. Mediatoren har ikke kun indflydelse på selve teknologiens funktioner men også på, hvordan interaktionen mellem f.eks. politiker og borger forløber i praksis. Derfor er pilene (relationen mellem aktørerne) en del af mediators domæne. Men mediatoren er også aktiv i arbejdet med at forme de forskellige aktørers roller i e-deltagelse. Gennem forskellige processer og aktiviteter forsøger mediatoren at påvirke forståelsen af, hvorfor borgeren handler, som han gør på debatten, og hvordan et byrådsmedlem bør håndtere dette. Derfor er de tre aktører også indenfor

mediatorens domæne. Mediatoren er naturligvis ikke ene om at udøve indflydelse på, hvordan anvendelsen af e-deltagelse former sig i praksis. Politikere, forvaltere og borgere har alle en fortolkning af mediatorens aktiviteter og meningsskabelse omkring debatten, og med-konstruerer på denne måde e-deltagelsen i praksis. Den centrale pointe her er, at der etableres en mediator. En mediator, som er en aktør udenfor den egentlige interaktionsproces, som udspiller sig mellem de tre andre aktører i e-deltagelsen. Denne mediators domæne inkluderer både teknologi, interaktion mellem brugere og brugernes meningsskabelse. På denne måde får mediatoren en helt central betydning for, hvordan anvendelsen af e-deltagelse former sig i praksis.

8.3 Medieringsprocessens indflydelse på deltagelsesform: deliberativ eller konsulerende e-deltagelse

At der etableres en mediator, og at denne aktør har central betydning for, hvordan e-deltagelse udformer sig i praksis, gør selve medieringsprocessen interessant. Hvad betyder det for e-deltagelse, at debatten medieres ud fra en bestemt opfattelse og på en meget bestemt måde? Mediatoren i Odder Kommune iværksætter en lang række aktiviteter, hvis formål er at forstærke anvendelsen af online debatten. Mediatoren faciliterer denne helt åbne form for debat med mange indlæg og mange temaer. En proces, som er en væsentlig årsag til, at debatten har været aktiv i 10 år. Medieringsprocessen er karakteriseret ved, at der er et stort engagement i udbredelse af anvendelsen, men ikke i tilpasningen og kontekstualiseringen af debatten til de eksisterende kommunale processer. Tilpasning af debatten til brugerfeedback bliver kun i begrænset omfang udfoldet i Odder Kommune. Tilpasning bliver i højere grad en forhandling mellem forskellige meningskonstruktioner om hvad online debatten skal anvendes til og hvordan.

Chadwick (2003) har identificeret to varianter af e-demokrati – konsultativ og deliberativ. Disse to varianter er forskellige i formen for borgerens deltagelse i det kommunikative netværk men også for politikerens og forvaltningens deltagelse. Konsultativt demokrati fokuserer på vertikal kommunikation mellem

stat og borger i form af informationsprocesser. Deliberativ demokrati lægger vægt på en aktiv deltagelse i beslutningsprocesser, hvori offentlige organisationer og borgere diskuterer forskellige forhold og når frem til en beslutning. I casen om online debatten i Odder Kommune er der sammenhæng mellem måden, hvorpå debatten medieres, og formen for e-deltagelse og borgerens rolle heri.

Ses online debatten ud fra disse to demokratiformer er debatten ustruktureret uden officiel moderation. Denne form fremmes af mediatoren. Der er hovedsageligt horisontal interaktion mellem borgerne. Der udvikles debatforløb, hvor indlæggene forholder sig til hinanden, som f.eks. under debatten om Las Vegas Festivalen. Der er mange forskellige emner og mange indlæg. Indimellem konsolideres borgernes indlæg på debatten, så det bliver en kollektiv 'stemme' i stedet for fragmenterede individuelle holdninger. F.eks. debatten om madordningen i børnehaven Otilia. På denne måde tager debatten form som et deliberativt forum.

Online debatten i Odder Kommune er på den anden side domineret af en lineær og vertikal interaktion, når politikere og forvaltning deltager. Interaktionen mellem et byrådsmedlem og en borger eller mellem en politisk kandidat og en borger bliver kun i begrænset omfang praktiseret direkte på debatten. Det er en-vejs kommunikation, hvor byrådsmedlemmer, politiske kandidater eller en faglig forvalter informerer borgere om faktuelle processer og beslutninger, eller forsøger at forme holdninger via indlæg på debatten. Samtidig er det kun en del af indlæggene, som afspejler en samproduktion af debatforløb i den forstand, at indlæg forholder sig til andre indlæg og bygger videre på eller udfordrer indlæggets indhold. På denne måde tager debatten også form som konsultativt demokrati, som afspejler de eksisterende relationer mellem borger, politisk kandidat, byrådsmedlem og faglig forvalter. Online debatten bliver derfor en form for hybrid mellem et deliberativt og et konsultativt forum. Hvor mediatoren former et deliberativt forum, trækker den politiske kandidat, byrådsmedlem og faglig forvalter debatten mod et mere konsultativt forum.

Men samtidig viser mit studie, at netop medieringen af debatten, som et deliberativt forum, i højere grad åbner op for, at aktørers meningsskabelse er med til at forme anvendelsen af teknologien. Også for andre aktører i e-deltagelse. En mediering af anvendelsen af e-deltagelse, som et deliberativt forum, fremmer aktørers mulighed for at enacte teknologien på forskellige

måder, og således bliver det aktørerne selv, som former filtre for teknologiens anvendelse. F.eks. ved ikke-deltagelse, som ikke nødvendigvis handler om modstand mod teknologien, men kan forstås som en naturlig måde at udøve magt på i et politisk miljø (Ainsworth et al, 2005). Ainsworth et al fremhæver, at ikke-deltagelse er en handling netop relateret til den deliberative form for e-deltagelse.

I mit projekt har mediatoren en overbevisning om, at debatten skal medieres som en meget åben debat, hvor alle skal kunne ytre sig om alting. En mediering af anvendelsen, som på mange måder lægger sig op ad det, som Chadwick (2003) vil karakteriserer som en deliberativ demokrati. Mine analyser viser, at når medieringsformen lægger op til et meget frit forum, som kun har få restriktioner, så åbner det op for, at brugerne selv former anvendelsen af teknologien. E-deltagelse anvendes som et værktøj i den kontekst, som brugeren handler i. Et kampagneværktøj for den politiske kandidat, et kommunalt læserbrevsforum for byrådsmedlemmet og en spørgsmål-svar funktion for den faglige forvalter. Brugerne skaber mening om debatten indenfor den kontekst, som de opfatter de handler i. Selvom en mediator forsøger at fremme det, som kan betegnes som en deliberativ demokratiform i anvendelsen af et debatforum, vil den indflydelse, som borgerne tilbydes via teknologien, trække mod en konsultativ demokratiform. En deliberativ form åbner op for, at politikere og forvaltning selv former anvendelsen af debatten, og udvider derved også borgerens muligheder for interaktion.

At anvende teknologi til at fremme deliberative former for borgerinddragelse i politiske processer er et dilemma. Dilemmaet er på den ene side at efterstræbe fri og åben deltagelse, og på den anden side at målrette deltagelse til kommunens beslutningsprocesser og aktørernes interesser og behov. I Odder Kommune har mediatoren en overbevisning om, at borgernes deltagelse skal være fuldstændig fri og åben for at sikre, at så mange som muligt kan deltage på de vilkår og forudsætninger, som de nu har. Der udvikles procedurer, som f.eks. at der ikke skal være en redaktør på debatten. På den anden side iværksætter politikere og forvaltning andre aktiviteter, der modsiger denne redaktionelle funktion, f.eks. at input fra debatindlæg forkastes på grund af manglende repræsentativitet. Praksis viser, at involvering af borgere gennem debat teknologi på mange måder ikke er fuldstændig fri og åben, men at det bliver de enkelte brugere, der hver især og på forskellige vis forsøger at forme deltagelsen. Både forvaltning, politikere og borgere forsøger selv at styre og

målrette deres deltagelse i forhold til deres interesse og deres opfattelse af, hvad e-deltagelse er, og hvad det kan bruges til.

Opsamling på brugergruppers betydning for e-deltagelse

I dette kapitel har jeg vist, hvordan forskellige aktørers meningsskabelse har betydning for, hvilken form e-deltagelse får. Kapitlet viste hvordan en mediator rolle etableres i e-deltagelse, samt hvordan mediatoren har en central betydning for anvendelsen af e-deltagelse i praksis. Desuden viste jeg, at medieringsprocessen har indflydelse på, hvilke inddragelsesformer, som udspiller sig i praksis, og at medieringen af en deliberativ proces gennem en teknologi indeholder et dilemma. Et dilemma mellem på den ene side at forme teknologien og dens anvendelse så en deliberativ deltagelsesform udvikles og på den anden side åbner netop denne form op for brugernes egne fortolkninger af teknologien. Fortolkninger der kan trække teknologien og dens anvendelse mod interaktionsformer som i højere grad er konsultative eller informerende.

9 KONKLUSION

I dette afsluttende kapitel samler jeg op på afhandlingens forskningsspørgsmål og analysernes konklusioner. Mit udgangspunkt er at undersøge politikernes og forvaltningens betydning for e-deltagelse. Hvordan politikerne og forvaltningen med-konstruerer e-deltagelse gennem anvendelsen heraf i praksis. Hvordan de etablerer sig selv som brugere af e-deltagelse, og hvad det betyder for interaktionen mellem de brugergrupper, som etableres. Mit forskningsspørgsmål er:

Hvordan med-konstruerer forskellige brugergrupper e-deltagelse gennem anvendelsen heraf i praksis?

Med udgangspunkt i en konkret case - online debatten i Odder Kommune - undersøger jeg, hvordan politikerne og forvaltningen med-konstruerer forskellige praksisser for anvendelsen af e-deltagelse, samt hvad forskellige menings-konstruktioner betyder for e-deltagelse. Gennem mine analyser når jeg frem til følgende hovedkonklusioner om politikernes og forvaltningens betydning for e-deltagelse:

- Fire roller etableres i anvendelsen af online debat
- De fire roller producerer forskellige meninger om online debat, hvilket har betydning for formen på e-deltagelse

- Etableringen af en mediator rolle får central betydning for de andre tre rollers e-deltagelse
- Selve medieringsprocessen har betydning for formen for e-deltagelse

Politikerne og forvaltningen indtræder i fire forskellige roller, når de anvender debatten i praksis; politisk kandidat, byrådsmedlem, faglig forvalter og mediator. Disse fire roller etablerer sig som brugere af debatten på fire forskellige måder, som har betydning for bl.a. borgernes mulighedsrum på debatten. Gennem de fire roller tager debatten form som et kampagneværktøj til kommunal valgkamp, borgernes læserbrevsforum, et online spørgsmål-svar forum, eller et helt åbent kommunalt læserbrevsforum.

I afhandlingen viser jeg, at etableringen af de fire roller i praksis, og netop det at en af disse er en mediator, leder til tre centrale pointer om anvendelsen af online debat. 1) Rollernes meningsskabelse omkring online debatten har betydning for etableringen af praksisser for anvendelse af teknologien, og derved hvilken form e-deltagelse får. 2) At der etableres en ny central aktør i e-deltagelse, hvilket er en mediator. En rolle, som alene forvaltningen indtræder i. 3) At måden, hvorpå anvendelse af debatten medieres, har indflydelse på om deltagerformen bliver deliberativ eller mere konsulerende.

I de følgende afsnit vil jeg uddybe dette overordnede svar på mit forskningsspørgsmål og komme nærmere ind på de fire roller, som etableres, samt de tre pointer omkring betydningen heraf for e-deltagelse i praksis. Kapitlet afsluttes med en opsamling af afhandlingens bidrag til forskningsfeltet.

9.1 Politikernes og forvaltningens roller og anvendelse af debatten

Politikerne og forvaltningen indtræder i fire forskellige roller, når de anvender online debatten: politisk kandidat, byrådsmedlem, faglig forvalter og mediator. Fire roller, som etableres ud fra forskellige meningskonstruktioner, som politikere og forvaltning skaber omkring debatten. Mening, som skabes indenfor den kontekst, som politikere og forvaltning opfatter at de handler i. I det følgende afsnit vises, hvordan de fire roller konstituerer sig ud fra den mening,

som de skaber omkring debatten. Hvordan politikere og forvaltning medkonstruerer debattens anvendelse gennem disse fire roller.

Den politiske kandidat er aktiv på debatten i de sidste tre måneder op til kommunalvalget. Det er mange forskellige politikere, som indtræder i denne rolle - i princippet alle dem, som stiller op til kommunalvalget. Det er siddende byrådsmedlemmer, opstillingsberettigede fra forskellige partier og få partiuafhængige kandidater, som stiller op. I den periode, som jeg har studeret, er der 36 politiske kandidater, som er aktive på debatten. Heraf er ca. $\frac{1}{4}$ siddende byrådsmedlemmer. Det er således ikke alle politiske kandidater, som er aktive, men en temmelig stor gruppe i forhold til, at der er 19 byrådspladser, som skal besættes. Den politiske kandidat skriver mange indlæg på debatten, og langt de fleste indlæg er deres meningsbud på et givet forhold i fremtiden i Odder Kommune, f.eks. holdning til handicapområdet. Det er sjældent, at en politisk kandidat forholder sig til, hvad andre skriver i deres indlæg. Kun i få tilfælde svarer eller diskuterer den politiske kandidat med andre på online debatten. En del borgere skriver indlæg på debatten i denne periode, men langt de fleste af borgernes indlæg står ubesvaret hen. Kun hvis indlægget er et konkret spørgsmål eller kritik af et parti, skriver den politiske kandidat et svar hertil. Ellers vælger den politiske kandidat at skrive indlæg, når andre politiske kandidater skriver på online debatten eller i lokalavisen. Online debat har den effekt, at når en politisk kandidat skriver indlæg, kommer der hurtigt flere til. Generelt skriver den politiske kandidat, når andre politiske kandidater skriver, hvilket forstærkes jo nærmere valgdagen kommer. Den politiske kandidat opfatter, at der er to andre aktører på online debatten; vælgerne og konkurrenter. Online debatten bliver under valgkampen endnu et medie, hvor den politiske kandidat kan synliggøre sig selv. Et medie, som ikke har nogen redaktør som lokal avis, hvorfor der er fri adgang for den politiske kandidat til at eksponere sig selv. Den politiske kandidat handler i en kontekst for kommunalvalg og anvender således online debatten som et kampagneværktøj i valgkampen. Som et medie til at informere og profilere sig overfor vælgeren.

Byrådsmedlemmet skriver derimod ikke særlig mange indlæg på debatten. Generelt opfatter byrådsmedlemmet debatten, som borgernes mulighed for at udtrykke sig eller ligefrem som en ventil, når borgerne er frustrerede over forskellige forhold i kommunen. For byrådsmedlemmet er det væsentligt ikke at skrive for mange indlæg med deres holdninger. Dette kan efterlade et indtryk blandt borgerne om, at der allerede er truffet beslutning om emnet.

Byrådsmedlemmet knytter også en række problematikker til online debatten, som resulterer i, at de ikke anvender debatten. Debatten opfattes som en kommunikationskanal blandt flere til at kommunikere med borgerne. Mediet når ud til et begrænset og ikke et repræsentativt udsnit af befolkningen i kommunen. Hvilket også kendetegner gruppen af borgere, der giver deres mening til kende på debatten. Byrådsmedlemmet oplever borgernes indlæg som personlige, følsomme, meget specifikke omkring deres eget nære liv, at de handler om igangværende sager, og nogen gange er indlæggene platte. Alle forhold, som for byrådsmedlemmet er problematisk at forholde sig til på debatten. Det generelle billede for byrådsmedlemmet er, at der er mange indlæg på debatten om mange forskellige emner, som kan være karakteriseret af ovenstående forhold, og det er svært at forholde sig til alle indlæg. Byrådsmedlemmet oplever, at han i forvejen har meget at læse om forskellige udvalgssager og møder, ud over at det politiske arbejde er en bibeskæftigelse ved siden af et fuldtidsjob. Byrådsmedlemmet har derfor udviklet en række praksisser for håndtering af online debatten.

Byrådsmedlemmet læser nye indlæg på debatten flere gange om ugen. Når der er udbredte misforståelser i borgernes indlæg på debatten, og det blandt flere borgere, vælger byrådsmedlemmet at skrive en redegørelse for at undgå mytedannelser. Det kan være udvalgsformanden, som den givne sag hører under, partiet, eller hvis det er mere generelt en eller flere byrådsmedlemmer, som skriver en redegørelse. En anden situation, hvor byrådsmedlemmet vælger at skrive et svar til borgeren, er når borgerne stiller direkte og konkrete spørgsmål på debatten til byrådet eller adresseret til et bestemt byrådsmedlem. En tredje situation, hvor byrådsmedlemmet anvender debatten, er i mindre sager, hvor der er behov for at lægge en føler ud til borgerne omkring et givet emne og får borgernes opbakning hertil. Denne tredje situation kommer kun i spil indimellem på debatten, og byrådsmedlemmet opfatter også, at debatten blot er et sted til disse 'følere' andre steder kan være at snakke med borgere på gaden eller lokalavisen. Generelt skriver byrådsmedlemmet ikke særlig ofte på debatten, og når byrådsmedlemmet vælger at skrive et indlæg er det fordi, der er behov for en redegørelse eller et svar på et direkte spørgsmål.

Byrådsmedlemmet handler i en kontekst for byrådspolitiske processer og anvender således debatten som borgernes læserbrevsforum. Et forum, som bliver baggrundsviden ligesom andre informationskanaler, f.eks. læserbreve i lokalavisen eller en snak med borgere på gaden.

Forvaltningen i kommunen indtræder ligeledes i to forskellige roller i relation til online debatten. Den ene er som faglig forvalter i kommunen og den anden er som mediator af debattens anvendelse.

Den faglige forvalter opfatter de fleste indlæg på debatten som politiske og ser derfor ikke sig selv som rette person til at skrive indlæg på debatten. Den faglige forvalter opfatter, at deres samarbejde med borgerne allerede er etableret gennem traditionelle inddragelsesformer f.eks. borgermøder og høringer. De samarbejder med borgergrupper, som de betegner for de 'professionelle' f.eks. ejerforeninger, lokalforeninger, interesseorganisationer, erhvervsorganisationer, mv. Samtidig foretrækker disse grupper at henvende sig via andre medier som brev og mail. Medier, der giver mulighed for at skrive længere redegørelser eller begrundede forslag til kommunen. Den faglige forvalter opfatter de indlæg, som borgerne skriver på debatten, som meget specifikke og personlige i forhold til borgernes eget liv, hvorfor han/hun har svært ved at se, hvordan dette skal indgå i arbejdet. Den faglige forvalter skriver således sjældent indlæg på debatten. Kun i situationer, hvor borgere stiller faktuelle spørgsmål omkring forhold i kommunen eller igangværende udvalgssager, vælger den faglige forvalter at skrive et svar til borgeren på debatten. Den faglige forvalter tænker debatten ind i en kontekst for forvaltningsarbejde med politiske beslutninger, hvor debatten anvendes som et spørgsmål-svar forum.

Mediatoren arbejder udelukkende med at forme de andre brugeres anvendelse af debatten i praksis. Mediatoren skriver derfor ikke selv indlæg på debatten, kun når der er behov for tiltag overfor andre brugeres adfærd på debatten, f.eks. fjerne anonyme indlæg og informere herom. Mediatoren iværksætter mange andre aktiviteter og handlinger, men alle udenfor debatten og målrettet byrådsmedlemmet, den faglige forvalter eller borgeren. Alle aktiviteter og handlinger, hvis formål er at påvirke brugernes anvendelse af online debatten. Mediatoren faciliterer en online debat form, som er drevet af en vision om åbenhed i både den politiske proces og i forvaltningen. Samtidig har mediatoren et fokus på 'at holde gang i debatten', dvs. hele tiden sikre nye indlæg og trafik på debatten. Online debatten er en del af en større strategi omkring implementering af IT i kommunen. Teknologi, som kan understøtte kommunens kommunikation med borgerne, men som også kan være med til at udbrede anvendelsen og fortroligheden med teknologi blandt både borgere, politikere og forvaltning. Åbenhed og kontinuerlighed på online debatten er således mediators centrale fokus. Dette resulterer i, at mediatoren faciliterer

fuld åbenhed på online debatten i form af, at der ikke må være begrænsninger af nogen form for brugerne, især borgerne. Det skal være muligt for alle at skrive stort set al ting på debatten. Det er en lille gruppe af medarbejdere i forvaltningen, som indtræder i rollen som mediator. Debatten medieres således som et helt åbent læserbrevsforum men samtidig som et organisationsudviklingsprojekt i den forstand, at udbredelse af IT anvendelse også bliver en del af debatten formål. Mediatoren handler således indenfor en kontekst som serviceenhed på Rådhuset men også indenfor kommunal nyhedsformidling.

På denne måde etablerer politikerne og forvaltningen fire forskellige roller, som de indtræder i, når de anvender debatten. Roller, som er etableret gennem anvendelsen af debatten, og den mening, som konstrueres i relation hertil. Roller, der giver tre forskellige brugergrupper, der anvender debatten og en mediator, som arbejder med at forme brugernes anvendelse af teknologien.

9.2 Tre pointer om politikernes og forvaltningens betydning for e-deltagelse

Mine analyser af, hvordan politikerne og forvaltningen skaber mening om online debatten, viser at fire roller etableres. Fire roller, som konstruerer forskellig mening omkring debatten og forskellige praksisser for anvendelsen heraf. E-deltagelse kan således tage flere former, som er relateret til brugerne af teknologien. Denne sammenhæng mellem bruger og form, samt det at en af rollerne er en mediator, leder frem til tre centrale pointer omkring e-deltagelse: 1) Aktørernes meningsskabelse omkring teknologien har betydning for, hvilken form e-deltagelse får. 2) En mediator rolle etableres i e-deltagelse, og denne rolle har central betydning for hvilken form e-deltagelse får. 3) Medieringsprocessen har indflydelse på deltagelsesform; om det bliver konsulerende eller deliberativ e-deltagelse. Tre pointer, som jeg uddyber i følgende afsnit.

Aktørernes meningsskabelse har betydning for e-deltagelse

Den mening, som politikere og forvaltning skaber omkring debatten, har betydning for, hvilke praksisser for borgerkommunikation og inddragelse, som udspiller sig på debatten. De fire roller enacter debatten forskelligt. Den kontekst, som de fire roller oplever at de befinder sig i, danner rammen for den mening de skaber omkring debatten. På denne måde giver debatten mening som hhv. et valgkampforum, et spørgsmål-svar forum og to varianter af et online læserbrevsforum. Et læserbrevsforum, som er borgernes forum, og et, som er et helt åbent kommunalt læserbrevsforum, der i højere grad forsøger at skabe dialog mellem borger, politiker og forvaltning. Der praktiseres således flere forskellige former for borgerinddragelse. Den politiske kandidat, byrådsmedlemmet og den faglige forvalter anvender hovedsageligt debatten til at informere borgerne. Desuden anvender byrådsmedlemmet til tider debatten til at konsultere borgeren omkring forskellige forhold. Mediatoren arbejder på at fremme dialog mellem borger, politiker og forvalter. De forskellige rollers meningsskabelse omkring debatten får således betydning for, hvilken form e-deltagelse får i praksis.

En mediator rolle etableres i e-deltagelse

Fire forskellige roller etableres omkring debatten. En af disse er en mediator, som arbejder med at forme de andre brugeres anvendelse af online debatten. Mediatoren har fokus på etablering og forstærkelse af debattens anvendelse. Mediatoren iværksætter en række aktiviteter, hvis formål er enten at præcisere til hvad og hvordan online debatten skal anvendes, eller til at udbrede anvendelsen i byrådet, forvaltningen eller borgerne. Den del af medieringen, som har fokus på tilpasning og forandringer, herunder brugerfeedback, er ikke i fokus på samme måde. Mediatoren får en del bruger feedback, men der sker kun få tilpasninger af online debatten og dens anvendelse i praksis. Et eksempel herpå er, hvor medarbejdere fra forvaltningen er blevet personligt hængt ud på debatten, hvilket efterfølgende medførte en revision af procedurer omkring debatten. Alle indlæg, som krænker en medarbejder fjernes fra debatten, og medarbejdere, som føler sig krænket, kan fremover gå til ledelsen og få en hurtig afklaring af sagen. Der er ikke mange eksempler på tilpasninger af teknologien til konteksten - ej heller på systematiske feedback processer mellem brugerne og mediatoren. Online debatten er en teknologi til at supportere

åbenhed i kommunen, og trafikken bør være kontinuerlig, hvilket medfører at mediatoren generelt ikke vil have nogen form for restriktioner på debatten.

Mediatorens prioritering mellem udbredelse og tilpasning af teknologien, er på den ene side en væsentlig årsag til at debatten stadig er aktiv efter 10 år. På den anden side er netop denne prioritering medvirkende til, at de fire rollers forskellige meningskonstruktioner støder sammen. Mediatorens fokus på åbenhed og trafik skaber frihed for den politiske kandidat til at anvende debatten til at eksponere sig under valgkampen. Men for især byrådsmedlemmet skaber det en række problemer i forhold til den byrådspolitiske proces. F.eks. borgernes fokus på igangværende udvalgssager, borgernes personlige og konkrete problemer, mængden af indlæg og variation i emner. Mediatoren er drivkraft for en strategi, der opfatter et filter som en forhindring for indlæg og åbenhed, hvorfor et filter ikke implementeres i online debattering. Trods forskellige sammenstød mellem de fire rollers meningskonstruktioner, formår mediatoren at fastholde den helt åbne form for debatforum. Det forhandlede fælles referencepunkt mellem de fire roller bliver at anvende debatten som et kommunalt online læserbrevsforum. Der etableres ikke fælles menings, men et referencepunkt som kan rumme de forskelligheder, som de fire roller har.

Mediatoren får således placeret sig selv centralt i forhold til anvendelsen af e-deltagelse i praksis og bliver en fjerde aktør i e-deltagelse. E-deltagelse er ikke blot en relation mellem politiker og borger eller mellem forvaltning og borger. Mediatoren er en aktør, som ikke er direkte involveret i relationerne, men vis domæne inkluderer både teknologi, interaktion mellem brugerne og påvirkning af brugernes meningsskabelse omkring teknologien.

Medieringsprocessens indflydelse på deltagelsesform – konsulerende eller deliberativ

Det forhold at en mediator etableres og får betydning for anvendelsen af e-deltagelse gør selve medieringsformen interessant. Mediatoren har et stort engagement i udbredelse af debattens anvendelse men ikke i tilpasningen og kontekstualiseringen af debatten til eksisterende kommunale processer.

Tilpasningen bliver mere en forhandling mellem forskellige meningskonstruktioner om hvad debatten skal anvendes til. Mediatoren forsøger med denne meget åbne debatform at fremme en deliberativ deltagelse, hvor borgeren bliver en aktiv stemme i forskellige beslutningsprocesser. F.eks. gennem borgernes involvering i diskussioner med hinanden samt med politikere

og forvaltning om forskellige emner på debatten. På den anden side bliver debatten en mere konsulerende deltagelsesform, når politikere og forvaltning deltager. Det bliver mere envejs-kommunikation, hvor politikere og forvaltning informerer og mange af borgernes indlæg fremstår som enkeltstående meninger, som gives til kende. Men netop medieringen af online debatten, som et deliberativt forum, åbner op for, at brugernes meningsskabelse er med til at forme anvendelsen af teknologien. De forskellige brugergrupper kontekstualiserer selv online debatten til deres arbejde. Det er således en udfordring at mediere en deliberativ proces som understøttes af en online teknologi. Denne form åbner op for brugernes egne fortolkninger af teknologien og kan derfor i stedet føre til konsultative processer.

9.3 Afhandlingens bidrag til forskning om e-deltagelse

Først og fremmest bidrager denne afhandling med mediatoren som en ny central aktør i e-deltagelse, på samme niveau som politikerne, borgeren og forvaltningen. Mine studier viser, at mediatoren indgår som en central aktør i e-deltagelse. E-deltagelse bliver altså ikke, som forskningen ellers viser, en relation alene mellem borger og politiker eller borger og forvaltning. Mediatoren skaber den tekniske ramme og en proceduremæssig ramme for e-deltagelse, hvorfor deres forståelse af teknologi og samfund bliver væsentlig for, hvilken ramme som konstrueres omkring e-deltagelse. Mediatoren tolker, hvordan teknologien anvendes i praksis, og er derved med til at omsætte teknologi til praksis. Mediatoren, som i dette tilfælde udelukkende er forvaltningen, 'opdrager' således politikerne til at håndtere denne teknologi på en bestemt måde. Andre studier af e-deltagelse arbejder med f.eks. 'ejere' af involveringsprocessen eller system moderatorer og administratorer (Macintosh & Whyte, 2006). Interessenter, som tager del i udviklingsprocessen eller evalueringen af teknologien. Mine studier viser, at disse interessenter kan være samlet i en mediator rolle, som hele tiden engagerer sig i teknologiens anvendelse. Dette bliver en aktør, som kan have langt mere indflydelse på anvendelsen af e-deltagelse end en administrator af en teknologi.

Kommunen er ikke bevidst om, at forvaltningen indtræder i rollen som mediator, og at denne rolle er central for andre brugeres anvendelse af debatten i praksis. Arbejdsdelingen mellem forvaltning og det politiske niveau forskydes. Forvaltningen bliver mere politisk i den forstand, at den er med til at sætte rammerne for den politiske beslutningsproces både i forhold til indhold og selve processen – hvor skal information hentes, hvornår og hvordan skal den anvendes. Et lignende forhold har Jæger (2003) identificeret om politikernes og forvaltningens arbejdsdeling omkring IKT. Jæger (2003) viser, at der i den offentlige sektor er en arbejdsdeling mellem forvaltning og politikere, hvor forvaltningen har ansvaret for implementering og anvendelse af teknologi. I forhold til e-deltagelse er dette et særligt centralt punkt, da forvaltningen indtræder i en medierende rolle og således kommer til at arbejde direkte med borgerinddragelse. Forvaltningen former og har stor indflydelse på, hvad og hvordan borgerinddragelse foregår på nettet.

Med en mediator som central aktør i e-deltagelse viser mine studier at de, der indtræder i rollen som mediator, får betydning for hvad e-deltagelse bliver i praksis. Det, at en lille gruppe fra forvaltningen alene indtræder i rollen som mediator, skaber en medieringsproces, som tager udgangspunkt i en forvaltningskontekst i stedet for en byrådspolitisk proces. En medieringsproces, som støder sammen med den mening som byrådsmedlemmet skaber og handler ud fra. Tidligere studier påpeger, at inddragelse af brugerne i udviklingsprocessen af teknologi til e-deltagelse, har betydning for teknologiens kobling til den kommunale beslutningsproces (Ranerup, 2001; Ekelin, 2007). En proces, som kan ske gradvist efterhånden som erfaringer med teknologien udvikles (Ranerup, 2001). Mine studier viser også et behov for, at kontekstualisere teknologien i højere grad og at udvikle systematiske feedback-mekanismer i medieringsprocessen. Netop det, at mediatoren engagerer sig mest i udbredelsen af teknologiens anvendelse og ikke i tilpasningen og kontekstualiseringen, kan tyde på, at involvering af f.eks. byrådsmedlemmer i medieringsprocessen kan give en bedre kobling mellem teknologi og den byrådspolitiske proces.

Et andet bidrag til forskning om e-deltagelse er et mere nuanceret indblik i politikerens rolle som aktør i e-deltagelse. En aktør, som indtræder i to forskellige roller i e-deltagelse, og som kontekstualiserer teknologien på forskellig vis. Den ene rolle, som politikerens indtræder i, er som byrådsmedlem. Byrådsmedlemmet finder generelt debatten svær at anvende som et værktøj til

byrådsarbejde. Mine studier viser, at dette skyldes tre forhold – debatten giver synlighed, er ikke egnet til dialog og der mangler substans i mange borgerindlæg. Tidligere studier peger på, at når politikerne ikke anvender teknologien, kan det skyldes manglende accept af teknologien (Ranerup, 1999). F.eks. fordi debatten ikke er obligatorisk at anvende som f.eks. elektroniske sagsbehandlingssystemer. Samtidig er det et system, hvis succes afhænger af, at der er en kritisk masse af brugere af systemet - både borgere og politikere. Et andet forhold, som Ranerup (1999) fremhæver, er at selvom de fleste politikere gerne vil debattere med borgerne, ønsker en del af dem ikke at anvende en online debat hertil. Docter & Dutton (1998) viser, at personline angreb på online debat mindsker politikerens motivation til at deltage på debatten. Forhold, som mine studier ligeledes viser, har betydning for politikerens motivation til at anvende online debat. Men en række andre forhold har også betydning for politikernes deltagelse, forhold som især er knyttet til kontekstualiseringen af teknologien. Byrådsmedlemmet opfatter online debat, som et sted, hvor han bliver meget synlig. Et forhold, som ikke nødvendigvis opfattes som foreneligt med en del af opgaverne i byrådet. Samtidig opfatter byrådsmedlemmet, at diskussionerne mangler substans, at der er mange forskellige emner at forholde sig til og de er ofter rettet mod borgerens personlige interesser.

Til gengæld er synlighed en fordel for den politiske kandidat. Politikere skelner således mellem de forskellige mediers egnethed til hhv. valgkampagne og byrådsarbejde, men også mellem deres forskellige opgaver i byrådsarbejdet. Faser i det politiske arbejde har således betydning for politikerens deltagelse i online debat. Ranerup (1999) viser, at den politiske cyklus og det politiske mandat påvirker deltagelsen i online debat. Et begrænset mandat i byrådet betyder, at der ikke er meget at diskutere eller beslutte i byrådet. Et andet forhold er, at politiske varme emner varierer over tid, hvilket også har betydning for debatdeltagelse. Konsekvensen af begge forhold er, at politikernes deltagelse i debatten er lav. Disse forhold minder om det som mine studier viser. Men ud over det politiske mandat og variationen i varme emner, viser mine studier også, at politikerne indtræder i to helt forskellige roller, og at anvendelsesformen af debatten er afhængig af, om det er byrådsarbejde eller valgkamp. Et byrådsmedlem er meget bevidst om sit mandat, helt ned til hvorvidt vedkommende er ansvarlig for et område, deltager i et udvalg eller har en kvalificeret holdning om emnet. En tendens, som igen peger i retning af kontekstualisering af teknologien. Det vil sige, hvordan teknologien konkret kan

anvendes til byrådsarbejde, og hvordan e-deltagelse mere konkret skal foregå og indgå i dette arbejde. Sammenfattende viser mit studie, at politikerne som brugere af debatten kontekstualiserer teknologiens anvendelse i praksis. En kontekstualisering, som er knyttet til en lang række forhold i det kommunale arbejde. Forhold, som politikere opfatter som centrale udfordringer i e-deltagelse.

Et tredje bidrag til forskningen er et studie af e-deltagelse med udgangspunkt i en fortolkningsmæssig forskningsdiskurs (Deetz, 1996). En metode, som kun få studier af e-deltagelse anvender (Sanford & Rose, 2007). Min interesse i denne afhandling har været omkring politikere og forvaltning som aktører i e-deltagelse. Et forhold, som den eksisterende forskning kun i begrænset omfang har belyst (Sæby et al., 2008). Jeg har ønsket at opnå en mere nuanceret forståelse af, hvordan politikere og forvaltning indgår som aktører i e-deltagelse. Hvordan de over tid etablerer sig som brugere i e-deltagelse, og hvilken betydning dette får for formen på e-deltagelse. Forhold, som den fortolkningsmæssige forskningsdiskurs åbner op for at undersøge. Denne afhandling er således et eksempel på en metode til at studere og få indsigt i mere nuancerede forståelser af politikernes og forvaltningens betydning for e-deltagelse. En fortolkningsmæssig tilgang som er væsentlig for at få en bedre forståelse af sociale interaktioners betydning for anvendelsen af e-deltagelse i praksis.

Jeg argumenterer i denne afhandling for, at billedet af aktører er mere nuanceret og komplekst end tidligere forskning viser. Indsigt i aktørernes forskellige måder at anvende e-deltagelse kan bidrage til en forståelse af, hvilke udfordringer der ligger i e-deltagelse. At udvide opfattelsen af politikere og forvaltning som entydige og homogene aktører i e-deltagelse kan bidrage til en mere nuanceret forståelse af både brugerne, men også brugernes betydning for anvendelse af e-deltagelse.

BIBLIOGRAFI

- ALLPORT, G. W. (1985) The historical background of social psychology. IN LINDZEY, G. & ARONSON, E. (Eds.) *Handbook of social psychology*. 3 ed. New York, Random House.
- ANDERSEN, I. (2002) Den skindbarlige virkelighed – vidensproduktion indenfor samfundsvidenskaberne. Samfundslitteratur.
- AINSWORTH, S., HARDY, C. & HARLEY, B. (2005) Online Consultation. *Management Communication Quarterly*, 19, 120-145.
- BANSLER, J., P. & HAVN, E. (2006) Sensemaking in Technology-Use Mediation: Adapting Groupware Technology in Organizations. *Comput. Supported Coop. Work*, 15, 55-91.
- BARLEY, S. R. (1986) Technology as an Occasion for Structuring: Evidence from Observations of CT scanners and the social order of the Radiology Departments. *Administrative Science Quarterly*, 31, 78-108.
- BIJKER, W. (1995) *Of Bicycles, Bakelites, and Bulbs: Toward a Theory of Sociotechnical Change*, Cambridge, MA, MIT Press.
- BIJKER, W., HUGHES, T. P. & PINCH, T. (1987) *The Social Construction of Technological Systems*, Cambridge, MA, MIT Press.
- BINGHAM, L. B., NABATCHI, T. & O'LEARY, R. (2005) The New Governance: Practices and Processes for Stakeholder and Citizen Participation in the Work of Government. *Public Administration Review*, 65, 547-558.
- BLUMER, H. (1969) *Symbolic Interactionism*, New Jersey, Prentice-Hall.
- BURRELL & MORGAN (1979) *Sociological paradigms and organizational analysis: elements of the sociology of corporate life*, London, Heinemann.

- BYRÅDSSERVICE, O. K. (2001) Forslag til benyttelse af Oddernettet til kommunalvalg.
- CHADWICK, A. (2003) Bringing e-democracy back in - Why it matters for future research on e-governance. *Social Science Computer Review*, 21, 443-455.
- CHADWICK, A. & MAY, C. (2003) Interaction between states and citizens in the age of the internet: "e-government" in the United States, Britain, and the European Union. *Governance-An International Journal Of Policy And Administration*, 16, 271-300.
- CHANG, W.-Y. (2005) Online civic participation, and political empowerment: online media and public opinion formation in Korea. *Media, Culture & Society*, 27, 925-935.
- CIBORRA, C. U. & LANZARA, G. F. (1991) Designing networks in action: Formative contexts and post-modern systems development. IN CLARKE, R. & CAMERON, J. (Eds.) *Managing Information Technology's Organisational Impact*. Amsterdam, Elsevier Science Publishers.
- COLEMAN, S. & GØTZE, J. (2003) *Bowling Together: Online Public Engagement in Policy Deliberation*, London, Hansard Society.
- CZARNIAWSKA-JOERGES, B. (1992) *Exploring complex organizations: A cultural perspective*, Newbury Park, CA, Sage.
- DAHLBERG, L. (2001) The Internet and Democratic Discourse: Exploring the Prospects of Online Deliberative Forums Extending the Public Sphere. *Information, Communication & Society*, 4, 615-633.
- DAVIDSON, E. J. (2002) Technology Frames and Framing: A Socio-Cognitive Investigation of Requirements Determination. *MIS Quarterly*, 26, 329-358.
- DEETZ, S. (1996) Describing differences in approaches to organization science: Rethinking Burrell and Morgan and their legacy. *Organization Science*, 7, 191-207.
- DESANCTIS, G. & POOLE, M. S. (1994) Capturing the Complexity in Advanced Technology Use: Adaptive Structuration Theory. *Organization Science*, 5, 121-147.
- DOCTER, S. & DUTTON, W. H. (1998) The First Amendment Online: Santa Monica's Public Electronic Network. IN TSAGAROUSIANOU, R., TAMBINI, D. & BRYAN, C. (Eds.) *Cyberdemocracy*. London, Routledge.
- DRAZIN, R., GLYNN, M. A. & KAZANJIAN, R. K. (1999) Multilevel Theorizing about Creativity in Organizations: A Sensemaking Perspective. *The Academy of Management Review*, 24, 286-307.
- DUTTA-BERGMAN, M. J. (2005) Access to the Internet in the context of community participation and community satisfaction. *New Media & Society*, 7, 89-109.
- DUTTON, J. E. & DUKERICH, J. M. (1991) Keeping an eye on the mirror: Image and identity in organizational adaption. *Academy of Management Journal*, 34:517-554.
- EKELIN, A. (2007) The work to make eParticipation work. *School of Engineering*. Blekinge Institute of Technology.
- FOUNTAIN, J. E. (2001) *Building the Virtual State: Information Technology and Institutional Change*, Washington, D. C., Brookings Institution Press.
- FOUNTAIN, J. E. (2003) Prospects for improving the regulatory process using e-rulemaking. *Communications of ACM*. 46(1), 43-44.

- FULLA, S. & WELCH, E. (2002) Framing virtual interactivity between government and citizens: a study of feedback systems in the Chicago Police Department. IEEE.
- GEORGE, C. (2005) The Internet's political impact and penetration/participation paradox in Malaysia and Singapore. *Media, Culture and Society*, 27(6), 903-920.
- GIBSON, R. (2001) Elections Online: Assessing Internet Voting in Light of the Arizona Democratic Primary. *Political Science Quarterly*, 116, 561-583.
- GIDDENS, A. (1994) Central problems in social theory: Action, structure and contradiction in social analysis. Berkeley, CA: University of California Press.
- GIOIA, D. A. & CHITTIPEDDI, K. (1991) Sensemaking and sensegiving in strategic change initiation. *Strategic Management Journal*, 12, 433-448.
- GOFFMAN, E. (1974) *Frame Analysis*, London, University Press of New England.
- GRÖNLUND, A. (2005) What's In a Field - Exploring the eGovernment Domain. *Proceedings of the Proceedings of the 38th Annual Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS'05) - Track 5 - Volume 05*. IEEE Computer Society.
- GRÖNLUND, A. (2003a) Emerging Infrastructures for E-democracy. *e-Service Journal*, 2, 62-89.
- GRÖNLUND, A. (2003b) Emerging electronic infrastructures - Exploring democratic components. *Social Science Computer Review*, 21, 55-72.
- GRÖNLUND, Å. K. (2002) Introduction to the Special Issue on E-democracy in Practice. *e-Service Journal*, 2, 3.
- GRÖNLUND, Å. & RANERUP, A. (2001) *Elektronisk förvaltning, elektronisk demokrati*, Lund, Studentlitteratur.
- HJORT, J. (2006) Nettet kan give vitaminer til demokratiet. *Nyhedsmagasinet Danske Kommuner*.
- HOFF, J. & ANDERSEN, R. K. (2006) Mediebrug og politisk deltagelse i Danmark Landsundersøgelsen 2003/2004. *Modinet Working paper*, no. 20, 129.
- HOFF, J., HORROCK, I. & TOPS, P. (2000) Democratic governance and new technology: technologically mediated innovations in political practice in Western Europe. London, Routledge.
- HOFF, J., LOFGREN, K. & JOHANSSON, S. (2006) DR, internet og lokaldemokrati. *Modinet Working paper*, no. 21, 73.
- HOFF, J., LOFGREN, K. & TORPE, L. (2003) The state we are in: E-democracy in Denmark. *Information Polity: The International Journal of Government & Democracy in the Information Age*, 8, 49-66.
- HOFF, J. & STORGAARD, K. (2005) *Informationsteknologi og demokratisk innovation : Borgerdeltagelse, politisk kommunikation og offentlig styring*, Frederiksberg, Samfundslitteratur.
- HOLM, R. (2005) Debatten blomstrer på nettet i Odder. *Nyhedsmagasinet Danske Kommuner*.
- HURWITZ, R. (1999) Who Needs Politics? Who Needs People? The Ironies of Democracy in Cyberspace. *Contemporary Sociology*, 28, 655-661.

- ILSHAMMER, L. & ÅSTRÖM, J. (2001) Lokala ambitioner, centrala restriktioner. IN GRÖNLUND, Å. & RANERUP, A. (Eds.) *Elektronisk förvaltning, elektronisk demokrati*. Lund, Studentlitteratur.
- JENSEN, J. L. (2003) Virtual democratic dialogue? Bringing together citizens and politicians. *Information Polity: The International Journal of Governement & Democracy in the Information Age*, 81(3), 622-642.
- JOHANSSON, S. (2004) Lokaldemokrati i Informationsalderen. IN HOFF, J. (Ed.) *Danmark som Informationssamfund - Muligheder og barrierer for politik og demokrati.*, Aarhus Universitetsforlag.
- JÆGER, B. (2003) Digitale visioner - teknologien i politikerrollen. IN JÆGER, B. & SØRENSEN, E. (Eds.) *Roller der rykker - Politikere og administratorer mellem hierarki og netværk*. Jurist- og Økonomforbundets forlag.
- JÆGER, B. (2004) Det grå guld søger politisk indflydelse. IN HOFF, J. (Ed.) *Danmark som Informationssamfund - Muligheder og barrierer for politik og demokrati.*, Aarhus Universitetsforlag.
- KING, W. R. (2001) Envisioning the Future Impact of IT on Society. *Information Systems Management*, 18, 84.
- KIRSCH, L. J. & BEATH, C. M. (1996) The enactment and consequences of token, shared, and compliant participation in information systems development. *Accounting, Management and Information Technologies*, 6, 221-254.
- KJÆRGAARD, A. & VENDELØ, M. T. (2008) What Makes a Reference Discipline? Investigating the Role of Theory Adaptation. *Annual Meeting of the Academy of Management*. Anaheim California.
- KLIJN, E. H. & KOPPENJAN, J. F. M. (2000) Politicians and interactive decision making: Institutional spoilsports or playmakers. *Public Administration*, 78, 365-387.
- KOMMUNE, O. (1999) Informationspolitik for Odder Kommune.
- KOMMUNE, O. (2006) Strateginotat for IT-området i Odder Kommune.
- KRAMER, R. (2006) Det næste skridt på nettet hedder Borgerweb. *Nyhedsmagasinet Danske Kommuner*.
- KVALE, S. (1997) *Interview: En introduktion til det kvalitative forskningsinterview*, København, Hans Reitzels Forlag.
- KYDD, C. T. (1989) Understanding the Information Content in MIS Management Tools. *MIS Quarterly*, 13, 277-290.
- LEE, K. (1999) Knowledge-assimilation. A case study of learning and co-operation between communities of practice. Copenhagen. New Social Science Monographs.
- LÖFSTEDT, U. (2008) e-Services for and by Citizens: Towards e-Participation and Social Systems Design for Development of Local Public e-Services. *Department of Information Technology and Media*. Sundsvall, Sweden, Mittuniversitetet.
- MACINTOSH, A. (2004) Characterizing e-participation in policy-making. IEEE.
- MACINTOSH, A. (2006) eParticipation in Policy-Making: The research and the challenges. In P. Cunningham & M. Cunningham (eds), *Exploiting the Knowledge Economy: Issues, Applications and Case Studies*. IOS Press, 364-369.

- MACINTISH, A. (2007) eParticipation and eDemocracy research in Europe. In *Digital Government: eGovernment research, case studies, and implementation*, (eds.) Chen, H., Brandt, L., Gregg, V., Traünmüller, R., Daves, S., Hovy, E., Macintosh, A., Larson, C.A., Springer, 85-102.
- MACINTOSH, A., COLEMAN, S. & SCHNEEBERGER, A. (2009) *eParticipation: The Research Gaps*, In ePart 2009, (eds.) Macintosh, A. & Tambouris, E., LNCS 5694, 1-11.
- MACINTOSH, A. & SMITH, E. (2002) Citizen participation in public affairs. IN LENK, R. T. A. K. (Ed.) *EGOV 2002*. Berlin, Springer-Verlag.
- MACINTOSH, A. & WHYTE, A. (2006) Evaluating how eparticipation changes local democracy. IN IRANI, Z. & GHONEIM, A. (Eds.) *The eGovernment Workshop 2006*. Brunel University.
- MAITLIS, S. (2005) The social processes of organizational sensemaking. *Academy of Management Journal*, 48, 21-49.
- MILES, M. B. & HUBERMAN, A. M. (1994) *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*, Thousand Oaks, Sage.
- MILES, M. B. & HUBERMAN, A. M (2002) *The Qualitative Researchers Companion*, Sage Publications.
- MYLES, J. (2004) Community networks and cultural intermediaries: the politics of community net development in Greater Manchester. *Media Culture & Society*, 26, 467-490.
- NORRIS, D. F. (2006) E-democracy and e-participation among local governments in the US. *Symposium on E-participation and Local Democracy*. Budapest.
- NORRIS, P. (2001) *Digital divide: Civic engagement, information poverty, and the Internet worldwide*, Cambridge; New York and Melbourne, Cambridge University Press.
- ODDER KOMMUNE, B., ARBEJDSGRUPPEN OM INTERNET (1997) Odder Kommune på Interne.
- OKAMURA, K., ORLIKOWSKI, W., FUJIMOTO, M. & YATES, J.. (1994) Helping CSCW applications succeed: the role of mediators in the context of use. *Proceedings of the 1994 ACM conference on Computer supported cooperative work*. Chapel Hill, North Carolina, United States, ACM.
- OLSEN, L., RIEPER, O. & CHRISTENSEN, S. (2003) Netdemokrati i lokalt perspektiv - belyst gennem et litteraturstudie. *Modinet working paper*. No. 2
- ORLIKOWSKI, W. J. (1992) The duality of technology: Rethinking the concept of technology in organizations. *Organization Science*, 3, 398-427.
- ORLIKOWSKI, W. J. (2000) Using Technology and Constituting Structures: A Practice Lens for Studying Technology in Organizations. *Organization Science*, 11, 404-428.
- ORLIKOWSKI, W. J. & BAROUDI, j. (2002) Studying Information Technology. In *Organizations: Research Approaches and Assumptions in Qualitative Research in Information Systems*, edited by Michael D. Myers and David Avison, SAGE Publications.

- ORLIKOWSKI, W. & GASH, D. C (1994) Technological frames: making sense of information technology in organizations. *ACM Trans. Inf. Syst.*, 12, 174-207.
- ORLIKOWSKI, W. J., YATES, J., OKAMURA, K. & FUJIMOTO, M. (1995) Shaping Electronic Communication: The Metastructuring of Technology in the Context of Use. *Organization Science*, 6, 423-444.
- ORTON, J. D. & WEICK, K. E. (1990) Loosely Coupled Systems, A reconceptualization. *Academy of Management Review*, 15, 203-223.
- OUDSHOORN, N. & PINCH, T. (2003) *How users matter. The co-construction of users and technology*, Cambridge, MIT Press.
- PFEFFER, J. & SALANCIK, G. R. (1978) *The external control of organizations*, New York, Harper & Row.
- PINCH, T. & BIJKER, W. (1984) The social construction of facts and artifacts: Or how the sociology of science and the sociology of technology might benefit each other. *Social Studies of Science*, 14, 339-431.
- POOLE, P., GIOIA, D. & GRAY, B. (1989) Influence modes, schema change, and organizational transformation. *Journal of Applied Behavioral Science*, 25: 271-289.
- RAMILLER, N. C. (2001) The 'textual attitude' and new technology. *Information and Organization*, 11, 129-156.
- RANERUP, A. (1999) Factors Affecting Discussions in on-line Forums in Local Government. *SIGGROUP Bulletin*, 20, 11-13.
- RANERUP, A. (2001) Elektroniska möteplatser för kommunal debatt. IN GRÖNLUND, Ä. & RANERUP, A. (Eds.) *Elektronisk förvaltning, elektronisk demokrati*. Lund, Studentlitteratur.
- RICE, R. E. & ROGERS, E. M. (1980) Reinvention in the innovation process. *Knowledge*, 1, 499-514.
- ROEDER, S., POPPENBORG, A., MICHAELIS, S., MARKER, O. & SALZ, S. R. (2005) "Public budget dialogue" - An innovative approach to E-participation. IN AL, M. B. E. (Ed.) *TCGOV 2005*. IFIP International Federation for Information Processing.
- ROSE, J. & SÆBØ, Ø. (2005) Democracy Squared: designing on-line political communities to accommodate conflicting interests. *Scandinavian Journal of Information Systems, E-government special issue*, 17, 133-168.
- ROSE, M. (2004) Democratizing information and communication by implementing e-government in Indonesian regional government. *International Information & Library Review*, 36, 219-226.
- SANFORD, C. & ROSE, J. (2007) Characterizing eParticipation. *International Journal of Information Management*, 27, 406-421.
- SCHAUPP, L. C. & CARTER, L. (2005) E-voting: from apathy to adoption. *The Journal of Enterprise Information Management*, 18, 586-601.
- SCOTT (2003) *Organizations: Rational, natural and open systems*, Upper Saddle River, Pearson Prentice Hall.
- SCOTT, J. K. (2006) E the People: Do U.S. Municipal Government Web Sites Support Public Involvement? *Public Administration Review*, 66, 341-353.

- SEGAARD, S. B. (2009) Veje til lokalt e-demokrati - organisering, mål, virkemidler og resultater. *Institutt for statsvitenskap*. Oslo, Universitetet i Oslo.
- SNELLEN, I. (2001) ICTs, Bureaucracies, and the Future of Democracy. *Communications of the ACM*, 44, 45-48.
- SVENNINGSEN, S. (2003) Electronic patient records and medical practice: Reorganization of Roles, Responsibilities, and Risks. *Institut for Organisation og Arbejdssociology*. Copenhagen, Copenhagen Business School.
- SVENSSON, J. & LEENES, R. (2003) E-voting in Europe: Divergent democratic practice. *Information Polity*, 8, 3-15.
- SÆBØ, Ø. & PAIVARINTA, T. (2005) Autopoietic Cybergensres for e-Democracy? Genre Analysis of a Web-Based Discussion Board. IEEE.
- SÆBØ, Ø., ROSE, J. & FLAK, L. (2008) The Shape of eParticipation: characterizing an emerging research area. *Government Information Quarterly*, 25, 400-428.
- TAMBOURIS, E. & GORILAS, S. (2003) Evaluation of an e-democracy platform for European cities. IN TRAUNMÜLLER, R. (Ed.) *EGOV 2003*. Berlin, Springer-Verlag.
- TORPE, L. (2004) Demokrati på nettet - Status og perspektiver i danske kommuner. IN HOFF, J. (Ed.) *Danmark som Informationssamfund - Muligheder og barrierer for politik og demokrati.*, Aarhus Universitetsforlag.
- TORPE, L., AGGER NIELSEN, J. & ULRICH, J. (2005) *Demokrati på nettet : Offentlighed, deltagelse og digital kommunikation*, Aalborg Universitetsforlag.
- TRICE, H. M. & BEYER, J. M. (1993) *The cultures of work organizations*, Englewood Cliffs, NJ, Prentice Hall.
- UN (2005) UN Global E-government Readiness Report 2005: From E-government to E-inclusion. UN.
- VON HIPPEL, E. (1988) *The Sources of Innovation*, New York, Oxford University Press.
- WATTLES, I. (2005) The analysis of an online debate - The systemic functional grammar approach. *Linguistics and Literature*, 5, 47-58.
- WEICK, K. E. (1979) *The social psychology of organizing*, Reading, MA, Addison-Wesley.
- WEICK, K. E. (1983) Managerial thought in the context of action. IN SRIVASTAVA, S. (Ed.) *The executive mind*. San Francisco, Jossey-Bass.
- WEICK, K. E. (1990) Technology as equivoque: Sensemaking in new technologies. IN GOODMAN, P. S. & SPROULL, L. S. (Eds.) *Technology and Organizations*. San Francisco, CA, Jossey-Bass.
- WEICK, K. E. (1993a) Organizational Redesign as Improvisation. IN HUBEN, G. P. & GLICK, W. H. (Eds.) *Organizational Change and Redesign*. New York and Oxford, Oxford University Press.
- WEICK, K. E. (1993b) Sensemaking in Organizations: Small Structures with Large Consequences. IN MURNINGHAM, J. K. (Ed.) *Social Psychology in Organizations: Advances in Theory and Research*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- WEICK, K. E. (1995) *Sensemaking in Organizations*, Thousand Oaks, CA: Sage.
- WEICK, K. E. (2001) *Making Sense of the Organization*, Malden, MA, Blackwell Publishing.

- WEICK, K. E., SUTCLIFFE, K. M. & OBSTFIELD, D. (2005) Organizing and the Process of Sensemaking. *Organization Science*, vol. 16, 4:409-421.
- WELLENDORF, M. (2007) Postimplementering af teknologi i den offentlige forvaltning: Analyser af en organisations kontinuerlige arbejde med informationsteknologi. Copenhagen, Copenhagen Business School.
- WHYTE, A. & MACINTOSH, A. (2001) Transparency and teledemocracy: issues from an 'e-consultation.' *Journal of Information Science*, 27, 187-198.
- WHYTE, A. & MACINTOSH, A. (2003) Analysis and Evaluation of E-Consultations. *e-Service Journal*, 2, 9-34.
- YIN, R. (2003) Case Study Research: Design and Methods, Thousand Oaks, Sage Publications.

TITLER I PH.D.SERIEN:

2004

1. Martin Grieger
Internet-based Electronic Marketplaces and Supply Chain Management
2. Thomas Basbøll
*LIKENESS
A Philosophical Investigation*
3. Morten Knudsen
*Beslutningens vaklen
En systemteoretisk analyse af moderniseringen af et amtskommunalt sundhedsvæsen 1980-2000*
4. Lars Bo Jeppesen
*Organizing Consumer Innovation
A product development strategy that is based on online communities and allows some firms to benefit from a distributed process of innovation by consumers*
5. Barbara Dragsted
*SEGMENTATION IN TRANSLATION AND TRANSLATION MEMORY SYSTEMS
An empirical investigation of cognitive segmentation and effects of integrating a TM system into the translation process*
6. Jeanet Hardis
*Sociale partnerskaber
Et socialkonstruktivistisk casestudie af partnerskabsaktørers virkelighedsopfattelse mellem identitet og legitimitet*
7. Henriette Hallberg Thygesen
System Dynamics in Action
8. Carsten Mejer Plath
Strategisk Økonomistyring
9. Annemette Kjærgaard
Knowledge Management as Internal Corporate Venturing
10. Knut Arne Hovdal
*De professionelle i endring
Norsk ph.d., ej til salg gennem Samfundslitteratur*
11. Søren Jeppesen
*Environmental Practices and Greening Strategies in Small Manufacturing Enterprises in South Africa
– A Critical Realist Approach*
12. Lars Frode Frederiksen
*Industriel forskningsledelse
– på sporet af mønstre og samarbejde i danske forskningsintensive virksomheder*
13. Martin Jes Iversen
*The Governance of GN Great Nordic
– in an age of strategic and structural transitions 1939-1988*
14. Lars Pynt Andersen
*The Rhetorical Strategies of Danish TV Advertising
A study of the first fifteen years with special emphasis on genre and irony*
15. Jakob Rasmussen
Business Perspectives on E-learning
16. Sof Thrane
*The Social and Economic Dynamics of Networks
– a Weberian Analysis of Three Formalised Horizontal Networks*
17. Lene Nielsen
Engaging Personas and Narrative Scenarios – a study on how a user-centered approach influenced the perception of the design process in the e-business group at AstraZeneca
18. S.J Valstad
*Organisationsidentitet
Norsk ph.d., ej til salg gennem Samfundslitteratur*

19. Thomas Lyse Hansen
Six Essays on Pricing and Weather risk in Energy Markets
 20. Sabine Madsen
Emerging Methods – An Interpretive Study of ISD Methods in Practice
 21. Evis Sinani
The Impact of Foreign Direct Investment on Efficiency, Productivity Growth and Trade: An Empirical Investigation
 22. Bent Meier Sørensen
Making Events Work Or, How to Multiply Your Crisis
 23. Pernille Schnoor
Brand Ethos
Om troværdige brand- og virksomhedsidentiteter i et retorisk og diskursteoretisk perspektiv
 24. Sidsel Fabech
Von welchem Österreich ist hier die Rede?
Diskursive forhandlinger og magtkampe mellem rivaliserende nationale identitetskonstruktioner i østrigske pressediskurser
 25. Klavs Odgaard Christensen
Sprogpolitik og identitetsdannelse i flersprogede forbundsstater
Et komparativt studie af Schweiz og Canada
 26. Dana B. Minbaeva
Human Resource Practices and Knowledge Transfer in Multinational Corporations
 27. Holger Højlund
Markedets politiske fornuft
Et studie af velfærdens organisering i perioden 1990-2003
 28. Christine Mølgaard Frandsen
A.s erfaring
Om mellemværendets praktik i en transformation af mennesket og subjektiviteten
 29. Sine Nørholm Just
The Constitution of Meaning – A Meaningful Constitution?
Legitimacy, identity, and public opinion in the debate on the future of Europe
- 2005**
1. Claus J. Varnes
Managing product innovation through rules – The role of formal and structured methods in product development
 2. Helle Hedegaard Hein
Mellem konflikt og konsensus – Dialogudvikling på hospitalsklinikker
 3. Axel Rosenø
Customer Value Driven Product Innovation – A Study of Market Learning in New Product Development
 4. Søren Buhl Pedersen
Making space
An outline of place branding
 5. Camilla Funck Ellehave
Differences that Matter
An analysis of practices of gender and organizing in contemporary work-places
 6. Rigmor Madeleine Lond
Styring af kommunale forvaltninger
 7. Mette Aagaard Andreassen
Supply Chain versus Supply Chain Benchmarking as a Means to Managing Supply Chains
 8. Caroline Aggestam-Pontoppidan
From an idea to a standard
The UN and the global governance of accountants' competence
 9. Norsk ph.d.
 10. Vivienne Heng Ker-ni
An Experimental Field Study on the

- Effectiveness of Grocer Media Advertising*
Measuring Ad Recall and Recognition, Purchase Intentions and Short-Term Sales
11. Allan Mortensen
Essays on the Pricing of Corporate Bonds and Credit Derivatives
12. Remo Stefano Chiari
Figure che fanno conoscere
Itinerario sull'idea del valore cognitivo e espressivo della metafora e di altri tropi da Aristotele e da Vico fino al cognitivismo contemporaneo
13. Anders Mcllquham-Schmidt
Strategic Planning and Corporate Performance
An integrative research review and a meta-analysis of the strategic planning and corporate performance literature from 1956 to 2003
14. Jens Geersbro
The TDF – PMI Case
Making Sense of the Dynamics of Business Relationships and Networks
15. Mette Andersen
Corporate Social Responsibility in Global Supply Chains
Understanding the uniqueness of firm behaviour
16. Eva Boxenbaum
Institutional Genesis: Micro – Dynamic Foundations of Institutional Change
17. Peter Lund-Thomsen
Capacity Development, Environmental Justice NGOs, and Governance: The Case of South Africa
18. Signe Jarlov
Konstruktioner af offentlig ledelse
19. Lars Stæhr Jensen
Vocabulary Knowledge and Listening Comprehension in English as a Foreign Language
- An empirical study employing data elicited from Danish EFL learners*
20. Christian Nielsen
Essays on Business Reporting
Production and consumption of strategic information in the market for information
21. Marianne Thejls Fischer
Egos and Ethics of Management Consultants
22. Annie Bekke Kjær
Performance management i Proces-innovation
– belyst i et social-konstruktivistisk perspektiv
23. Suzanne Dee Pedersen
GENTAGELSENS METAMORFOSE
Om organisering af den kreative gøren i den kunstneriske arbejdspraksis
24. Benedikte Dorte Rosenbrink
Revenue Management
Økonomiske, konkurrencemæssige & organisatoriske konsekvenser
25. Thomas Riise Johansen
Written Accounts and Verbal Accounts
The Danish Case of Accounting and Accountability to Employees
26. Ann Fogelgren-Pedersen
The Mobile Internet: Pioneering Users' Adoption Decisions
27. Birgitte Rasmussen
Ledelse i fællesskab – de tillidsvalgte fornyende rolle
28. Gitte Thit Nielsen
Remerger
– skabende ledelseskrafter i fusion og opkob
29. Carmine Gioia
A MICROECONOMETRIC ANALYSIS OF MERGERS AND ACQUISITIONS

30. Ole Hinz
Den effektive forandringsleder: pilot, pædagog eller politiker?
Et studie i arbejdslederens meningstilskrivninger i forbindelse med vellykket gennemførelse af ledelsesinitierede forandringsprojekter
 31. Kjell-Åge Gotvassli
Et praksisbasert perspektiv på dynamiske læringsnettverk i toppidretten
Norsk ph.d., ej til salg gennem Samfundslitteratur
 32. Henriette Langstrup Nielsen
Linking Healthcare
An inquiry into the changing performances of web-based technology for asthma monitoring
 33. Karin Tweddell Levinsen
Virtuel Uddannelsespraksis
Master i IKT og Læring – et casestudie i hvordan proaktiv proceshåndtering kan forbedre praksis i virtuelle læringsmiljøer
 34. Anika Liversage
Finding a Path
Labour Market Life Stories of Immigrant Professionals
 35. Kasper Elmquist Jørgensen
Studier i samspillet mellem stat og erhvervsliv i Danmark under 1. verdenskrig
 36. Finn Janning
A DIFFERENT STORY
Seduction, Conquest and Discovery
 37. Patricia Ann Plackett
Strategic Management of the Radical Innovation Process
Leveraging Social Capital for Market Uncertainty Management
 2. Niels Rom-Poulsen
Essays in Computational Finance
 3. Tina Brandt Husman
Organisational Capabilities, Competitive Advantage & Project-Based Organisations
The Case of Advertising and Creative Good Production
 4. Mette Rosenkrands Johansen
Practice at the top
– how top managers mobilise and use non-financial performance measures
 5. Eva Parum
Corporate governance som strategisk kommunikations- og ledelsesværktøj
 6. Susan Aagaard Petersen
Culture's Influence on Performance Management: The Case of a Danish Company in China
 7. Thomas Nicolai Pedersen
The Discursive Constitution of Organizational Governance – Between unity and differentiation
The Case of the governance of environmental risks by World Bank environmental staff
 8. Cynthia Selin
Volatile Visions: Transactons in Anticipatory Knowledge
 9. Jesper Banghøj
Financial Accounting Information and Compensation in Danish Companies
 10. Mikkel Lucas Overby
Strategic Alliances in Emerging High-Tech Markets: What's the Difference and does it Matter?
 11. Tine Aage
External Information Acquisition of Industrial Districts and the Impact of Different Knowledge Creation Dimensions
- 2006**
1. Christian Vintergaard
Early Phases of Corporate Venturing

A case study of the Fashion and Design Branch of the Industrial District of Montebelluna, NE Italy

12. Mikkel Flyverbom
Making the Global Information Society Governable
On the Governmentality of Multi-Stakeholder Networks

13. Anette Grønning
Personen bag
Tilstedevær i e-mail som interaktionsform mellem kunde og medarbejder i dansk forsikringskontekst

14. Jørn Helder
One Company – One Language?
The NN-case

15. Lars Bjerregaard Mikkelsen
Differing perceptions of customer value
Development and application of a tool for mapping perceptions of customer value at both ends of customer-supplier dyads in industrial markets

16. Lise Granerud
Exploring Learning
Technological learning within small manufacturers in South Africa

17. Esben Rahbek Pedersen
Between Hopes and Realities: Reflections on the Promises and Practices of Corporate Social Responsibility (CSR)

18. Ramona Samson
The Cultural Integration Model and European Transformation.
The Case of Romania

2007

1. Jakob Vestergaard
Discipline in The Global Economy
Panopticism and the Post-Washington Consensus

2. Heidi Lund Hansen
Spaces for learning and working
A qualitative study of change of work, management, vehicles of power and social practices in open offices

3. Sudhanshu Rai
Exploring the internal dynamics of software development teams during user analysis
A tension enabled Institutionalization Model; "Where process becomes the objective"

4. Norsk ph.d.
Ej til salg gennem Samfundslitteratur

5. Serden Ozcan
EXPLORING HETEROGENEITY IN ORGANIZATIONAL ACTIONS AND OUTCOMES
A Behavioural Perspective

6. Kim Sundtoft Hald
Inter-organizational Performance Measurement and Management in Action
– An Ethnography on the Construction of Management, Identity and Relationships

7. Tobias Lindeberg
Evaluative Technologies
Quality and the Multiplicity of Performance

8. Merete Wedell-Wedellsborg
Den globale soldat
Identitetsdannelse og identitetsledelse i multinationale militære organisationer

9. Lars Frederiksen
Open Innovation Business Models
Innovation in firm-hosted online user communities and inter-firm project ventures in the music industry
– A collection of essays

10. Jonas Gabrielsen
Retorisk toposlære – fra statisk 'sted' til persuasiv aktivitet

11. Christian Moldt-Jørgensen
Fra meningsløs til meningsfuld evaluering.
Anvendelsen af studentertilfredsheds-målinger på de korte og mellemlange videregående uddannelser set fra et psykodynamisk systemperspektiv
12. Ping Gao
Extending the application of actor-network theory
Cases of innovation in the telecommunications industry
13. Peter Mejlby
Frihed og fængsel, en del af den samme drøm?
Et phronetisk baseret casestudie af frigørelsens og kontrollens sam-eksistens i værdibaseret ledelse!
14. Kristina Birch
Statistical Modelling in Marketing
15. Signe Poulsen
Sense and sensibility:
The language of emotional appeals in insurance marketing
16. Anders Bjerre Trolle
Essays on derivatives pricing and dynamic asset allocation
17. Peter Feldhütter
Empirical Studies of Bond and Credit Markets
18. Jens Henrik Eggert Christensen
Default and Recovery Risk Modeling and Estimation
19. Maria Theresa Larsen
Academic Enterprise: A New Mission for Universities or a Contradiction in Terms?
Four papers on the long-term implications of increasing industry involvement and commercialization in academia
20. Morten Wellendorf
Postimplementering af teknologi i den offentlige forvaltning
Analyser af en organisations kontinuerlige arbejde med informations-teknologi
21. Ekaterina Mhaanna
Concept Relations for Terminological Process Analysis
22. Stefan Ring Thorbjørnsen
Forsvaret i forandring
Et studie i officerers kapabiliteter under påvirkning af omverdenens forandringspres mod øget styring og læring
23. Christa Breum Amhøj
Det selvskabte medlemskab om managementstaten, dens styringsteknologier og indbyggere
24. Karoline Bromose
Between Technological Turbulence and Operational Stability
– An empirical case study of corporate venturing in TDC
25. Susanne Justesen
Navigating the Paradoxes of Diversity in Innovation Practice
– A Longitudinal study of six very different innovation processes – in practice
26. Luise Noring Henler
Conceptualising successful supply chain partnerships
– Viewing supply chain partnerships from an organisational culture perspective
27. Mark Mau
Kampen om telefonen
Det danske telefonvæsen under den tyske besættelse 1940-45
28. Jakob Halskov
The semiautomatic expansion of existing terminological ontologies using knowledge patterns discovered

on the WWW – an implementation and evaluation

29. Gergana Koleva
European Policy Instruments Beyond Networks and Structure: The Innovative Medicines Initiative

30. Christian Geisler Asmussen
Global Strategy and International Diversity: A Double-Edged Sword?

31. Christina Holm-Petersen
*Stolthed og fordom
Kultur- og identitetsarbejde ved skabelsen af en ny sengeafdeling gennem fusion*

32. Hans Peter Olsen
*Hybrid Governance of Standardized States
Causes and Contours of the Global Regulation of Government Auditing*

33. Lars Bøge Sørensen
Risk Management in the Supply Chain

34. Peter Aagaard
*Det unikkes dynamikker
De institutionelle mulighedsbetingelser bag den individuelle udforskning i professionelt og frivilligt arbejde*

35. Yun Mi Antorini
*Brand Community Innovation
An Intrinsic Case Study of the Adult Fans of LEGO Community*

36. Joachim Lynggaard Boll
*Labor Related Corporate Social Performance in Denmark
Organizational and Institutional Perspectives*

2008

1. Frederik Christian Vinten
Essays on Private Equity
2. Jesper Clement
Visual Influence of Packaging Design on In-Store Buying Decisions

3. Marius Brostrøm Kousgaard
*Tid til kvalitetsmåling?
– Studier af indrulleringsprocesser i forbindelse med introduktionen af kliniske kvalitetsdatabaser i speciallægepraksissektoren*

4. Irene Skovgaard Smith
*Management Consulting in Action
Value creation and ambiguity in client-consultant relations*

5. Anders Rom
*Management accounting and integrated information systems
How to exploit the potential for management accounting of information technology*

6. Marina Candi
Aesthetic Design as an Element of Service Innovation in New Technology-based Firms

7. Morten Schnack
*Teknologi og tværfaglighed
– en analyse af diskussionen omkring indførelse af EPJ på en hospitalsafdeling*

8. Helene Balslev Clausen
Juntos pero no revueltos – un estudio sobre emigrantes norteamericanos en un pueblo mexicano

9. Lise Justesen
*Kunsten at skrive revisionsrapporter.
En beretning om forvaltningsrevisions beretninger*

10. Michael E. Hansen
The politics of corporate responsibility: CSR and the governance of child labor and core labor rights in the 1990s

11. Anne Roepstorff
Holdning for handling – en etnologisk undersøgelse af Virksomheders Sociale Ansvar/CSR

12. Claus Bajlum
Essays on Credit Risk and Credit Derivatives
 13. Anders Bojesen
The Performative Power of Competence – an Inquiry into Subjectivity and Social Technologies at Work
 14. Satu Reijonen
*Green and Fragile
A Study on Markets and the Natural Environment*
 15. Ilduara Busta
*Corporate Governance in Banking
A European Study*
 16. Kristian Anders Hvass
*A Boolean Analysis Predicting Industry Change: Innovation, Imitation & Business Models
The Winning Hybrid: A case study of isomorphism in the airline industry*
 17. Trine Paludan
*De uvidende og de udviklingsparate
Identitet som mulighed og restriktion
blandt fabriksarbejdere på det aftayloriserede fabriksgulv*
 18. Kristian Jakobsen
Foreign market entry in transition economies: Entry timing and mode choice
 19. Jakob Elming
Syntactic reordering in statistical machine translation
 20. Lars Brømsøe Termansen
*Regional Computable General Equilibrium Models for Denmark
Three papers laying the foundation for regional CGE models with agglomeration characteristics*
 21. Mia Reinholt
The Motivational Foundations of Knowledge Sharing
 22. Frederikke Krogh-Meibom
*The Co-Evolution of Institutions and Technology
– A Neo-Institutional Understanding of Change Processes within the Business Press – the Case Study of Financial Times*
 23. Peter D. Ørberg Jensen
OFFSHORING OF ADVANCED AND HIGH-VALUE TECHNICAL SERVICES: ANTECEDENTS, PROCESS DYNAMICS AND FIRMLEVEL IMPACTS
 24. Pham Thi Song Hanh
Functional Upgrading, Relational Capability and Export Performance of Vietnamese Wood Furniture Producers
 25. Mads Vangkilde
*Why wait?
An Exploration of first-mover advantages among Danish e-grocers through a resource perspective*
 26. Hubert Buch-Hansen
*Rethinking the History of European Level Merger Control
A Critical Political Economy Perspective*
- 2009**
1. Vivian Lindhardsen
From Independent Ratings to Communal Ratings: A Study of CWA Raters' Decision-Making Behaviours
 2. Guðrið Weihe
Public-Private Partnerships: Meaning and Practice
 3. Chris Nøkkentved
*Enabling Supply Networks with Collaborative Information Infrastructures
An Empirical Investigation of Business Model Innovation in Supplier Relationship Management*
 4. Sara Louise Muhr
Wound, Interrupted – On the Vulnerability of Diversity Management

5. Christine Sestoft
Forbrugeradfærd i et Stats- og Livsformsteoretisk perspektiv
6. Michael Pedersen
Tune in, Breakdown, and Reboot: On the production of the stress-fit self-managing employee
7. Salla Lutz
Position and Reposition in Networks – Exemplified by the Transformation of the Danish Pine Furniture Manufacturers
8. Jens Forssbæk
Essays on market discipline in commercial and central banking
9. Tine Murphy
Sense from Silence – A Basis for Organised Action
How do Sensemaking Processes with Minimal Sharing Relate to the Reproduction of Organised Action?
10. Sara Malou Strandvad
Inspirations for a new sociology of art: A sociomaterial study of development processes in the Danish film industry
11. Nicolaas Mouton
On the evolution of social scientific metaphors: A cognitive-historical enquiry into the divergent trajectories of the idea that collective entities – states and societies, cities and corporations – are biological organisms.
12. Lars Andreas Knutsen
Mobile Data Services: Shaping of user engagements
13. Nikolaos Theodoros Korfiatis
Information Exchange and Behavior
A Multi-method Inquiry on Online Communities
14. Jens Albæk
Forestillinger om kvalitet og tværfaglighed på sygehuse
– skabelse af forestillinger i læge- og plejegrupperne angående relevans af nye idéer om kvalitetsudvikling gennem tolkningsprocesser
15. Maja Lotz
The Business of Co-Creation – and the Co-Creation of Business
16. Gitte P. Jakobsen
Narrative Construction of Leader Identity in a Leader Development Program Context
17. Dorte Hermansen
“Living the brand” som en brandorienteret dialogisk praxis: Om udvikling af medarbejdernes brandorienterede dømmekraft
18. Aseem Kinra
Supply Chain (logistics) Environmental Complexity
19. Michael Nørager
How to manage SMEs through the transformation from non innovative to innovative?
20. Kristin Wallevik
Corporate Governance in Family Firms
The Norwegian Maritime Sector
21. Bo Hansen Hansen
Beyond the Process
Enriching Software Process Improvement with Knowledge Management
22. Annemette Skot-Hansen
Franske adjektivisk afledte adverbier, der tager præpositionssyntagmer indledt med præpositionen à som argumenter
En valensgrammatisk undersøgelse
23. Line Gry Knudsen
Collaborative R&D Capabilities
In Search of Micro-Foundations

24. Christian Scheuer
*Employers meet employees
Essays on sorting and globalization*
 25. Rasmus Johnsen
*The Great Health of Melancholy
A Study of the Pathologies of Perfor-
mativity*
 26. Ha Thi Van Pham
*Internationalization, Competitiveness
Enhancement and Export Performance
of Emerging Market Firms:
Evidence from Vietnam*
 27. Henriette Balieu
*Kontrolbegrebets betydning for kausa-
tivalternationen i spansk
En kognitiv-typologisk analyse*
- 2010**
1. Yen Tran
*Organizing Innovation in Turbulent
Fashion Market
Four papers on how fashion firms crea-
te and appropriate innovation value*
 2. Anders Raastrup Kristensen
*Metaphysical Labour
Flexibility, Performance and Commit-
ment in Work-Life Management*
 3. Margrét Sigrún Sigurdardóttir
*Dependently independent
Co-existence of institutional logics in
the recorded music industry*
 4. Ásta Dis Óladóttir
*Internationalization from a small do-
mestic base:
An empirical analysis of Economics and
Management*
 5. Christine Secher
*E-deltagelse i praksis – politikernes og
forvaltningens medkonstruktion og
konsekvenserne heraf*

TITLER I ATV PH.D.-SERIEN

1992

1. Niels Kornum
*Servicesamkørsel – organisation, øko-
nomi og planlægningsmetoder*

1995

2. Verner Worm
*Nordiske virksomheder i Kina
Kulturspecifikke interaktionsrelationer
ved nordiske virksomhedsetableringer i
Kina*

1999

3. Mogens Bjerre
*Key Account Management of Complex
Strategic Relationships
An Empirical Study of the Fast Moving
Consumer Goods Industry*

2000

4. Lotte Darsø
*Innovation in the Making
Interaction Research with heteroge-
neous Groups of Knowledge Workers
creating new Knowledge and new
Leads*

2001

5. Peter Hobolt Jensen
*Managing Strategic Design Identities
The case of the Lego Developer Net-
work*

2002

6. Peter Lohmann
*The Deleuzian Other of Organizational
Change – Moving Perspectives of the
Human*
7. Anne Marie Jess Hansen
*To lead from a distance: The dynamic
interplay between strategy and strate-
gizing – A case study of the strategic
management process*

2003

8. Lotte Henriksen
*Videndeling
– om organisatoriske og ledelsesmæs-
sige udfordringer ved videndeling i
praksis*
9. Niels Christian Nickelsen
*Arrangements of Knowing: Coordi-
nating Procedures Tools and Bodies in*

*Industrial Production – a case study of
the collective making of new products*

2005

10. Carsten Ørts Hansen
*Konstruktion af ledelsesteknologier og
effektivitet*

TITLER I DBA PH.D.-SERIEN

2007

1. Peter Kastrup-Misir
*Endeavoring to Understand Market
Orientation – and the concomitant
co-mutation of the researched, the
researcher, the research itself and the
truth*

2009

1. Torkild Leo Thellefsen
*Fundamental Signs and Significance-
effects
A Semeiotic outline of Fundamental
Signs, Significance-effects, Knowledge
Profiling and their use in Knowledge
Organization and Branding*
2. Daniel Ronzani
*When Bits Learn to Walk Don't Make
Them Trip
Technological Innovation and the Role
of Regulation by Law in Information
Systems Research: the Case of Radio
Frequency Identification (RFID)*